

To the Armenian Youth of America

My dear Friends:

This Grammar, the first in America, has been written for you.

It is the Grammar of the language spoken by one part of Armenians.

You are born in America. You know well the language of the great American nation. Perhaps you understand also the language of your parents who have immigrated from the old country; but you cannot read the papers they read, and you hesitate to speak their language because you are ashamed of the mistakes you may make — you, the well educated American citizens!

This Grammar will help you to read, write and speak Armenian correctly. It is an easy job if you have the firm purpose to overcome the initial difficulty. With every step forward, the joy will increase, and the difficulty will decrease.

Be not discouraged by the Armenian letters! They are the main part of the initial difficulty. For your facility the symbolic transcriptions have been added to the Armenian words.

Follow the course of Grammar, paying careful attention to the rules and the illustrating examples. Read, write and memorize every Armenian word. In order to speak, less than 300 words suffice in any language. At the end of this Grammar your vocabulary will be much richer than that.

It is supposed that you are in possession of grammatical knowledge in general. Therefore, the terms of Grammar do not need to be explained to you.

Few pages have been added to the Grammar for (1) conversation and (2) reading material. They will help you to speak and read Armenian.

The vocabulary at the end will prove very helpful to your reading.

I am pleased to think that you will grow in knowledge and love of the Armenian language. After having completed the courses you will feel happy und proud of having learned a new language, that of your forefathers — the language of a nation with a great history and literature.

With every good wish

Yours truly,

S. L. K.

Acknowledgement

I gratefully acknowledge my indebtedness to Miss Alice Topjian of Watertown, Mass., for typewriting and to Mr. Joseph Topalian of Worcester, Mass., for his invaluable proofreading and patient co-operation.

Literature

- Հ. Ա. Այտընեան, *Քննական Գերականութիւն արդի Հայերէն լեզուի*, Վիեննա 1866:
— — *Քերականութիւն արդի Հայերէն լեզուի*, Բ. տպ., Վիեննա 1883:
Զալքիսեան-Այտընեան, *Քերականութիւն Հայկազնեան լեզուի*, Վիեննա 1885:
Հ. եւ Զ. Ասատուր, *Գործնական Գերականութիւն արդի Աշխարհաբարի*, Կ. Գո-
լիս 1911:
Dr. Artasches Abeghian, *Neuarmenische Grammatik*, Berlin und
Leipzig 1936.
Հ. Ա. Եղիայեան, *Ոսկեփորիկ Հայերէն ուղղագրութեան*, Պրովդիւ 1941:
Հ. Ա. Վարդանեան, *Շողակաթ*, Բ. Տարի, Վիեննա:
A. Meillet, *Esquisse d'une grammaire comparée de l'Arménien clas-
sique*, Vienne² 1936.
A. Goila w, *Deutsch-Armenisches Wörterbuch*, Wien 1889.
Ս. Գաբամանեան, *Նոր բառգիրք Հայերէն լեզուի*, Կ. Գոլիս 1910:
Rev. Matthias Bedrossian M.M.D.D., *New Dictionary Armenian-
English*, Venice 1875—1879.
Լէօ, *Հայոց Պատմութիւն*, Ա., Թիֆլիս 1917:
Ս. Փափազեան, *Ութ լեզուեան խօսակցութիւն*, Կ. Գոլիս 1908:
Ա. Զօլանեան, *Դէմքեր*, Ա., Պարիս:

Contents

To the Armenian Youth of America	III
Acknowledgment	V
Literature	VI

ARMENIAN GRAMMAR

PRELIMINARY

READING, WRITING AND SPELLING

§§	Page
1—4 The Armenian Alphabet; Vowels; Diphthongs; Consonants	3—7
5—12 Orthographic Rules	8
13—20 The problem of voiced and voicelles Con- sonants	14
21—35 Alternation and Suppression of Vowels and Diphthongs	15
36—37 Alternations of Consonants	19
38—39 Syllabification	19
40 Punctuation	21
41 Accentuation	23
42 Capitalization	24

PART FIRST — WORDS AND FORMS

NOUNS

43—46 Gender	27
47—50 Definite Article	28
51—53 Indefinite Article	29
54—63 Number of Nouns — Plural	30
64—65 Cases	33
66—78 The three Declensions: First Declension (70); Second Decl. (73); Third Decl. (76)	34
79 Substantives of peculiar or irregular De- clension (Archaic Forms)	41
80 Classic singular Case-endings in Modern Armenian	42

81 Instrumental Case-endings as Adverbs	43
82—85 Classic Case-endings in Plural	43
86—87 Stemwords in <i>१</i>	45
88—91 Stemwords in <i>४</i>	45
92 Different Case-ending — Different Meaning	46
93 Classic Accusative, Ablative and Locative	47
94—96 Definite Article in Declensions	48

ADJECTIVES

97—98 Position of Adjectives	51
99—104 Comparison of Adjectives	51
105 Superlative of Adjectives	52
106 Numeral Adjectives	53
107—113 Cardinal Numbers: Declension of Cardinals (108); Number of Nouns with Cardinals (111)	53
114—117 Ordinal Numbers	54
118 Distributive Numbers	56
119 Multiplicatives	56
120 Collectives	56
121 Fractionals	57
122 Numeral Adverbs	57

PRONOUNS

123—125 Personal Pronouns: 1 st Person; 2 nd Person; 3 rd Person	58
126—133 Possessive Adjectives and Possessive Articles	59
134—139 Possessive Pronouns	60
140—147 Demonstrative Adjectives and Pronouns; Declension of <i>ॐ</i> , <i>ॐ</i> , <i>ॐ</i> (145); Declension of <i>ॐ</i> (147)	61
148—149 Relative Pronouns	65
150—161 Indefinite Pronouns	65
162—165 Interrogative Pronouns	69
166 Reciprocal Pronouns	70
167 Reflexive Pronouns	70

VERBS

169—180 Numbers, Persons, Moods, Voice and Tenses of Verbs	72
181—188 Auxiliary Verbs	74
189—192 The three Conjugations	78
193 Verbs in <i>ॐ</i>	79
194—204 Derivative Verbs (Derivatives with <i>ॐ</i> -, <i>ॐ</i> -, <i>ॐ</i> -, <i>ॐ</i> -) ..	79
205—216 Present and Aorist Stem	82
216—219 Paradigms of Verbs: Indicativ Present, 1 st , 2 nd and 3 rd Conjugation	84
220 <i>ॐ</i> instead <i>ॐ</i>	86

§§	Page
221 Verbs in <i>-nīl</i>	86
222 Subjunctive Present	87
223—227 Indicative Imperfect	87
228 Subjunctive Imperfect	89
229—233 First Future	89
234—238 First Conditional	90
239—243 Prohibitive	91
244—248 Infinitive	92
249—256 Future Participle	92
257—263 Present Participle	93
264—271 Perfect Participle	94
272—298 Aorist: Aorist in <i>-t</i> , in <i>-wy</i> , in <i>-t_l</i> , in <i>-z_lt_l</i> , in <i>-h_lt_l</i> , in <i>-h_lw_l</i> , in <i>-nīl</i>	95
299—301 Perfect and Pluperfect	101
302—307 Imperative	102
308—330 Passive Verbs	103
331—336 Reflexive Verbs	108
337—340 Reciprocal Verbs	109
341—356 Negative Form of Verbs	109
357—360 The Periphrastic Conjugation	114
361—366 Impersonal Verbs	115
367—399 Irregular and Defective Verbs	117

PARTICLES: ADVERBS

401—406 Derivation of Adverbs	126
407—408 Adverbs in Classic Case-forms	128
409 Adverbs in <i>-w_lg</i> , <i>-n_lg</i> , <i>-nīg</i> , <i>-o_lg</i>	129
410—411 Adverbs with pronominal Article and Suffixes	129
412—419 Classification of Adverbs: Adv. of Place (412), of Time (413), of Manner (414), of Cause (415); Interroga- tive Adv. (416); Affirmative — (417); Negative — (418); Dubitative (419)	130
420 Comparison of Adverbs	135

PREPOSITIONS

422—427 The Classic Prepositions (<i>w_ln</i> , <i>t</i> , <i>j</i> , <i>q</i> , <i>g</i> , <i>l_lh_lq</i> , <i>l_lw_lw</i>)	136
428 Prepositions in Modern language	138
429 Modern Postpositions	138
430 Particles with optional Position	139
431 Postpositions with Articles	140
432 Declension of Postpositions	141
433 Classic Form-Cases as Postpositions	141
434—435 Adverbs used as Postposition	142
436—437 Infected Particles	143

§§	Page
CONJUNCTIONS	
439—442 Coordinate Conjunctions	144
443—448 Subordinate Conjunctions	145
449—450 Conjunctions in exemples	146
INTERJECTIONS	451—452

PART SECOND — SYNTAX

THE SENTENCE

454—458 Subject and Predicate	153
459—466 Agreement of the Verb with its Subject	154

CONSTRUCTION OF CASES

467 Use and Meaning	156
468—476 Nominative Case: Predicate and Attribute (469); Apposition (474); Nom. with Adjectives (475); Nom. as Vo- cative (476)	156
477—496 Genitive Case: Place of the Word in Gen. (480); Gen. and Definite Article (482); Gen. with Nouns (486); Gen. with Particles	158
497—509 Dative Case: — as indirecte Object of Transitive Verbs (501); — with Special Verbs (502); — with Intransi- tives (503); ethical — and — of Reference (504); — of Pur- pose (505); — of Price, Measure, Time and Age (506); — with Adjective (507); — with Particles (509)	162
510—521 Accusative Case: Two — (513); — with Intransitive Verbs (517); — of Time, Measure, Weight (518); — of Place (519); — of Specification (520)	166
522—537 Ablative Case: — of Separation (523); — of Source, Origin and Material (524); — of Cause with Intransitive Verbs (525); — of Agent with Passive Verbs (526); — of Duration (528); — of Specification (531); — with Adjecti- ves (532); — of Comparison (533); Partitive — (535); — with Particles (537)	169
538—551 Instrumental Case: — expressing means (539), manner (541), Specification (542), Cause, Origin, Country, Profession (543); Extent of Times and Space (544); Adverbs (546); Qualities (547); — is used with Adjectives (549) and Particles (550)	175
552—564 Use of the Definite Article; Omission of — — (556)	178
565—569 Use of the Indefinite Article	181
570—575 Use of Adjectives	181
576—583 Use of Numerals	182

584—593	Use of Pronouns; The Pronouns <i>ինք</i> — <i>իբեկք</i> , <i>ան</i> — <i>անոնք</i> (587); Relative — <i>որ</i> (588); Order of Pronouns in a Sentence ((593)	184
---------	--	-----

SYNTAX OF THE VERBS

595	Indicative Mood	187
596—606	Subjunctive Mood: Hortatory — (597); Optative — (600); Questions in — (601); Potential — (602); Conditional (603)	187
607—608	Imperative Mood	190
609—624	Infinitive Mood; — as Noun (610); — as Verb (611); — with Impersonal Verbs (612); — as Complement of Verbs (614); — in Accusative (615); — in Dative (616); — of Cause (618); of Purpose (619); — as Adjective (621); — in Ablative (623); — in Instrumental (624)	191
625	Tenses	195
626—630	Tenses of Indicative: Present; Historical Present (628); — for Future (629); — for Imperative (630)	195
631—633	Imperfect; — for Present (632)	196
634	Aorist	198
635—639	Future	198
640	Conditional	199
641—643	Perfect and Pluperfect	199
644—648	Sequence of Tenses; Sequence in Conditional (645) ..	200
649—651	Participles: Present —; English Present — compared with the Armenian (651)	201
652—658	Perfect Participle: — as Verb (653); — as Adjective (654); — as Noun (657)	203
659—661	Futur Participle	205
662	Special use of Passive Voice	206
663—664	Complement of Impersonal Verbs	206

SYNTAX OF PARTICLES

665—668	The negative Particle <i>ոչ</i>	207
669—670	The Prepositions <i>մինչեւ</i> , <i>դէպի</i>	208
671—681	The Conjunctions <i>թէ</i> . . . <i>թէ</i> , <i>կամ</i> , <i>եւ</i> ; — <i>ու</i> (673); — <i>թէ</i> , <i>որ</i> (675); Idiomatic use of <i>որ</i> (679)	208
682—687	Order of Words	211

VARIOUS KINDS OF SENTENCE AND CLAUSES

688—689	Sentences: Compound Sentence; Complex — (689) ..	213
690—695	Clauses: Relative — (690); Temporal (Adverbial) — (691); Causal — (692); Final — (693); Concessive — (694); Consecutive — (695)	214

§§		Page
696—700	Order of Words in Supstantive Clauses	216
701	The Period	217
702—710	Ellipsis: Ommission of a Noun (703); — of a Noun and a Verb (704); — of indefinite Pronouns (705); — of Copula (706); — of Complementary Infinitive (707); — of Pre- or Postpositions (708); — of Conjunctions (709); — of the entire Sentence (710)	217

PART THIRD — COMMON PHRASES - BEADING

COMMON PHRASES

712—730	To ask and answer (711); To offer (712); To ask (713); To grand (714); To refuse, to excuse one's self (715); To give and receive thanks (716); To consult, to deliberate, to advise (717); To affirm (718); To deny (719); Probability (720); Doubt, surprise, admiration (721); Joy (722); Affliction (723); Anger, reproaches (724); Compliments (725); Of the age (726); Hours (727); Of the date (728); Of the seasons (729); Of the weather (730)	220
---------	---	-----

READING

731—732	Հայկական Սարահարթ — Լէօ	234
733—735	Հայ լեզուի եւ արդի ծագումը — Մէյէ - Լէօ	235
736—737	Հայ գրի գտիչը Մալթոյ եւ հին մատենագրական լեզու — Այսրնեան	237
738—740	Ինչե՞ր կը պատմէ հայերէն լեզուն — Վարդանեան Հ. Ա.	238
741—744	Արդի հայերէնը եւ հայ լեզուն — Շանթ	240
745—747	Մխիթար եւ հայ նկարագիրը — Զօպանեան	243

PART FOURTH

ARMENIAN-ENGLISH VOCABULARY	251
-----------------------------------	-----

ARMENIAN GRAMMAR
ՀԱՅԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

PRELIMINARY — ՊԵՐՄԱՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

READING, WRITING, AND SPELLING

ԿԵՐԳՒՄ, ԳՐԵԼ, ԵՒ ՀԵՂԵԼ

THE ARMENIAN ALPHABET — ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՅԲՈՒԲԵՆԸ

1. The Armenian Alphabet consists of 36 letters representing 6 vowels, 30 consonants. Every sound has its proper letter, except the vowel *ū* which is expressed by a combination of two letters (*ու*). — For this reason *ū* does not figure in the Alphabet. We have, however, listed it after *u*.

The Armenian Alphabet is the work of the famous Armenian Priest *Maštoc* (later called Mesrop) in the year about 403 A. D.

Actually there are 38 letters, two new ones (*օ*, *ֆ*) having been added in the twelfth century.

VOWELS — ՁԱՅՆԱՒՈՐ

2. The Armenian vowels are *ա*, *է*, *է*, *ի*, *ո*, *ու*, *ւ*, *օ*.

a) *ա* is always pronounced like “a” in “car”: *բարի* (*bari*) good, kind;

b) Initial *է* is pronounced like “ye” in “yet”: *էրէկ* (*yerēk*) yesterday; medial *է* is pronounced like “e” in “met”: *էրեք* (*yerek*) three;

c) Initial *ո* is pronounced “vo”: *ոտք* (*votk*) foot; *ոչխար* (*vočxar*) sheep.

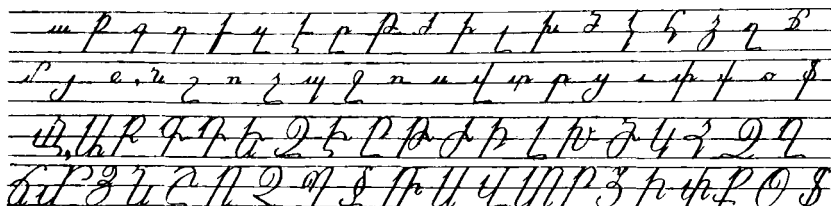

LIST OF LETTERS

Printed	Phonetic and Organic Value	Pronounced like	Transcription in this book	Name of letter	Numer. value
Ա ա	Vowel	a in car	a	այբ ayb	1
Բ բ	Occlusive, voiced, labial	b in bar	b	բեն ben	2
Գ գ	Occlusive, voiced, guttural	g in get	g	գիմ gim	3
Դ դ	Occlusive, voiced, dental	d in day	d	դա da	4
Ե ե	Vowel; initial medial	ye in yet e in get	ye e	եչ yeč	5
Զ զ	Dental, sibilant, voiced	z in zest	z	զա za	6
Է է	Vowel	e in bed	ē	է ē	7
Ը ը	Half Vowel	a in about	ə	ըթ ət	8
Թ թ	Aspirate, voiceless, dental	t in time	t'	թո t'o	9
Ճ ճ	Sibilant, palatal, voiced	s in pleasure	j	ճէ jē	10
Ի ի	Vowel	i in miss	i	ինի ini	20
Լ լ	Liquid, linguo-dental	l in lamp	l	լիւն tyun	30
Խ խ	Spirant, unvoiced, guttural	ch in Germ. Bach, Russ. x	χ	խէ χē	40
Շ շ	Half-occlusive, sibilant, unvoiced	z in Italian zinco	ž	շա ža	50
Կ կ	Occlusive, unvoiced, guttural	k in skate	k	կեն ken	60
Հ հ	Consonant, unvoiced, a breath	h in heed	h	հո ho	70
Ջ ճ	Half-occlusive, sibilant, voiced	z in adze	ž	ճա ža	80
Ղ ղ	Voiced, liquid, guttural	gutt. r of French, or Germ. g in Tag, or mod. Greek γ	γ	ղաւ ղat	90

ᄁ ᄂ	Palatal, half-occl. unvoiced, sibil.	g in Italian ligio	ᄁ	ᄂᄃ	ᄂᄃ	100
ᄃ ᄄ	Liquid, labial	m in might	m	ᄃᄄ	men	200
ᄅ ᄆ	a breath, unvoic., bef. vowels a. init. after vowels	h in he y in yet	h	ᄅᄆ	hi	300
ᄇ ᄈ	Liquid, nasal	n in nine	n	ᄇᄈ	nū	400
ᄉ ᄊ	Sibilant, unvoiced	sh in short	ᄉ	ᄉᄊ	ša	500
ᄋ ᄌ	Vowel, initial medial and final	like vo in vo-yage like o in o-ral	vo	ᄋᄌ	vo	600
*ᄍᄎ	Vowel	like oo in mood	o	ᄍᄎ		
ᄏ ᄐ	Pal., voicel. asp., half-occl., sib.	ch in church	ᄏ	ᄏᄐ	ča	700
ᄑ ᄒ	Labial, occlusive, unvoiced	p in sport	p	ᄑᄒ	pē	800
ᄓ ᄔ	Palatal, voiced half-occl. sibilant	g in large	ᄓ	ᄓᄔ	ḡē	900
ᄕ ᄌ	Lingual, liquid	r in French rose	ᄕ	ᄕᄌ	ra	1000
ᄍ ᄎ	Linguo-Dental, sibilant, unvoiced	s in site	s	ᄍᄎ	sē	2000
ᄏ ᄐ	Labio-velar, voiced, spirant	v in voice	v	ᄏᄐ	vev	3000
ᄑ ᄒ	Dental, occlusive, unvoiced	t in skating	t	ᄑᄒ	tyun	4000
ᄓ ᄔ	Liquid, lingual	r in English rose	r	ᄓᄔ	rē	5000
ᄕ ᄌ	Half-occl., aspirate, voicel., sibil.	z in Ital. grazia, Russ. ы	ᄕ	ᄕᄌ	co	6000
ᄍ ᄎ	Spirant, labio-velar voiced	v in very	w	ᄍᄎ	hyun	7000
ᄏ ᄐ	Occl. labial, aspirate, voiceless	p in port	v	p ^c	ᄏᄐᄑ p'yur	8000
ᄑ ᄒ	Occl. guttural, aspirate, voiceless	k in kind	k ^c	ᄑᄒ	k'ē	9000
ᄓ ᄔ	Vowel	o in more	o	ᄓᄔ	ō	10000
ᄕ ᄌ	Spirant, labial, voiceless	f in fine	f	ᄕᄌ	je	20000

THE WRITTEN ARMENIAN ALPHABET

Exceptions from this rule are: *ով* (read *ov*) who, *ովկիան* (*ovkianos*) ocean, *ովասիս* (*ovasis*) oasis.

Medial *ո* is pronounced like “o”: *հոգի* (*hogi*) soul, *չոգի* (*šogi*) steam.

d) The vowel *ու* is pronounced like “v” if another vowel follows: *պատուար* (*patvar*) bulwark. In foreign names and in Verbs in *-ուլ* it keeps its proper sound *ū*: *Սամուէլ* *Samūel*; *կը զբօսնուի* (*kə zbosnūi*) I was having good time.

e) The vowel *ը* is pronounced like “a” in “about”, or like “io” in “passion”. It must be pronounced, although not written, before initial *դ*, *չ*, *ս* when they are followed by *բ*, *պ*, *փ*; *դ*, *կ*, *ք*; *դ*, *ս*, *թ*: *զբաղած* (*əzbaɾəz*) busy; *չտապել* (*əštapel*) to hurry; *սքանչելի* (*əsk'ančeli*) wonderful.

Exceptions: In some words the *ը* is pronounced after *չ*, *ս*: *չքեղ* (*sək'eɾ*) splendid; *սքեմ* (*sək'em*) monk's habit; *չփոթ* (*šəp'ot'*) confused, confusion; *սփռել* (*səp'ɾel*) to scatter, to diffuse.

If *դ*, *չ*, *ս* are followed by consonants other than those mentioned (*բ*, *ն*, *մ*, *դ*, *լ*), the *ə* is pronounced after initial *դ*, *չ*, *ս*: *զլանալ* (*zəlanal*) to refuse; *չլանալ* (*šəlanal*) to be dazzled; *զրահ* (*zərah*) cuirass; *սրահ* (*sərah*) hall.

The *ə* is pronounced, although not written, between two consonants beginning the word: *վնաս* (*vənas*) harm; *հնար* (*hənar*) means, resource; *քնար* (*k'ənar*) lyre.

If the consonants are three or four, the *ə* is pronounced after the first and third ones: *տրտնջել* (*tərtəngəl*) to complain.

The *ə* is pronounced, although not written, between a consonant and final *բ*, *դ*, or the Personal Articles *ս*, *դ*, *ն*: *կայսր* (*kaysə*) caesar; *թատր* (*t'atə*) theatre; *սանար* (*santə*) comb;

աստղ (*astəɣ*) star; *գիրքս* (*girkʻəs*) my book; *հայրդ* (*hayrəd*) thy father; *անոր տանն է* (*anor tənən ē*) it is his house. But *բուրդ* is to be pronounced *būrd* wool, for *դ* is not Article, and liquids + occlusives are pronounced without *ə*.

The *ը* is not only pronounced but written also for syllabification (39 g).

DIPHTHONGS — ԵՐԿԱՐԲԱՌ

3. a) The letter *յ* with preceding *ա* and *ու* form the diphthongs *այ* (*ay*) and *ույ* (*uy*): *այս* (*ays*) 1) this, 2) devil; *ձայն* (*žayn*) voice; *զույգ* (*zuyg*) pair, couple; *բույն* (*buyn*) nest.

When *այ* and *ույ* are final, the *յ* is not pronounced: *Երեկոյ* (*yerekō*) evening; *կայ* (*kā*) there is.

Exceptions: In the following monosyllables the *յ* is pronounced: *բայ* (*bay*) verb; *նայ* (*nay*) liquid; *հայ* (*hay*) Armenian; *վայ* (*vay*) wool! In *խոյ* (*χoy*) ram, the *յ* is not mute, but the diphthong *ույ* is pronounced *oy* not *uy*.

b) The vowel *ե* followed by *ա* and *օ* forms the diphthongs *եա* (*ya*) and *եօ* (*yō*): *կեանք* (*kyankʻ*) life; *եօթը* (*yōtʻə*) seven.

c) The letter *ւ* forms diphthongs with *ա* (*աւ*), *ե* (*եւ*), *ի* (*իւ*): *բավ* (*bav*) enough; *եւ* (*yev*) and; *քիւ* (*kʻiv*) cornice. The *իւ* is pronounced *yu* when it is followed by a consonant belonging to the stem: *իւղ* (*yur*) oil; *գիւղ* (*gyur*) village; *հիւր* (*hyur*) guest; *արիւն* (*aryun*) blood.

CONSONANTS — ԲԱՂԱՁԱՅՆ

4. The value and the pronunciation of Armenian consonants have been listed according to their origin (no. 1). But by shifting of consonants, the pronunciation of *բ*, *գ*, *դ*, *ձ*, *լ* has become like *փ*, *ք*, *թ*, *յ*, *չ* and the pronunciation of *պ*, *կ*, *ա*, *ծ*, *ճ* like *բ*, *գ*, *դ*, *ձ*, *լ*. Western Armenians can not pronounce the mute explosives *պ*, *կ*, *ա*, *ծ*, *ճ*. In technical words: the mediae (voiced) are pronounced like the aspirates, the tenues (unvoiced) like the mediae. Instead of the threefold graduated consonants (mediae, tenues, aspiratae), Western Armenians have only two degrees — mediae and aspiratae.

The loss of the *tenues* makes difficult both the spelling and the pronounciation, because the original orthography of Armenian words is preserved but the words are not pronounced accordingly.

Students must learn meaning and spelling together. This is the surest way of avoiding orthographic mistakes. The following directions may prove to be helpful.

ORTHOGRAPHIC RULES — ՌԻՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

5. Final *ա* must be followed by a mute *յ*. *Ժառայ* (*žarā*) servant, slave; *քահանայ* (*k'ahanā*) priest.

Exceptions: a) *ահա* (*aha*) behold! *հապա* (*hapa*) well! come now! then! *ապա* (*apa*) then; *սա* (*sa*) this; *դա* (*da*) that; *նա* (*na*) he, she, it; *ասիկա* (*asika*) this one; *ատիկա* (*atika*) that one; *անիկա* (*anika*) the third one; *հիմա* (*hima*) now.

b) The Imperatives: *կարդա՛* (*karda*) read (2nd Person Singular) *խաղա՛* (*χαγα*) play; *գնա՛* (*gəna*) go, etc.

c) The Proper Names: *Ամերիկա* (*Amerika*) America; *Եւրոպա* (*Europa*) Europe, etc.

6. a) The vowel *ե* never stands at the end; *է* always does. The ending *en* is written with *ե* in Verbs (3rd Person Plural, Present Indicative): *կը պարեն* (*kə paren*) they dance. It is written with *է* in Nouns (Ablative of Singular and Plural with the Definite Article) *քաղաքէն* (*k'arak'ēn*) from the town; *քաղաքներէն* (*k'arak'nerēn*) from the towns.

b) The ending *er* is written with *է* in the Imperfect of the Verbs of the First Conjugation (Infinitive *-ել*): *կը խօսէր* (*kə χōsēr*) he was speaking. It is written with *ե* in the Plural of all Nouns: *կիներ* (*kiner*) women; *մանուկներ* (*manūkner*) children, — and in the Past Participle of the Verbs of the First Conjugation: *խօսեր եմ* (*xōser yem*) I have spoken; *եկեր են* (*yeker yen*) they have come.

c) Medial *ե* sounding like *է* is a source of mistakes. Write *ե* not *է*:

Before two consonants which belong to the stem: *վերջ* (*verğ*) end; *հրաժեշտ* (*hraješt*) farewell; *թերթ* (*t'ert'*) newspaper;

In penultimate and antepenultimate syllables: *բերան* (*beran*) mouth; *գեղեցիկ* (*geřecik*) beautiful; *հայերէն* (*hayerēn*) Armenian language;

Before labials *у, ы* : *ծեփ* (*žepʻ*) plaster, *սեպ* (*sep*) peak, wedge.

Exceptions: *վէպ* (*vēp*) fiction, novel; *վրէպ* (*vrēp*) mistake; *դէպք* (*dēpkʻ*) event.

7. a) The use of *է* is very restricted at the beginning of words. With *է* begin: *էակ* (*ēak*) being; *էգ* (*ēg*) female; *էմք* (*ēm kʻ*) keyhole; *էշ* (*ēs*) ass; *էջ* (*ēǰ*) page.

b) Write *է* not *ե*:

1) At the end of words: *բազէ* (*bazē*) falcon; *րոպէ* (*ropē*) minute; *հասցէ* (*hascē*) address;

2) Ablative Sing. and Plur.: *գետնէ* (*getnē*) from earth; *ձեռքերէ* (*žerkʻerē*) from hands (6 a).

3) The Third Person Singular Present and the Imperfect of the First Conjugation. (See 6, b.)

4) The following most usual words:

<i>աղէկ</i>	<i>aǰēk</i>	well	<i>հրավեր</i>	<i>hravēr</i>	invitation
<i>աղէտ</i>	<i>aǰēt</i>	disaster	<i>հրէշ</i>	<i>hrēš</i>	monster
<i>ամէն</i>	<i>amēn</i>	¹⁾ all ²⁾ amen	<i>ձէթ</i>	<i>žētʻ</i>	oil
<i>անէծք</i>	<i>anēžkʻ</i>	curse	<i>մէկ</i>	<i>mēk</i>	one
<i>գէթ</i>	<i>gētʻ</i>	at least	<i>մէջ</i>	<i>mēǰ</i>	in
<i>գէշ</i>	<i>gēš</i>	bad	<i>նուէր</i>	<i>nāvēr</i>	gift
<i>գէր</i>	<i>gēr</i>	fat	<i>շէնք</i>	<i>šēnkʻ</i>	building
<i>գէղ</i>	<i>dēz</i>	heap	<i>շէզոք</i>	<i>čēzokʻ</i>	neuter
<i>գէմք</i>	<i>dēm kʻ</i>	face	<i>պարտէզ</i>	<i>partēz</i>	garden
<i>երէկ</i>	<i>yerēk</i>	yesterday	<i>պէս</i>	<i>pēs</i>	like
<i>երէց</i>	<i>yerēc</i>	¹⁾ senior	<i>պէտք</i>	<i>pētkʻ</i>	need
		²⁾ priest	<i>սէր</i>	<i>sēr</i>	love
<i>զէնք</i>	<i>zēnkʻ</i>	arms	<i>վէճ</i>	<i>vēǰ</i>	discussion
<i>թէյ</i>	<i>tʻēy</i>	tea	<i>վէմ</i>	<i>vēm</i>	rock
<i>թէպէտ</i>	<i>tʻēpēt</i>	although	<i>վէրք</i>	<i>vēr kʻ</i>	wound
<i>ծէս</i>	<i>žēs</i>	rite, ceremony	<i>վրէժ</i>	<i>vrēj</i>	revenge
			<i>տէգ</i>	<i>tēg</i>	pike
<i>կէս</i>	<i>kēs</i>	half	<i>տէր</i>	<i>tēr</i>	lord, master
<i>կէտ</i>	<i>kēt</i>	point	<i>քարտէս</i>	<i>kʻartēs</i>	map
<i>հէք</i>	<i>hēkʻ</i>	miserable	<i>օրէնք</i>	<i>ōrēnkʻ</i>	law

The loss of the *tenues* makes difficult both the spelling and the pronunciation, because the original orthography of Armenian words is preserved but the words are not pronounced accordingly.

Students must learn meaning and spelling together. This is the surest way of avoiding orthographic mistakes. The following directions may prove to be helpful.

ORTHOGRAPHIC RULES — ՌԻՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

5. Final *ա* must be followed by a mute *յ*. *Ժառայ* (*žarā*) servant, slave; *քահանայ* (*k'ahanā*) priest.

Exceptions: a) *ահա* (*aha*) behold! *հապա* (*hapa*) well! come now! then! *ապա* (*apa*) then; *սա* (*sa*) this; *դա* (*da*) that; *նա* (*na*) he, she, it; *ասիկա* (*asika*) this one; *ատիկա* (*atika*) that one; *անիկա* (*anika*) the third one; *հիմա* (*hima*) now.

b) The Imperatives: *կարդա՛* (*karda*) read (2nd Person Singular) *խաղա՛* (*χαγα*) play; *գնա՛* (*gana*) go, etc.

c) The Proper Names: *Ամերիկա* (*Amerika*) America; *Եվրոպա* (*Europa*) Europe, etc.

6. a) The vowel *ե* never stands at the end; *է* always does. The ending *en* is written with *ե* in Verbs (3rd Person Plural, Present Indicative): *կը պարեն* (*kə paren*) they dance. It is written with *է* in Nouns (Ablative of Singular and Plural with the Definite Article) *քաղաքէն* (*k'arak'ēn*) from the town; *քաղաքներէն* (*k'arak'nerēn*) from the towns.

b) The ending *er* is written with *է* in the Imperfect of the Verbs of the First Conjugation (Infinitive *-ել*): *կը խօսէր* (*kə χōsēr*) he was speaking. It is written with *ե* in the Plural of all Nouns: *կիներ* (*kiner*) women; *մանուկներ* (*manūkner*) children, — and in the Past Participle of the Verbs of the First Conjugation: *խօսեր եմ* (*xōser yem*) I have spoken; *եկեր են* (*yeker yen*) they have come.

c) Medial *ե* sounding like *է* is a source of mistakes. Write *ե* not *է*:

Before two consonants which belong to the stem: *վերջ* (*verğ*) end; *հրաժեշտ* (*hrajēšt*) farewell; *թերթ* (*t'ert'*) newspaper;

In penultimate and antepenultimate syllables: *բերան* (*beran*) mouth; *գեղեցիկ* (*geṛecik*) beautiful; *հայերէն* (*hayerēn*) Armenian language;

Before labials *u*, *u*: *ծեփ* (*žep*^ʿ) plaster, *սեպ* (*sep*) peak, wedge.

Exceptions: *վէպ* (*vēp*) fiction, novel; *վրէպ* (*vrēp*) mistake; *դէպք* (*dēpk*^ʿ) event.

7. a) The use of *է* is very restricted at the beginning of words. With *է* begin: *էակ* (*ēak*) being; *էգ* (*ēg*) female; *էմք* (*ēm*^ʿ) keyhole; *էշ* (*ēš*) ass; *էջ* (*ēǰ*) page.

b) Write *է* not *ե*:

1) At the end of words: *բազէ* (*bazē*) falcon; *րոպէ* (*ropē*) minute; *հասցէ* (*hascē*) address;

2) Ablative Sing. and Plur.: *գետնէ* (*getnē*) from earth; *ձեռքերէ* (*žēr*^ʿ*k*^ʿ*erē*) from hands (6 a).

3) The Third Person Singular Present and the Imperfect of the First Conjugation. (See 6, b.)

4) The following most usual words:

<i>աղէկ</i>	<i>aṙēk</i>	well	<i>հրաւէր</i>	<i>hravēr</i>	invitation
<i>աղէս</i>	<i>aṙēt</i>	disaster	<i>հրէշ</i>	<i>hrēš</i>	monster
<i>ամէն</i>	<i>amēn</i>	¹)all ²)amen	<i>ձէթ</i>	<i>žēt</i> ^ʿ	oil
<i>անէծք</i>	<i>anēž</i> ^ʿ	curse	<i>մէկ</i>	<i>mēk</i>	one
<i>գէթ</i>	<i>gēt</i> ^ʿ	at least	<i>մէջ</i>	<i>mēǰ</i>	in
<i>գէշ</i>	<i>gēš</i>	bad	<i>նուէր</i>	<i>nāvēr</i>	gift
<i>գէր</i>	<i>gēr</i>	fat	<i>շէնք</i>	<i>šēnk</i> ^ʿ	building
<i>դէզ</i>	<i>dēz</i>	heap	<i>չէզոք</i>	<i>čēzok</i> ^ʿ	neuter
<i>դէմք</i>	<i>dēm</i> ^ʿ <i>k</i>	face	<i>պարտէզ</i>	<i>partēz</i>	garden
<i>երէկ</i>	<i>yerēk</i>	yesterday	<i>պէս</i>	<i>pēs</i>	like
<i>երէց</i>	<i>yerēc</i>	¹) senior	<i>պէտք</i>	<i>pētk</i> ^ʿ	need
		²) priest	<i>սէր</i>	<i>sēr</i>	love
<i>զէնք</i>	<i>zēnk</i> ^ʿ	arms	<i>վէճ</i>	<i>vēǰ</i>	discussion
<i>թէյ</i>	<i>t'ēy</i>	tea	<i>վէմ</i>	<i>vēm</i>	rock
<i>թէպէտ</i>	<i>t'ēpēt</i>	although	<i>վէրք</i>	<i>vēr</i> ^ʿ <i>k</i>	wound
<i>ծէս</i>	<i>žēs</i>	rite, ceremony	<i>վրէժ</i>	<i>vrēj</i>	revenge
			<i>տէգ</i>	<i>tēg</i>	pike
<i>կէս</i>	<i>kēs</i>	half	<i>տէր</i>	<i>tēr</i>	lord, master
<i>կէտ</i>	<i>kēt</i>	point	<i>քարտէս</i>	<i>k'artēs</i>	map
<i>հէք</i>	<i>hēk</i> ^ʿ	miserable	<i>օրէնք</i>	<i>ōrēnk</i> ^ʿ	law

8. No mistakes should be made for initial *n* and *o*, for the first is pronounced *vo* (see the exceptions 2c) and the latter *ō*. The only initial *vo* written not with *n* but with *վ* is in the word *վոհմակ* (*vohmak*) flock of wolves.

9. Mistakes in medial *n* which sounds like *ō* can be avoided by learning the most usual words written with *o*:

<i>աղօթք</i>	<i>aḡōt'k'</i>	prayer	<i>հօտ</i>	<i>hōt</i>	flock
<i>աղօտ</i>	<i>aḡōt</i>	obscure, dim	<i>ձօն</i>	<i>žōn</i>	gift
<i>ամօթ</i>	<i>amōt'</i>	shame	<i>մօտ</i>	<i>mōt</i>	near
<i>անօթ</i>	<i>anōt'</i>	vase	<i>յօղ</i>	<i>hōd</i>	1) article (in grammar)
<i>անօթի</i>	<i>anōt'i</i>	hungry			2) joint (in the body)
<i>առաւօտ</i>	<i>aṙavōt</i>	morning			
<i>արտօնել</i>	<i>artōnel</i>	to allow			
<i>արօտ</i>	<i>arōt</i>	pasture	<i>յօժար</i>	<i>hōjar</i>	willing
<i>արօր</i>	<i>arōr</i>	plough	<i>յօնք</i>	<i>hōnk'</i>	eyebrow
<i>գօտի</i>	<i>gōti</i>	girdle, belt	<i>յօրանջել</i>	<i>hōran- ğel</i>	to yawn
<i>դրօշ</i>	<i>drōš</i>	flag			
<i>եօթը</i>	<i>yōt'ə</i>	seven	<i>յօրինել</i>	<i>hōrinel</i>	to make, to fashion
<i>խօսք</i>	<i>χōsk'</i>	speech, sentence	<i>նօսր</i>	<i>nōsr</i>	thin, rare
<i>ծանօթ</i>	<i>žanōt'</i>	1) known, 2) acquaintance	<i>նօտար</i>	<i>nōtar</i>	notary
<i>կարօտ</i>	<i>karōt</i>	desire; need	<i>շօշափել</i>	<i>šōšap'el</i>	to touch
<i>կտրօն</i>	<i>kətrōn</i>	coupon	<i>պաշտօն</i>	<i>paštōn</i>	office, service
<i>կրօն</i>	<i>krōn</i>	religion	<i>պարե-</i>	<i>paregōt</i>	tunic
<i>կօշիկ</i>	<i>kōšik</i>	shoe	<i>դօտ</i>	<i>tōt'</i>	heat
<i>համա-</i>	<i>hamarōt</i>	short	<i>տօն</i>	<i>tōn</i>	feast
<i>ուօտ</i>			<i>յօղ</i>	<i>cōγ</i>	dew
<i>հզօր</i>	<i>həzōr</i>	might			

Write with *ō* also the Genitive and Dative Singular of *հայր* (*hayr*) father; *մայր* (*mayr*) mother; *եղբայր* (*yeṙbayr*) brother: *հօր* (*hōr*), *մօր* (*mōr*), *եղբօր* (*yeṙbōr*).

10. The labials *վ* and *ւ* have now almost the same pronunciation (*v*), but a constant rule dominates their use:

a) No word starts with *ւ*;

b) Վ is never used in the same stem after the vowels ա, ե, ի, but always լ (ալ, ել, իլ);

The syllable “ov” is written ով, thus: ծով (žov) sea; կովով (kovov) basket; կով (kov) cow.

11. A neat pronunciation will help to avoid mistakes in using ո and ր.

a) No original Armenian word starts with ո or ր. The Armenian language prefers to have them be preceded by հ (հո, հր), ա, ե. But there are some borrowed foreign words starting with ո or ր:

ռաբբի	<i>rabbi</i>	rabbi	ռոճիկ	<i>rojik</i>	salary
ռազմ	<i>razm</i>	battle	ռումբ	<i>rumb</i>	shell
ռահ	<i>rah</i>	way	ռունդ	<i>rūng</i>	nose
ռամիկ	<i>ramik</i>	vulgar	րոպե	<i>ropē</i>	minute
ռիշտ	<i>rišt</i>	sordid, niggard			

b) In Classic Armenian ո is used before a radical ն. The Modern Armenian keeps spelling ո, although the ն has disappeared:

դուռ	Classic: դուռն	<i>dūr(əṇ)</i>	door
ամառ	Classic: ամառն	<i>amar(əṇ)</i>	summer
ձմեռ	Classic: ձմեռն	<i>žəmer(əṇ)</i>	winter
ձեռք	Classic: ձեռն	<i>žerk'(žerəṇ)</i>	hand
բուռ	Classic: բուռն	<i>būr(əṇ)</i>	fist; hand
լեռ	Classic: լեռն	<i>ler(əṇ)</i>	mountain
թոռ	Classic: թոռն	<i>t'or(əṇ)</i>	grandchild

12. Initial հ and յ have the same pronunciation; they are a source of mistakes. Here, some help:

a) No words have initial յ followed by consonants. Therefore the breath with a following consonant is always հ not յ, except:

յղել	<i>həyel</i>	to send
յղի	<i>həyi</i>	pregnant
յղկել	<i>həykel</i>	to polish
յղփահալ	<i>hərp'anal</i>	to be stuffed
յստակ	<i>həstak</i>	clear

b) The breath with a following vowel can be *չ* or *յ*. In order to eliminate mistakes, learn the usual words starting with *յ* + a vowel:

յախճապակի	<i>haχğapaki</i>	porcelain
յախուռն	<i>haχūrən</i>	overhasty
յածանաւ	<i>hažanav</i>	cruiser
յակիւնթ	<i>hakintʻ</i>	hyacinth
յաղթել	<i>haγtʻel</i>	to conquer
յաճախ	<i>hağax</i>	often
յամառ	<i>hamarʻ</i>	stubborn
յամբ	<i>hamər</i>	dumb, slow
յայտնի	<i>haytni</i>	clear
յանգ	<i>hang</i>	rhyme, cadence
յանդուգն	<i>handūgən</i>	bold
յանկարծ	<i>hankarž</i>	suddenly
յանձնել	<i>hanžnel</i>	to remit, give
յանցանք	<i>hancankʻ</i>	fault
յապաղել	<i>hapaγel</i>	to defer
յաջող	<i>hağoγ</i>	successful
յառաջ	<i>hařag</i>	forward
յառել	<i>hařel</i>	to gaze on
յասմիկ	<i>hasmik</i>	jasmin
յատակ	<i>hatak</i>	bottom, pavement
յատուկ	<i>hatūk</i>	proper, own
յարբ	<i>har</i>	always
յարգ	<i>harg</i>	price, value
յարկ	<i>hark</i>	floor
յարձակիլ	<i>haržakil</i>	to attack
յարմար	<i>harmar</i>	suitable
յարուժիւն	<i>harūtʻyun</i>	resurrection
յաւելուած	<i>havelvaž</i>	appendix, addenda
յաւիտեան	<i>havityan</i>	eternal
յափշտակել	<i>hapʻestakel</i>	to rob, to snatch
յեղաշրջել	<i>heγašərgel</i>	} to turn upside down
յեղափոխել	<i>heγapʻoxel</i>	
յեղափոխութիւն	<i>heγapʻoxūtʻyun</i>	revolution
յենարան	<i>henaran</i>	support

յետ, յետոյ	<i>het, hetō</i>	after, behind
յերիւրել	<i>heryurel</i>	to invent, imagine
յիմար	<i>himar</i>	fool
յիշել	<i>hišel</i>	to remember
յիսուն	<i>hisūn</i>	fifty
Յիսուս	<i>hisūs</i>	Jesus
յորելեան	<i>hobelyan</i>	jubilee
յողնիլ	<i>hognil</i>	to get tired
յողնակի	<i>hognaki</i>	plural
յոխորտալ	<i>hoχortal</i>	to boast
յոյզ, յուզում	<i>huyz, hūzūm</i>	emotion
յուզուրիլ	<i>hūzvil</i>	to get excited
Յոյն	<i>huyn</i>	Greek
յոյս	<i>huys</i>	hope
յոպոպ	<i>hopop</i>	hoopoe
յոռի	<i>hori</i>	bad
յովազ	<i>hovaz</i>	panther
յովատակ	<i>hovatak</i>	stallion
յորդ	<i>hord</i>	abundant
յորդոր	<i>hordor</i>	exhortation
յորձանք	<i>horžank</i>	stream, current
յուլիս	<i>hūlis</i>	July
յուղարկաւո- րութիւն	<i>hūγarkavorū- t'yun</i>	funeral
յունիս	<i>hūnis</i>	June
յունուար	<i>hūnvar</i>	January
յուշիկ	<i>hūšik</i>	softly
յուռուրթ	<i>hūrūt'</i>	charm, spell
յուռթի	<i>hūrt'i</i>	full, fertile
յօդ (ուած)	<i>hōd(važ)</i>	article; (paper)
յօժար	<i>hōjar</i>	willing
յօնք	<i>hōnk'</i>	eyebrows
յօշտեւ	<i>hōšotel</i>	to tear in pieces
յօրանջել	<i>hōrangēl</i>	to yawn
յօրինել	<i>hōrinel</i>	to compose, to make, [to fashion

THE PROBLEM OF VOICED AND VOICELESS CONSONANTS

13. As noted above, the *tenues* and the *mediae* represent the real problem of the Armenian orthography. Students would write *սքեսթ* for *զգեստ* dress, *բադիվ* for *սասիւ* honor. It is most important to learn every Armenian word with the proper spelling, for the modern (west) pronunciation is of no help to the right spelling. Students will derive some help from the following rules:

14. Consonants of the same degree — (voiced plus voiced, unvoiced plus unvoiced, aspirate plus aspirate) — and also unvoiced plus aspirate can stand together in a stem. But the voiced consonants tolerate neither the aspirates nor the unvoiced consonants.

15. The voiceless sibilants *ս*, *չ* are followed by *ս*, *լ*, *ւ* or *փ*, *ք*, *թ*; the voiced sibilants *շ* and *ջ* are followed by *բ*, *դ*, *ղ*. Accordingly, spell:

<i>ազդ</i>	<i>azg</i>	nation	<i>դդում</i>	<i>dədūm</i>	pumpkin
<i>ազդ</i>	<i>azd</i>	notice	<i>թթու</i>	<i>t'tt'ū</i>	sour
<i>աստ</i>	<i>ast</i>	here	<i>զգալ</i>	<i>əzgal</i>	to feel

Note: There is a word *սգալ* which is read *səgal* to mourn, from the stem *սոգ* (*sūg*).

16. The liquids *ղ*, *ր* are followed by *ջ*, *ձ*, *ծ*. The voiceless spirant *խ* is followed by *չ*, *յ* and in general by voiceless and aspirate consonants. Write:

<i>աղջիկ</i>	<i>aṛǰik</i>	girl	<i>վարձք</i>	<i>varžk'</i>	wages
<i>բաղձանք</i>	<i>baṛžank'</i>	desire	<i>վերջ</i>	<i>verǰ</i>	end
<i>արծաթ</i>	<i>aržat'</i>	silver	<i>արծարծել</i>	<i>aržaržel</i>	to kindle

Exceptions:

<i>զեղչ</i>	<i>zeṛč</i>	discount; but <i>զեղջ</i> <i>zeṛǰ</i> contri-
<i>հարց</i>	<i>harč</i>	question, problem [tion
<i>տրցալ</i>	<i>tərcak</i>	bundle, bunch

17. The *ւ* is followed by *դ*, *ղ*, *ձ* and *լ*, *ւ*, *ծ*, never by the aspirates (*ք*, *թ*, *յ*). Write:

<i>թանգ</i>	<i>t'ang</i>	or	<i>թանկ</i>	<i>t'ank</i>	expensive
<i>դունդ</i>	<i>gund</i>	or	<i>դունա</i>	<i>gūnt</i>	globe
<i>գանկ</i>	<i>gank</i>	or	<i>գանդ</i>	<i>gang</i>	skull
<i>խնջոյք</i>	<i>χəng'uyk'</i>	or	<i>խնճոյք</i>	<i>χəng'uyk'</i>	party, banquet
<i>եռանդ</i>	<i>yerand</i>				zeal
<i>խուռնկ</i>	<i>χūnk</i>				incense
<i>անձ</i>	<i>anz</i>				person
<i>ժանա</i>	<i>jant</i>				wicked

Note: Words like *կեանք* (*kyank'*) life, *ապրանք* (*aprank'*) merchandise, *վանք* (*vank'*) monastery, *մխիթարանք* (*məχit'arank*) consolation, and others are not exceptions, because their *ք* is a suffix not belonging to the stem (see 56).

18. The shifting of consonants has influenced the writing, and some originally wrong spelling alternates now with the right spelling: *չանդ* (*šand*) lightning, also *չանթ*; *խենդ* (*χend*) fool, also *խենթ*.

19. The *մ* is followed by *բ*, *ւ* (not *փ*). Write:

<i>ամբողջ</i>	<i>amboγǰ</i>	whole
<i>համբոյր</i>	<i>hambuyr</i>	kiss
<i>ամբ</i> or <i>ամւ</i>	<i>amb, amp</i>	cloud
<i>ուամւ</i>	<i>ūmp</i>	sip

Exceptions:

<i>ամփոփ</i>	<i>amp'op'</i>	recollected
<i>չամփուր</i>	<i>šamp'ūr</i>	spit (to grill meat)

20. The *դ* can be preceded by the consonants *դ*, *ժ*, *չ*, *ն*, *բ*; it can be followed by the consonants *մ*, *ն*, *ւ*, *բ*, *չ*, *լ*, *ժ*, *դ*.

ALTERNATION AND SUPPRESSION OF VOWELS AND DIPHTHONGS

21. The vowels *ի*, *ու*, *է* and the diphthongs *ոյ*, *եա*, final *իւ* are subject to alternation.

The vowels *ու* and *ի* are suppressed when they lose the accent by addition of a new syllable. In their place, *ը* (*ə*) is pronounced but not written.

The vowel *ɛ* is changed into *ɪ*, the diphthongs *ɔj* into *ɔɪ*, *ɛw* into *ɛ*, and final *ɪɪ* into *ɔɪ* with the same reason — loss of the accent.

22. Medial *-ɪ-* is suppressed for loss of accent:

սիրտ (*sirt*) heart; *սրտի* (*sərti*) of the heart; *սրտակից* (*sərtakič*) an intimate (friend) [author
գիր (*gir*) letter; *գրել* (*gərel*) to write; *գրագէտ* (*graget*) writer,
բժիշկ (*bəjišk*) physician; *բժշկական* (*bəjəškakan*) medical; *բը-
ժշկել* (*bəjəškel*) to heal.

23. Initial *ɪ* is not suppressed:

իր (*ir*) thing; *իրական* (*irakan*) real; *իրեր* (*irer*) things
իղձ (*iɾž*) desire; *իղձեր* (*iɾžer*) desires,
but: *ըղձալ* (*əɾžal*) to desire
ինչ (*inč*) what; *ինչի*^o (*inči*) or *ինչո*^o (*inču*) of what; why?
ինչք (*inčk*^o) possessions; *ինչքեր* (*inšk*^o*er*),
but: *ընչաքաղց* (*ənčaka*^o*ɾč*) avaricious
ինձ (*inž*) leopard; *ինձեր* (*inžer*) leopards,
but: *ընձուղտ* (*ənžūɾd*) giraffe.

24. The *ɪ* of the suffixes *-իկ* (diminutive particle), *-իք*, *-ինք*, is not suppressed:

Հայրիկ (*hairik*) dad; *Հայրիկիս* (*hairikis*) of my dad
գործիք (*goržik*^o) instrument; *գործիքներ* (*goržik*^o*ner*) instruments
նախատինք (*naχatink*^o) insult; *նախատինքով* (*naχatink*^o*ov*) with
insult.

25. The final *ɪ* of monosyllables is not suppressed:

ձի (*ži*) horse; *ձեր* (*žier*) horses.

26. The *ɔɪ* is suppressed when it loses the accent by derivations; it may be suppressed in declensions:

սուրբ (*sūrb*) clean, holy; *սրբել* (*sərbel*) to clean
սրբութիւն (*sərbūt*^o*yun*) holiness, Holy Communion.
But the Genitive of *սուրբ* may be *սուրբի* (*sūrbi*) or *սրբի* (*sərbi*).

27. However, initial and final *ɔɪ* is not suppressed:

ութը (*ūt*^o*ə*) eight, *ութերորդ* (*ūt*^o*erord*) the eighth
կատու (*katū*) cat, *կատուն* (*katūen*) from the cat

28. Initial *ա* is changed into *թ*:

աւնդ (*ānd*) pulse, *ընդեղէն* (*əndeyēn*) kinds of pulse
ամպ (*āmp*) sip, *ըմպել* (*əmpel*) to drink

29. The *է* is changed into *ի* when the accent is lost in derivations:

կէս (*kēs*) half, *կիսել* (*kisel*) to divide
հանդէս (*handēs*) feast, *հանդիսական* (*handisakan*) solemn
սէր (*sēr*) to love, *սիրել* (*sirel*) to love

Exceptions:

մէկ (*mēk*) one, *մէկական* (*mēkakan*) one or each
տէր (*tēr*) lord, master, *տէրութիւն* (*tērūt'yun*) lordship, empire
հրէշ (*hrēs*) monster, *հրէշութիւն* (*hrēsūt'yun*) monstrosity

30. In declensions, the *է* both medial and final, does not alternate. (The medial *է* does in Classic Armenian.)

հրաւէր (*hravēr*) invitation. Verbal derivation: *հրաւիրել* (*hravirel*) to invite. Declined: *հրաւիրի* (*hravēri*) of the invitation
պատուէր (*patvēr*) command, *պատուիրել* (*patvirel*) to command
պատուիրի (*patvēri*) of the command

նուէր (*nāvēr*) gift, *նուիրել* (*nāvirel*) to give, *նուիրի* (*nāvēri*) of the gift

մարգարէ (*margarē*) prophet, *մարգարէներ* (*margarēner*) prophets, *մարգարէութիւն* (*margarēūt'yun*) prophecy

31. The vowels *ա* and *ն* are not suppressed as a rule, but suppressions occur in Modern Armenian due to the fact that classic words are often shortened:

քաղաք (*k'axak'*) town

Genitive: *քաղաքի* (*k'axak'i*) or *քաղքի* (*k'axk'i*)

քաղաքացի (*k'axak'aci*) or *քաղքրցի* (*k'axkæci*) citizen

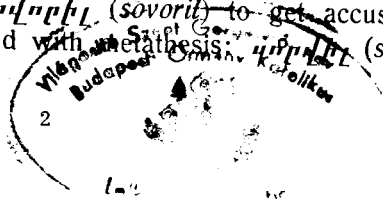
բերան (*beran*) mouth

Genitive: *բերանի* (*berani*) or *բերնի* (*berni*)

լաւանալ (*lavanal*) or *լաւնալ* (*lavnal*) to recover

ժողովել (*joɣovel*) or *ժողվել* (*joɣvel*) to gather

սովորիլ (*sovoril*) to get accustomed, (hence) *սովրիլ* (*sovril*) and with *ա* metathesis, *սորվիլ* (*sorvil*) to learn

ARMENIAN LIBRARY
111
Tel. 010-315

32. The final diphthong *այ* may or may not be suppressed in declensions:

փեսայ (*p'esā*) groom

Genitive: *փեսայի* (*p'esayi*) or *փեսի* (*p'esi*) of a groom

Ablative: *փեսայէ* (*p'esayē*) from a groom

ճամբայ (*ġambā*) way

Ablative: *ճամբայէ* (*ġambayē*) or *ճամբէ* (*ġambē*) from a way

տղայ (*təṛā*) boy, child

Genitive: *տղայի* (*təṛayi*) or *տղի* (*təṛi*), *տղու* (*təṛū*) of a child

33. The diphthong *ոյ* is changed into *ու* in derivations, but not in declensions, unless the word is declined in the classic manner:

յոյս (*huys*) hope, *յուսալ* (*hūsāl*) to hope

Genitive: Modern *յոյսի* (*huysi*), Classic *յուսոյ* (*hūsō*) of a hope

լոյս (*luys*) light, *լուսաւոր* (*lūsavor*) bright

Genitive: Modern *լոյսի* (*luysi*), Classic *լուսոյ* (*lūsō*) of a light

Exception: *նոյն* (*nuyn*) same, identical
նոյնանալ (*nuynanal*) to be identified

34. The diphthong *եա* is changed into *է* in derivations but not in declensions, unless declined in the classic way:

սենեակ (*senyak*) room, *սենեկապետ* (*senekapet*) chamberlain

Genitive: Modern *սենեակի* (*senyaki*), Classic *սենեկի* (*seneki*) of
վայրկեան (*vayrkyan*) minute [a room]

վայրկենաբար (*vayrkenabar*) instantly

Genitive: Modern *վայրկեանի* (*vayrkyni*), Classic *վայրկենի*
[(*vayrkeni*)]

35. The final diphthong *եայ* is changed into *է* in derivations only (in Classic Armenian in declensions also):

քրիստոնեայ (*k'ristonyā*) a christian

քրիստոնէական (*k'ristonēakan*) Catechism, Christian

Genitive: Modern *քրիստոնեայի* (*k'ristonyai*)

Classic *քրիստոնէի* (*k'ristonēi*)

ALTERNATIONS OF CONSONANTS

36. Before *բ* the *ն* may alternate with *մ*, and *բ* may alternate with *պ* after *մ* (see 19):

անբիծ (*anbiž*) or *ամբիծ* (*ambiz*) stainless

ամբարիշտ (*ambarišt*) or *անպարիշտ* (*anparišt*) impious, godless

37. The liquid *ռ* before *ն* may alternate with *ր* when the *ն* moves away from *ռ* (in Classic Armenian):

ամառն (*amaṛn*) summer

Genitive: *ամարան* (*amaran*), *ամարանոց* (*amaranoc*) summer house

The modern language does not respect this alternation. Having thrown the *ն* off the stem, it keeps the *ռ* throughout derivations and declensions:

ամառ (*amaṛ*), Genitive *ամառուան* (*amaṛvan*)

դուռ (*dūr*) Classic *դուռն* door, Genitive *դռան* (*dṛan*)

SYLLABIFICATION — ՏՈՂԱԳԱՐՁ

38. A word has as many syllables as it has vowels or diphthongs:

1) սար	sar	mountain
2) հովիտ	hovit	valley
3) առագաստ	aṛagast	sail
եռամեայ	yeṛamyā	3 years old
4) մատենագիր	matenagir	author, writer
5) բարեգործութիւն	baregoržūt'yun	beneficence

39. Rules for dividing the syllables:

a) Do not divide the monosyllables:

վանկ	vank	syllable	սեւ	sev	black
սիւն	syun	column	ծայր	žayr	end, edge
թոյն	t'uyun	poison	թիւ	t'iv	number
կաւ	kav	clay	սուտ	sūt	lie

b) Divide two vowels:

է-ա-կան	ē-a-kan	essential
տի-ւե-զերք	tī-ye-zerk'	universe

c) The consonant between two vowels is written and pronounced with the second:

<i>ու-չիմ</i>	<i>ū-šim</i>	intelligent
<i>կա-տա-րեալ</i>	<i>ka-ta-ryal</i>	perfect

d) Of two consonants between two vowels the first is written and pronounced with the foregoing, the second with the following vowel:

<i>հան-գիստ</i>	<i>han-gist</i>	rest
<i>դառ-նալ</i>	<i>dat-nal</i>	to return
<i>միջ-նոր-դու-թիւն</i>	<i>miġ-nor-dū-t'yun</i>	mediation

e) Do not separate a voiceless consonant from a following liquid (*բ, Ն, լ, ղ, ո*). They are written and pronounced together with the following vowel:

<i>մա-քրու-թիւն</i>	<i>ma-k'rū-t'yun</i>	cleanness
<i>չա-ղա-կրատ</i>	<i>ša-γa-krat</i>	chatterer
<i>ա-կռայ</i>	<i>a-k'rā</i>	tooth
<i>ա-քլոր</i>	<i>a-k'lor</i>	cock
<i>ա-պրիլ</i>	<i>a-pril</i>	to live; April

f) Of three consonants between two vowels the first two are written and pronounced with the foregoing, the third with the following vowel:

<i>հանդ-չիլ</i>	<i>hang-čil</i>	to rest
<i>թարգ-ման</i>	<i>t'arg-man</i>	interpreter
<i>պոռթ-կալ</i>	<i>pořt'-kal</i>	to roar
<i>պաշտ-պան</i>	<i>pašt-pan</i>	defender

However, if the third consonant is a liquid, the last two join the following:

<i>բար-ձրա-դոյն</i>	<i>bar-žra-guyn</i>	highest
<i>աս-տղա-լից</i>	<i>as-tγa-lič</i>	full of stars

g) The pronounced but not written *ը* between two consonants makes a syllable and, in case of hyphen, is written:

<i>թըչ-նա-մի</i>	<i>t'əš-na-mi</i>	foe
<i>ըն-կըղ-միլ</i>	<i>ən-kəγ-mil</i>	to sink
<i>փըր-փրա-դէշ</i>	<i>p'ər-p'ra-dēz</i>	foaming

h) Do not separate the consonant from a following diphthong:

<i>վա-ղուան</i>	<i>va-γvan</i>	tomorrow's
<i>ա-ղուոր</i>	<i>a-γvor</i>	nice

<i>ար-դեօք</i>	<i>ar-dyōk'</i>	perhaps, is it?
<i>ան-ցեալ</i>	<i>an-čyal</i>	past

i) The vowel *ու*, when it sounds like (*əv*), is written *ը* for syllabification:

<i>տուալ = տըլ-ալ</i>	<i>təv-av</i>	he gave
<i>թուական =</i>	<i>t'əv-a-kan</i>	numeral
<i>թըլ-ա-կան</i>		

j) Separate *լ* from a foregoing liquid:

<i>գին-ւոյ</i>	<i>gin-vō</i>	of wine
<i>տար-ւոյ</i>	<i>tar-vō</i>	of the year

But do not separate *լ* from other consonants nor from the vowel with which it forms a diphthong:

Classic:

<i>հո-գւոյ</i>	<i>ho-gvō</i>	of the soul
<i>որ-գւոյ</i>	<i>vor-dvō</i>	of the son
<i>հիւ-անդ</i>	<i>hiv-and</i>	sick
<i>երկ-նաւ-որ</i>	<i>yerk-nav-or</i>	celestial, heavenly

Note: The ending *ւոյ* is Genitive Case in Classic Armenian; the modern language prefers *ի* (see 71 b, 72 b).

k) A compound word may be divided into its elements:

<i>բան-ա-ստեղծ</i>	<i>ban-a-stērž</i>	poet (literally: creator of ideas)
<i>այս-ինքն</i>	<i>ays-ink'ən</i>	it means (literally: this same)
<i>մեծ-արեւ</i>	<i>mez-arel</i>	to honor (literally: to make great)

PUNCTUATION — ԿԻՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

40. The signs of punctuation in Armenian differ from the signs used in English:

a) The period is signified with two points (:) called *վերջակէտ* (*verğakēt*).

b) One point (.), which is called *կէտ* (*kēt*) or *միջակէտ* (*miğakēt*), corresponds to the colon (:) or semicolon (;) in English.

c) For the comma (,) in English, the Armenian has the same sign (,) called *ստորակէտ* (*starakēt*), or, in some instances:

d) The *բուլթ* (*būt'*) ('). This sign serves often as division mark between two words of a sentence; it can be substituted by a *գիծ* (*giž*) = dash. The *բուլթ* signifies also an omitted but an easily understood word. Examples:

Ամերիկայի՝ բոլոր ազգերուն ըրած օգնութիւնները անհամար են

Amerikayi' bolor azgerün əraz ögnüt'yunnerə anhamar yen

The relief rendered by America to all nations is immense.

Without the *բուլթ*, the sentence could also mean:

The relief rendered by all the nations of America.

Քսակները դրամով լեցուն էին, բաժակները՝ գինիով, սրտերը՝ ցնծութեամբ

k'əsaknerə dramov lečün ein, bajaknerə' (here is understood lečün ein) giniov, sarterə (lečün ein) čanžūt'yamb

The purses were full of money; the glasses, of wine; the hearts, of joy.

e) The question mark in Armenian is *պարոյկ* (*paruyk*) (°) and has its place over the last syllable of the word in question:

Այսօր դպրոց գացի՞ր (*aysōr dəproč gaci'r*)

Did you go to school today?

Այսօր դպրոց գացիր (the question mark over *dəproč*)

Is it to school that you went today?

Այսօ՞ր դպրոց գացիր (the question mark over *aysōr*)

Is it today that you went to school?

f) The Armenian exclamation point is *երկար* (*yerkar*) placed over the last syllable of a word:

Երանի՛ ձեզի *yerani žezi* how happy you are!

Ինծի՛ *inži* to me!

Ի՛նչ հեզնանք *inč hegnank'* what irony!

g) The accent *շեշտ* (*šest*) is used to stress a syllable or a word: *քեզի՛ է՛ խօսքս* (*k'ezī' ē χōsk'əs*) I am addressing you!

h) The *փակագիծ* (*p'akagiž*) corresponds to parenthesis ( ), [ ].

- i) The quotation marks are called **չափերտ** (*čakert*).
- j) The suspension points (...) have their equivalent in **կախման կէտեր** (*kaxman kēter*).
- k) The **ապաթարց** (*apat'arc*) ('), apostrophe, denotes the suppression of a vowel.
- կ'ըսեմ** (*k'əsem*) for **կը ըսեմ** (*kə əsem*) I say
- l) The hyphen (-) is called **ենթամնայ** (*yent'amnā*) in case of syllabification and **միութեան գիծ** (*miūt'yan giž*) in case of uniting two words.
- m) The dash (—) is called also **անջատման գիծ** (*anğat-man giž*).

ACCENTUATION — ՇԵՇՏ

41. a) Every Armenian polysyllabic word is stressed on the last syllable:

ապո'ւշ	<i>apūš</i>	stupid!
ապերա'խտ	<i>aperaxt</i>	ungrateful!
յաւիտենական	<i>havitenakan</i>	eternal!
քաղաքավարութի'ւն	<i>k'axak'avarūt'yun</i>	politeness!

Note: Hence, it is wrong to stress the penult of the Armenian names:

wrong: **Մարտիրոսեան** (*Martiro'syan*)

right: **Մարտիրոսեան** (*Martirosya'n*)

b) Some two-syllabic Adverbs may have the accent on the first syllable:

գո'նէ	<i>go'nē</i>	at least
գո'ւցէ	<i>gū'cē</i>	perhaps
ա'րդեօք	<i>a'rdyōk</i>	is it?
դա'րձեալ	<i>da'ržyal</i>	again
ա'յսօր	<i>a'ysōr</i>	today
նո'յնչափ	<i>nu'ynčap</i>	as much (as)
ի'նչպէս	<i>i'nčpēs</i>	how
ա'յսպէս	<i>a'yspēs</i>	this way, so
ո'րչափ	<i>vo'rčap</i>	howmuch
թէ'եւ	<i>t'ē'yev</i>	{ although
թէ'պէտ	<i>t'ē'pēt</i>	
գրե'թէ	<i>gre't'ē</i>	almost

c) The Ordinal Numbers stress the first syllable when their stems are monosyllabic Cardinals:

<i>վե'ց-երորդ</i>	<i>ve'cerord</i>	sixth
<i>քսա'ն-երորդ</i>	<i>k'sa'nerord</i>	twentieth

d) The Vocatives may be stressed on the first syllable:

<i>մա'յրիկ</i>	<i>ma'yrik</i>	mamma!
<i>Մա'րիամ</i>	<i>Ma'riam</i>	Mary!

e) The half vowel *ը* is always unaccented. If it is pronounced between the last two consonants of a word, the last accented syllable is the foregoing full vowel:

<i>ընտանի'քս</i>	<i>əntani'k'əs</i>	my family
<i>քա'ղցր</i>	<i>k'a'γcər</i>	sweet

CAPITALIZATION — ԳԼԽԱԳԻՐ

42. With Capitals begin:

a) A Sentence, a Line of Verse, a Quotation;

b) Proper Nouns with their Historical Attributes:

<i>Տիգրան Մեծ</i>	<i>Tigran Mež</i>	Tigran the Great
<i>Խոսրով Կոտակ</i>	<i>Xosrov Kotak</i>	Khosrov the Little
<i>Հայկ Դիւցազն</i>	<i>Haik Dyuczazən</i>	Haik the Hero
<i>Սուրբ Սահակ</i>	<i>Sūrb Sahak</i>	Holy Sahak

c) Titles of books, names of famous artistic works:

Խորենացիի Պատմութիւն Հայոց

(*Xorenacii Patmūt'yun Hayoc*) Khorenazi's History of Armenia

Այվազովսկիի Փոթորիկը

(*Ayvazovskii P'ot'orikə*) Ayvazovski's Storm (Painting)

d) *Դու* *dū* thou

Դուք *dūk'* you

But do not capitalize: *Էս* *yes* I

e) Religious Terms:

Աստուած *Astvaž* God

Սուրբ Կոյս *Sūrb Kuys* Holy Virgin

Աստուածածին *Astvažazin* Mother of God

Տիրամայր *Tiramayr* Mother of Our Lord

PART FIRST — ՄԱՍՆ ԵՌԱՋԻՆ

WORDS AND FORMS — ՋԵԻԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Note: Words are divided into eight Parts of Speech; Nouns Adjectives (including Participles), Pronouns, Verbs, Adverbs, Prepositions, Conjunctions and Interjections.

Nouns and Pronouns are inflected to denote gender, number and case.

Verbs are inflected to denote voice, mood, tense, number and person.

The inflection of Nouns is called Declension: Nouns are declined.

The inflection of Verbs is called Conjugation: Verbs are conjugated.

Adverbs, Prepositions as such, Conjunctions, Interjections are not inflected and are called Particles.

Adjectives (including Participles) as such are not inflected in Modern Armenian, but they are inflected when they are used substantively.

NOUNS — ԵՆՈՒՆ

GENDER — ՍԵՌ

43. The Armenian language has no grammatical gender. The natural gender is expressed either by suffixes or by special words.

44. The suffixes *-ուհի* (*ūhi*), *-անոյշ* (*anuyš*), *-դուխտ* (*dūxt*), designate feminine persons. Most common is the suffix *ուհի*:

<i>իշխան</i>	<i>išxan</i>	prince
<i>իշխանուհի</i>	<i>išxanūhi</i>	princess
<i>ուսանող</i>	<i>ūsanoy</i>	student
<i>ուսանողուհի</i>	<i>ūsanoyūhi</i>	a girl student
<i>Հայկ</i>	<i>Haik</i>	man's name
<i>Հայկուհի</i>	<i>Haikūhi</i>	woman's name

Instead of *-ուհի*, the suffixes *-անոյշ* and *-դուխտ* can be used to designate feminine names:

Խոսրով (*Xosrov*) — *Խոսրովիդուխտ* (*Xosrovidūxt*)
Հայկ — *Հայկանոյշ* (*Haikanuyš*)

45. Special words for feminine and masculine Nouns:

<i>հայր</i>	<i>hair</i>	father
<i>մայր</i>	<i>mair</i>	mother
<i>եղբայր</i>	<i>yeybayr</i>	brother
<i>քույր</i>	<i>k'uyr</i>	sister
<i>մանչ</i>	<i>manč</i>	boy
<i>աղջիկ</i>	<i>ağ'ik</i>	girl
<i>ուստր</i>	<i>ūstər</i>	son
<i>դուստր</i>	<i>dūstər</i>	daughter [band's]
<i>աներ</i>	<i>aner</i>	father-in-law (hus-

զոքանչ	<i>zokanc</i>	mother-in-law (husband's)
կեսուր	<i>kesūr</i>	mother-in-law (wife's)
կեսրայր or կեսար	<i>kesrayr</i> <i>kesar</i>	{ father-in-law (wife's)
տագր	<i>tagar</i>	
		brother-in-law (husband's brother)
տալ	<i>tal</i>	sister-in-law (husband's sister)
յովատակ	<i>hovatak</i>	stallion
զամբիկ	<i>zambik</i>	mare
խոյ	<i>χoy</i>	ram
մաքի	<i>mak'i</i>	sheep (female)
նոխազ	<i>noχaz</i>	he-goat
այծ	<i>ayž</i>	she-goat
եզ	<i>yez</i>	ox
կով	<i>kov</i>	cow

46. When neither suffixes nor special words are available, the words *այր* (*ayr*) man, *կին* (*kin*) woman, *արու* (*arū*) = *որձ* (*vorž*) male, he — *էգ* (*ēg*) or *մատակ* (*matak*) she — are used before the word to be qualified:

որձ էշ	<i>ēš</i>	ass (male)
մատակ էշ		ass (female)
այր մարդ	<i>mard</i>	man
կին մարդ		woman

DEFINITE ARTICLE — ՈՐՈՇԻՉ ՅՕՒ

47. The Armenian Definite Article is *ը* or *ն* affixed to the Noun.

48. The *ը* is affixed to Nouns ending with a consonant or a pronounced *յ* (*այ ay*, *ոյ oy*).

բառը *baṛə* the word, *բայը* (see 3a) the verb, *խոյը* (3a) the ram.

49. The *ն* is affixed to words ending with vowel or a mute *յ* which drops before the Article:

որդին	<i>vordin</i>	the son
Ամերիկան	<i>Amerikan</i>	(the) America

երեկոն (*երեկոյ*) (see 3 a) the evening
սպան (*սպայ*) *əspan* (*əspā*) the officer

50. The *ն* may be affixed to a Noun with a final consonant if the next word begins with a vowel:

մարդը աղաչեց *mardə aṛačec* The man implored
or մարդն աղաչեց *mardn aṛačec*

INDEFINITE ARTICLE — ԱՆՈՐՈՇ ՅՕԻ

51. The Indefinite Article is *մը* (*mə*).

52. The Article *մը* stands after the noun:

աշտարակ մը *aštarak mə* a tower
չատ բարձր, հոյակապ *šat baržər, hoyā-* a very high and splen-
կենք մը *kap šenk' mə* did building

53. When the Indefinite Article is followed by the Present or the Imperfect time of the Verb *եմ* (*yem*) I am, or by the Conjunction *ալ* (*al*) too, also, the form *մըն* (*mən*) is used:

Ես Հայ մըն եմ *yes Hay mən yem* I am an Armenian
Դու մանուկ մըն ես *dū manūk mən* Thou art a child
yes
Ան աղջիկ մըն է *an aṅgik mən ē* She is a girl
Մենք հին ազգ մըն *menk' hin azg* We are an ancient na-
ենք *mən yenk'* tion
Դուք քաջ բանակ մըն *dūk' k'ağ banak* You are a brave army
էք *mən ēk'*
Անոնք խառն ամբոխ մըն են *anonk' xaṛən* They are a mixed
մըն են *amboχ mən yen* crowd
Ես մշակ մըն էի *yes məšak mən ēi* I was a farmer
Դուն այգեգործ մըն *dūn aygegorž* Thou wert a vine dres-
էի *mən ēir* ser
Ան անվախ զինուոր մըն էր *an anvaχ zinvor* He was a fearless sol-
մըն էր *mən ēr* dier
Մենք ազատ ժողով մըն *menk' azat joχo-* We were a free people
մըն էինք *vürd mən ēink*

Անոնք հնութեան մնա— *anonk hənūt'yan* They were the re-
յորդ մըն էին *mənaçord* mains of old times
mən ěin

Նոր Տարի մըն ալ *Nor Tari mən al* One more New Year
սկսաւ *askasav* began

NUMBER OF NOUNS — ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ԹԻԻԸ

54. There are two numbers of Nouns in Armenian: *եզակի* (*yezaki*) Singular, *յոզնակի* (*hognaki*) Plural. Every Noun can have those two numbers in spite of the fact that in Classic Armenian there are some words only in the Plural, others only in the Singular.

PLURAL — ՅՈՒՆԱԿԻ

55. In order to form the Plural of a word, add *-եր* (from the classic suffix *եար*) to the Singular of monosyllables and *-ներ* (from the classic suffix *անի* + *եար*) to the Singular of polysyllables:

<i>մաս</i>	<i>mas</i>	part	<i>մասեր</i>	<i>maser</i>	parts
<i>կայծ</i>	<i>kayž</i>	spark	<i>կայծեր</i>	<i>kayžer</i>	sparks
<i>տիկին</i>	<i>tikin</i>	lady	<i>տիկիններ</i>	<i>tikinner</i>	ladies
<i>պարտէզ</i>	<i>partēz</i>	garden	<i>պարտէզներ</i>	<i>partēzner</i>	gardens

56. The Nouns ending with the suffix *ք* (*k'*) are pluralia tantum in Classic Armenian, but are considered as Singular in Modern Armenian and receive the usual Plural ending *-եր* (*-ներ*).

<i>աչք</i>	<i>ačk'</i>	eye	<i>աչքեր</i>	<i>ačk'er</i>	eyes
<i>դէպք</i>	<i>dēpk'</i>	event	<i>դէպքեր</i>	<i>dēpk'er</i>	events
<i>բարք</i>	<i>bark'</i>	custom	<i>բարքեր</i>	<i>bark'er</i>	customs
<i>քիմք</i>	<i>k'imk'</i>	palate	<i>քիմքեր</i>	<i>k'imk'er</i>	palates
<i>քունք</i>	<i>k'unk'</i>	temple,	<i>քունքեր</i>	<i>k'unk'er</i>	temples
		side of the head			
<i>պէտք</i>	<i>pētḱ'</i>	need	<i>պէտքեր</i>	<i>pētḱ'er</i>	needs
<i>պարտք</i>	<i>partḱ'</i>	duty	<i>պարտքեր</i>	<i>partḱ'er</i>	duties
<i>պիտոյք</i>	<i>pituyk'</i>	requisite	<i>պիտոյքներ</i>	<i>pituyk'ner</i>	requisites
<i>սփոփանք</i>	<i>sp'op'ank'</i>	alleviation,	<i>սփոփանք-</i>	<i>sp'o-</i>	solaces
		solace	<i>ներ</i>	<i>p'ank'ner</i>	

սքանչե- <i>sk'ančelik'</i>	wonder	սքանչելիք- <i>sk'anče-lik'ner</i>	wonders
լիք <i>l'ik'</i>		ներ <i>ner</i>	
սնոտիք <i>sənotik'</i>	trifle	սնոտիքներ <i>snotik'ner</i>	trifles
- ցնորք <i>čənok'</i>	phantasy	ցնորքներ <i>čənok'ner</i>	phantasies
ընթրիք <i>ənt'rik'</i>	supper	ընթրիքներ <i>ənt'rik'ner</i>	suppers
բերք <i>berk'</i>	earth products	բերքեր <i>berk'er</i>	products
կամք <i>kamk'</i>	will	կամքեր <i>kamk'er</i>	wills
կառք <i>kar'k'</i>	car	կառքեր <i>kar'k'er</i>	cars
- կմախք <i>kəmaxk'</i>	skeleton	կմախքներ <i>kəmaxk'ner</i>	skeletons
չողիք <i>šoyik'</i>	saliva,	չողիքներ <i>šoyik'ner</i>	{ spittles
լորձուկ <i>loržunk'</i>	spittle	լորձուկ-ներ <i>loržunk'ner</i>	
ցուցք <i>cūck'</i>	ballad	ցուցքեր <i>cūck'er</i>	ballads
ոտք <i>votk'</i>	foot	ոտքեր <i>votk'er</i>	feet
ձեռք <i>žerk'</i>	hand	ձեռքեր <i>žerk'er</i>	hands
- սլացք <i>səlack'</i>	flight	սլացքներ <i>səlack'ner</i>	flights
վէրք <i>vēr'k'</i>	wound	վէրքեր <i>vēr'k'er</i>	wounds
սահանք <i>sahank'</i>	flood	սահանքներ <i>sahank'ner</i>	floods
փորձանք <i>p'oržank'</i>	accident,	փորձանք-ներ <i>p'oržank'-ner</i>	accidents
	reverse		reverses
յորձանք <i>horžank'</i>	stream	յորձանք-ներ <i>horžank'-ner</i>	streams

Note 1. Some of those Nouns are used without the final -ք.

գործ (ք) <i>gorž(k')</i>	work	գործեր <i>goržer</i>	works
երես (ք) <i>yeres(k')</i>	face	երեսներ <i>yeresner</i>	faces

Note 2. There are some Singular Nouns with a radical final ք: կնիք (*kənik'*) seal; բուք (*būk'*) snowstorm; շուք (*šūk'*) shadow, splendor; թուք (*tūk'*) spit. See also 87.

57. The Classic Armenian has monosyllables with final ի in the Singular; the modern language drops the ի in the Singular, but infixes it in the Plural before -եր:

Էգ ի <i>yez(n)</i>	ox	Էգներ <i>yezner</i>	oxen
Դուռ ի <i>dūr(n)</i>	door	Դուրներ <i>dərner</i>	doors
ձուկ ի <i>žūk(n)</i>	fish	ձկներ <i>žəkner</i>	fishes
Մուկ ի <i>mūk(n)</i>	mouse	Մկներ <i>məkner</i>	mice

հարս(ն) <i>hars(n)</i>	bride	հարսներ <i>harsner</i>	brides
մատ(ն) <i>mat(n)</i>	finger	մատներ <i>matner</i>	fingers
լեռ <i>leṛ</i>	mountain	լեռներ <i>leṛner</i>	mountains
(լեռան) <i>(leatən)</i>			[children
թոռ(ն) <i>t'ot(n)</i>	grandchild	թոռներ <i>t'otner</i>	grand-

58. Some other words of the same category drop the *ն* both in the Singular and the Plural:

անձ(ն) <i>anž</i>	person	անձեր <i>anžer</i>	persons
մաս(ն) <i>mas</i>	part	մասեր <i>maser</i>	parts

59. The modern language is for the suppression of the *ն* of classic monosyllables both in the Singular and in the Plural:

եղ — եղեր	<i>yezer</i>
դուռ — դուռեր	<i>dūṛer</i>
ձուկ — ձուկեր	<i>žūker</i>
մուկ — մուկեր	<i>mūker</i>
հարս — հարսեր	<i>harser</i>
մատ — մատեր	<i>mater</i>
լեռ — լեռեր	<i>leṛer</i>
թոռ — թոռեր	<i>toṛer</i>

60. In the Plural with *ն*, the alternation of the vowels *ի, ու* is preserved; in the Plural without *ն* the vowels may not change:

դուռ — դռներ	but	դուռեր	or	դռեր
ձուկ — ձկներ	but	ձուկեր	or	ձկեր
մուկ — մկներ	but	մուկեր	or	մկեր

61. Monosyllables which have two final consonants, and an unwritten *ը* is pronounced between them, also monosyllables which have initial two consonants, and an unwritten *ը* is pronounced between them, are treated like polysyllables and form the Plural with *-ներ*:

արկղ <i>arkəγ</i>	box	արկղներ <i>arkəγner</i>	boxes
ոսկր <i>voskəṛ</i>	bone	ոսկրներ <i>voskəṛner</i>	bones
աստղ <i>astəγ</i>	star	աստղներ <i>astəγner</i>	stars
գլուխ <i>gəlūχ</i>	head	գլուխներ <i>gəlāχner</i>	heads
բլուր <i>bəlūr</i>	hill	բլուրներ <i>bəlūrner</i>	hills
մկրատ <i>məkrat</i>	scissor	մկրատներ <i>məkratner</i>	scissors

62. Compound words being polysyllables form their Plural with *-ներ*; but if the second member of the compound is a monosyllable, the Plural can be formed with *-եր* also:

<i>լեզու-գետ</i>	<i>lezvagēt</i>	linguist
<i>լեզու-գէտներ</i>	<i>lezvagētnēr</i>	linguists
<i>մատեն-ագիր</i>	<i>matenagir</i>	writer
<i>մատեն-գիրներ</i>	<i>matenagirner</i>	writers
<i>հօր-ա-քոյր</i>	<i>hōrak'uyr</i>	aunt (father's sister)
<i>հօր-ա-քոյրներ</i>	<i>hōrak'uyrner</i>	aunts (father's sisters)
or <i>հօր-ա-քոյրեր</i>	<i>hōrak'uyrer</i>	

63. Words with a final mute *j* drop it before *-ներ*:

<i>ճամբայ</i>	<i>ġambā</i>	way.	<i>ճամբաներ</i>	<i>ġambaner</i>	ways
<i>սղայ</i>	<i>təġā</i>	child	<i>սղաներ</i>	<i>təġaner</i>	children
<i>արքայ</i>	<i>ark'ā</i>	king	<i>արքաներ</i>	<i>ark'aner</i>	kings
<i>սպայ</i>	<i>spā</i>	officer	<i>սպաներ</i>	<i>spaner</i>	officers
<i>ծառայ</i>	<i>zārā</i>	servant	<i>ծառաներ</i>	<i>zāraner</i>	servants

CASES — ՀՈԼՈՎՆԵՐ

64. Armenian is an inflected language. The Nouns take different endings according to their function in a sentence. This change in endings is called Declension; and every member of it is called a Case.

65. There are seven Cases in Armenian, both for Singular and Plural, but only four distinct Case-endings.

The Cases are:

a) *Ուղղական* (*ūġġakan*) Nominative, the Case of the Subject

b) *Սեռական* (*serakan*) Genitive, which may generally be translated by the English Possessive ('s), or by the Objective with the Preposition "of".

c) *Տրական* (*təṛakan*) Dative, the Case of the Indirect Object. It may usually be translated by the Objective with the Preposition "to" or "for".

d) Հայցական (*hayčakan*) Accusative, the Case of the Direct Object.

e) Բացառական (*bačarakan*) Ablative, which may usually be translated by the Objective with “from” or “by”.

f) Գործիական (*goržiakan*) Instrumental, the Case of the instrument. It may usually be translated by the Objective with “by”, “with”, “in”.

g) Կոչական (*kočakan*) Vocative, the Case of Direct Address.

In spite of the seven Cases, there are only four Case-endings: Accusative and Vocative have the same Case-ending as the Nominative; the Dative has the same as the Genitive; Ablative; Instrumental.

THE THREE DECLENSIONS — ԵՐԵՔ ՀՈԼՈՎՈՒՄՆԵՐԸ

66. In modern Armenian there are three regular Declensions. They have each their own Case-endings in the Genitive Singular: I *-ի*, II *-ու*, III *-ա*.

67. The first two Declensions end in a vowel in the Genitive Singular (Vowel Stems).

68. In the Third Declension the vowel *ա* is followed by the ending-consonant *ն*. (Consonant Stems.)

69. The Case-endings common to all Declensions both in Singular and in Plural are: Ablative Singular *-է*, Plural *-(ն)երէ*. Instrumental: Singular *-ով*, Plural *(ն)երով*.

The Genitive and Dative Plural for all Declensions is *-(ն)երու*.

First Declension

70. The Genitive Singular of the First Declension ends in *-ի*.

71. To the First Declension belong:

a) The majority of the Armenian words. The trend of the modern language is to suppress the other Declensions in favor of the First.

b) Words ending in *-ի*: *եկեղեցի* church; *մատանի* ring; *այգի* vineyard; *գինի* wine; *բանալի* key; *հայելի* mirror.

c) Abstract Nouns in *-ոյթ*: *ծերոյթ* old age; *ալեւոյթ* old age; *մշակոյթ* culture; *զայրոյթ* anger.

d) Substantively used Adjectives, Present and Past Participles, and Postpositions (See 431, 432).

e) The Numerals.

f) The Compound Words. They decline their last part only.

g) The Proper Names.

72. Paradigms of the First Declension:

a)

Monosyllabic

N. A.	ծառ	tree	ծառեր	trees
G. D.	ծառի	of, to	ծառերու	of, to
Abl.	ծառէ	from	ծառերէ	from
Inst.	ծառով	with, by	ծառերով	with, by

Polysyllabic

N. A.	քաղաք	town	քաղաքներ	towns
G. D.	քաղաքի	of, to	քաղաքներու	if, to
Abl.	քաղաքէ	from	քաղաքներէ	from
Inst.	քաղաքով	with, by	քաղաքներով	with, by

b)

N. A.	եկեղեցի	church	եկեղեցիներ	churches
G. D.	եկեղեցիի	of, to	եկեղեցիներու	of, to
Abl.	եկեղեցիէ	from	եկեղեցիներէ	from
Inst.	եկեղեցիով	with, by	եկեղեցիներով	with, by

c)

N. A.	մշակոյթ	culture	մշակոյթներ	cultures
G. D.	մշակոյթի	of, to	մշակոյթներու	of, to
Abl.	մշակոյթէ	from	մշակոյթներէ	from
Inst.	մշակոյթով	with, by	մշակոյթներով	with, by

d) Adjectives, Participles, and Postpositions used substantively:

Monosyllabic Adjectives

N. A. V.	չար	wicked one	չարեր	wicked ones
G. D.	չարի	of, to	չարերու	of, to
Abl.	չարէ	from	չարերէ	from
Inst.	չարով	with, by	չարերով	with, by

Polysyllabic Adjectives

N. A. V.	իմաստուն	wise man	իմաստուններ	wise men
G. D.	իմաստունի	of, to	իմաստուններու	of, to
Abl.	իմաստունէ	from	իմաստուներէ	from
Inst.	իմաստունով	with, by	իմաստուներով	with, by

Present Participle

N. A. V.	գործող	one who works,	գործողներ	ones who...
G. D.	գործողի	of, to [is working	գործողներու	of, to
Abl.	գործողէ	from	գործողներէ	from
Inst.	գործողով	with, by	գործողներով	with, by

Past Participle

N. A.	գործած	a thing worked	գործածներ	things worked
G. D.	գործածի	of, to [out	գործածներու	of, to [out
Abl.	գործածէ	from	գործածներէ	from
Inst.	գործածով	with, by	գործածներով	with, by

Postpositions

N. A.	մէջ	inside	մէջեր	insides
G. D.	մէջի	of, to	մէջերու	of, to
Abl.	մէջէ	from	մէջերէ	from
Inst.	մէջով	with, by	մէջերով	with, by

e) Numerals:

Cardinal

N. A.	վեց	six	վեցեր	six ones
G. D.	վեցի	of, to	վեցերու	of, to
Abl.	վեցէ	from	վեցերէ	from
Inst.	վեցով	with, by	վեցերով	with, by

Ordinal

N. A.	վեցերորդ	sixth	վեցերորդներ	sixth ones
G. D.	վեցերորդի	of, to	վեցերորդներու	of, to
Abl.	վեցերորդէ	from	վեցերորդներէ	from
Inst.	վեցերորդով	with, by	վեցերորդներով	with, by

f) Compound words:

N. A. V.	զորավար	General	զորավարներ	Generals
G. D.	զորավարի	of, to	զորավարներու	of, to
Abl.	զորավարէ	from	զորավարներէ	from
Inst.	զորավարով	with	զորավարներով	with

g) Proper Names: Personal and Geographic

N. A. V.	Սահակ	Isaac	Հայաստան	Armenia
G. D.	Սահակի	of, to	Հայաստանի	of, to
Abl.	Սահակէ	from	Հայաստանէ	from
Inst.	Սահակով	with, by	Հայաստանով	with, by
N. A. V.	Արաքս	Araxes (River)	Մասիս	Masis (Mountain)
G. D.	Արաքսի	of, to	Մասիսի	of, to
Abl.	Արաքսէ	from	Մասիսէ	from
Inst.	Արաքսով	with, by	Մասիսով	with, by

Second Declension

73. The Genitive Singular of the Second Declension ends in
-ու .

74. To the Second Declension belong:

a) Most of the monosyllables:

ձի	horse	զահ	throne
մարդ	man	ծեր	old man
կով	cow	հաւ	hen
ծով	sea	մահ	death
չահ	profit	մանչ	boy
ժամ	hour	պապ	grandpa
դար	century	մամ	grandma
արջ	bear	հով	wind
պահ	moment, hour, time		

Note: These words can take the Genitive-vowel (ի) of the First Declension, except ձի, մարդ, դար, մանչ (see 71 a).

b) All the Infinitives (-ել, -իլ -ալ, -ուլ) when used as Verbal Nouns, in the Singular only.

75. Paradigms of the Second Declension:

a)

N. A.	ձի	horse	ձիեր	horses
G. D.	ձիու	of, to	ձիերու	of, to
Abl.	ձիէ	from	ձիերէ	from
Inst.	ձիով	with, by	ձիերով	with, by

	b) Infinitive in -ել		c) Infinitive in -իլ
N. A.	տեսնել seeing		խօսիլ speaking
G. D.	տեսնելու of, for		խօսելու of, for
Abl.	տեսնելից from		խօսելից from
Inst.	տեսնելով by		խօսելով by

Note: The Infinitive in **-իլ** changes to **-ել** in Gen., Dat., Abl., Inst.

	d) Infinitive in -ալ		e) Infinitive in -ուլ
N. A.	հաղալ coughing		թողուլ leaving
G. D.	հաղալու of, for		թողլու of, for
Abl.	հաղալից from		թողլից from
Inst.	հաղալով by		թողլով by

Note: The vowel **-ու** of **-ուլ** is suppressed in Gen., Dat., Abl. and Inst.

Third Declension

76. The Singular Genitive of the Third Declension has **ն** as the last consonant; it is preceded by the vowel **ա**.

77. To the Third Declension belong:

a) Abstract Nouns (virtues, vices) with the ending **-ութիւն** in the Nominative; Genitive: **ութեան**:

b) Concrete Nouns of primary formation with the ending **-իւն** in the Nominative; Genitive: **-եան**.

Note: Words formed with the suffix **-իւն** belong to the First Declension (Gen. **-ի**), f. i. **թնդ-իւն** noise of bells, guns; **սոսափ-իւն** murmur of leaves.

c) Verbal Nouns with the ending **-ում** (Classic: **-ումն**) in the Nominative; Genitive **-ման**. Nom. Plur. **-ումներ**.

Note: Proper Nouns ending in **-ում** (**Համբարձում**) and Nouns in which the ending **-ում** is not the shortened form of the ancient **-ումն** (f. i. **դդում** gourd **բրբում** saffron) belong to the First Declension.

d) Nouns ending in **ն** in Classic Armenian and preceded by a consonant or the vowel **ու**: Genitive: **-ան**

Note: The Modern Armenian has dropped the **ն** in the Nominative and may decline these words according to the First Declension. The Plural of such words is twofold: **-եր** or **-ներ**. See 57—61.

e) Words designating divisions of time: Genitive **-ուան**.

f) The words **աղջիկ** girl, **մանուկ** child, **էրիկ** husband, **կնիկ** wife.

Note: It is not unusual to hear all the words in a-f declined according to the First Declension.

78. Paradigms of the Third Declension:

a) -ութիւն, -ութեան

N. A.	աշխատութիւն	labor, work
G. D.	աշխատութեան	of, to
Abl.	աշխատութենէ	from
Inst.	աշխատութեամբ	with

Likewise:

զովութիւն	praise
բարութիւն	kindness
ժուժկալութիւն	abstinence
իմաստութիւն	wisdom
խոհեմութիւն	prudence
չարութիւն	wickedness
ծերութիւն	old age
երիտասարդութիւն	youth
բարկութիւն	anger
հպարտութիւն	pride
ծուլութիւն	laziness

Note: The Plural in a and b-c is according to the First and Second Declension: -ներ, -ներու etc.

b) -իւն, -եան

N. A.	արիւն	blood
G. D.	արեան	of, to
Abl.	արիւնէ	from
Inst.	արիւնով	with

Likewise:	անկիւն	corner	Genitive:	անկեան
	ձիւն	snow	Genitive:	ձեան

c) -ում (-ումն), -ման

N. A.	ուսում	study
G. D.	ուսման	of, to
Abl.	ուսումէ (ուսմանէ)	from
Inst.	ուսումով (ուսմամբ)	with

Likewise:	<i>կատարում</i>	accomplishment
	<i>ընթերցում</i>	reading
	<i>ցասում</i>	anger
	<i>հարցում</i>	question

d) —Consonant + ն

N. A.	<i>մուկ (ն)</i>	mouse	<i>մկներ</i> or <i>մկեր</i> or <i>մուկեր</i>
G. D.	<i>մկան</i>	of, to	<i>մկներու</i> mice
Abl.	<i>մուկէ</i>	from	<i>մկներէ</i>
Inst.	<i>մուկով</i>	with	<i>մկներով</i>

Likewise: *եզ, եզան; դուռ, դռան; լեռ, լեռան; թոռ, թոռան; ձուկ, ձկան* (see 57—61)

—Vowel ու + ն

N. A.	<i>տուն</i>	house	<i>տուներ</i> or <i>տներ</i> houses
G. D.	<i>տան</i>	of, to	<i>տուներու տներու</i>
Abl.	<i>տունէ</i>	from	<i>տուներէ տներէ</i>
Inst.	<i>տունով</i>	with	<i>տուներով տներով</i>

Likewise: *անուն* name; *անուան* -- *անուններ*
գարուն spring — *գարնան* — *գարուններ*
աշուն autumn — *աշնան* — *աշուններ*

e) Words of time: Genitive: —ուան

N. A.	<i>օր</i>	day	<i>օրեր</i> days
G. D.	<i>օրուան</i>	of, to	<i>օրերու</i>
Abl.	<i>օրէ (օրւընէ)</i>	from	<i>օրերէ</i>
Inst.	<i>օրով</i>	with	<i>օրերով</i>

ժամ — *ժամուան* — *ժամեր* hour(s)
շաբաթ — *շաբաթուան* — *շաբաթներ* week(s)
ամիս — *ամսուան* — *ամիսներ* month(s)
տարի — *տարուան* — *տարիներ* year(s)
անգամ, -ուան, -ներ time (this time, how
գիշեր — *գիշերուան* — *գիշերներ* night(s) [many times]
ժամանակ, -ուան, -ներ time(s)
երէկ — *երէկուան* — *երէկներ* yesterday(s)
իրիկուն — *իրիկուան* — *իրիկուններ* evening(s)

առաւօտ, -ուան, -ներ	} morning(s)
առտու — առտուան — առտուներ	
ամառ — ամառուան — ամառներ	
ձմեռ — ձմեռուան — ձմեռներ	
առաջ — առաջուան — առաջներ	past, former time(s)

f) The words աղջիկ, մանուկ, էրիկ, կնիկ

G. D.	աղջկան	մանկան	էրկան	կնկան
Abl.	աղջիկէ	մանուկէ	էրիկէ	կնիկէ
Inst.	աղջիկով	մանուկով	էրիկով	կնիկով
Plur.	աղջիկներ,	մանուկներ	էրիկներ	կնիկներ

SUBSTANTIVES OF PECULIAR OR IRREGULAR DECLENSION

Archaic Forms

79. Words designating relationship have preserved their archaic Declension in the Singular.

	Nom.-Acc.	Gen.-Dat.	Abl.	Inst.	Plural	See
1.	հայր	հօր	հօրմէ	հօրմով	հայրեր	(45)
2.	մայր	մօր	մօրմէ	մօրմով	մայրեր	(45)
3.	եղբայր	եղբօր	եղբօրմէ	եղբօրմով	եղբայրներ	(45)
4.	կին	կնոջ	կնոջմէ	կնոջմով	կիներ	(46)
5.	քոյր	քրոջ	քրոջմէ	քրոջմով	քոյրեր	(45)
Like քոյր: հօրաքոյր, մօրաքոյր aunt						
Like եղբայր: հօրեղբայր, մօրեղբայր uncle						
6.	աներ	աներոջ	աներէ	աներով	աներներ	(45)
7.	կեսուր	կեսրոջ	կեսուրէ	կեսուրով	կեսուրներ	(45)
8.	տագր	տագրոջ	տագրէ	տագրով	տագրներ	(45)
(տագրի)						
9.	տալ	տալոջ	տալոջմէ	տալոջմով	տալեր	(45)
10.	ներ	ներոջ	ներոջմէ	ներոջմով	ներեր	
husband's brother's wife, sister-in-law						
11.	Տէր	Տիրոջ	Տիրոջմէ	Տիրոջմով	Տէրեր	Lord
Classic: (Տեառն of, to Our Lord) (ի Տեառնէ) (Տերամբ)						
12.	Տիկին	Տիկնոջ	Տիկնոջմէ	Տիկնոջմով	Տիկիններ	Lady
13.	ընկեր	ընկերոջ	ընկերէ	ընկերով	ընկերներ	friend

CLASSIC SINGULAR CASE-ENDINGS IN MODERN ARMENIAN

80. Some Classic Gen.-Dat. endings in the Singular are used in modern literature. But the regular *ի*-ending is equally used. We give both the Classic, and, in parenthesis, the modern form. Ablative, Instrumental Singular and the Plural are in modern form.

a)	N. A.	G. D.	Abl.	Inst.
<i>Աստուած</i>	God	<i>Աստուծոյ</i>	<i>Աստուծմէ</i>	<i>Աստուծմով</i>
<i>Հաւատ</i>	faith	<i>Հաւատոյ</i>	<i>Հաւատքէ</i>	<i>Հաւատքով</i>
(<i>Հաւատք</i>)		(<i>Հաւատքի</i>)		
<i>յոյս</i>	hope	<i>յուսոյ (յոյսի)</i>	<i>յոյսէ</i>	<i>յոյսով</i>
<i>սէր</i>	love	<i>սիրոյ</i>	<i>սէրէ</i>	<i>սիրով</i>
<i>լոյս</i>	light	<i>լուսոյ (լոյսի)</i>	<i>լոյսէ</i>	<i>լուսով</i>
				(<i>լոյսով</i>)
<i>հուր</i>	fire	<i>հրոյ (հուրի)</i>	<i>հուրէ</i>	<i>հ(ու)րով</i>
<i>խնդիր</i>	request	<i>խնդրոյ</i>	<i>խնդրէ</i>	<i>խնդրով</i>
		(<i>խնդիրի</i>)	(<i>խնդիրէ</i>)	(<i>խնդիրով</i>)
<i>հոգի</i>	soul	<i>հոգւոյ</i>	<i>հոգիէ</i>	<i>հոգւով</i>
		(<i>հոգիի</i>)		(<i>հոգիով</i>)
<i>մարմին</i>	body	<i>մարմնոյ</i>	<i>մարմնէ</i>	<i>մարմնով</i>
		(<i>մարմինի</i>)	(<i>մարմինէ</i>)	(<i>մարմինով</i>)
<i>եկեղեցի</i>	church	<i>եկեղեցւոյ</i>	<i>եկեղեցիէ</i>	<i>եկեղեցիով</i>
		(<i>եկեղեցիի</i>)		
<i>պատիւ</i>	honor	<i>պատուոյ</i>	<i>պատիւէ</i>	<i>պատիւով</i>
		(<i>պատիւի</i>)		
<i>հաշիւ</i>	account	<i>հաշուի</i>	<i>հաշիւէ</i>	<i>հաշիւով</i>
		(<i>հաշիւի</i>)		
<i>Ժողովուրդ</i>	people	<i>Ժողովրդեան</i>	<i>Ժողովուրդէ</i>	<i>Ժողովուրդով</i>
		(<i>Ժողովուրդի</i>)		
<i>ծնունդ</i>	birth	<i>ծննդեան</i>	<i>ծնունդէ</i>	<i>ծնունդով</i>
		(<i>ծնունդի</i>)		
<i>հանգիստ</i>	rest	<i>հանգստեան</i>	<i>հանգիստէ</i>	<i>հանգիստով</i>
		(<i>հանգիստի</i>)		
<i>փախուստ</i>	flight,	<i>փախստեան</i>	<i>փախուստէ</i>	<i>փախուստով</i>
	escape	(<i>փախուստի</i>)		
<i>Թաքուստ</i>	hiding-	<i>Թաքստեան</i>	<i>Թաքուստէ</i>	<i>Թաքուստով</i>
	place	(<i>Թաքուստի</i>)		

N. A.		G. D.	Abl.	Inst.
<i>սերունդ</i>	race, ge-	<i>սերնդեան</i> (<i>սերունդի</i>)	<i>սերունդէ</i>	<i>սերունդով</i>
<i>սնունդ</i>	food	<i>սննդեան</i> (<i>սնունդի</i>)	<i>սնունդէ</i>	<i>սնունդով</i>
<i>գալուստ</i>	arrival	<i>գալստեան</i> (<i>գալուստի</i>)	<i>գալուստէ</i>	<i>գալուստով</i>
<i>կայսր</i>	caesar	<i>կայսեր</i> (<i>կայսրի</i>)	<i>կայսրէ</i>	<i>կայսրով</i>
<i>դուստր</i>	daughter	<i>դստեր</i> (<i>դուստրի</i>)	<i>դուստրէ</i>	<i>դուստրով</i>

b) The Proper Names

The Proper Names may have *-այ* in the Gen.-Dat.:

<i>Սահակ</i>	<i>Սահակայ</i> (<i>Սահակի</i>)	<i>Սահակէ</i>	<i>Սահակով</i>
--------------	-------------------------------------	---------------	----------------

INSTRUMENTAL CASE-ENDINGS AS ADVERBS

81. Some Nouns in the Classic Instrumental are used as Adverbs (see 409 a).

<i>առթիւ</i> (<i>առիթով</i>)	on the occasion of
<i>ճշմարտիւ</i>	truly
<i>պատճառաւ</i> (<i>պատճառով</i>)	on account of
<i>լրիւ</i>	fully
<i>ստուգիւ</i>	certainly
<i>անձամբ</i>	in person

CLASSIC CASE-ENDINGS IN PLURAL

82. The Plural in Classic Armenian ends: Nom. *-ք*, G.D. *-ց*.

These Case-endings are still in use in Modern Armenian together with the regular Nom. *-(ն)եր*, G.D. *-(ն)երու*.

83. The Classic *-ք*, *-ց* may be used to form the Plural of:

a) Names of nations ending in *-ացի* (Gen. Sing. *-ացւոյ*, Plural *-ացոց*):

N. A. *Ամերիկացիք* or *Ամերիկացիներ* Americans, G. D. *Ամերիկացուց* or *Ամերիկացիներու*

Likewise: *Հայաստանցիք* Inhabitants of Armenia, *Ռուսաստանցիք* Inhabitants of Russia, *Գերմանացիք* Germans.

b) Names of nations in general, irrespective of their ending:

N. A.		G. D.	
<i>Հայք</i>	Armenians	<i>Հայոց</i>	or <i>Հայեր</i> — <i>Հայերու</i>
<i>Պարսիկք</i>	Persians	<i>Պարսից</i>	or <i>Պարսիկներ</i> — <i>Ներու</i>
<i>Յոյնք</i>	Greeks	<i>Յունաց</i>	or <i>Յոյներ</i> — <i>Յոյներու</i>
<i>Ասորիք</i>	Syrians	<i>Ասորուց</i>	or <i>Ասորիներ</i> — <i>Ներու</i>

Note: *Ասորիք* Syria, *Ասորիքի* of Syria; *Ասորեստան* Assyria.

84. In some Nouns, the Classic Plural is very common:

N. A.			G. D.
<i>Անձինք</i>	(<i>անձեր</i>)	persons	<i>անձանց</i> (<i>անձերու</i>)
<i>Հարք</i>		fathers	<i>հարց</i>
<i>Ծնողք</i>	(<i>ծնողներ</i>)	parents	<i>ծնողաց</i> (<i>ծնողներու</i>)
<i>եղբարք</i>		brothers	<i>եղբարց</i>
<i>Տեարք</i>	(<i>Տէր 79, 11</i>)	gentlemen	<i>Տեարց</i>
<i>Տիկնայք</i>	(<i>Տիկիներ</i>)	ladies	<i>Տիկնանց</i> (<i>Տիկիներու</i>) 79, 12
<i>Քահանայք</i>	(<i>Քահանաներ</i>)	priests	<i>Քահանայից</i> (<i>Քահանաներու</i>)
<i>Կանայք</i>	(<i>կիներ</i>)	women	<i>կանանց</i> (<i>-երու</i>) 79, 4
<i>Պարոնայք</i>	(<i>պարոններ</i>)	gentlemen	<i>Պարոններու</i> Sing. <i>Պարոն</i> Mr., Sir
<i>որդիք</i>	(<i>որդիներ</i>)	sons	<i>որդուց</i> (<i>որդիներու</i>)

85. Words ending in *-անք*, *-եանք*, *-ունի*, *-ունիք*, show the Classic Plural. They indicate descent or relationship (Patronymics). Originally gentile Adjectives, these words have all become Nouns.

N. A.		G. D.
<i>Վարդանանք</i>	Army of Vardan	<i>Վարդանանց</i>
<i>Ղեւոնդեանք</i>	The group of priests with Leont	<i>Ղեւոնդեանց</i> (<i>Ղեւոնդեաններու</i>)

N. A.

Հայկազեանք	Dynasty of Haik
Բագրատունիք	Dynasty of Bagratids
Արշակունիք	Dynasty of Arsacids

G. D.

Հայկազեանց
(Հայկազեաններու)
Բագրատունեաց
Արշակունեաց

STEMWORDS IN -թ

86. The consonants *ք* and *ց* are not always Plural Case-endings: They may belong to the stem. In order to avoid confusion and mistakes, some help is given here (see words in *-ք*, 56, 57).

87. The *ք* preceded by the vowels *ա*, *ո* and *ե* belongs to the stem:

աք	leg	բողոք	appeal	ստոք	full, fat
տաք	hot	ողոք	entreaty	ծեք	bent, crooked
քաղաք	town	թոք	lung	թեք	curve
սլաք	arrow	սլոք	shinbone		

STEMWORDS IN -ց

88. In the following words the *ց* is not a Plural Case-ending. It belongs to the stem:

հաց	bread	ցանց	net
հարց	question (84!)	ցեց	moth
բաց	open	ցից	pile, stake
թաց	wet	խուց	room, cell
այց	visit	խից	cork, valve
բոց	flame	ծոց	bosom
գոց	closed	հեց	tire of wheel
խոց	wound	լից (ք)	stuffing
լաց	weeping	կից	united,
խախաց	chyle		annexed
երէց	1. oldest	ցոյց	sign,
	2. priest		demonstration

89. The letter *ց* is found in the suffixes *-ոց*, *-աց*, *եաց*, *-ոյց*. The suffix *-ոց* forms Nouns; the other three, Verbal Nouns

90. Some Nouns in *-ոց* (Sing.):

<i>աղաւնոց</i>	dove house	<i>աղբանոց</i>	sink
<i>բայոց</i>	den, cave	<i>ծանրոց</i>	weight
<i>խարտոց</i>	file	<i>կկոց</i>	weaver's shuttle
<i>խտրոց</i>	difference	<i>կրկնոց</i>	mantle, cloak
<i>գրոց</i>	burin, graver	<i>կրծանոց</i>	pectoral
<i>յատոց</i>	} pruning knife, scissors		
<i>յօտոց</i>			
<i>կտրոց</i>			
<i>քչոց</i>	flabellum, ringing instrument	agitated by the	
<i>ակնոց</i>	glasses	[deacons during the Armenian Mass]	

91. Verbal Nouns in *-աց*, *-անց*, *-եաց*, *-էց*, *-ոյց*.

Note: The verbal stem is not used alone but in compounds.

<i>չարատեաց</i>	hating evil (<i>ատել</i> to hate)
<i>անձկայրեաց</i>	burning with desire (<i>այրիլ</i> to burn)
<i>անանց</i>	imperishable (<i>անցնիլ</i> to pass)
<i>բեմրասաց</i>	orator (<i>ասել</i> — <i>ըսել</i> to speak)
<i>արագագնաց</i>	fast, speedy (<i>գնալ</i> to go, to walk)
<i>գերագանց</i>	eminent (Classic: <i>զանցանեմ</i> to excell)
<i>գետընկէց</i>	thrown in river (Classic: <i>ընկենում</i> to throw)
<i>ճեպընթաց</i>	express train (Classic: <i>ընթանամ</i> to run)
<i>բանիմաց</i>	sensible (<i>իմանամ</i> to understand)
<i>ամպախաղաց</i>	moving toward the clouds (Classic: <i>խաղամ</i> to
<i>երկայնակեաց</i>	long living (Classic: <i>կեամ</i> to live) [move)
<i>ակնկառոյց</i>	looking fixedly (<i>կառչիլ</i> to be fixed on)
<i>ամբակառոյց</i>	solidly built (<i>կառուցանել</i> to build)
<i>պատնարագամատոյց</i>	missal (<i>մատուցանել</i> to offer)

DIFFERENT CASE-ENDING — DIFFERENT MEANING

92. In some Nouns different Genitive Case-endings are used to denote different meanings. — Most commonly used are:

	Nom.		Gen.
<i>Աստուած</i>	1. God	<i>Աստուծոյ</i>	
<i>աստուած</i>	2. god	<i>աստուածի</i>	

Nom.		Gen.	
Աստուածածին		Աստուածածնայ	
		1. Mother of God	
		Աստուածածնի Տօն	
		2. Feast of the Mother of God	
տուն	1. house 2. verse (poem)	տան	
գլուխ	1. head 2. boss	տունի	
դրամագլուխ	capital, money	գլխու	
գանձ	1. treasure 2. hymn	գլխի	
դաս	1. class, rank, choir 2. lesson	դրամագլխի	
ժամ	1. church 2. hour	գանձու	
հաւ	hen	գանձի	
հնդկահաւ	turkey	ժամի	
շաբթ	week (78 e)	ժամու	
Շաբաթ օր	Saturday	հաւու	
Երկուշաբթի	Monday	հնդկահաւի	
Երեքշաբթի	Tuesday	շաբթուան	
Չորեքշաբթի	Wednesday	Շաբաթ օրուան	
Հինգշաբթի	Thursday	Երկուշաբթիի	
չահ	1. interest, profit	Երեքշաբթիի	
Շահ	2. Shah (Persian)	Չորեքշաբթիի	
պապ	1. grandpa	Հինգշաբթիի	
Պապ	2. a) The Pope b) Pap (a proper name)	չահու (74 a)	
		չահի	
		պապու (74 a)	
		Պապի	

CLASSIC ACCUSATIVE, ABLATIVE, AND LOCATIVE

93. In Classic Armenian, the Accusative is formed with the prefix **զ** (**զտուն**); the Ablative ("from"-Case) with the Preposition **ի** (before vowels **յ**). The letter **ի** is used also for the Locative ("where"-Case = **հերգոյական: ի պարտիզի** in the garden)

a) In Modern Armenian, the use of these Prepositions is almost entirely eliminated. The Accusative with the *զ-* is still in use for the Personal Pronouns (see 125);

b) The Ablative with the *ի* (*յ*) is found in archaic expressions, as:
ի Տեառնէ from Our Lord; *յԱստուծոյ* from God; *յահանէ յանուանէ* namely (Nom. *ակն* eye; *անուն* name); *ի սկզբանէ* from the beginning (Nom. *սկիզբն*)

c) Locative with the *ի*, *յ*: *յԱնուն Աստուծոյ* in the Name of God; *ի մտի* in mind; *ի սրտի* in heart; *ի տան* home; *ի ձեռս* in the hands; *յԵրուսաղէմ* in (at) Jerusalem; *յերկինս* in heaven: and the like.

DEFINITE ARTICLE IN DECLENSIONS

94. The Definite Article (the letter *ն* or *ը*) is attached to the Case-ending of the declined word according to the following rules.

a) The Instrumental Case Singular and Plural, must be left without the Definite Article.

Wrong: *փայտովը այրել* to burn with the wood

Right: *փայտով այրել*

Wrong: *ծաղիկներովը զարդարել* to decorate with the flowers

Right: *ծաղիկներով զարդարել*

b) No Definite Article is to be affixed to the Gen.-Dat. Singular of the Third Declension.

Wrong: *տէրութեանը* (29), *ուսմանը* (78 c), *մկանը* (78 d), *օրուանը* (78 e)

Right: *տէրութեան*, *ուսման* etc.

c) It is better not to attach the Definite Article to the Ablative Singular of the Third Declension.

Not wrong: *օրուրնէն*, *տէրութենէն*

Better: *օրուրնէ*, *տէրութենէ*

d) The Nominative and Accusative of all Declensions can always have the Definite Article.

e) In the Plural, the Definite Article is attached to all the Case-endings, except the Instrumental.

Note: In Armenian there are Possessive Articles *-ս, -դ, -ն, -ը* (see 126–132) besides the Definite Article. They can be attached to all the Case-endings of all the Declensions. Hence, f. i. *մատիտովը* would mean: with his pencil.

Classic Case-Endings and Definite Article

95. The Definite Article should never be attached to the Classic Case-endings used in modern language:

Wrong: *Պարսիցը բանակը* the army of the Persians;
բարբարոսացը արշաւանքը the invasion of the barbarians.

Right: *Պարսիկներուն բանակը*; *բարբարոսներուն արշաւանքը* or *Պարսից բանակը*. *բարբարոսաց արշաւանքը*.

Wrong: *Հայքը*; Right: *Հայք* or *Հայերը*; *Հայոց* or *Հայերուն*.

96. Paradigm of the Declensions with the Definite Article: a)

N. A.	<i>ծառը</i>	the tree	<i>ծառերը</i>	the trees
G. D.	<i>ծառին</i>	of, to	<i>ծառերուն</i>	of, to
Abl.	<i>ծառէն</i>	from	<i>ծառերէն</i>	from
Inst.	<i>ծառով</i>	with	<i>ծառերով</i>	with
N. A.	<i>քաղաքը</i>	the town	<i>քաղաքները</i>	the towns
G. D.	<i>քաղաքին</i>	of, to	<i>քաղաքներուն</i>	of, to
Abl.	<i>քաղաքէն</i>	from	<i>քաղաքներէն</i>	from
Inst.	<i>քաղաքով</i>	with	<i>քաղաքներով</i>	with
N. A.	<i>Չարը</i>	the wicked one	<i>Չարերը</i>	the wicked ones
G. D.	<i>Չարին</i>	of, to	<i>Չարերուն</i>	of, to
Abl.	<i>Չարէն</i>	from	<i>Չարերէն</i>	from
Inst.	<i>Չարով</i>	with	<i>Չարերով</i>	with

Note: In the same way are to be declined the Participles and the Postpositions (72d).

b)

N. A.	<i>մարդը</i>	the man	<i>մարդերը</i>	the men
G. D.	<i>մարդուն</i>	of, to	<i>մարդերուն</i>	of, to
Abl.	<i>մարդէն</i>	from	<i>մարդերէն</i>	from
Inst.	<i>մարդով</i>	with	<i>մարդերով</i>	with

N. A.	ձիւն	the horse	ձիերը	the horses
G. D.	ձիուն	of, to	ձիերուն	of, to
Abl.	ձիէն	from	ձիերէն	from
Inst.	ձիով	with	ձիերով	with

c)

N. A.	արիւնը	the blood	արիւնները	the bloods
G. D.	արեան	of, to	արիւններուն	of, to
Abl.	արիւնէ (ն)	from	արիւններէն	from
Inst.	արիւնով	with	արիւններով	with

N. A.	ուսումը	the study	ուսումները	the studies
G. D.	ուսման	of, to	ուսումներուն	of, to
Abl.	ուսումէ (ն)	from	ուսումներէն	from
Inst.	ուսումով	with	ուսումներով	with

(ուսմամբ)

N. A.	աշխատութիւնը	the work	աշխատութիւնները	the works
G. D.	աշխատութեան	of, to	աշխատութիւններուն	of, to
Abl.	աշխատութենէ (ն)	from	աշխատութիւններէն	from
Inst.	աշխատութեամբ	with	աշխատութիւններով	with

(-թիւնով)

N. A.	մուկը	the mouse	մուկերը	the mice
G. D.	մկան	of, to	մուկերուն	of, to
Abl.	մուկէ (ն)	from	մուկերէն	from
Inst.	մուկով	with	մուկերով	with

N. A.	օրը	the day	օրերը	the days
G. D.	օրուան	of, to	օրերուն	of, to
Abl.	օրէ (ն)	from	օրերէն	from
Inst.	օրով	with	օրերով	with

N. A.	գարունը	the spring	գարունները	the springs
G. D.	գարնան	of, to	գարուններուն	of, to
Abl.	գարունէ (ն)	from	գարուններէն	from
Inst.	գարունով	with	գարուններով	with

ADJECTIVES — ԵԾԵԿԵԼՆ

97. Adjectives qualify Nouns and are placed before them. They are not declined with the Nouns they modify and do not take their Article:

N. A. բարձր ծառ մը a high tree բարձր ծառը the high tree
 G. D. բարձր ծառի մը of, to բարձր ծառին of, to
 Abl. բարձր ծառէ մը from բարձր ծառէն from
 Inst. բարձր ծառով մը with բարձր ծառով with
 բարձր ծառերը the high trees etc.

Note: Adjectives may follow the Noun in special cases (See 571).

98. Adjectives are declined and take the Article when they are used as Nouns. They are declined according to the First Declension (§ See 71 d, 72 d, 96 a).

COMPARISON OF ADJECTIVES — ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒ

99. Compared with each other, the qualities of Nouns may be found 1) equal 2) superior or 3) inferior to one another.

100. Equality is expressed by

այնչափ — որչափ, այնքան — որքան as... as

Դու այնչափ բարի ես որչափ քոյրդ: You are as kind as your sister.

Դու այնքան խելացի չես որքան եղբայրդ: You are not so smart as your brother.

101. Superiority is expressed by ավելի more (put before the Adjective) — քան than (put before the compared Noun):

Երկինքը աւելի փառաւոր է քան երկիրը.
Heaven is more glorious than earth.

Հինը աւելի արժէքաւոր չէ միշտ քան նորը.
The old is not always more valuable than the new.

102. Inferiority is expressed by *նուազ* less (put before the adjective) and *քան* than (put before the compared Noun):

Հայերէնը նուազ խրթին է քան արաբերէնը.
Armenian is less obscure than Arabic.

Հայերէնը նուազ ճոխ չէ քան լատիներէնը.
Armenian is not less rich than Latin.

103. Instead of *քան* (than), the Noun compared with may be put in the Ablative:

Ամերիկա աւելի մեծ է քան Եւրոպա (or)

Ամերիկա աւելի մեծ է Եւրոպայէն
America is larger than Europe.

104. For classic words the Comparative can be formed by the suffix *-ազոյն* attached to the positive form of the Adjective: *մեծազոյն* greater, *խմաստնազոյն* wiser, *յաճախազոյն* more often. It is followed as usual by *քան*. The suffix *-ազոյն* is not attached to Modern Adjectives (f.i. *պզտիկ*, *քիչ* etc) or to Classic Adjectives in modern meaning. *Սպիտակազոյն* whiter (from Classic *սպիտակ*). But: *աւելի ճերմակ*, not *ճերմակազոյն*, for *ճերմակ* means in Classic Armenian: White horse.

SUPERLATIVE OF ADJECTIVES

105. The Superlative degree *Գերազրահան աստիճան* of Adjectives is formed:

1. By the Prefix *ամենա-*

ամենաբարձր highest, *ամենամեծ* greatest.

2. By the Suffix *-ազոյն* without comparison:

մեծազոյն հանճարը the greatest genius

բարձրազոյն բուրգը the highest pyramid

3. By the Adverbs *չատ* much; *սաստիկ* vehemently;

չափազանց exceedingly; *յոյժ* very much; *կարի* a great deal;

չափ կարճ very short; յոյժ կարեւոր very important;
սաստիկ անգութ extremely cruel; չափազանց բարեսիրտ
exceedingly obliging; կարի վնասակար very harmful.

NUMERAL ADJECTIVES — ԹՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆ

106. The Numeral Adjectives are classified either as Cardinal Numbers answering the question how many? or as Ordinal Numbers answering the question which in order? or as Distributives answering the question how many at a time?

CARDINAL NUMBERS — ԲԱՅԱՐՁԱԿ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

107. The Armenian Cardinal Numbers are:

0 զրոյ (զրօ)	18 տասներութը
1 մէկ	19 տասներինը
2 երկու	20 քսան
3 երեք	21 քսանըմէկ
4 չորս	30 երեսուն
5 հինգ	40 քառասուն
6 վեց	50 յիսուն
7 եօթը (եօթն)	60 վաթսուն
8 ութը (ութ)	70 եօթանասուն
9 ինը (ինն)	80 ութսուն
10 տասը (տասն)	90 ինըսուն
11 տասըմէկ	100 հարիւր
12 տասըերկու	101 հարիւր մէկ
13 տասըերեք	200 երկու հարիւր
14 տասըչորս	1,000 հազար
15 տասըհինգ	5,006 հինգ հազար վեց
16 տասըվեց	10,000 տասը հազար (բիւր)
17 տասըեօթը	1,000,000 միլիոն

Declension of Cardinals

108. Cardinal Numbers are placed before the Noun and are not declined.

109. Used as Substantives, Cardinals are declined like the First Declension (see 71 e, 72 e).

մէկ G.D. **մէկի** (or **մէկու**) Abl. **մէկէ** Inst. **մէկով**

a) **երկու** takes a —ք when declined:

երկուք(ը) G.D. **երկուքի(ն)** Abl. **երկուքէ(ն)** Inst. **երկուքով**

b) **եօթը**, **ութը**, **ինը**, and **տասը** drop the final **ը** in Declension:

եօթը	G.D. եօթի	Abl. եօթէ	Inst. եօթով
ութը	ութի	ութէ	ութով
ինը	իննի	իննէ	իննով
տասը	տասի (տասնի)	տասէ (տասնէ)	տասով (-նով)

110. Compound Numerals are declined in the last part only:

տասնըմէկ G.D. **տասնըմէկի** A. **տասնըմէկէ** I. **տասնըմէկով**

Number of Nouns with Cardinals

111. The Noun after a Cardinal Number is in the Singular if it is indefinite, it is in Plural, if it is definite:

տասը մարդ ten men

but: **տասը մարդերը** the ten men

հարիւր զինուոր one hundred soldiers

but: **հարիւր զինուորները** the one hundred soldiers

112. The Noun may be either in the Singular or in the Plural if it is qualified by another Adjective besides the Cardinal:

տասը բարի մարդ ten good men, or

տասը բարի մարդերը

հարիւր քաջ զինուոր one hundred brave soldiers, or

հարիւր քաջ զինուորներ

113. The Noun must be in the Plural if it is modified by Possessive or Demonstrative Adjectives:

Մեր երկու քաջ եղբայրները our two brave brothers

Այս երեք խելացի աշակերտները these three intelligent pupils

ORDINAL NUMBERS — ԴԱՍԱԿԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

114. Ordinal Numbers are formed by affixing **-(ե)րորդ** to the Cardinals. Exception: **առաջին** first; but in compounds: **-մէկերորդ**.

115. Ordinals are:

<i>առաջին</i>	First	1
<i>երկ-րորդ</i>	Second	2
<i>եր-րորդ</i>	Third	3
<i>չոր-րորդ</i>	Fourth	4
<i>հինգ-ե-րորդ</i>	Fifth	5
<i>վեց-ե-րորդ</i>	Sixth	6
<i>եօթն-ե-րորդ</i>	Seventh	7
<i>ութ-ե-րորդ</i>	Eighth	8
<i>ինն-ե-րորդ</i>	Ninth	9
<i>տասն-ե-րորդ</i>	Tenth	10
<i>տասնըմէկ-ե-րորդ</i>	Eleventh	11
<i>տասնըերկուերորդ</i>	Twelfth	12
<i>տասնըերեքերորդ</i>	Thirteenth	13
<i>տասնըչորսերորդ</i>	Fourteenth	14
<i>տասնըհինգերորդ</i>	Fifteenth	15
<i>տասնըվեցերորդ</i>	Sixteenth	16
<i>տասնըեօթներորդ</i>	Seventeenth	17
<i>տասնըութերորդ</i>	Eighteenth	18
<i>տասնըիններորդ</i>	Nineteenth	19
<i>քսաներորդ</i>	Twentieth	20
<i>քսանըմէկերորդ</i>	Twenty first	21
<i>երեսներորդ</i>	Thirtieth	30
<i>քառասներորդ</i>	Fourtieth	40
<i>յիս (ու)ներորդ</i>	Fiftieth	50
<i>վաթս (ու)ներորդ</i>	Sixtieth	60
<i>եօթանաս (ու)ներորդ</i>	Seventieth	70
<i>ութս (ու)ներորդ</i>	Eightieth	80
<i>ինըս (ու)ներորդ</i>	Ninetieth	90
<i>հարիւրերորդ</i>	Hundreth	100
<i>հարիւր մէկերորդ</i>	Hundred and first	101
<i>երկու հարիւրերորդ</i>	Two hundreth	200
<i>հազարերորդ</i>	Thousandth	1,000
<i>հինգ հազար վեցերորդ</i>	Five thousand and sixth	5,006
<i>տասը հազարերորդ</i>	Ten thousandth	10,000
<i>տասը միլիոներորդ</i>	Ten millionth	10,000,000

116. When used as Substantives, Ordinals are declined like the First Declension.

N.-A.	Gen.-Dat.	Abl.	Inst.
առաջինը	առաջինին	առաջինէն	առաջինով
առաջինները	առաջիններուն	առաջիններէն	առաջիններով

a) The Classic Genitive *առաջնոյ (ն)* is sometimes used.

b) *Առջի* means 1. former 2. one ahead.

117. The Armenian letters are used for Ordinals to indicate chapters and paragraphs in books, centuries or the years of the Armenian Era (begins July 11, 552).

Գլուխ Ա Chapter I *Ի դար* XX^(th) century *ԹՅՂԶ* 1947 A. D.

See the numerical value of the Armenian letters in the Alphabet (List of letters, pag. 4—5, Column 6).

DISTRIBUTIVE NUMBERS — ԲԱՇԽԱԿԱՆ ԹԻՒՆԵՐ

118. Distributive Numbers are formed by adding the suffix *-ական* to the Cardinals or by repeating the Cardinal Number: *մէկ մէկ* or *մէկական* one for each; *երեք երեք* or *երեքական*. *հազար հազար* or *հազարական* a thousand for each.

MULTIPLICATIVES — ԲԱԶՄԱՊԱՏԻԿ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

119. Multiplication is expressed either by the suffix *-պատիկ* attached to the Cardinals or by the Adverb *անգամ*:

հնգապատիկ or *հինգ անգամ* five times.

Note: double = *կրկին*, *կրկնապատիկ*.

triple = *եռապատիկ*, *երեքապատիկ*.

fourfold = *չորեքապատիկ*:

or: *երկու*, *երեք*, *չորս անգամ*.

COLLECTIVES — ՀԱԻԱՔԱԿԱՆ ԹԻՒՆԵՐ

120. Collective Numbers are formed by the suffix *-եակ* added to the Cardinals:

վեցեակ	half a dozen
երկվեցեակ	one dozen
տասնեակ	a decade
հարիւրեակ մը	a hundred
հազարեակ մը	a thousand
Note: միակ single; զոյգ մը a pair.	

FRACTIONALS — ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ

121. Fractions are expressed, as in English, by Cardinals in the Numerator and Ordinals in the Denominator:

$\frac{2}{3}$ երկու երրորդ, $\frac{9}{20}$ ինը քսաներորդ

Note: $\frac{1}{4}$ քառորդ; $\frac{1}{2}$ կէս; $\frac{3}{4}$ երեք քառորդ; $\frac{11}{2}$ մէկուկէս.

NUMERAL ADVERBS — ԹՈՒԱԿԱՆ ՄԱԿԲԱՅՆԵՐ

122. Numeral Adverbs answer the questions how many times? how often?

They are expressed in Armenian by *անգամ* put after the Cardinal Number: *մէկ անգամ* once; *երկու անգամ* twice; *երեք անգամ* thrice.

PRONOUNS — ԴԵՐԱՆՈՒՆ

PERSONAL PRONOUNS — ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

123. The Armenian Personal Pronouns are:

ես I, *դու* thou, *ինքը* he, she, it, *մենք* we, *դուք* you, *իրենք* they. There are no special forms for the Feminine of the Third Person Singular.

124. Instead of *ինքը*, *իրենք*, the Demonstratives *ան*, *անոնք* are also used (see 144).

125. Pronouns have special forms of Declension, which, in general, are survivals of an ancient Declension differing from that of Nouns. The Personal Pronouns are declined as follows:

a) First Person — Առաջին Դերմբ

	Singular		Plural	
N.	<i>ես</i>	I	<i>մենք</i>	we
Ac.	<i>զիս</i>	me	<i>զմեզ</i> (<i>əzmez</i>)	us
G.	<i>իմ</i>	of me	<i>մեր</i>	of us
D.	<i>ինձի</i>	to, for me	<i>մեզի</i>	to, for us
Abl.	<i>ինձմէ</i> (<i>ինէ</i>)	from me	<i>մեզմէ</i> (<i>մենէ</i>)	from us
Inst.	<i>ինձմով</i>	by, with me	<i>մեզմով</i>	by, with us

b) Second Person — Երկրորդ Դերմբ

N.	<i>դուն</i> (<i>դու</i>)	thou	<i>դուք</i>	you
Ac.	<i>զքեզ</i> (<i>əzk'ez</i>)	thee	<i>զձեզ</i> (<i>əzz'ez</i>)	you
G.	<i>քու</i>	of thee	<i>ձեր</i>	of you
D.	<i>քեզի</i>	to, for thee	<i>ձեզի</i>	to, for you
Abl.	<i>քեզմէ</i> (<i>քենէ</i>)	from thee	<i>ձեզմէ</i> (<i>ձենէ</i>)	from you
Inst.	<i>քեզմով</i>	by, with thee	<i>ձեզմով</i>	by, with you

c) Third Person — Երրորդ Դէմք

N.	<i>ինքը</i> (<i>ինքն, ինք</i>)	he, she, it	<i>իրենք</i>	they
Ac.	<i>զինքը</i>	him, her	<i>զիրենք</i>	them
G.	<i>իր</i>	of him, her	<i>իրենց</i>	of them
D.	<i>իրեն</i>	to, for him, her	<i>իրենց</i>	to, for them
Abl.	<i>իրմէ</i>	from him, her	<i>իրենցմէ</i>	from them
Inst.	<i>իրմով</i>	with him, her	<i>իրենցմով</i>	by, with them

Possessive Adjectives and Possessive Articles

Ստացական Ածական Էւ Ստացական Յօդ

126. The Possessive Adjectives are: *իմ* my; *քու* thy; *իր* (*իւր*) his, her, its; *մեր* our; *ձեր* your; *իրենց* their.

Note: Instead of *իր*, *իրենց*, the Demonstrative Adjectives *անոր*, *անոնց* can be used.

127. Besides by Possessive Adjectives, the Armenian can express possession by some letters called Possessive Articles. They are: Singular 1st Person *-ս*, 2nd Person *-դ*, and 3rd Person *ն* (*ը*). For all Persons of the Plural: *ն* (*ը*).

128. The Possessive Articles must be attached to the Case-ending of the Noun both in Singular and Plural; the Noun must be preceded by the corresponding Possessive Adjective. In the First and Second Person Singular, however, the Possessive Adjective can be omitted, the Article being clear enough to denote the Person.

129. The Possessive Adjectives are not declined with the Noun.

Paradigm of Declensions with Possessive Articles

130. Single Possessor and single Object:

	First Person	Second Person
N. A.	(<i>իմ</i>) <i>զիրքս</i> my book	(<i>քու</i>) <i>զիրքդ</i> thy book
G. D.	(<i>իմ</i>) <i>զրքիս</i> of, to, (for)	(<i>քու</i>) <i>զրքիդ</i> of, to, (for)
Abl.	(<i>իմ</i>) <i>զրքէս</i> from	(<i>քու</i>) <i>զրքէդ</i> from
Inst.	(<i>իմ</i>) <i>զրքովս</i> by, with	(<i>քու</i>) <i>զրքովդ</i> by, with

Third Person

N. A.	իր (իւր)	գիրքը	his, her book
G. D.	իր (իւր)	գրքին	of, to, (for) his, her
Abl.	իր (իւր)	գրքէն	from his, her
Inst.	իր (իւր)	գրքովը	by, with his, her

131. Many Possessors and single Object:

N. A.	մեր	our	ձեր	your	իրենց	their	գիրքը	book
G. D.	մեր	of, to „	ձեր	of, to „	իրենց	of, to „	գրքին	book
Abl.	մեր	from „	ձեր	from „	իրենց	from „	գրքէն	book
Inst.	մեր	with „	ձեր	with „	իրենց	with „	գրքովը	book

132. Single Possessor and many Objects:

First Person

Second Person

N. A.	(իմ) գրքերս	my books	(քու) գրքերդ	thy books
G. D.	(իմ) գրքերուս	of, to	(քու) գրքերուդ	of, to
Abl.	(իմ) գրքերէս	from	(քու) գրքերէդ	from
Inst.	(իմ) գրքերովս	by, with	(քու) գրքերովդ	with

Third Person

N. A.	իր (իւր)	գրքերը	his, her books
G. D.	իր (իւր)	գրքերուն	of, to
Abl.	իր (իւր)	գրքերէն	from
Inst.	իր (իւր)	գրքերովը	by, with

133. Many Possessors and many Objects:

First Person Second Person Third Person

N. A.	մեր	our	ձեր	your	իրենց	their	գրքերը	-books
G. D.	մեր	of, to „	ձեր	of, to „	իրենց	of, to „	գրքերուն	-books
Abl.	մեր	from „	ձեր	from „	իրենց	from „	գրքերէն	-books
Inst.	մեր	with „	ձեր	with „	իրենց	with, by	գրքերովը	-books

Note: The *ս* or *ը* is not the Definite Article here. It is the Possessive Article which must be attached to all Case-endings, even to the Instrumental (94 e).

POSSESSIVE PRONOUNS — ՍՏԱՑԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

134. The Possessive Adjectives and the Possessive Articles combined form Possessive Pronouns:

1 st Person:	<i>իմս</i>	mine	<i>մերը</i>	ours
2nd Person:	<i>քուկդ</i>	thine	<i>ձերը</i>	yours
3rd Person:	<i>իրենը</i> (անորը)	his, hers	<i>իրենցը</i> (անոնցը)	theirs

135. The Possessive Pronouns take the place of a Noun and are declined like the Nouns of the First Declension.

Paradigm of Possessive Pronouns Declined

136. Single Possessor and single Object:

N. A.	<i>իմս</i> or <i>իմինս</i>	mine	<i>քուկդ</i> or <i>քուկինդ</i>	thine
G. D.	<i>իմինիս</i>	of, to	<i>քուկինիդ</i>	of, to
Abl.	<i>իմինէս</i>	from	<i>քուկինէդ</i>	from
Inst.	<i>իմինովս</i>	with	<i>քուկինովդ</i>	with
N. A.	<i>իրը</i> (<i>իրենը</i>)	his, hers		
G. D.	<i>իրենինը</i>	of, to		
Abl.	<i>իրենինէն</i>	from		
Inst.	<i>իրենինովը</i>	with		

or: *անորը*, *անորինին*, *անորինէն*, *անորինովը*.

137. Single Possessor, but many Objects:

N. A.	<i>իմիններս</i>	mine	<i>քուկիններդ</i>	thine
G. D.	<i>իմիններուս</i>	of, to	<i>քուկիններդուդ</i>	of, to
Abl.	<i>իմիններէս</i>	from	<i>քուկիններէդ</i>	from
Inst.	<i>իմիններովս</i>	with	<i>քուկիններովդ</i>	with
N. A.	<i>իրենները</i>	his, hers		
G. D.	<i>իրեններուն</i>	of, to		
Abl.	<i>իրեններէն</i>	from		
Inst.	<i>իրեններովը</i>	with		

or: *անորինները*, *–երուն*, *–երէն*, *–երովը*.

138. Many Possessors, but single Object:

N. A.	<i>մերը</i> (<i>մերինը</i>)	ours	<i>ձերը</i> (<i>ձերինը</i>)	yours
G. D.	<i>մերինին</i>	of, to	<i>ձերինին</i>	of, to
Abl.	<i>մերինէն</i>	from	<i>ձերինէն</i>	from
Inst.	<i>մերինովը</i>	with	<i>ձերինովը</i>	with

N. A.	<i>իրենցը</i> or <i>իրենցինը</i>	theirs
G. D.	<i>իրենցինին</i>	of, to
Abl.	<i>իրենցինէն</i>	from
Inst.	<i>իրենցինովը</i>	with

or: *անոնցը*, *-ցինին*, *-ցինէն*, *-ցինովը* or *անոնցինը* etc.

139. Many Possessors and many Objects:

N. A.	<i>մերինները</i>	ours	<i>ձերինները</i>	yours
G. D.	<i>մերիններուն</i>	of, to	<i>ձերիններուն</i>	of, to
Abl.	<i>մերիններէն</i>	from	<i>ձերիններէն</i>	from
Inst.	<i>մերիններովը</i>	with	<i>ձերիններովը</i>	with

N. A.	<i>իրենցինները</i>	theirs
G. D.	<i>իրենցիններուն</i>	of, to
Abl.	<i>իրենցիններէն</i>	from
Inst.	<i>իրենցիններովը</i>	with

or: *անոնցինները*, *-ներուն*, *-ներէն*, *-ներովը*.

DEMONSTRATIVE ADJECTIVES AND PRONOUNS

ՏՈՒՑԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

140. The Demonstratives are used to point out or designate a person or thing for special attention, either with Nouns as Adjectives or alone as Pronouns. They are:

- a) Near the speaker: *այս*, *աս*, *ասի*, *ասիկա*, *սա* this
- b) Near the person spoken with: *այդ*, *ատ*, *ատի*, *ատիկա*, *դա* that (Latin: iste)
- c) Near a third person, far from the speaker and the person spoken with: *այն*, *ան*, *անի*, *անիկա*, *նա*.

141. The Demonstratives *ասի*, *ասիկա*, *ատի*, *ատիկա*, *անի*, *անիկա* are Pronouns. Their Nominative and Accusative Singular only are extant and in use. Nominative:

<i>ասի</i> (<i>ասիկա</i>)	<i>կը պատկանի ինծի</i>	this belongs to me
<i>ատի</i> (<i>ատիկա</i>)	<i>քու գործդ է</i>	that's your business
<i>անի</i> (<i>անիկա</i>)	<i>նոր եկած է Ամերիկա</i>	that one has recently come to America

Accusative:

<i>ասի (ասիկա) ես գրեցի</i>	I wrote this
<i>ատի (ատիկա) դու աւրեցիր</i>	you spoiled that
<i>անի (անիկա) մենք պատժեցինք</i>	we punished that one

142. The Demonstratives which are monosyllabic (*այս, աս, սա, այդ, ատ, դա, այն, ան, նա*) are used both as Adjectives and Pronouns.

143. As Adjectives they are not declined and the Noun which follows them must have either the Definite or the Demonstrative Article (identical with the Possessive one: *ս, դ, ն, ը*):

Singular:

N. A. <i>այս (աս, սա) դաշտը</i> or (<i>դաշտս</i>)	this field
G. D. <i>այս (աս, սա) դաշտին</i> or (<i>դաշտիս</i>)	of, to
Abl. <i>այս (աս, սա) դաշտէն</i> or (<i>դաշտէս</i>)	from
Inst. <i>այս (աս, սա) դաշտով</i> or (<i>դաշտովս</i>)	with

Plural:

N. A. <i>այս (աս, սա) դաշտերը</i> (<i>-ս</i> , etc.)	these fields
G. D. <i>այս (աս, սա) դաշտերուն</i> (<i>-ս</i> , etc.)	of, to
Abl. <i>այս (աս, սա) դաշտերէն</i> (<i>-ս</i> , etc.)	from
Inst. <i>այս (աս, սա) դաշտերով</i> (<i>-ս</i> , etc.)	with

Singular:

N. A. <i>այդ (ատ, դա) պատկերը</i> (or <i>-կերդ</i>)	that picture
G. D. <i>այդ (ատ, դա) պատկերին</i> (<i>պատկերիդ</i>)	of, to
Abl. <i>այդ (ատ, դա) պատկերէն</i> (<i>պատկերէդ</i>)	from
Inst. <i>այդ (ատ, դա) պատկերովը</i> (<i>պատկերովդ</i>)	with

Plural:

N. A. <i>այդ (ատ, դա) պատկերները</i> (<i>-րդ</i>)	those pictures
G. D. <i>այդ (ատ, դա) պատկերներուն</i> (<i>-րուդ</i>)	of, to
Abl. <i>այդ (ատ, դա) պատկերներէն</i> (<i>-րէդ</i>)	from
Inst. <i>այդ (ատ, դա) պատկերներովը</i> (<i>-րովդ</i>)	with

Singular: that scene

Plural: those scenes

N. A. <i>այն (ան, նա) տեսարանը</i>	<i>տեսարանները</i>
G. D. <i>այն (ան, նա) տեսարանին</i>	<i>տեսարաններուն</i>
Abl. <i>այն (ան, նա) տեսարանէն</i>	<i>տեսարաններէն</i>
Inst. <i>այն (ան, նա) տեսարանովը</i>	<i>տեսարաններովը</i>

Note: The Definite and the Demonstrative Articles are identical in the Third Person. To the English this, these, that, those correspond *այս, այդ, այն* according to the Number of the Noun which follows them.

Paradigm of Demonstrative Pronouns

144. As Pronouns, the monosyllabic Demonstratives are declined as follows:

1st Singular		Plural
N.	<i>այս, աս, սա</i> this one	<i>ասոնք</i> these ones
A.	<i>(զ) այս, աս, սա</i>	<i>(զ) ասոնք</i>
G. D.	<i>ասոր</i>	<i>ասոնց</i>
Abl.	<i>ասկէ, ասորմէ, ասկից</i>	<i>ասոնցմէ</i>
Inst.	<i>ասով</i>	<i>ասոնցմով</i>
2nd		
N.	<i>այդ, ատ, դա</i> that one (<i>iste</i>)	<i>ատոնք</i> those ones (<i>isti</i>)
A.	<i>(զ) այդ, ատ, դա</i>	<i>ատոնք</i>
G. D.	<i>ատոր</i>	<i>ատոնց</i>
Abl.	<i>ատկէ (ատորմէ, ատկից)</i>	<i>ատոնցմէ</i>
Inst.	<i>ատով</i>	<i>ատոնցմով</i>
3rd		
N.	<i>այն, ան, նա</i> that one (<i>ille</i>)	<i>անոնք</i> those ones (<i>illi</i>)
A.	<i>(զ) այն, ան, նա</i>	<i>(զ) անոնք</i>
G. D.	<i>անոր</i>	<i>անոնց</i>
Abl.	<i>անկէ (անորմէ, անկից)</i>	<i>անոնցմէ</i>
Inst.	<i>անով (անորմով)</i>	<i>անոնցմով</i>

145. Obsolete Declension of the Pronouns *սա, դա, նա*:

N. A.	<i>սա (սուի, սուիկա)</i>	this one	<i>սուոնք</i>	these ones
G. D.	<i>սուոր</i>	of, to	<i>սուոնց</i>	of, to
Abl.	<i>սըկէ (սուորմէ)</i>	from	<i>սուոնցմէ</i>	from
Inst.	<i>սուով (սուորմով)</i>	with	<i>սուոնցմով</i>	with
N. A.	<i>դա (դուի, դուիկա)</i>	that one	<i>դուոնք</i>	those ones
G. D.	<i>դուոր</i>	of, to	<i>դուոնց</i>	of, to
Abl.	<i>դըկէ (դուորմէ)</i>	from	<i>դուոնցմէ</i>	from
Inst.	<i>դուով (դուորմով)</i>	with	<i>դուոնցմով</i>	with
N. A.	<i>նա (նուի, նուիկա)</i>	that one	<i>նուոնք</i>	those ones
G. D.	<i>նուոր</i>	of, to	<i>նուոնց</i>	of, to
Abl.	<i>նըկէ (նուորմէ)</i>	from	<i>նուոնցմէ</i>	from
Inst.	<i>նուով (նուորմով)</i>	with	<i>նուոնցմով</i>	with

Declension of նոյն

146. The Classic Armenian has *սոյն* this, *դոյն* that, *նոյն* that, besides *այս*, *այդ*, *այն*, *սա*, *դա*, *նա*. In Modern Armenian *նոյն* is used in the meaning "the same".

147. The Demonstrative *նոյն* as Adjective is not declined; but as Pronoun it is declined like a Noun of the First Declension.

Adjective:

	Singular		Plural
N. A.	<i>նոյն անձը</i> the same person	<i>նոյն անձերը</i>	the same p.
G. D.	<i>նոյն անձին</i> of, to	<i>նոյն անձերուն</i>	of, to
Abl.	<i>նոյն անձէն</i> from	<i>նոյն անձերէն</i>	from
Inst.	<i>նոյն անձով</i> with	<i>նոյն անձերով</i>	with

Pronoun:

N. A.	<i>նոյնը</i> the same one	<i>նոյները</i>	the same ones
G. D.	<i>նոյնին</i> of, to	<i>նոյներուն</i>	of, to
Abl.	<i>նոյնէն</i> from	<i>նոյներէն</i>	from
Inst.	<i>նոյնով</i> with	<i>նոյներով</i>	with

Note: The Classic Genitive of *նոյն* is *նորին*. This form is used in such expressions as: *Նորին Վեհափառութիւնը* His Majesty, *Նորին Սրբութիւնը* His Holiness, *Նորին Տէրութիւնը* His Lordship.

RELATIVE PRONOUNS — ԶԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

148. The Relative Pronoun is *որ* (*vor*) who, which. It refers to persons and things alike.

149. It is declined as follows:

	Singular		Plural
N.	<i>որ</i> who, which	<i>որոնք</i>	who, which
A.	<i>զոր (որ)</i> whom, which	<i>(զ)որոնք (զորս)</i>	whom, which
G. D.	<i>որուն</i> whose; of, to	<i>որոնց</i>	whose; of, to
Abl.	<i>որմէ</i> from	<i>որոնցմէ</i>	from
Inst.	<i>որով</i> with	<i>որոնցմով</i>	with

INDEFINITE PRONOUNS — ԱՆՈՐՈՇ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

150. The Indefinite Pronouns are: *ով որ*, *ինչ որ*. Declined, the Relative *որ* supplies the lacking Cases of *ով*.

Paradigm

	Singular	Plural	
N.	<i>ով որ</i>	<i>որոնք որ</i>	whoever
A.	<i>զով որ</i>	<i>(զ)որոնք, զորս որ</i>	whomever
G. D.	<i>որուն որ</i>	<i>որոնց որ</i>	whosever, to
Abl.	<i>որմէ որ</i>	<i>որոնցմէ որ</i>	from
Inst.	<i>որով որ</i>	<i>որոնցով որ</i>	with
N.	<i>ինչ որ</i>	<i>ինչեր որ</i>	whatever
A.	<i>ինչ որ</i>	<i>ինչեր որ</i>	whatever
G. D.	<i>ինչու որ</i>	<i>ինչերու որ</i>	of, to
Abl.	<i>ինչէ որ</i>	<i>ինչերէ որ</i>	from
Inst.	<i>ինչով որ</i>	<i>ինչերով որ</i>	with

151. The Classic *ամի* somebody, is used in the form *մի ամի* a certain — Nominative Singular. The Singular Cases of *ամի* are not used, whereas the Plural Declension of *ամանք* is accepted in modern language:

N.	<i>ամանք</i>	some
A.	<i>զամանս</i>	some
G. D.	<i>ամանց</i>	of, to
Abl.	<i>ամանցմէ</i>	from
Inst.	<i>ամանցով</i>	with

152. The Negative of Classic *ոք* someone is *ոչ ոք* nobody, and of *ինչ* something is *ոչինչ* nothing. They are declined like the Nouns of the First Declension.

N.	<i>ոչ ոք</i>	no one	<i>ոչինչ</i>	nothing
A.	<i>ոչ զոք</i>	no one	<i>ոչինչ</i>	nothing
G. D.	<i>ոչ ոքի</i>	of, to	<i>ոչինչի</i>	of, to
Abl.	<i>ոչ ոքէ</i>	from	<i>ոչինչէ</i>	from
Inst.	<i>ոչ ոքով</i>	with	<i>ոչինչով</i>	with

Note: *ոչինչ մարդ* a good-for-nothing; *ոչինչութիւն* nothingness.

153. The following Indefinite Pronouns are indeclinable as Adjectives, but as Substantives they are declined and take the Definite Article.

154. Substantive Indefinite Pronoun: *իւրաքանչիւրը* :

N. A.	<i>իւրաքանչիւրը</i>	every one
G. D.	<i>իւրաքանչիւրին</i>	of, to
Abl.	<i>իւրաքանչիւրէն</i>	from
Inst.	<i>իւրաքանչիւրով</i>	with

But as Adjective :

իւրաքանչիւր մարդ, G. D. *մարդուն*, Abl. *մարդէ*,
Inst. *մարդով* every single man etc.

155. Substantive Indefinite Pronoun: *ամէն մէկը* :

N. A.	<i>ամէն մէկը</i>	everyone
G. D.	<i>ամէն մէկուն</i>	of, to
Abl.	<i>ամէն մէկէն</i>	from
Inst.	<i>ամէն մէկով</i>	with

But as Adjective :

ամէն մէկ աշակերտ, G. D. *աշակերտի*, Abl. *աշակերտէ*,
Inst. *աշակերտով* every single pupil.

156. Substantive Indefinite Pronoun: *միւսը* :

N. A.	<i>միւսը</i>	the other	<i>միւսները</i>	the others
G. D.	<i>միւսին</i>	of, to	<i>միւսներուն</i>	of, to
Abl.	<i>միւսէն</i>	from	<i>միւսներէն</i>	from
Inst.	<i>միւսով</i>	with	<i>միւսներով</i>	with

But as Adjective :

միւս ձեռքը, G. D. *ձեռքին*, Abl. *ձեռքէն*, Inst. *ձեռքով*
the other hand etc.

157. Substantive Indefinite Pronoun: *բոլորը* :

N. A.	<i>բոլորը</i>	all
G. D.	<i>բոլորին</i>	of, to
Abl.	<i>բոլորէն</i>	from
Inst.	<i>բոլորով</i>	with

But as Adjective *բոլոր* is indeclinable. With a Noun in Singular it means “whole”; with a Noun in Plural it means “all”
Singular: *բոլոր քաղաքը*, G. D. *քաղաքին*, Abl. *քաղաքէն*, :
Inst. *քաղաքով* the whole town, etc.

Plural: բոլոր քաղաքները, G. D. քաղաքներուն, Abl. քաղաքներէն, Inst. քաղաքներով all the towns, etc.

158. Substantive Indefinite Pronoun: ամբողջը:

N. A. ամբողջը the entire
 G. D. ամբողջին of, to
 Abl. ամբողջէն from
 Inst. ամբողջով with

But as Adjective, indeclinable: ամբողջ քաղաքը the entire town; ամբողջ քաղաքները the entire towns.

159. Substantive Indefinite Pronoun: շատը:

N. A. շատը much շատերը many
 G. D. շատին of, to շատերուն o, to
 Abl. շատէն from շատերէն from
 Inst. շատով with շատերով with

But as Adjective, indeclinable:

շատ մարդ or շատ մը մարդիկ many people.

160. The Indefinite Pronoun քանի մը (some) is Substantive in the Plural and is declined, but it is Adjective in the Singular and is indeclinable. Substantive:

N. A. քանիներ some
 G. D. քանիներու of, to
 Abl. քանիներէ from
 Inst. քանիներով with

Adjective: քանի մը հոգի, քանի մը հոգիներ some people, some persons.

161. Substantive Indefinite Pronoun: ամէնը, ամէնքը:

N. A. ամէնը all ամէնքը all
 G. D. ամէնուն of, to ամէնքին of, to
 Abl. ամէնէն from ամէնքէն from
 Inst. ամէնով with ամէնքով with

Note: ամէնը and ամէնքը have the same meaning: The First is in Singular, the Second in Plural form, but both have Plural meaning.

As an Indeclinable Adjective ամէն only is in use. With a Singular Noun it means "every": ամէն մարդ every man; with a Plural Noun it means "all": ամէն մարդիկ all men. But in this case, it is better to use բոլոր.

INTERROGATIVE PRONOUNS — ՀԱՐՑԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

162. The Indefinite Pronouns *ույլ*, *ինչ*, *որ*, *քանի* are used as Interrogative Pronouns. As such they have the question mark: *ույլ* who? *ինչ* what? *որ* who? *քանի* how much? The Interrogative meaning of these Pronouns is the original one.

163. The Interrogative *ույլ* and *որոնք* are used substantively and declined thus:

Singular		
N. A.	<i>ույլ</i> , <i>զորյ</i>	who? whom?
G. D.	<i>որոն</i>	whose? of, to whom?
Abl.	<i>որմէ</i>	from whom?
Inst.	<i>որոյ</i>	with whom?
Plural		
N. A.	<i>որոնք</i> , <i>զորոնք</i>	who? whom?
G. D.	<i>որոնց</i>	whose? of, to whom?
Abl.	<i>որոնցմէ</i>	from whom?
Inst.	<i>որոնցմայ</i>	with whom?

164. The Interrogatives *ինչ*, *որ*, *քանի* can be used as Adjectives and Substantives. They are indeclinable as Adjectives: *ինչ ձայն* — *ինչ ձայներ* what voice? what voices?
որ տեղէն — *որ տեղերէն* from what place? from what places?
քանի մարդով — *քանի մարդերով* with how many men?

165. As Substantive Pronouns they are declined thus:

a)		Singular	Plural
N. A.	<i>ինչ</i>	what?	<i>ինչեր</i> what (things)?
G. D.	<i>ինչոյ</i> , <i>ինչի</i>	of, to, for	<i>ինչերոյ</i> of, to, for
Abl.	<i>ինչէ</i>	from	<i>ինչերէ</i> from
Inst.	<i>ինչով</i>	with	<i>ինչերով</i> with
b)		Singular	
N. A.	<i>որ</i> (<i>որր</i>), <i>զոր</i>	who? what?	
G. D.	<i>որոն</i>	whose? of, to whom?	
Abl.	<i>որմէն</i>	from whom?	
Inst.	<i>որով</i>	with whom?	

		Plural
N. A.	<i>որո՞նք, զորո՞նք</i>	who? what?
G. D.	<i>որո՞նց</i>	whose? of, to whom?
Abl.	<i>որոնցմէ՞</i>	from whom?
Inst.	<i>որոնցմո՞վ</i>	with whom?

c)	Singular	Plural
N. A.	<i>քանի՞</i> how much?	<i>քանիներ՞</i> how many?
G. D.	<i>քանիի՞</i> of, to	<i>քանիներո՞</i> of, to
Abl.	<i>քանիէ՞</i> from	<i>քանիներէ՞</i> from
Inst.	<i>քանիո՞վ</i> with	<i>քանիներո՞վ</i> with

RECIPROCAL PRONOUNS — ՓՈՒՍԴԱՐՁ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

166. The Reciprocal Pronouns are *(զ)իրար* and *մէկըզմէկ* one another.

They have no Nominative and no Singular. Although the Declension is in the Singular form, the meaning is Plural. Subject and Verb are Plural also: *իրարու կ'օգնեն* they help one another; *մէկըզմէկ կը գովեն* they praise one another.

N.	—	—	—	—
A.	<i>(զ)իրար</i>	one another	<i>մէկըզմէկ</i>	one another
G. D.	<i>իրարու</i>	of, to	<i>մէկը մէկու</i>	of, to
Abl.	<i>իրարմէ</i>	from	<i>մէկը մէկէ</i>	from
Inst.	<i>իրարմով</i>	with	<i>մէկը մէկով</i>	with

Note: The Article of *մէկը* is essential; the letter *չ* (Classical Prefix forming the Accusative Case) should not appear in the other cases — which it does in popular speaking.

REFLEXIVE PRONOUNS — ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ ԴԵՐԱՆՈՒՆ

167. The Personal Pronouns are used as Reflexives with the Nominative preceding and the other Cases following. Instead of *ես, դու*, the Third Person (*ինք*) also can be used. The personal articles (*ս, զ*) must be attached to it: *-ս* for the First, *-դ* for the Second Person.

Paradigm

a)

Singular

N.	—	—	—
A.	ես զիս	ինքս զիս	myself
G.	ես իմ	ինքս իմ	of
D.	ես ինծի	ինքս ինծի	to
Abl.	ես ինծմէ	ինքս ինծմէ	from
Inst.	ես ինծմով	ինքս ինծմով	with

Plural

N.	—	—	—
A.	մենք զմեզ	—	ourselves
G.	մենք մեր	—	of
D.	մենք մեզի	—	to
Abl.	մենք մեզմէ	—	from
Inst.	մենք մեզմով	—	with

b)

Singular

N.	—	—	—
A.	դուն զքեզ	ինքդ զքեզ	thyself
G.	դուն քու	ինքդ քու	of
D.	դուն քեզի	ինքդ քեզի	to
Abl.	դուն քեզմէ	ինքդ քեզմէ	from
Inst.	դուն քեզմով	ինքդ քեզմով	with

Plural

N.	—	—	—
A.	դուք զձեզ	—	yourselves
G.	դուք ձեր	—	of
D.	դուք ձեզի	—	to
Abl.	դուք ձեզմէ	—	from
Inst.	դուք ձեզմով	—	with

c)

Singular

Plural

N.	—	—	—	—
A.	ինք զինք	him(her)self	իրենք զիրենք	themselves
G.	ինք իր	of	իրենք իրենց	of
D.	ինք իրեն	to	իրենք իրենց	to
Abl.	ինք իրմէ	from	իրենք իրենցմէ	from
Inst.	ինք իրմով	with	իրենք իրենցմով	with

stems -
radical

VERBS — ԻՆՅ

168. The part of speech expressing action is called "Verb" բայ. Through Conjugation the Verb expresses Voice, Mood, Tense, Person, and Number.

169. The "Numbers" թիւ are two: եզակի Singular, if the acting Person, the Subject, is one; յոգնակի Plural, if the Subjects are many.

PERSONS — ԴԵՄՔ

170. The Persons are three for each Number: եզակի առաջին First Singular: ես I; եզակի երկրորդ Second Singular: դուն thou; եզակի երրորդ Third Singular: ինքը or ան or անիկա he, she, it; յոգնակի առաջին First Plural: մենք we; յոգնակի երկրորդ Second Plural: դուք you; յոգնակի երրորդ Third Plural: անոնք or իրենք they.

MOODS — ԵՂԱՆԱԿ

171. The Moods are four:

- 1) Սահմանական Indicative: the action appears as a fact;
- 2) Հրամայական Imperative: the action is a command, an order;
- 3) Ստորադասական Subjunctive, including Թէական (Պայմանական) Conditional, the Mood of possibility, of condition, of wish;
- 4) Աներեւոյթ Infinitive, the Mood of the abstract action.

VOICES — ՍԵՌ

172. The Voices of the Verb are:

- 1) **Զէշորք** Intransitive (Neuter), the Verb has no need of a Complement (of a Direct Object): **քալել** to walk;
- 2) **Ներգործական** Transitive, the Verb needs a Direct Object as its Complement: **շինել** — **տուն** to build — a house;
- 3) **Կրաւորական** Passive, the Subject of the Verb is the Object of another's action: **հրաւիրուիլ** to be invited;
- 4) **Անդրադարձ** Reflexive, the Subject of the Verb acts upon itself as Object: **գովել ինք զինքը** to praise himself;
- 5) **Պատճառական** Causative or Factitive, the Verb expresses the action of a Person through another: **կերցընել** to make eat.

TENSES — ԺԱՄԱՆԱԿ

173. The action can take place either in the Past **անցեալ**, or in the Present **ներկայ**, or in the Future **ապառնի**, whence the Three Tenses of the Indicative. In each of these Three Tenses the action is either completed or incomplete (continued):

- 1) **Ներկայ** Present expresses incomplete action in the Present.
Յարակատար Perfect expresses completed action in the Pres.
- 2) **Անկատար** Imperfect expresses the incomplete action in the Past.
Գերակատար Pluperfect expresses the completed action in the P.
- 3) **Ապառնի** First Future expresses the incomplete action in the F.
Անցեալ ապառնի Second Future expresses the completed action in the Future.

174. There is one more Tense in the Indicative Mood in which the completed action, the fact is stressed without regard to Past or Present. This Tense is called **կատարեալ**. It literally means Perfect but corresponds to the Greek Aorist or the French Passé Défini, or the English Simple Past, especially its emphatic form: **դոցեցի** I closed, I did close.

գրելիք (հիմնական)

175. The Subjunctive Mood (including Optative and Conditional) has two Tenses: Ներկայ Present, which is a virtual Future; Անցեալ Past.

176. The Imperative Mood has only the Present, and one Person in each Number: the Second Person, both Singular and Plural.

177. Aorist, Subjunctive Present and Past, are Simple Tenses; all the other Tenses are compound, being formed with the help of Particles (կը for Present and Imperfect Indicative; պիտի for Future) or the Auxiliary Verb եմ for the Perfect and Pluperfect. The Imperative Mood also is not compound.

178. The abstract action, without relation to Person, Number, Mood, is expressed by the Infinitive. It can be used and declined as a Noun.

179. Armenian Verbs have the following Participles:

- 1) Ներկայ Դերբայ Present Participle
- 2) Կատարեալ Դերբայ Perfect Participle
- 3) Ապառնի Դերբայ Future Participle

They are all Verbal Nouns and Adjectives and may be used as Verbs, Substantives, or Adjectives.

AUXILIARY VERBS — ՕՃԱՆԴԱԿ ԲԱՅ

180. The Auxiliary Verbs in Armenian are: եմ I am; լլալ to become, to be; եղանիլ to become.

181. The Auxiliary Verb եմ is defective. It has the Present and Imperfect Indicative only. եմ forms its Present and Imperfect Indicative without the Particle կը.

182. The auxiliary verb լլալ is also defective. It has the Present and Imperfect Indicative and Subjunctive, Future and Present Participles, and the Infinitive.

The ը of the Particle կը is ellided (կ') before լլամ, լլայի.

183. The verb *ἔλθω* supplies the wanting tenses of *ἔλθω* and *ἔλθω*, namely, the Aorist, Imperative, Present Participle. *ἔλθω* is not used in Present and Imperfect Indicative and Subjunctive.

Its Infinitive also is obsolete.

184. The Personal Pronouns can be omitted before the Verb. The Persons are indicated by the Personal Endings added to the Verb-stem. They are:

Singular		
Person	Present	Imperfect
1st	- <i>ω</i>	- <i>τε</i>
2nd	- <i>σ</i>	- <i>τε</i>
3rd	no ending, but one of the vowels <i>ε</i> , <i>η</i> , <i>υ</i> , <i>ου</i> , according to the Verb-stem	- <i>σ</i>
Plural		
1st	- <i>μεν</i>	- <i>μεν</i>
2nd	- <i>τε</i>	- <i>τε</i>
3rd	- <i>ν</i>	- <i>ν</i>

See Personal Endings of Aorist 273, 274.

Paradigm

185. Conjugation of *ἔλθω* I am:

Present Indicative			Negative	
(<i>ἔω</i>)	<i>ἔω</i>	I am	<i>ἐλθω</i>	I am not
(<i>ἔσθι</i>)	<i>ἔσθι</i>	thou art	<i>ἐλθου</i>	etc.
(<i>ἔστω, ἔστω</i>)	<i>ἔστω</i>	he, she, it is	<i>ἐλθε</i>	
(<i>ἔσμεν</i>)	<i>ἔσμεν</i>	we are	<i>ἐλθμεν</i>	
(<i>ἔστε</i>)	<i>ἔστε</i>	you are	<i>ἐλθετε</i>	
(<i>ἔσονται, ἔσονται</i>)	<i>ἔσονται</i>	they are	<i>ἐλθόντων</i>	

Imperfect Indicative			Negative	
<i>ἔτε</i>	<i>ἔτε</i>	I was	<i>ἐλθε</i>	I was not
<i>ἔτε</i>	<i>ἔτε</i>	thou wast	<i>ἐλθετε</i>	etc.
<i>ἔτε</i>	<i>ἔτε</i>	he, she, it was	<i>ἐλθε</i>	
<i>ἔτεμεν</i>	<i>ἔτεμεν</i>	we were	<i>ἐλθεμεν</i>	
<i>ἔτετε</i>	<i>ἔτετε</i>	you were	<i>ἐλθετε</i>	
<i>ἔτεν</i>	<i>ἔτεν</i>	they were	<i>ἐλθόντων</i>	

186. Conjugation of *ըլլալ* to be, become :

Present

Indicative		Subjunctive
<i>կ'ըլլամ</i>	I become, I grow	<i>ըլլամ</i>
<i>կ'ըլլաս</i>	thou	<i>ըլլաս</i>
<i>կ'ըլլայ</i>	he, she, it	<i>ըլլայ</i>
<i>կ'ըլլանք</i>	we	<i>ըլլանք</i>
<i>կ'ըլլաք</i>	you	<i>ըլլաք</i>
<i>կ'ըլլան</i>	they	<i>ըլլան</i>

Imperfect

<i>կ'ըլլայի</i>	I became, I grew	<i>ըլլայի</i>
<i>կ'ըլլայիր</i>	thou	<i>ըլլայիր</i>
<i>կ'ըլլար</i>	he, she, it	<i>ըլլար</i>
<i>կ'ըլլայինք</i>	we	<i>ըլլայինք</i>
<i>կ'ըլլայիք</i>	you	<i>ըլլայիք</i>
<i>կ'ըլլային</i>	they	<i>ըլլային</i>

Note: All translations of the Subjunctive are misleading, and hence none is given. It may imply wish, condition, possibility, reality, impossibility, unreality. See Syntax.

First Future

<i>պիտի ըլլամ</i>	I shall be, become	<i>պիտի ըլլանք</i>	we
<i>պիտի ըլլաս</i>	thou	<i>պիտի ըլլաք</i>	you
<i>պիտի ըլլայ</i>	he, she, it	<i>պիտի ըլլան</i>	they

Second Future

<i>եղած պիտի ըլլամ</i>	I shall have been, become
<i>եղած պիտի ըլլաս</i>	thou
<i>եղած պիտի ըլլայ</i>	he, she, it
<i>եղած պիտի ըլլանք</i>	we
<i>եղած պիտի ըլլաք</i>	you
<i>եղած պիտի ըլլան</i>	they

First Conditional

<i>պիտի ըլլայի</i>	I should be, become
<i>պիտի ըլլայիր</i>	thou
<i>պիտի ըլլար</i>	he, she, it
<i>պիտի ըլլայինք</i>	we
<i>պիտի ըլլայիք</i>	you
<i>պիտի ըլլային</i>	they

Second Conditional

եղած պիտի ըլլայի	I should have been, become
եղած պիտի ըլլայիր	thou
եղած պիտի ըլլար	he, she, it
եղած պիտի ըլլայինք	we
եղած պիտի ըլլայիք	you
եղած պիտի ըլլային	they

Infinitive: ըլլալ to be, to become

Present Participle: (ըլլող) being, that which is

Future Participle: ըլլալու, ըլլալիք that which will be, become

187. Wanting forms are supplied by եղանիլ to become:

Aorist (Past Definite)

Negative

եղայ	I became, I was (Latin: fui)	չեղայ	I was not
եղար	thou	չեղար	thou
եղաւ	he, she, it	չեղաւ	he, she, it
եղանք	we	չեղանք	we
եղաք	you	չեղաք	you
եղան	they	չեղան	they

Perfect

(եղեր) եղած եմ	I have been
(եղեր) եղած ես	thou
(եղեր) եղած է	he, she, it
(եղեր) եղած ենք	we
(եղեր) եղած էք	you
(եղեր) եղած են	they

Pluperfect

(եղեր) եղած էի	I had been
(եղեր) եղած էիր	thou
(եղեր) եղած էր	he, she, it
(եղեր) եղած էինք	we
(եղեր) եղած էիք	you
(եղեր) եղած էին	they

Imperative: Sing. եղի՛ր be, Plur. եղէ՛ք be.

Note: The Prohibitive is formed with ըլլալ: Sing. յի՛ր՛ըլլար be (thou) not, Plur. յի՛ր՛ըլլաք be ye not.

Present Participle: *եղող* that which is, becomes.

Past Participle: *եղած, եղեր* been, become.

Use of *եղած* — *եղեր*

188. In Perfect or Pluperfect, either *եղած* or *եղեր* can be used. But neither in Second Future nor in Second Conditional is the form *եղեր* allowed. However, *եղեր* may be added to any tense (*կ'ըլլամ եղեր, կ'ըլլայի եղեր, պիտի ըլլամ եղեր, եղած պիտի ըլլամ եղեր*) denoting uncertainty, the opinion of others, indirect quotation.

Only the form *եղած* can be used as Adjective or Substantive:

եղած գործը գովելի է the work done is praiseworthy
եղածը պատմեցի I told what happened.

THE THREE CONJUGATIONS — ԵՐԵՔ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆԵՐԸ

189. There are in Modern Armenian Three Conjugations, distinguished from each other by the vowel in the termination of the Present Infinitive. They are:

Conjugation	Infinitive Termination	Sign — Vowel
I	- <i>ել</i>	<i>ե</i>
II	- <i>իլ</i>	<i>ի</i>
III	- <i>ալ</i>	<i>ա</i>

190. The majority of Primary Verbs are of the First Conjugation (*-ել*) with Active (Transitive) meaning.

191. The Second Conjugation (*-իլ*) comprises Intransitive and all Passive Verbs. Some Verbs of this Conjugation are Active: *խորհիլ* to think, *խօսիլ* to speak, *ընդունիլ* to receive, *սկսիլ* to begin.

192. Few Verbs of the Third Conjugation (*-ալ*) are primary: the majority is of secondary (derivative) formation with some peculiarities in the inflection.

VERBS IN -ՈՒԼ

193. The Classic Armenian has a Fourth Conjugation ending in *-ուլ*. In Modern Armenian, Verbs in *-ուլ* are rare and are regarded as irregular.

DERIVATIVE VERBS — ԱԾԱՆՑԵԱԼ ԲԱՅ

194. Derivative (Secondary) Verbs are formed with the letters *ն*, *չ*, *ցըն*, *ւ* inserted between the Present Stem and the Infinitive Termination. The letters *ն* and *չ* appear only in Tenses and Moods formed from the Present Stem, and drop in Tenses and Moods formed from the Aorist Stem. The letters *ց*, *ւ* are kept in all Tenses and Moods.

Derivatives with *-ն-*

195. First Conjugation:

<i>գտ-ն-ել</i>	to find	(Classic: <i>գտանել</i>)
<i>իջ-ն-ել</i>	to descend	(Classic: <i>իջանել</i>)
<i>տես-ն-ել</i>	to see	(Classic: <i>տեսանել</i>)

Second Conjugation:

<i>անց-ն-իլ</i>	to pass	(Classic: <i>անցանել</i>)
<i>հաս-ն-իլ</i>	to arrive	(Classic: <i>հասանել</i>)
<i>բուս-ն-իլ</i>	to spring	(Classic: <i>բուսանել</i>)

196. The Third Conjugation has the majority of Derivates with *-ն-*. In Classic Armenian, *ն* is preceded by the vowel *ւ* which is suppressed now in Verbs of the First and Second, but kept in many Verbs of the Third Conjugation. *-ն-* denotes a change of physical or mental, material or spiritual quality in the Verbs of the Third Conjugation.

a)

<i>քար-ան-ալ</i>	to become stone, to be petrified
<i>դառն-ան-ալ</i>	to become bitter, to turn sour
<i>հար(ու)ստ-ան-ալ</i>	to become wealthy, rich
<i>որբ-ան-ալ</i>	to become orphan
<i>վերջ-ան-ալ</i>	to come to an end
<i>լու(ւ)նալ</i>	to heal

<i>թոյլ(ա)նալ</i> (<i>թուլնալ</i>)	to weaken
<i>մեծ(ա)նալ</i>	to become great, -famous, -old
<i>դիւր(ա)նալ</i>	to get fat
<i>կոյրնալ</i> (<i>կուրանալ</i>)	to become blind
<i>ծոյլնալ</i> (<i>ծուլանալ</i>)	to become lazy

b) These are Intransitive Verbs, but there are some Transitives also with the Derivative *-ն-*

<i>խոստա-ն-ալ</i>	to promise	<i>հասկ(ա)նալ</i>	to understand
<i>ստա-ն-ալ</i>	to receive	<i>մոռ(ա)նալ</i>	to forget
<i>ուրա-ն-ալ</i>	to deny	<i>դող(ա)նալ</i>	to steal

Derivatives with *-չ-*

197. Verbs with an inserted *-չ-* occur in the Second Conjugation and are Intransitive:

<i>հանդ-չ-իլ</i>	to rest	<i>փակ-չ-իլ</i>	to stick
<i>փախ-չ-իլ</i>	to flee	<i>կառ-չ-իլ</i>	to cling to [frightend]
<i>թռ-չ-իլ</i>	to fly	<i>խրո-չ-իլ</i>	to be scared, to be
<i>կպ-չ-իլ</i>	to stick	<i>թաք-չ-իլ</i>	to hide (more common: <i>պահուրտիլ</i>)
<i>փլ-չ-իլ</i>	to crumble	<i>մատ-չ-իլ</i>	to approach (more common: <i>մօտենալ</i>)
<i>դպ-չ-իլ</i>	to touch		

198. Forms without the *-չ-* are in use for: *փախ(չ)իլ*, *թռ(չ)իլ*, *կպ(չ)իլ*, *փլ(չ)իլ*, *դպ(չ)իլ*, *փակ(չ)իլ* but not for *հանդչիլ*, *կառչիլ*, *խրոչիլ*.

Derivatives with *-ցըն-*

199. The Verbs of the Three Conjugations may change their Voice by inserting *-ցըն-* (from Classic *-ցան-*): Intransitives change to Transitives, Transitives to Causatives. The Infinitive Termination of the Derivatives with *-ցըն-* is *-ել*. They are all inflected according to the First Conjugation.

<i>կարդալ</i>	to read	<i>կարդացընել</i>	to make read, study
<i>քնանալ</i>	to sleep	<i>քնացընել</i>	to make sleep, to put to sleep

սիրել	to like, love	սիրեցնել	to make lovable
խօսիլ	to speak	խօսեցնել	to make speak

See other Verbs in **-ցնել 279.**

200. The vowel **ի** of the Second Conjugation is changed to **ե** before **-ցն-**: **խօսիլ** — **խօսեցնել**.

201. By inserting **-ցն-** almost every Intransitive Verb can be changed to a Transitive Verb — except those Intransitives which have a corresponding Transitive:

մնալ	to remain	—	թողուլ	to leave (never: մնացրնել !)
ելլել	to rise	—	հանել	to raise (never: ելլեցնել !)
երթալ	to go	—	ուղարկել	to send (never: երթացնել !)
			or ղրկել	

202. Few Transitive Verbs change to Causatives by inserting **-ցն-**. Instead of that, the Verb **տալ** is added to the Infinitive of Transitive Verbs. The Infinitives remain unchanged and **տալ** alone is inflected: **մաքրել կու տամ** I am having (it) cleaned; **մաքրել պիտի տաք** you will have (it) cleaned; **մաքրել տուէք** have (it) cleaned!

203. Instead of the modern **-ցնել** its Classic Original **-ուցանել** appears in **հատուցանել** to remunerate, **մատուցանել** to offer. The strict modern form of **հատուցանել** would be **հատցնել** which however means to “exhaust” in Modern Armenian, formed from the Classic Intransitive **հատանիմ** to be through, exhausted.

Derivatives with **-տ-**

204. The inserted **-տ-** (**-ոտ-**, **-ատ-**) forms Frequentative or Intensive Verbs — denoting a repeated or energetic action. They follow the First Conjugation (**-տել**).

կոտրել	to break	կոտր-տ-ել	to break into pieces
կոխել	to step	կոխ-ոտ-ել ,	to trample upon
		կոխ-կր-տ-ել	
կտրել	to cut	կտր-տ-ել	to cut into pieces
պատռել	to rend	պատռ-տ-ել	to rend into pieces, split asunder

PRESENT AND AORIST STEM ՆԵՐԿԱՅ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՐՄԱՏ

205. The Tenses and the Moods of the Regular Verbs are formed either from the Present or from the Aorist Stem.

Present Stem

206. The Present Stem is found by dropping the terminations of the Infinitive $-ել$, $-իլ$, $-ալ$:

Infinitive		Present Stem
<i>դործ-ել</i>	to work	<i>դործ</i> —
<i>խօս-իլ</i>	to speak	<i>խօս</i> —
<i>թռչ-իլ</i>	to fly	<i>թռչ</i> —
<i>աղ-ալ</i>	to grind	<i>աղ</i> —
<i>դող-ն-ալ</i>	to steal	<i>դողն</i> —

207. On the Present Stem are formed: Indicative and Subjunctive Present, Imperfect, Future, Conditional, Prohibitive, Present and Future Participles, Infinitive. The Verbs $-ել$, $-իլ$, $-ալ$ ($-ոս-$, $-աս-$) form their Perfect Participles also on the Present Stem. The Verbs in $-ալ$ are the only ones to form their Present Participles on the Aorist Stem.

Aorist Stem

208. The Aorist Stem is found by changing the ending $-լ$ of the Infinitive of Primary Verbs to $-ց$. The *ի* of the Infinitive $-իլ$ becomes *ե*:

Infinitive	Aorist Stem
<i>դործեիլ</i>	<i>դործեց</i> —
<i>խօսիլ</i>	<i>խօսեց</i> —
<i>կարդալ</i>	<i>կարդաց</i> —

209. The Secondary Verbs of the First and Second Conjugation with the infixed $-ն-$, $-չ-$ form their Aorist Stem by dropping the inserted letter and the Infinitive Ending:

Infinitive	Aorist Stem
<i>տեսն-ել</i>	<i>տես</i> —
<i>թռչ-չ-իլ</i>	<i>թռչ</i> —

210. In some Verbs the letters *ն* or *չ* are parts of their Present Stem. Being Primary Verbs, they form their Aorist Stem according to **208**:

Infinitive		Aorist Stem
<i>բռնել</i>	to grasp	<i>բռնեց</i> —
<i>հիմնել</i>	to found	<i>հիմնեց</i> —
<i>կանչել</i>	to call	<i>կանչեց</i> —

211. Secondary Verbs of the Third Conjugation with the inserted *-(ա)ն-* form their Aorist Stem by changing *ն* to *ց* and dropping the infinitive ending:

Infinitive		Aorist Stem
<i>մեծ(ա)նալ</i>	to grow	<i>մեծ(ա)ց</i> —
<i>հիւանդ(ա)նալ</i>	to become sick	<i>հիւանդ(ա)ց</i> —

212. In some Verbs the syllable *-ան-* is a part of the Present Stem. They are Primary Verbs and they form the Aorist Stem according to **208**. Such Verbs with *-ան-* in the Present Stem are:

a)

Infinitive		Aorist Stem
<i>սերմանել</i>	to sow	<i>սերմանեց</i> —
<i>խափանել</i>	to hinder	<i>խափանեց</i> —
<i>կործանել</i>	to ruin	<i>կործանեց</i> —
<i>բաժ(ա)նել</i>	to distribute	<i>բաժ(ա)նեց</i> —
<i>ժամանել</i>	to arrive	<i>ժամանեց</i> —
<i>դարմանել</i>	to cure, to foster	<i>դարմանեց</i> —

b)

<i>ապաստանիլ</i>	to take refuge	<i>ապաստանեց</i> —
<i>խոստովանիլ</i>	to confess	<i>խոստովանեց</i> —
<i>վարանիլ</i>	to hesitate	<i>վարանեց</i> —
<i>հաւանիլ</i>	to agree	<i>հաւանեց</i> —
<i>հաւնիլ</i>	to find pleasant	<i>հաւնեց</i> —

Note: The Verbs mentioned in 210, 212 are formed from Nouns in which *-ն-* is radical and therefore it appears both in Present and Aorist Stems: *բռն* fist, *հիմն* foundation, *սերմ* seed, *դարման* remedy, *ապաստան* refuge, etc.

213. Verbs with the inserted *-ցըն-* form their Aorist Stem by dropping the Infinitive ending and changing *-ցըն-* to *-ցուց-*:

Infinitive		Aorist Stem
<i>Հաւնեցընել</i>	to make pleasant	<i>Հաւնեցուց —</i>
<i>կարդացընել</i>	to make read	<i>կարդացուց —</i>
<i>խնդացընել</i>	to make laugh	<i>խնդացուց —</i>

214. Secondary Verbs with the inserted *-տ-* form the Aorist Stem like Primary Verbs (208).

Infinitive	Aorist Stem
<i>կոտրտել</i>	<i>կոտրտեց —</i>
<i>կոխկրտել</i>	<i>կոխկրտեց —</i>

215. On the Aorist Stem are formed: Aorist and Imperative, Perfect Participle of all Verbs — except the Primary Verbs in *-ել*, *-իլ* and the Secondary in *-տ-* (*-ոտ-* *-ատ-*). The Verbs in *-ալ* are the only ones to form their Present Participle also on the Aorist Stem.

P A R A D I G M S

INDICATIVE PRESENT — ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅ

216. The Present Indicative of all Verbs is formed with the Sign-Vowel (189) and the Personal Endings (184) added to the Present Stem; the Particle *կը* (*կ'* when the Verb begins with a Vowel) must precede the Verb.

Note: The Particle *կը* is omitted with *գիտեմ*, *եմ*, *կամ*, *կրնամ*, *ունիմ*, (See 181, 347, 372, 392, 394, 396).

217. First Conjugation: *-ել*; Sign Vowel: *-ե-*

Present Stem: <i>գործ-</i>		Present Stem: <i>տես-</i>	
<i>կը գործեմ</i>	I work, am working, do work	<i>կը տեսնեմ</i>	I see, I am seeing, I do see
<i>կը գործես</i>	thou	<i>կը տեսնես</i>	thou
<i>կը գործէ</i>	he, she, it	<i>կը տեսնէ</i>	he, she, it
<i>կը գործենք</i>	we	<i>կը տեսնենք</i>	we
<i>կը գործէք</i>	you	<i>կը տեսնէք</i>	you
<i>կը գործեն</i>	they	<i>կը տեսնեն</i>	they

Present Stem: *կոտրտ-*

կը կոտրտեմ I shatter, do-, am
-ing

կը կոտրտես thou

կը կոտրտէ he, she, it

կը կոտրտենք we

կը կոտրտէք you

կը կոտրտեն they

Present Stem: *խօսեցն-*

կը խօսեցնեմ I make (another)
speak

կը խօսեցնես thou

կը խօսեցնէ he, she, it

կը խօսեցնենք we

կը խօսեցնէք you

կը խօսեցնեն they

a) In like manner are conjugated all the verbs in *-ել*:

հանել to remove, to raise

կանչել to call

սպասել to wait

գովել to praise

ուզել to want, to will

(*կ'ուզեմ* I want)

բռնել to grasp

խմել to drink

ազատել to set free

(*կ'ազատեմ* I free)

պարպել to empty

քալել to walk

See other Verbs in *-ել* 204, 212 a.

218. Second Conjugation: *-իլ*; Sign Vowel: *-ի-*

Present Stem: *խօս-*

կը խօսիմ I speak, etc.

կը խօսիս thou

կը խօսի he, she, it

կը խօսինք we

կը խօսիք you

կը խօսին they

Present Stem: *թռչ-*

կը թռչիմ I fly, etc.

կը թռչիս thou

կը թռչի he, she, it

կը թռչինք we

կը թռչիք you

կը թռչին they

Present Stem: *բուսն-*

կը բուսնիմ I grow, etc.

կը բուսնիս thou

կը բուսնի he, she, it

կը բուսնինք we grow, etc.

կը բուսնիք you

կը բուսնին they

a) In like manner are conjugated all Verbs in *-իլ*, *-չիլ*, *-նիլ*:

հրաժարիլ	to renounce	հնազանդիլ	to obey
ապրիլ	to live	նայիլ	to look
(կ'ապրիմ	I live)	չահիլ	to gain; win
աշխատիլ	to work, labor	հանդիպիլ	to meet
(կ'աշխատիմ	I work)	ազատիլ	to escape
նստիլ	to sit down	(կ'ազատիմ	I escape)
բնակիլ	to dwell		

See other Verbs in *-իլ*, *-չիլ*, *-նիլ* **191**, **195**, **197**, **198**.

219. Third Conjugation: *-ալ*; Sign Vowel: *-ա-*

Present Stem: *կարդ-*

կը կարդամ	I read, etc.
կը կարդաս	thou
կը կարդայ	he, she, it
կը կարդանք	we
կը կարդաք	you
կը կարդան	they

Present Stem: *մոռն-*

կը մոռնամ	I forget, etc.
կը մոռնաս	thou
կը մոռնայ	he, she, it
կը մոռնանք	we
կը մոռնաք	you
կը մոռնան	they

a) In like manner are conjugated all the Verbs in *-ալ*, *-նալ*:

իմանալ	to hear, understand	վախնալ	to fear
(կ'իմանամ	I understand)	ամչնալ	to be ashamed
ճանչնալ	to know, to learn	(կ'ամչնամ	I am ashamed)
գիտնալ	to know, to learn		

See other verbs **196**.

կու instead of *կը*

220. The monosyllabic Verbs *լալ* to cry, *տալ* to give, *գալ* to come, have the Particle *կու* instead of *կը*:

կու լամ, *կու տաս*, *կու գայ* etc. (see **371**, **390**, **400**).

Verbs in *-ուլ*

221. A few Verbs of the Classic Fourth Conjugation (*-ուլ*, *-նուլ*, Sign Vowel: *-ու-*) are used in Modern Armenian and have a regular inflection in the Present and Imperfect:

Present Stem: **թող-**

կը թողում	I leave, etc.
կը թողու	thou
կը թողու	he, she, it
կը թողունք	we
կը թողուք	you
կը թողուն	they

Present Stem: **երդն-**

կ'երդնում	I swear, etc.
կ'երդնու	thou
կ'երդնու	he, she, it
կ'երդնունք	we
կ'երդնուք	you
կ'երդնուն	they

a) In like manner are conjugated the Verbs in **-ուլ**, **-նուլ**:

գրօնուլ	to recreate one's self	հեղուլ	to shed
ջեռնուլ	to warm one's self	յաւելուլ	to add
զգեհնուլ	to dress one's self	ընթեռնուլ	to read
յենուլ	to lean upon, against		

See other Verbs in **-ուլ**, **-նուլ** 297.

SUBJUNCTIVE PRESENT — ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅ

222. The Subjunctive Mood differs from the Indicative by the absence of the Particle **կը** (**կ'**, **կու**).

Preceded by the Conjunction **որ** that; **եթէ** if; the Subjunctive serves as Optative and Conditional. The translation of the Subjunctive varies widely according to the Conjunctions. Hence no translation of this Mood is given in the Paradigms.

-ե-		-ի-		-ա-		-ու-	
գործեմ	I	խօսիմ		կարդամ		թողում	
գործես	thou	խօսիս		կարդաս		թողու	
գործէ	he, she, it	խօսի		կարդայ		թողու	
գործենք	we	խօսինք		կարդանք		թողունք	
գործէք	you	խօսիք		կարդաք		թողուք	
գործեն	they	խօսին		կարդան		թողուն	

INDICATIVE IMPERFECT — ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԱՆԿԱՏԱՐ

223. The Imperfect Tense of the Indicative Mood of all Verbs is formed with the Personal Endings of Imperfect (184) and the Sign Vowel added to the Present Stem. The Particle **կը** (**կ'**, **կու**) must precede. The Sign Vowel of the Second Conjugation is **-է-** like that of the First Conjugation.

224. First Conjugation: -ել; Sign Vowel: -է-

Stem: գործ-

կը գործ-էի	I was working
կը գործ-էիր	thou
կը գործ-էր	he, she, it
կը գործ-էինք	we
կը գործ-էիք	you
կը գործ-էին	they

Stem: տեսն-

կը տեսնէի	I was seeing
կը տեսնէիր	thou
կը տեսնէր	he, she, it
կը տեսնէինք	we
կը տեսնէիք	you
կը տեսնէին	they

Stem: կոտորա-

կը կոտորտէի	I was shat- tering
կը կոտորտէիր	thou
կը կոտորտէր	he, she, it
կը կոտորտէինք	we
կը կոտորտէիք	you
կը կոտորտէին	they

Stem: խօսեցն-

կը խօսեցնէի	I was making (another) speak
կը խօսեցնէիր	thou
կը խօսեցնէր	he, she, it
կը խօսեցնէինք	we
կը խօսեցնէիք	you
կը խօսեցնէին	they

225. Second Conjugation: -իլ; Sign Vowel: -է-

Stem: խօս-

կը խօսէի	I was speaking
կը խօսէիր	thou
կը խօսէր	he, she, it
կը խօսէինք	we
կը խօսէիք	you
կը խօսէին	they

Stem: թռչ-

կը թռչէի	I was flying
կը թռչէիր	thou
կը թռչէր	he, she, it
կը թռչէինք	we
կը թռչէիք	you
կը թռչէին	they

Stem: բուսն-

կը բուսնէի	I was growing
կը բուսնէիր	thou
կը բուսնէր	he, she, it

կը բուսնէինք	we were gr.
կը բուսնէիք	you
կը բուսնէին	they

226. Third Conjugation: -ալ; Sign Vowel: -ա-

Note: The Verbs in -ալ insert յ between the Sign Vowel and the Personal Endings, except the Third Person Singular.

Stem: կարդ-

կը կարդայի	I was reading
կը կարդայիր	thou
կը կարդար	he, she, it

Stem: մոռն-

կը մոռնայի	I was forgetting
կը մոռնայիր	thou
կը մոռնար	he, she, it

<i>կը կարգայինք</i> we were rea-	<i>կը մոռնայինք</i> we were for-
<i>կը կարգայիք</i> you [ding	<i>կը մոռնայիք</i> you [getting
<i>կը կարգային</i> they	<i>կը մոռնային</i> they

227. Verbs in -ուլ; Sign Vowel: -ու-

The Verbs ending in -ուլ have the Sign Vowel *ու* before the Personal Endings of the Imperfect.

Stem: <i>թող-</i>	Stem: <i>զբօսն-</i> [good time
<i>կը թողուի</i> I was leaving	<i>կը զբօսնուի</i> I was having
<i>կը թողուիր</i> thou	<i>կը զբօսնուիր</i> thou
<i>կը թողուր</i> he, she, it	<i>կը զբօսնուր</i> he, she, it
<i>կը թողուինք</i> we	<i>կը զբօսնուինք</i> we
<i>կը թողուիք</i> you	<i>կը զբօսնուիք</i> you
<i>կը թողուին</i> they	<i>կը զբօսնուին</i> they

Stem: <i>երդն-</i>	
<i>կ'երդնուի</i> I was swearing	<i>կ'երդնուինք</i> we were etc.
<i>կ'երդնուիր</i> thou	<i>կ'երդնուիք</i> you
<i>կ'երդնուր</i> he, she, it	<i>կ'երդնուին</i> they

SUBJUNCTIVE IMPERFECT — ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԱՆԿԱՏԱՐ

228. Like the Subjunctive Present, the Subjunctive Imperfect differs from the Indicative Imperfect only by the absence of the Particle *կը*. For the translation see 222.

-է-	-է-	-ա-	-ու-
<i>գործէի</i>	<i>խօսէի</i>	<i>կարգայի</i>	<i>թողուի</i>
<i>գործէիր</i>	<i>խօսէիր</i>	<i>կարգայիր</i>	<i>թողուիր</i>
<i>գործէր</i>	<i>խօսէր</i>	<i>կարգար</i>	<i>թողուր</i>
<i>գործէինք</i>	<i>խօսէինք</i>	<i>կարգայինք</i>	<i>թողուինք</i>
<i>գործէիք</i>	<i>խօսէիք</i>	<i>կարգայիք</i>	<i>թողուիք</i>
<i>գործէին</i>	<i>խօսէին</i>	<i>կարային</i>	<i>թողուին</i>

FIRST FUTURE — ԱՊԱՌՆԻ

229. The Future is formed with the Particle *պիտի* and the Subjunctive Present of the Verb.

230. First Conjugation:

պիտի գործեմ	I shall work	պիտի գործենք	we etc.
պիտի գործես	thou	պիտի գործէք	you
պիտի գործէ	he, she, it	պիտի գործեն	they

In like manner: *պիտի տեսնեմ, պիտի կոտորեմ, պիտի խօսեցնեմ*, etc.

231. Second Conjugation:

պիտի խօսիմ	I shall speak	պիտի խօսինք	we etc.
պիտի խօսիս	thou	պիտի խօսիք	you
պիտի խօսի	he, she, it	պիտի խօսին	they

In like manner: *պիտի թռչիմ, պիտի բուսնիմ*, etc.

232. Third Conjugation:

պիտի կարդամ	I shall read	պիտի կարդանք	we etc.
պիտի կարդաս	thou	պիտի կարդաք	you
պիտի կարդայ	he, she, it	պիտի կարդան	they

In like manner: *պիտի մոռնամ, պիտի դառնամ, պիտի աղամ*, etc.

233. Verbs in -ուլ.

Verbs ending in *-ուլ* follow the same pattern:

պիտի թողում	I shall leave	պիտի թողունք	we etc.
պիտի թողուս	thou	պիտի թողուք	you
պիտի թողու	he, she, it	պիտի թողուն	they

In like manner: *պիտի հեղում, պիտի զբօսնում, պիտի երգնում* etc.

FIRST CONDITIONAL — ԹԵԱԿԱՆ

234. The First Conditional is formed by the Particle *պիտի* and the Subjunctive Imperfect of the Verb.

235. First Conjugation:

պիտի գործէի	I should work	պիտի գործէինք	we etc.
պիտի գործէիր	thou	պիտի գործէիք	you
պիտի գործէր	he, she, it	պիտի գործէին	they

In like manner: *պիտի տեսնէի, պիտի կոտորաէի, պիտի խօսեցնէի* etc.

236. Second Conjugation:

պիտի խօսէի	I should speak	պիտի խօսէինք	we etc.
պիտի խօսէիր	thou	պիտի խօսէիք	you
պիտի խօսէր	he, she, it	պիտի խօսէին	they

In like manner: *պիտի թռչէի, պիտի բուսնէի* etc.

237. Third Conjugation:

պիտի կարդայի	I should read	պիտի կարդայինք	we etc.
պիտի կարդայիր	thou	պիտի կարդայիք	you
պիտի կարդար	he, she, it	պիտի կարդային	they

In like manner: *պիտի մոռնայի, պիտի դառնայի, պիտի աղայի* etc.

238. Verbs in -ուլ.

Verbs ending in *-ուլ* follow the same pattern:

պիտի թողուի	I should leave	պիտի թողուինք	we etc.
պիտի թողուիր	thou	պիտի թողուիք	you
պիտի թողուր	he, she, it	պիտի թողուին	they

In like manner: *պիտի զբօսնուի, պիտի ընթեռնուի, պիտի երգնուի* etc.

PROHIBITIVE — ԱՐԳԵԼԱԿԱՆ

239. Prohibition (negative command) is regularly expressed by the negative Particle *մի'* put before the Second Person Singular and Plural of Present Subjunctive. The Personal Article of the Second Person Singular *ս* is changed to *ք*.

240. First Conjugation:

Sing. *մի' գործեր* do (thou) not work!

Plur. *մի' գործէք* do (you) not work!

In like manner: *մի' տեսներ, մի' տեսնէք. մի' կոտորեր, մի' կոտորէք. մի' խօսեցներ, մի' խօսեցնէք.*

241. Second Conjugation:

Sing. *մի' խօսիր* do (thou) not speak!

Plur. *մի' խօսիք* do (you) not speak!

In like manner: *մի' թռչիր, մի' թռչիք. մի' բուսնիր, մի' բուսնիք.*

242. Third Conjugation:

Sing. մի՛ կարդար do (thou) not read!

Plur. մի՛ կարդաք do (you) not read!

In like manner: մի՛ մոռնար, մի՛ մոռնաք. մի՛ դառնար, մի՛ դառնաք. մի՛ աղար, մի՛ աղաք.

243. Verbs in -ուլ.

The same rule for the Verbs ending in -ուլ:

Sing. մի՛ թողուր do (thou) not let!

Plur. մի՛ թողուք do (you) not let!

In like manner: մի՛ զբօսնուր, մի՛ զբօսնուք. մի՛ երդնուր, մի՛ երդնուք.

INFINITIVE — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

244. The Present Infinitive is formed with the Present Stem the Sign Vowel *ե, ի, ա, (ու)* and the ending *լ*.

245. First Conjugation:

գործել to work կտարտել to shatter

տեսնել to see խօսեցնել to make (another) speak, etc.

246. Second Conjugation:

խօսիլ to speak, թռչիլ to fly, բռնահիլ to shoot, etc.

247. Third Conjugation:

կարդալ to read մոռնալ to forget, etc.

248. Verbs in -ուլ:

թողուլ to leave, զբօսնուլ to have a good time, երդնուլ
[to swear, etc,

Note: The Infinitive can be used substantively and is declined according to the Second Declension. See 74 b. 75 b—e.

FUTURE PARTICIPLE — ԱՊԱՌՆԻ ԴԵՐԲԱՅ

249. The Future Participle is the Genitive of the Infinitive (75, b—c).

250. It can be used either as an Adjective or as a Substantive. As a Substantive it ends in *-լիք*:

կարդալու գիրք մը a book to be read
but: *կարդալիքս* what I shall read

251. It implies obligation, necessity, corresponding to the Gerundive.

252. This Participle may be regarded as Dative expressing purpose:

կու գամ աղաչելու I come to entreat
կ'երթան մեռնելու they go to die.

253. First Conjugation:

<i>գործելու</i> about to work	<i>գործելիք</i> something to be done
<i>տեսնելու</i> about to see	<i>տեսնելիք</i> something to be seen

254. Second Conjugation:

<i>խօսելու</i> about to speak	<i>խօսելիք</i> something to be spoken about
<i>թռչելու</i> about to fly	<i>թռչելիք</i> something to fly with

255. Third Conjugation:

<i>մոռնալու</i> about to forget	<i>մոռնալիք</i> something to be forgotten
<i>կարդալու</i> about to read	<i>կարդալիք</i> something to be read

256. Verbs in -ուլ:

<i>թողլու</i> about to leave	<i>թողլիք</i> something to be given up
<i>յենլու</i> about to lean	<i>յենլիք</i> something to lean on

PRESENT PARTICIPLE — ՆԵՐԿԱՅ ԴԵՐԲԱՅ

257. The Present Participle is formed by the suffix *-ող* added to the Present Stem of First or Second, to the Aorist Stem of Third Conjugation.

258. As an Adjective, it is not declined, but as a Substantive it is like the First Declension. See 71 d.

259. The Armenian Present Participle does not exhaust the English. In order to express the abstract progress of the action in the Present, the Armenian must use the Instrumental of the Infini-

nitive: A working man = աշխատող մարդ, but: A man who earns his wage working = մարդ մը որ աշխատելով կը վասակի իւր վարձքը. The Armenian Present Participle is almost obliterated as Verb, and has an extensive use as Adjective and Substantive (See 650).

260. First Conjugation:

Nom. գործող working, one who works

Nom. տեսնող seeing, one who sees.

261. Second Conjugation:

Nom. խօսող speaking, one who speaks

Nom. թռչող flying, one who flies.

262. Third Conjugation:

կարդացող reading, one who reads

մոռցող forgetting, one who forgets.

263. Verbs in -ուլ.

They form their Present Participle by -ող and the Present or the Aorist Stem.

թողող (or թողուցող) leaving, one who leaves

երդուող (or երդուընցող) swearing, one who swears

զբօսնող or զբօսող one who makes merry.

PERFECT PARTICIPLE — ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԴԵՐԲԱՅ

264. The Perfect Participle of the Verbs ending in ել, իլ, տել is formed by the suffix -ած or -եր added to their Present Stem. All the other Verbs (Primary Verbs in -ալ, all the Secondaries, except those in -տել) add -ած (-եր) to the Aorist Stem.

265. First Conjugation:

գործած — գործեր

worked

կոտորած — կոտորեր

shattered

խօսեցուցած — խօսեցուցեր

made (another) speak.

266. Second Conjugation:

խօսած — խօսեր

spoken

թռած — թռեր

flied.

267. Third Conjugation:

կարդացած — կարդացեր read
մոռցած — մոռցեր forgotten.

268. Verbs in -ուլ:

They use the Aorist Stem: *թողած* or *թողուցած* left, *երդուած* or *երդուընցած* sworn, *յեցած* leaned, *զբօսած* having had a good time.

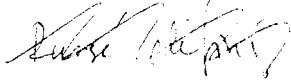
269. The Perfect Participle as Adjective is not declined; as a Noun, it is declined and follows the First Declension (see 71 d).

270. The Perfect Participle ending in *-եր* is used as Verb (in compound tenses) only, never as Adjective nor as Noun. Hence, it is indeclinable.

Classic Perfect Participle

271. The Classic Perfect Participle ends in *-եալ*. It is used as Adjective or Substantive:

անցեալ տարի or *անցած տարի* last year, *անցեալը* the past
լքեալ ագարակ or *լքուած ագարակ* a deserted farm
հեծեալ մը a rider, *մեռեալ մը* a dead person, *ննջեցեալ-ները* the departed.

AORIST — ԿԱՏԱՐԵԱԼ

272. The Aorist is formed with the Aorist Stem of the verb (208—214) and the respective Personal Endings.

273. The Personal Endings of Aorist for Verbs in *-ել*, *-աել*, *-ցընել*, *-ալ* are:

Sing. 1. *-ի*, 2. *-իր*, 3. Stem

Plur. 1. *-ինք*, 2. *-իք*, 3. *-ին*.

274. The Personal Endings for the Verbs in *-նել*, *-իլ*, *-նալ*, *-նիլ*, *-չիլ* are:

Sing. 1. *-այ*, 2. *-ար*, 3. *-ալ*

Plur. 1. *-անք*, 2. *-արք*, 3. *-ան*.

Paradigms of Aorist in -ի

275. Verbs in -ել (գործել)

Aorist Stem: *գործեց-*

<i>գործեցի</i>	I worked, I did work	<i>գործեցինք</i>	we etc.
<i>գործեցիր</i>	thou	<i>գործեցիք</i>	you
<i>գործեց</i>	he, she, it	<i>գործեցին</i>	they

276. Verbs in -տել (կոտրտել)

Aorist Stem: *կոտրտեց-*

<i>կոտրտեցի</i>	I shattered, I did shatter	<i>կոտրտեցինք</i>	we etc.
<i>կոտրտեցիր</i>	thou	<i>կոտրտեցիք</i>	you
<i>կոտրտեց</i>	he, she, it	<i>կոտրտեցին</i>	they

277. Verbs in -ցընել (խօսեցընել)

Aorist Stem: *խօսեցուց-*

<i>խօսեցուցի</i>	I made (another) speak	<i>խօսեցուցինք</i>	we etc.
<i>խօսեցուցիր</i>	thou	<i>խօսեցուցիք</i>	you
<i>խօսեցուց</i>	he, she, it	<i>խօսեցուցին</i>	they

278. Verbs in -ալ (կարդալ)

Aorist Stem: *կարդաց-*

<i>կարդացի</i>	I read, I did read	<i>կարդացինք</i>	we etc.
<i>կարդացիր</i>	thou	<i>կարդացիք</i>	you
<i>կարդաց</i>	he, she, it	<i>կարդացին</i>	they

279. Like *խօսեցընել*, the Aorist of Verbs in *-ցընել* is formed:

<i>գող-ցընել</i>	<i>գողցուցի</i>	I made (him) steal
<i>մոռ-ցընել</i>	<i>մոռցուցիր</i>	thou made (him) forget
<i>լմըն-ցընել</i>	<i>լմընցուց</i>	he finished
<i>ճանչ-ցընել</i>	<i>ճանչցուցինք</i>	we made (it) known
<i>կորսն-ցընել</i>	<i>կորսնցուցիք</i>	you did lose
<i>խմցընել</i>	<i>խմցուցին</i>	they made (him) drink
<i>կերցընել</i>	<i>կերցուցի</i>	I made (him) eat
<i>մեռցընել</i>	<i>մեռցուցիր</i>	thou killed
<i>հաւնեցընել</i>	<i>հաւնեցուց</i>	he made (it) pleasing, agreeable
<i>յոգնեցընել</i>	<i>յոգնեցուցինք</i>	we fatigued
<i>սորվեցընել</i>	<i>սորվեցուցիք</i>	you taught, you did teach

վերցրնել	վերցուցին	they lifted
կպցրնել	կպցուցի	I glued
թռցրնել	թռցուցիր	thou made (it) fly; thou stolest
հարցրնել	հարցուց	he asked
ցուցրնել	ցուցուցինք	we showed

280. Some Verbs drop the first *y* of *-ցուց* throughout the Aorist for the sake of euphony:

վերցուցի or վերուցի,	մեռցուցի or մեռուցի
թռցուցի or թռուցի,	բեռցուցի or բեռուցի from
	բեռցընել to load

281. The first *y* of *-ցուց* does not appear at all when it follows a *ձ* or *y* in the stem:

դարձընել to turn (for դարձցընել from Classic դարձուցանել)
դարձուցի (for դարձցուցի)

անցընել to make pass (for անցցընել from Classic անցուցանել)
անցուցի I made pass (for անցցուցի)

բարձընել — բարձուցի I loaded (for բարձցուցի)

Note: The Verbs in *-ցընել* are usually written without the *ը* which however is pronounced.

282. The Aorist of *մատուցանել*, *հատուցանել* (See 203) and other Verbs with the Classic Suffix *-ուցանել* is *-ուցի*:

մատուցի	I offered, etc.	մատուցինք	we offered, etc.
մատուցիր		մատուցիք	
մատուց		մատուցին	

Paradigms of Aorist in *-այ*

283. Verbs in *-նել* (*տեսնել*):

Aorist Stem: *տես-*

Aorist:	տեսայ	I saw	տեսանք	we saw
	տեսար	thou	տեսաք	you
	տեսաւ	he, she, it	տեսան	they

284. Like *տեսնել*:

գտ-նել	to find	թք-նել	to spit
պղպղ-նել	to kiss	խած-նել	to bite
մտ-նել	to enter	իջ-նել	to descend

285. Verbs in -իլ (խօսիլ) :

Aorist Stem: *խօսեց-*

Aorist: *խօսեցայ* I spoke   *խօսեցանք* we spoke
խօսեցար thou   *խօսեցաք* you
խօսեցաւ he, she, it   *խօսեցան* they

286. Like խօսիլ:

խորհ-իլ to think
վառ-իլ v.i. to burn; but *վառել* v.t. *վառեցի* 275
այր-իլ v.i. to burn; but *այրել* v.t. *այրեցի* 275
կատաղ-իլ to rage
պառկ-իլ to lie
ծաղկ-իլ to flourish

287. Verbs in -չիլ (թռչիլ) :

Aorist Stem: *թռ-*

Aorist: *թռայ* I flew   *թռանք* we flew
թռար thou   *թռաք* you
թռաւ he, she, it   *թռան* they

288. In like manner the Verbs given in 197, except:

կառչիլ — *կառչեցայ*
խրտչիլ — *խրտչեցայ*
հանգչիլ — *հանգչեցայ*

289. Verbs in -նիլ (բուսնիլ) :

Aorist Stem: *բուս-*

Aorist: *բուսայ* I grew   *բուսանք* we grew
բուսար thou   *բուսաք* you
բուսաւ he, she, it   *բուսան* they

290. In like manner:

հաս-նիլ to arrive   *հագ-նիլ* to put on (clothing)
մեռ-նիլ to die   *հեծ-նիլ* to mount a horse,
հատ-նիլ to be consumed   to ride

291. Verbs in -նալ (մոռնալ) :

Aorist Stem: *մոռ-*

Aorist: *մոռցայ* I forgot   *մոռցանք* we forgot
մոռցար thou   *մոռցաք* you
մոռցաւ he, she, it   *մոռցան* they

292. In like manner:

մեծ (-նալ) -ցայ	I grew old
հիւանդ (-անալ) -ցայ	I fell sick
իմա (-նալ) -ցայ	I heard
ճանչ (-նալ) -ցայ	I learned
գիտ (-նալ) -ցայ	I knew
գող (-նալ) -ցայ	I stole
վախ (-նալ) -ցայ	I feared
ամչ (-նալ) -ցայ	I was ashamed, etc. (196)

Aorist of Verbs in -ուլ

293. Of the verbs in -ուլ only թողուլ, երդնուլ, զբօսնուլ form an Aorist in modern Armenian.

294. Infinitive: թողուլ to leave:

Aorist Stem: թող- or թողուց-

Aorist:	թողի	թողուցի	I left
	թողիր	թողուցիր	thou
	—	թողուց	he, she, it
	թողինք	թողուցինք	we
	թողիք	թողուցիք	you
	թողին	թողուցին	they

295. Infinitive: երդնուլ or երդուլըննալ:

Aorist Stem: երդ- or երդուլընց-

Aorist:	երդուայ	երդուլընցայ	I swore
	երդուար	երդուլընցար	thou
	երդուաւ	երդուլընցաւ	he, she, it
	երդուանք	երդուլընցանք	we
	երդուաք	երդուլընցաք	you
	երդուան	երդուլընցան	they

296. Infinitive: զբօսնուլ to recreate one's self, to have good

Aorist Stem: զբօս- [time]

Aorist:	զբօսայ	I had good time	զբօսանք	we etc.
	զբօսար	thou	զբօսաք	you
	զբօսաւ	he, she, it	զբօսան	they

297. Other Verbs in *-ուլ* are used only in the Infinitive, Present and Imperfect, but are replaced in the Aorist by different Verbs:

For Classic Aorist		use Modern Aorist
<i>զարթնուլ — զարթեայ</i>	to awake	<i>արթննալ — արթնցայ</i>
<i>զգենուլ — զգեցայ</i>	to dress	<i>հագուիլ — հագուեցայ</i>
	one's self	
<i>զենուլ — զենի</i>	to kill	<i>մորթել — մորթեցի,</i> <i>զոհել — զոհեցի</i>
<i>յաւելուլ — յաւելի</i>	to add	<i>աւելցընել — աւելցուցի</i>
<i>հեղուլ — հեղի</i>	to shed	<i>թափել — թափեցի</i>
<i>ընթեռնուլ — ընթերցայ</i>	to read	<i>կարդալ — կարդացի</i>
<i>յենուլ — յեցայ</i>	to lean	<i>կռթնիլ — կռթնեցայ</i>
<i>զելուլ — զելի</i>	to wring	<i>ոլորել — ոլորեցի</i>
<i>զերծնուլ — զերծայ</i>	to escape	<i>ազատիլ — ազատեցայ</i>
<i>լնուլ — լցի</i>	to fill	<i>լեցնել — լեցուցի</i>
<i>խնուլ — խցի</i>	to close	<i>փակել — փակեցի,</i> <i>գոցել — գոցեցի</i>
<i>կիզուլ — կիզի</i>	to burn	<i>այրել — այրեցի</i>
<i>հեղձնուլ — հեղձայ</i>	to choke	<i>վառել — վառեցի</i>
<i>հենուլ — հենի</i>	to weave	<i>խեղդուիլ — զուեցայ</i>
<i>հեսուլ — հեսի</i>		
<i>մածնուլ — մածեայ</i>	to stick to	<i>հպչիլ — հպայ</i>
<i>յեռուլ — յեռի</i>	to set	<i>շարել — շարեցի</i>
<i>պչնուլ — պչեայ</i>	to look	<i>նայիլ — նայեցայ,</i> <i>սեւեռել — սեւեռեցի</i>
<i>ջեռնուլ — ջեռայ</i>	to warm	<i>տաքնալ — տաքցայ</i>
	one's self	
<i>ցասնուլ — ցասեայ</i>	to be angry	<i>բարկանալ — բարկացայ</i>
<i>արգելուլ — արգելի</i>	to hinder	<i>արգիլել — արգիլեցի</i>

298. a) The Verb *թողուլ* has a second Infinitive in *-նել* (*թողնել*) and may be conjugated accordingly in the Present (*կը թողնեմ, կը թողնես, կը թողնէ, կը թողնենք, կը թողնէք, կը թողնեն*) and the Imperfect (*կը թողնէի* etc.), but it never forms the Aorist from *թողնել* (never: *թողնեցի*).

b) Of the three Infinitives *երդնուլ* is Classic, whereas *երդուիլ* and *երդուըննալ* are modern formations. To them correspond three forms of Present and Imperfect: *կ'երդնում* — *կ'երդուիմ* — *կ'երդուըննամ*. *կ'երդնուի* — *կ'երդուէի* — *կ'երդուըննայի*. Two forms of Aorist: *երդուայ* and *երդուընցայ*. Three forms of Imperative and Prohibitive: *երդուէ* — *երդուիր* — *երդուընցիր* — *երդուէք* — *երդուցէք* — *երդուընցէք* — ; *մի' երդնուր* — *մի' երդուիր* — *մի' երդուըննար* — *մի' երդնուք* — *մի' երդուիք* — *մի' երդուըննաք*. Two forms of Perfect Participle: *երդուած* — *երդուընցած*. Two Present Participle: *երդուող* — *երդուընցող*. Three forms of Future Participle: *երդնըլու* — *երդուելու* — *երդուըննալու*.

PERFECT AND PLUPERFECT — ՅԱՐԱՎԱՏԱՐ ԵՒ ԳԵՐԱՎԱՏԱՐ

299. The Perfect and Pluperfect are formed with the Perfect Participle of the Verb (*-ած* or *-եր*) and the Auxiliary *եմ* for the Perfect, *էի* for the Pluperfect Indicative; *ըլլամ* for the Perfect, *ըլլայի* for the Pluperfect Subjunctive. The Perfect Participle does not change throughout the Conjugation.

300. The ending *-ած* (or *-եր*) is attached to the Aorist Stem of the Verbs in *-ալ*, *-նալ*, *-նել*, *-նիլ*, *-չիլ*, *-ցընել* and to the Present Stem of the verbs in *-ել*, *-իլ*, *-տել* (See 264).

301. Paradigms of Perfect and Pluperfect

Infinitive	Indicative		Subjunctive			
	Perfect Part.	Perf.	Plup.	Perf.	Plup.	
<i>գործել</i>	<i>գործած (եր)</i>	<i>եմ</i> I have	<i>էի</i> had	<i>ըլլամ</i>	<i>ըլլայի</i>	worked
<i>խօսիլ</i>	<i>խօսած</i>	<i>ես</i> thou	<i>էիր</i>	<i>ըլլաս</i>	<i>ըլլայիր</i>	spoken
<i>կոտորել</i>	<i>կոտորած</i>	<i>է</i> he	<i>էր</i>	<i>ըլլայ</i>	<i>ըլլար</i>	shattered
<i>կարդալ</i>	<i>կարդացած</i>	<i>ենք</i> we	<i>էինք</i>	<i>ըլլանք</i>	<i>ըլլայինք</i>	read
<i>մոռնալ</i>	<i>մոռցած</i>	<i>էք</i> you	<i>էիք</i>	<i>ըլլաք</i>	<i>ըլլայիք</i>	forgotten
<i>տեսնել</i>	<i>տեսած</i>	<i>են</i> they	<i>էին</i>	<i>ըլլան</i>	<i>ըլլային</i>	seen
<i>բուսնիլ</i>	<i>բուսած</i>	<i>եմ</i> I	<i>էի</i>	<i>ըլլամ</i>	<i>ըլլայի</i>	grown
<i>թռչիլ</i>	<i>թռած</i>	<i>ես</i> thou	<i>էիր</i>	<i>ըլլաս</i>	<i>ըլլայիր</i>	flown
<i>թռցրնել</i>	<i>թռուցած</i>	<i>է</i> he	<i>էր</i>	<i>ըլլայ</i>	<i>ըլլար</i>	made fly
<i>թողուլ</i>	<i>թողած</i> or <i>թողուցած</i>	<i>ենք</i> we	<i>էինք</i>	<i>ըլլանք</i>	<i>ըլլայինք</i>	left
<i>հաստացանել</i>	<i>հաստուցած</i>	<i>էք</i> you	<i>էիք</i>	<i>ըլլաք</i>	<i>ըլլայիք</i>	restored
<i>հացրնել</i>	<i>հացուցած</i>	<i>են</i> they	<i>էին</i>	<i>ըլլան</i>	<i>ըլլային</i>	exhausted

IMPERATIVE — ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

302. The Second Person Plural of the Imperative Mood (positive command) is formed with the Aorist Stem plus the Ending **-էք**.

303. The Second Person Singular of the Imperative is formed:

a) By adding **-է՛** to the Present Stem of the Verbs in **-ել**, **-իլ**, **-տել**.

b) By adding **-ա՛** to the Present Stem of the Verbs in **-ալ**.

c) By adding **-ի՛ր** to the Aorist Stem of the Verbs in **-նալ**, **-նել**, **-նիլ**, **-չիլ**.

d) By changing the final **յ** into **ր** of the Aorist Stem of the Verbs in **-ցընել** (**ցո՛ւց**) = **ցուր**.

Paradigms of Imperative

304.

Infinitive	Present Stem	Aorist Stem	Sing. Plur.	
գործել	գործ-		գործէ՛	
		գործեց-	գործեցէ՛ք	Work!
խօսիլ	խօս-		խօսէ՛	
		խօսեց-	խօսեցէ՛ք	Speak!
կոտրտել	կոտրտ-		կոտրտէ՛	
		կոտրտեց-	կոտրտեցէ՛ք	Shatter!
կարդալ	կարդ-		կարդա՛	
		կարդաց-	կարդացէ՛ք	Read!
մոռնալ	—	մոռց-	մոռցի՛ր, մոռցէ՛ք	Forget!
մտնել	—	մտ-	մտի՛ր, մտէ՛ք	Enter!
բուսնիլ	—	բուս-	բուսի՛ր, բուսէ՛ք	Grow!
թռչիլ	—	թռ-	թռի՛ր, թռէ՛ք	Fly!
բարձրա- ցընել	—	բարձրա- ցուց-	բարձրացո՛ւր, բարձրացէ՛ք	Lift up!

305. Verbs in **-ուլ**.

Imperative

թողուլ	թո՛ղ	թողէ՛ք or թողուցէ՛ք
զբօսնուլ	զբօսի՛ր	զբօսէ՛ք
երդնուլ	երդնուի՛ր	երդնուցէ՛ք, երդուընցէ՛ք

306. Classic Verbs like *մատուցանել* to offer, *հատուցանել* to reward, to restitute, to remunerate, make the Imperative Singular *հատո՛ւ*, *մատո՛ւ* and the Plural *հատուցէ՛ք*, *մատուցէ՛ք*. The Plural of these Imperatives is used in Modern Armenian, but not the Singular; Synonyms are used instead:

ներկայացո՛ւր present, *տո՛ւր* give, *նուիրէ՛* give, for *մատո՛ւ*.
հատուցում ըրէ՛ for *հատո՛ւ*.

Incorrect and to be rejected are forms like *մատուցուր*, *հատուցուր*.

307. For First and Third Persons, Singular and Plural, the Subjunctive is used as an indirect Imperative or Hortative, eventually preceded by *թող*, the Second Person Singular Imperative of *թողուլ*:

(<i>թող</i>)	<i>դործեն</i>	let them work!
	<i>խօսի՛նք</i>	let us speak!
(<i>թող</i>)	<i>մոռան</i>	let them forget!

PASSIVE VERBS — ԿՐԱԻՈՐԱԿԱՆ ՔԱՅ

308. The Passive Voice of Verbs is formed with the distinctive Vowel *ու* inserted between the Stem and the Infinitive Ending.

309. The Verbs in *-ել*, *-նել* use the Present Stem, the Verbs in *-ալ* use the Aorist Stem to form the Passive Voice.

310. The Infinitive Ending of the Passive Voice is uniform for all Conjugations: *-իլ*.

311. All the Verbs in Passive follow the pattern of the Second Conjugation plus the inserted *-ու-*. This vowel appears in all Persons, Numbers, Tenses and Moods.

312. Only the Active Verbs have a Passive Voice. Transitive Verbs in *-ցընել* have the Passive Voice in *-ցուիլ*.

313. In the following Paradigms the Subjunctive is not given. It is identical with the Indicative minus the particle *իլ* (*ի՛*, *իու*).

Paradigms of Passive Voice
Present Indicative of Passive

314. a) Present Stems: սիր-

կը սիրուիմ	I am loved, etc.	կը սիրուինք	we etc.
կը սիրուիս	thou	կը սիրուիք	you
կը սիրուի	he, she, it	կը սիրուին	they

b) տեսն-

կը տեսնուիմ	I am seen, etc.	կը տեսնուինք	we etc.
կը տեսնուիս	thou	կը տեսնուիք	you
կը տեսնուի	he, she, it	կը տեսնուին	they

c) մեծց-

կը մեծցուիմ	I am brought up	կը մեծցուինք	we etc.
կը մեծցուիս	thou	կը մեծցուիք	you
կը մեծցուի	he, she, it	կը մեծցուին	they

315. Aorist Stem: կարդաց-

կը կարդացուիմ	I am read,	կը կարդացուինք	we etc.
կը կարդացուիս	thou	կը կարդացուիք	you
կը կարդացուի	he, she, it	կը կարդացուին	they

Imperfect Indicative of Passive

316. With Present Stems:

a) կը սիրուէի	I was being loved	կը սիրուէինք	we etc.
կը սիրուէիր	thou	կը սիրուէիք	you
կը սիրուէր	he, she, it	կը սիրուէին	they
b) կը տեսնուէի	I was being seen	կը տեսնուէինք	we etc.
կը տեսնուէիր	thou	կը տեսնուէիք	you
կը տեսնուէր	he, she, it	կը տեսնուէին	they
c) կը մեծցուէի	I was being	կը մեծցուէինք	we etc.
կը մեծցուէիր	thou [brought up	կը մեծցուէիք	you
կը մեծցուէր	he, she, it	կը մեծցուէին	they

317. With Aorist Stems:

կը կարդացուէի	I was being	կը կարդացուէինք	we etc.
կը կարդացուէիր	thou [read	կը կարդացուէիք	you
կը կարդացուէր	he, she, it	կը կարդացուէին	they

Aorist of Passive

318. Verbs in *-ուիլ, -նուիլ, -ցուիլ* (of Trans. *-ցընել*) :

a) <i>սիրուեցայ</i>	I was loved	<i>սիրուեցանք</i>	we etc.
<i>սիրուեցար</i>	thou	<i>սիրուեցաք</i>	you
<i>սիրուեցաւ</i>	he, she, it	<i>սիրուեցան</i>	they
b) <i>տեսնուեցայ</i>	I was seen	<i>տեսնուեցանք</i>	we etc.
<i>տեսնուեցար</i>	thou	<i>տեսնուեցաք</i>	you
<i>տեսնուեցաւ</i>	he, she, it	<i>տեսնուեցան</i>	they
c) <i>մեծցուեցայ</i>	I was brought up	<i>մեծցուեցանք</i>	we etc.
<i>մեծցուեցար</i>	thou	<i>մեծցուեցաք</i>	you
<i>մեծցուեցաւ</i>	he, she, it	<i>մեծցուեցան</i>	they

319. Verbs in *-ցուիլ* (of Trans. *-ալ*) :

<i>կարդացուեցայ</i>	I was read	<i>կարդացուեցանք</i>	we etc.
<i>կարդացուեցար</i>	thou	<i>կարդացուեցաք</i>	you
<i>կարդացուեցաւ</i>	he, she, it	<i>կարդացուեցան</i>	they

320. Perfect and Pluperfect of Passive

	Perfect Passive		Pluperfect Passive
a) <i>-ուիլ</i>			
<i>սիրուած</i>	<i>եմ</i> I have been loved	— <i>էի</i>	I had been loved
b) <i>-նուիլ</i>			
<i>տեսնուած</i>	<i>ես</i> thou hast been seen	— <i>էիր</i>	thou hast been seen
c) <i>-ցուիլ (-ցընել)</i>			
<i>մեծցուած</i>	<i>ենք</i> we have been brought up	— <i>էինք</i>	we had been brought up

321. *-ցուիլ (-ալ)* :

<i>կարդացուած</i>	<i>են</i> they have been read	— <i>էին</i>	they had been read
-------------------	-------------------------------	--------------	--------------------

322. Imperative and Prohibitive of Passive

a) <i>-ուիլ</i> :	<i>սիրուէ</i>	be thou loved
	<i>սիրուեցէք</i>	be ye loved
	<i>մի՛ սիրուիր</i>	don't (thou) be loved
	<i>մի՛ սիրուիք</i>	don't (ye) be loved

- b) **-նուիլ:** *տեսնուէ* be thou seen
տեսնուեցէք be ye seen
մի' տեսնուիր don't (thou) be seen
մի' տեսնուիք don't (ye) be seen
- c) **-ցուիլ:** *մեծցուէ* be thou brought up
մեծցուեցէք be ye brought up
մի' մեծցուիր don't (thou) be brought up
մի' մեծցուիք don't (ye) be brought up

323. -ցուիլ (-ալ):

- կարդացուէ* be thou read
կարդացուեցէք be ye read
մի' կարդացուիր don't (thou) be read
մի' կարդացուիք don't (ye) be read

Infinitive of Passive

324. Present:

- a) *սիրուիլ* to be loved
տեսնուիլ to be seen
մեծցուիլ to be brought up
- b) *կարդացուիլ* to be read

325. Perfect:

- a) *սիրուած ըլլալ* to have been loved
տեսնուած ըլլալ to have been seen
մեծցուած ըլլալ to have been brought up
- b) *կարդացուած ըլլալ* to have been read

Participles of Passive

326. Present Participle:

- a) *սիրուող* being loved
տեսնուող being seen
մեծցուող being brought up
- b) *կարդացուող* being read

327. Perfect Participle:

- a) սիրուած having been loved
տեսնուած having been seen
մեծցուած having been brought up
- b) կարդացուած having been read

Future Participle (Gerundive) of Passive

328. -ուիլ, -նուիլ, -ցուիլ:

- a) սիրուելու about to be loved
սիրուելիք something to be loved
տեսնուելու about to be seen
տեսնուելիք something to be seen
մեծցուելու about to be brought up
մեծցուելիք something to be brought up
- b) -ցուիլ: կարդացուելու about to be read
կարդացուելիք something to be read

Passive of Verbs in -ուլ

329. The Transitive Verbs in -ուլ do not insert a second ու; they keep their ու and insert an ի between it and the ending լ. Anything else is regular.

Pres.	կը թողուիմ	I am left
Imp.	կը թողուէի	I was being left
Aor.	թողուեցայ	I was left
Perf.	թողուած եմ	I have been left
Plup.	թողուած էի	I had been left
Imper.	թողուէ — թողուեցէք	be left!
Prohib.	մի' թողուիր — մի' թողուիք	do not be left
Inf.	թողուիլ — թողուած ըլլալ	to be, to have been left
Part.	թողուող — թողուած թողուելու — թողուելիք	being, having been left about to be left

Passive of Verbs in -իլ

330. The Verbs in -իլ are for the most part Intransitive (see 218). The Transitives in -իլ have regular Passives in -ուիլ:

խօսիլ — *խօսուիլ* to speak, to be spoken. The Intransitives in *-նիլ*, *-չիլ* form the Passive from their Transitives in *-ցընեիլ*, *-ցուիլ*:

<i>հասնիլ</i>	to arrive
— <i>հասցընեիլ</i>	to send, to bring
— <i>հասցուիլ</i>	to be sent, brought

<i>հագնիլ</i>	to dress one'self
<i>հագցընեիլ</i>	to dress
— <i>հագցուիլ</i>	to be dressed

<i>փախչիլ</i>	to flee
— <i>փախցընեիլ</i>	to put to flight
— <i>փախցուիլ</i>	to be put to flight

REFLEXIVE VERBS — ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ ԲԱՅԵՐ

331. Transitive Verbs which have a Reflexive Pronoun as Direct or Indirect Object are called *անդրադարձ* Reflexive.

332. The Reflexive Pronouns as Direct Object of Transitive Verbs are (see **167**):

	Sing.		Plur.	
1st	<i>ինք զինքս</i>	myself	<i>մենք զմեզ</i>	ourselves
2nd	<i>ինք զինքդ</i>	thyself	<i>դուք զձեզ</i>	yourselves
3rd	<i>ինք զինքը</i>	him-, herself	<i>իրենք զիրենք</i>	themselves

333. The Reflexive Pronouns as Indirect Object of Transitive Verbs are:

	Sing.		Plur.	
1st	<i>ես ինձի, ինք իրենս</i>		<i>մենք մեզի</i>	to ourselves
		to myself		
2nd	<i>դու(ն) ինք իրենդ</i>		<i>դուք ձեզի</i>	to yourselves
		to thyself		
3rd	<i>ինք իրեն</i>	to him-, herself	<i>իրենք իրենց</i>	to themselves

334. The Transitive Verbs with Reflexive Pronouns are conjugated like any Transitive Verb.

335. Some Verbs, Passive in form, are Reflexive in meaning:

վարժուիլ (or վարժիլ)	to exercise one's self in -; to get
հանուիլ	to undress one's self [used to
սանտրուիլ	to comb one's hair

336. The Verbs Passive in form and Reflexive in meaning are conjugated like Passive Verbs without Reflexive Pronouns.

RECIPROCAL VERBS — ՓՈՒՍԱԴԱՐՁ ԲԱՅԵՐ

337. Transitive Verbs with the Pronouns մէկըզմէկ, զիրար one another, as Direct Object, or with the Pronouns մէկ մէկու, իրարու to, for one another, as Indirect Object, are called Reciprocal Verbs — փոխադարձ բայ.

մէկըզմէկ կը վիրաւորեն	they hurt one another
զիրար կ'ամբաստանեն	they accuse one another
մէկը մէկու թշնամի են	they are enemies to each other
իրարու կը նախանձին	they envy each other

338. They are conjugated like any other Transitive Verb.

339. Some Verbs Passive in form are reciprocal in meaning:

հաշտուիլ	to be reconciled to each other
համբուրուիլ	to kiss one another
ողջագուրուիլ	to embrace one another

340. These Verbs (339) are conjugated like the Passive Verbs. They have no Pronouns as Direct or Indirect Object.

NEGATIVE FORM OF VERBS — ԺԵՏԱԿԱՆ ՁԵՒ

341. The Negative Particle for Verbs in Indicative and Subjunctive is չ-. The Particle մի' is used for the Negative of the Imperative Mood (Prohibitive); see 239—243.

Negative of Subjunctive, Infinitive, Participles.

342. The Particle չ is prefixed to the Verb in Subjunctive, Infinitive and Participles.

Present Subjunctive:	չտեսնեմ etc.	չըլլամ etc.
Imperfect Subjunctive:	չտեսնէի etc.	չըլլայի etc.
Infinitive:	չտեսնել	չըլլալ
Present Participle:	չտեսնող	չըլլող (չեղող)
Perfect Participle:	չտեսած	չեղած
Future Participle:	չտեսնելու	չըլլալու

Negative of Future and Conditional

343. The same rule applies to First Future and Conditional which are formed with the Particle *պիտի* and the Subjunctive of the Verb. The Negative Particle *չ* is prefixed to the Verb, not to *պիտի*:

First Future: *պիտի չտեսնեմ* etc. *պիտի չըլլամ* etc.
 First Conditional: *պիտի չտեսնէի* etc. *պիտի չըլլայի* etc.

Negative of Aorist:

344. The Negative of the Aorist is formed with the Particle *չ* prefixed to the Verb: *չտեսայ*, *չեղայ* (187).

Negative of Second Future and Conditional

345. The Particle *չ* is prefixed neither to the Perfect Participle of the Verb nor to the Particle *պիտի*, but to the Auxiliary *ըլլամ*, *ըլլայի*:

Second Future:

տեսած պիտի չըլլամ etc. *եղած պիտի չըլլամ* etc.

Second Conditional:

տեսած պիտի չըլլայի etc. *եղած պիտի չըլլայի* etc.

Negative of Present and Imperfect Indicative

346. The Negative of Present and Imperfect Indicative is formed with the Negative of the Auxiliary (*չեմ* — *չէի* see 185) and the Infinitive of the Verb of which, however, the Ending *-լ* is changed into *-ի*. Moreover, in the Negative Imperfect of Verbs in *-իլ*, *-ուիլ* the *ի* before *լ* is changed into *ե*:

Present	Imperfect
չեմ տեսներ	չէի տեսներ
չեմ խօսիր	չէի խօսեր
չեմ կարդար	չէի կարդար
չեմ սիրուիի	չէր կարդացուեր

չի for չէ

346 a. The Third Person of the Negative Auxiliary in the Present Indicative is *չի* (not *չէ*), which is elided before Verbs beginning with a vowel:

չի տեսներ   չի խօսիր
չ'ուզեր   for   չի ուզեր

The Particle *կը* omitted.

347. The Particle *կը* is omitted in the Negative form of Verbs Those few Verbs which are inflected without the Particle *կը* (*եմ*, *դիտեմ*, *կամ*, *ունիմ*) form their Negative with the prefixed *չ*. (See 181, 372, 392, 396).

չեմ — չէի   չդիտեմ — չդիտէի
չկամ — չկայի   չունիմ — չունէի

Note: The Negative of *դիտեմ* may also be according to 346; *չեմ*, *չէի* *դիտեր*. About *կրնալ* see 394.

Negative of Perfect and Pluperfect Indicative

348. The Negative of Perfect and Pluperfect Indicative is formed with the Negative Auxiliary (*չեմ* for the Perfect, *չէի* for the Pluperfect) and the Perfect Participle of the Verb.

In the Third Person Perfect, the Auxiliary is *չէ*, not *չի*.

չէ տեսած he has not seen.

Paradigms of Negative Conjugation

349. a) Present Indicative:

չեմ գործեր   I do not work, I am not working
չես կարդար   thou doest not read, art not reading
չի խօսիր   he, she, it does not speak, is not speaking
      չ'ատեր   he, she, it does not hate

չենք սիրուիր we are not loved
 չէք թողուր you do not leave
 չեն մոռնար they do not forget

b) Imperfect Indicative

չէի տեսներ I was not seeing
 չէիր թռչեր thou wast not flying
 չէր խաղար he, she, it was not playing
                   չէր ատեր he, she, it was not hating
 չէինք սանաորուեր we were not combing ourselves
 չէիք հաշտուեր you were not being reconciled
 չէին վարժուեր they were not being accustomed

350. Aorist:

չերգեցի I did not sing
 չլսեցիր thou didst not hear
 չխօսեցաւ he, she, it did not speak
 չլռեցինք we did not keep silence
 չխմեցիք you did not drink
 չհասան they did not arrive

351. a) Perfect Indicative:

չեմ սիրած I have not loved
 չես սիրուած thou hast not been loved
 չէ մոռցած he, she, it has not forgotten
 չենք մատնած we have not betrayed
 չէք սպանած you have not killed
 չեն սպանուած they have not been killed

b) Pluperfect:

չէի փախած I had not fled
 չէիր իջած thou hadst not descended
 չէր սկսած he, she, it had not begun
 չէինք աւարտած we had not finished
 չէիք հագուած you had not been dressed
 չէին ծլած they had not sprouted

352. a) First Future:

<i>պիտի չմոռնամ</i>	I shall not forget
<i>պիտի չմոռցընես</i>	thou wilt not make (him) forget
<i>պիտի չմոռցուի</i>	he will not be forgotten
<i>պիտի չճանչնանք</i>	we shall not recognize
<i>պիտի չհասկնաք</i>	you will not understand
<i>պիտի չիմանան</i>	they will not hear (understand)

b) Second Future:

<i>սիրած պիտի չըլլամ</i>	I shall not have loved
<i>ատած պիտի չըլլաս</i>	thou wilt not have hated
<i>յոգնած պիտի չըլլայ</i>	he, she, it will not have been tired
<i>խռոված պիտի չըլլանք</i>	we shall not have troubled
<i>յուզուած պիտի չըլլաք</i>	you will not have been upset
<i>հանգչած պիտի չըլլան</i>	they will not have rested

353. Subjunctive Present:

<i>չգործեմ</i>	<i>չսիրենք</i>
<i>չխօսիս</i>	<i>չյուսաք</i>
<i>չլռէ</i>	<i>չհաւատան</i>

354. Subjunctive Imperfect:

<i>չգործէի</i>	<i>չատէինք</i>
<i>չխօսէիր</i>	<i>չխաղայիք</i>
<i>չլռէր</i>	<i>չաճէին</i>

355. a) First Conditional:

<i>պիտի չընէի</i>	I should not do
<i>պիտի չամբղնայիր</i>	thou wouldst not be ashamed
<i>պիտի չգեղնէր</i>	he would not pale
<i>պիտի չկեղծէինք</i>	we should not feign
<i>պիտի չմարէիք</i>	you would not faint
<i>պիտի չսթափէին</i>	they would not wake up

b) Second Conditional:

<i>րսած պիտի չըլլայի</i>	I should not have said
<i>ծախսած պիտի չըլլայիր</i>	thou wouldst not have spent
<i>գնած պիտի չըլլար</i>	he, she, it would not have bought

ծախած պիտի չըլլայինք	we should not have sold
ծխած պիտի չըլլայիք	you would not have smoked
ձգած պիտի չըլլային	they would not have left

356. a) Infinitive :

չխօսիլ	not to speak	չհաշտուիլ	to not be reconciled
չգործել	not to work	չթռչիլ	to not fly
չերթալ	not to go		

b) Present Participle:

չտեսնող	not seeing	չսիրուող	not being loved
չլսող	not hearing	չաղացող	not grinding
չխօսող	not speaking		

c) Perfect Participle:

չտեսած	not having seen	չսիրուած	not having been loved
չգործած	not having worked		
չխօսած	not having spoken	չկարդացած	not having read

d) Future Participle:

չտեսնելու	not to be about to see
չկարդալու	not to be about to read
չխօսելու	not to be about to speak
չդպչելու	not to be about to touch

THE PERIPHRASTIC CONJUGATION

ՅԱՐԱՍԱԿԱՆ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄ

357. A Periphrastic form is a “round about way of speaking”. In the widest sense, all Verb-phrases consisting of Participles and of *եմ*, *ըլլամ* are Periphrastic forms. But the Present Participle (*-ող*) and the Future Participle (*-լու*) are especially used in a Periphrastic way.

358. The Periphrastic Conjugation consisting of the unchanged Present Participles of any Verb and of *եմ*, *ըլլամ*, denotes a progressive action :

գործող, խօսող, սիրուող, կուող եմ — էի — եղայ — եղած եմ — եղած էի — պիտի ըլլամ — (ըլլամ — ըլլայի) — եղի՛ր — I am, was, became, have been, had been, shall be, be! working, speaking, being loved, fighting.

359. The Periphrastic Conjugation consisting of the Future Participle and of *եմ, ըլլամ* denotes, 1) a future or intended action, 2) an obligation, a necessity.

360. The Auxiliaries *եմ, ըլլամ* are inflected regularly throughout the Indicative and Subjunctive, the preceding Participle remaining unchanged. For the Periphrastic Future and Conditional the Auxiliary Verb is *կ'ըլլամ, կ'ըլլայի*, not *պիտի ըլլամ, պիտի ըլլայի*:

Indicative:

Pres.	<i>գործելու եմ</i>	I must work
Imperf.	<i>ղղջալու էիր</i>	thou ought to have repented
Aorist	<i>մեռնելու եղանք</i>	we were about to die
Perf.	<i>սիրուելու եղած էք</i>	you had to be loved
Pluperf.	<i>պատժուելու եղած էին</i>	they had had to be punished
Future	<i>տեսնելու կ'ըլլամ</i>	I shall be seeing
Condit.	<i>տեսնելու կ'ըլլայի</i>	I should be seeing

Subjunctive:

Pres.	<i>գալու ըլլամ</i>
Imperf.	<i>տալու ըլլայիր</i>
Perf.	<i>գնելու եղած ըլլայ</i>
Pluperf.	<i>օգնելու եղած ըլլայինք</i>

Infinitive:

		[be loved]
Pres.	<i>տալու, սիրուելու ըլլալ</i>	to be about to give, -to
Perf.	<i>մեռնելու եղած ըլլալ</i>	to have been about to die.

IMPERSONAL VERBS — ԴԻՄԱՋՈՒՐԿ ԲԱՅԵՐ

361. Some Verbs are used only in the Third Person Singular. They are called Impersonal Verbs, as they have no Personal Subject. The Pronoun “it” used in English with Impersonal Verbs has no equivalent in Armenian.

362. There are very few strictly Impersonal Verbs in Armenian. They are mostly Personal Verbs used impersonally. They may be classified as follows:

363. Verbs expressing the operations of nature and the time of day:

<i>կը մութնայ</i> or <i>կը մթնէ</i>	it grows late, dark
<i>կը լուսնար</i>	it was getting light
<i>անձրեւեց</i>	it rained
<i>պիտի ձիւնէ</i>	it will snow
<i>կը փայլատակէ</i>	it lightens
<i>կ'որոտայ</i>	it thunders
<i>անձրեւ կու գայ, կը տեղայ</i>	it rains; literally: rain is coming, pouring
<i>ձիւն կու գայ, կ'իջնէ</i>	it snows; literally: snow is coming, falling
<i>կարկուտ կու գայ, կը տեղայ</i>	it hails; literally: hail is coming, pouring down
<i>օդը տաք է</i>	it is warm
<i>օդը գեղեցիկ է</i>	it is nice (weather)
<i>օդը պաղ է</i>	it is cold

364. When the Subject is indefinite, the Third Person Singular of Passive Voice or the Third Person Plural of Transitive or Intransitive Verbs is used:

<i>կ'ըսուի</i>	it is said —	<i>կ'ըսեն</i>	they say
<i>կը պատմուի</i>	it is told —	<i>կը պատմեն</i>	they tell
<i>կը խօսուի</i>	it is rumored		
<i>կը կարծուի</i>	it is thought —	<i>կը կարծեն</i>	they think
<i>կու գան կ'երթան</i>	they come and go		
<i>կը կռուին</i>	there is fighting		

Note: The impersonal use of the Passive proceeds from its Reflexive (or Middle) meaning, the action being regarded as accomplishing itself. Popular speech forms in this way the Impersonals of Intransitive Verbs: *կ'ապրուի* it is possible to make a livelihood; *կ'երթցուի* it is possible to go.

365. Some Impersonals are formed with the Third Person Singular of the Auxiliary Verb *եմ* (*է, էր, եղաւ, պիտի ըլլայ, ըլլայ, ըլլար*) preceded by an Adjective or Substantive:

<i>ամօթ է</i>	it's a shame	<i>վայել է</i>	it's fit
<i>մեղք է</i>	it's a pity	<i>ափսոս է</i>	it's too bad

բաւ է	it's enough	հերիք է	it's enough
հարկ է	it must be	պատիւ է	it's an honor
հնար է	it's possible	պէտք է	it ought to be

Note: The Impersonal *պէտք է* can be expressed personally: *պէտք եմ*, *պէտք ես*, *պէտք է* etc., I must . . . followed by the Infinitive. The impersonal forms are followed either by *որ* + Subjunctive or Infinitive: *պէտք եմ երթալ* or *պէտք է որ երթամ* or *պէտք է երթալ* I must go, or it is necessary to go.

366. Strictly Impersonal are:

հ'օգտէ that's sufficient, enough   *կայ* there is

Note: The ancient Impersonal *պիտի* one must, is used as a Particle to form the Future and the Conditional (**229, 234**).

IRREGULAR AND DEFECTIVE VERBS

ԱՆԿԱՆՈՆ ԵՒ ՊԱԿԱՍԱԻՈՐ ԲԱՅԵՐ

367. Irregular are the Verbs which do not follow the general rule of forming the Aorist Stem, the Participles and the Passive Voice. Defective verbs lack some Tenses, Moods or Participles; they are supplied by other Verbs. F. i. *եմ* has neither Infinitive nor Aorist Stem; *ըլլալ* has no Aorist Stem; *եղայ* is used only in the Aorist Stem (see **185—188**).

List of Irregular and Defective Verbs

368. Infinitive: *առնել* or *առնուլ* to take; Aorist Stem: *առ*

Note: In Classic Armenian *առնել* means “to make, to do”; *առնուլ* means “to take”. In Modern Armenian *առնել* is weakened to *ընել* (386), and *առնել* is used instead of *առնուլ* to take. In Present and Imperfect both *առնել* and *առնուլ* may be used in the sense of Classic *առնուլ* to take.

Ind. Pres.	<i>կ'առնեմ</i> or <i>կ'առնում</i>	I am taking
Negative	<i>չեմ առներ</i> or <i>առնուր</i>	I do not take
Ind. Imperf.	<i>կ'առնէի</i> or <i>կ'առնուի</i>	I was taking
Negative	<i>չէի առներ</i> or <i>առնուր</i>	I was not taking
Aorist	<i>առի, առիր, առաւ, առինք, առիք, առին</i>	I took
Imper.	<i>ա՛ռ, առէ՛ք</i>	take (thou), take (ye) [etc.]
Prohib.	<i>մի՛ առներ</i> (or <i>առնուր</i>)	do not take (Sing.)
	<i>մի՛ առնէք</i> (or <i>առնուք</i>)	do not take (Plur.)
Perf. Part.	<i>առած, առեր</i>	taken

Fut. Part. *առնլու* or *առնելու* about to take
 Passive *առնուիլ* to be taken

369. Infinitive: *բանալ* to open; Aorist Stem: *բաց-*

Aorist *բացի, բացիր, բացաւ, բացինք, բացիք, բացին*
 Imper. *բա՛ց, բացէ՛ք* Open! [I opened, etc.]
 Pres. Part. *բացող* opening
 Perf. Part. *բացած, բացեր* opened
 Passive *բացուիլ* to be opened

370. Infinitive: *բերել* to bring; Aorist Stem: *բեր-*

Aorist *բերի, բերիր, բերաւ, բերինք, բերիք, բերին*
 Imper. *բե՛ր, բերէ՛ք* Bring! [I brought, etc.]
 Perf. Part. *բերած, բերեր* brought
 Passive *բերուիլ* to be brought

371. Infinitive: *գալ* to come; Aorist Stem: *եկ-*

Note: In Indic. Present and Imperfect, the Particle is *կու* instead of *իւ* (See 220).

Present *կու գամ, կու գաս, կու գայ* I am coming, etc.
կու գանք, կու գաք, կու գան
 Imperf. *կու գայի, կու գայիր, կու գար* I was coming, etc.
կու գայինք, կու գայիք, կու գային
 Aorist *եկայ, եկար, եկաւ, եկանք, եկաք, եկան* I came
 Imper. *եկո՛ւր, եկէ՛ք* Come! [etc.]
 Prohib. *մի՛ գար, մի՛ գաք* do not come!
 Pres. Part. *եկող* coming
 Perf. Part. *եկած, եկեր* come
 Fut. Part. *գալու, գալիք* about to come

372. *Գիտեմ*, I know, lacks the Infinitive and all the other forms except Indicative Present and Imperfect. The inflection is without the Particle *կը* (See 216 Note).

Present *գիտեմ, գիտես, գիտէ, գիտենք, գիտէք, գիտեն* I know, etc.
 Imperf. *գիտէի, գիտէիր, գիտէր, գիտէինք, գիտէիք, գիտէին* I knew, etc.

The lacking forms are supplied by *գիտնալ* — a Secondary Formation from the Stem *գէտ* — *գիտ* — :

Future	պիտի գիտնամ, — գիտնաս, — գիտնայ I shall [know . . .
Condit.	պիտի գիտնանք, — գիտնաք, — գիտնան պիտի գիտնայի, գիտնայիր, գիտնար I should գիտնայինք, գիտնայիք, գիտնային [know . . .
Subj. Pres.	գիտնամ . . .
Imperf.	գիտնայի
Imper.	գիտցի՛ր, գիտցէ՛ք Know!
Prohib.	մի՛ գիտնար, մի՛ գիտնաք Do not know!
Infinitive	գիտնալ to know
Pres. Part.	գիտցող knowing
Perf. Part.	գիտցած, գիտցեր known
Fut. Part.	գիտնալու about to know
Passive	գիտցուիլ to be known

373. Infinitive: *դառնալ* (intrans.) to return, to become;
Aorist Stem: *դարձ-*

Aorist	դարձայ, դարձար, դարձաւ I returned դարձանք, դարձաք, դարձան
Imper.	դարձի՛ր, դարձէ՛ք Return!
Perf. Part.	դարձող returning
Past. Part.	դարձած, դարձեր returned

In like manner the compound *վերադառնալ* to return.

Note: Transitive and regular is *դարձընել* (*վերադարձընել*) with the infix *-յըն*, of which the original *յ* (Classic *դարձուցանել*) has been assimilated to *ձ* (281).

374. Infinitive: *դնել* to put, to set, to lay; Aorist Stem: *դր-*

Aorist	դրի, դրիր, դրաւ. դրինք, դրիք, դրին I put
Imper.	դի՛ր, դի՛ք Put!
Perf. Part.	դրած, դրեր put
Passive	դրուիլ to be set, put, laid

375. Infinitive: *ելլել* to go out, to get off, to rise; (contracted from Classic *ելանել* to *ելնել* and assimilated *լն* to *լլ*)
Aorist Stem: *ել-*

Aorist	ելայ, ելար, ելաւ. ելանք, ելաք, ելան I rose
--------	--

Imper. *ե՛լ, ելէ՛ք* Rise!
Perf. Part. *ելած, ելեր* risen

376. *եղայ* see 183, 185, 187, 367.

377. *եմ* see 183, 185, 187, 367.

378. *երդնուլ* to swear, see 221, 227, 233, 242, 247, 256, 263, 268, 295, 298, 305.

379. *երթալ* to go, has the Indicative Present (*կ'երթամ, չեմ երթար*); Imperfect (*կ'երթայի, չէի երթար*); Subjunctive Present (*երթամ, չերթամ*); Imperfect (*երթայի, չերթայի*); First Future (*պիտի երթամ*) and Conditional (*պիտի երթայի*); Fut. Part. *երթալու*

Other forms are lacking and are supplied by *դնալ*

Aorist Stem: *դնաց-*

Aorist *դնացի, դնացիր, դնաց. դնացինք, դնացիք*
դնացին I went

Imper. *դնա՛, դնացէ՛ք* Go!

Pres. Part. *դնացող* going

Perf. Part. *դնացած, դնացեր* gone

Note: In all the forms with the stem *դն-* the *ն* may be suppressed, except in Second Pers. Sing. Imp.: *դացի — դացող — դացած — դացէ՛ք —* but *դնա՛*.

380. *դբօսնուլ* see 221, 227, 233, 237, 242, 247, 256, 263, 268, 293, 296, 305.

381. Infinitive: *դարնել* to strike; (contracted from Classic *դարկանել*) Aorist Stem: *դարկ-*

Aorist *դարկի, դարկիր, դարկաւ. դարկինք, դարկիք,*
դարկին I struck

Imper. *դար՛կ, դարկէ՛ք* Strike!

Pres. Part. *դարնող* striking

Perf. Part. *դարկած, դարկեր* struck

Passive *դարնուիլ* to be struck

382. *ըլլալ* see 186.

383. *ընել* to make, to do; (contracted and weakened from Classic *առնել* — *այնել*, *անել*, *ընել*) — *ար-ար-ի* weakened: Aorist Stem: *ըր-*

Aorist *ըրի*, *ըրիր*, *ըրաւ*. *ըրինք*, *ըրիք*, *ըրին* I did
 Imper. *ըրէ՛*, *ըրէ՛ք* Do!
 Pres. Part. *ընող* doing
 Perf. Part. *ըրած*, *ըրեր* done
 Passive lacking; vulgar «*ըլլուիլ*» formed from *ըլլալ*

384. Infinitive: *ըսել* to say; (weakened from Classic *ասել*) .
 Aorist Stem: *ըս-*

Aorist *ըսի*, *ըսիր*, *ըսաւ*. *ըսինք*, *ըսիք*, *ըսին* I said
 Imper. *ըսէ՛*, *ըսէ՛ք* Say!
 Pres. Part. *ըսող* saying
 Perf. Part. *ըսած*, *ըսեր* said
 Passive *ըսուիլ* to be said

385. *թողուլ* see 221, 227, 233, 242, 247, 256, 263, 268, 295, 298, 305.

386. Infinitive: *իյնալ* to fall (contracted and weakened from Classic *անկանել*) . Aorist Stem: *ինկ-*

Aorist *ինկայ*, *ինկար*, *ինկաւ*. *ինկանք*, *ինկաք*, *ինկան*
 Imper. *ինկի՛ր*, *ինկէ՛ք* or *ընկիր*, *ընկէք* Fall down [I fell
 Pres. Part. *ինկող* (*իյնող*) or *ընկող* falling
 Perf. Part. *ինկած*, *ինկեր* or *ընկած* fallen

Note: Classic *անկանել* became first *ընկ-նիլ*, and the form *ընկ-* is still in use instead of *ինկ-*: *ընկայ*; *ընկիր*; *ընկող*; *ընկած*.

387. *լալ* to weep, to cry; Aorist Stem: *լաց-*

The particle in Present and Imperfect Indicative is *կու* instead of *իլ* (see 220).

Aorist *լացի*, *լացիր*, *լացաւ*. *լացինք*, *լացիք*, *լացին*
 Imper. *լա՛ց*, *լացէ՛ք* Cry! [I wept
 Prohib. *մի՛լար*, *մի՛լաք* Do not cry!
 Pres. Part. *լացող* weeping
 Perf. Part. *լացած*, *լացեր* wept

388. *ծնիլ* 1) to give birth to; 2) to be born (Classic *ծն-ան-իլ*) Aorist Stem: *ծն-*

Aorist *ծնայ, ծնար, ծնաւ. ծնանք, ծնաք, ծնան* I was
Imper. *ծնի՛ր, ծնէ՛; ծնէ՛ք* Give birth! Be born! [born
Pres. Part. *ծնող* being born, giving birth
Perf. Part. *ծնած, ծներ* born

389. *կամ* I am there, I exist, I am — has only Indicative Present and Imperfect, inflected without the particle *կը* (see 216)
Ind. Pres. *կամ, կաս, կայ. կանք, կաք, կան* I am ...
Imperf. *կայի, կայիր, կար. կայինք, կայիք, կային*,
I was ...

The negative is formed with *չ*: *չկամ, չկայի* (see 347)

The lacking forms are supplied by the secondary formation from Classic *կեամ-կեցի* to live:

390. *կենալ* to be there, to stand there, to stay — which is regular and has all the Tenses and Moods. Aorist Stem: *կեց-*
Present *կը կենամ* I stand (Sub. Pres. *կենամ*)
Imperf. *կը կենայի* I was staying (Sub. Imp. *կենայի*)
Future *պիտի կենամ* I shall
Condit. *պիտի կենայի* I should stay
Aorist *կեցայ, կեցար, կեցաւ. կեցանք, կեցաք, կեցան*
Imper. *կեցի՛ր, կեցէ՛ք* Stay! [I stood
Prohib. *մի՛ կենար, մի՛ կենաք* Do not stay!
Pres. Part. *կեցող* standing, staying
Perf. Part. *կեցած, կեցեր* stood
Fut. Part. *կենալու* about to stay, to stand

391. *կրնալ* to be able (contracted from *կարենալ* which is a secondary formation from Classic *կարել*.)

Indicative Present and Imperfect are without the particle *կը* (216). In order to be distinguished from the Indicative, *կարենալ* is used in the Subjunctive.

	Ind.	Subj.
Present	<i>կրնամ</i> . I can, I am able	<i>կարենամ</i> etc.
Negative	<i>չեմ կրնար</i> etc.	<i>չկարենամ</i> etc.
Imperf.	<i>կրնայի</i> I could	<i>կարենայի</i> etc.

	Ind.	Subj.
Negative	չէի կրնար etc.	չկարենայի etc.
Aorist	կրցայ, կրցար, կրցաւ. կրցանք, կրցաք, կրցան I was able	
Imper.	կրցի՛ր, կրցէ՛ք Be able!	
Future	պիտի կրնամ (or - կարենամ) I shall be able	
Condit.	պիտի կրնայի (or - կարենայի) I should be able	
Pres. Part.	կրցող also կարող (from Classic կարեմ) able	

As an Adjective and in the meaning of “powerful”, only *կարող* is used.

Perf. Part. *կրցած, կրցեր* able

Fut. Part. *կրնալու, կարենալու* about to be able

392. *նստիլ* to sit down, to be seated; Aorist Stem: *նստ-* (*նիստ-*)

Aorist *նստայ, նստար, նստաւ. նստանք, նստաք, նստան* I sat

Imper. *նի՛ստ, նստէ՛ք* Sit!

Prohib. *մի՛ նստիր, մի՛ նստիք* Do not sit!

Pres. Part. *նստող* sitting

Perf. Part. *նստած, նստեր* sat

Note: *նստիլ* has also a regular inflection according to the Second Conjugation: Aorist *նստեցայ*, Imper. *նստէ՛ (նստիր), նստեցէ՛ք*.

393. *ունիմ* I have. The Infinitive is a secondary formation: *ունենալ* to have; *ունիմ* is used only in the Indicative, and without the particle *կը* (see 216); *ունենամ* is used for all the other Moods and Tenses.

	Ind.	Subj.
Present	<i>ունիմ, ունիս, ունի</i> I have <i>ունինք, ունիք, ունին</i>	<i>ունենամ, ունե- նաս, ունենայ ունենանք, ունե- նաք, ունենան</i>
Negative	<i>չունիմ, չունիս, չունի</i> etc. I have not	<i>չունենամ . . .</i>
Imperf.	<i>ունէի, ունէիր, ունէր</i> I had <i>ունէինք, ունէիք, ունէին</i>	<i>ունենայի, ունե- նայիր, ունենար ունենայինք, ունե- նայիք, ունենային</i>

	Ind.	Subj.
Negative	չունէի, չունէիր, չունէր etc. I had not	չունենայի...
Aorist	ունեցայ, ունե- ցար, ունեցաւ I had ունեցանք, ունե- ցաք, ունեցան	
Imper.	ունեցի՛ր, ունեցէ՛ք Have!	
Prohib.	մի՛ ունենար, մի՛ ունենաք Do not have!	
Future	պիտի ունենամ I shall have	
Condit.	պիտի ունենայի I should have	
Pres. Part.	ունեցող having	
Perf. Part.	ունեցած, ունեցեր had	
Fut. Part.	ունենալու, ունենալիք about to have	

Note: ունենալ may be used for Indicative Present and Imperfect with the particle կ' (կ'ունենամ, կ'ունենայի, չեմ ունենար, չէի ունենար). It denotes the action of acquiring possession in the Future, whereas ունիմ denotes the state of possession in the Present.

394.	ուտել to eat; Pres. Stem: ուտ- Aorist Stem: կեր-
Present	կ'ուտեմ I am eating, չեմ ուտեր I do not eat
Imperf.	կ'ուտէի I was eating, չէի ուտեր I was not eating
Aorist	կերայ, կերար, կերաւ. կերանք, կերաք, կերան I ate...
Imper.	կե՛ր, կերէ՛ք Eat!
Prohib.	մի՛ ուտեր, մի՛ ուտէք Do not eat!
Pres. Part.	կերող also ուտող eating (eater)
Perf. Part.	կերած, կերեր eaten
Fut. Part.	ուտելու, ուտելիք about to eat
Passive	ուտուիլ for the Tenses of the Pres. Stem: to be eaten; կերուիլ for the Tenses of the Aorist Stem: կերուեց — to have been eaten.

395.	արծիլ to escape, to get rid of, to finish; Aorist Stem: արծ-
Aorist	արծայ, արծար, արծաւ. արծանք արծաք, արծան I escaped...
Imper.	արծի՛ր (also: արծէ՛), արծէ՛ք (արծեցէ՛ք)
Pres. Part.	արծած, արծեր escaped [Get rid of!]
Perf. Part.	արծելու about to get rid of

396. սկսիլ to begin, to start; Stem: սկս-

- Ind. Pres. կը սկսիմ I am starting; չեմ սկսիր I do not start
Ind. Imperf. կը սկսէի I was starting; չէի սկսեր I was not starting
Aorist սկսայ, սկսար, սկսաւ. սկսանք, սկսաք,
սկսան I started
Imper. սկսէ' or սկսի'ր, սկսէ'ք or սկսեցէ'ք Start!
Pres. Part. սկսող beginning (beginner)
Perf. Part. սկսած, սկսեր begun
Fut. Part. սկսելու about to begin

397. տալ to give; Aorist Stem: տու-

The particle for Present and Imperfect Indicative is կու (220).

- Present կու տամ, կու տաս, կու տայ. կու տանք,
կու տաք, կու տան I am giving
Imperf. կու տայի, կու տայիր, կու տար. կու
տայինք, կու տայիք, կու տային I was giving
Aorist տուի, տուիր, տուաւ. տուինք, տուիք, տուին
Imper. տո'ւր, տուէ'ք Give! [I gave
Prohib. մի' տար, մի' տաք Do not give!
Pres. Part. տուող giving (giver)
Perf. Part. տուած, տուեր given
Fut. Part. տալու, տալիք about to give
Passive տրուիլ to be given

398. տանիլ to carry (away, off); Aorist Stem: տար-

- Aorist տարի, տարիր, տարաւ. տարինք, տարիք,
տարին I carried
Imper. տա'ր, տարէ'ք Carry!
Prohib. մի' տանիր, մի' տանիք Do not carry!
Pres. Part. տանող, տարող carrying (carrier)
Perf. Part. տարած, տարեր carried
Passive տարուիլ to be carried

399. փրթիլ to be broken off; Aorist Stem: փրթ-

- Aorist փրթայ, փրթար, փրթաւ. փրթանք, փրթաք
փրթան I was broken off [broken off!
Imper. փրթէ' and փրթի'ր. փրթէ'ք and փրթեցէ'ք Be
Prohib. մի' փրթիր, մի' փրթիք Be not be broken off!
Perf. Part. փրթած, փրթեր had been broken off.

PARTICLES — ՄԵՍՆԻԿ

ADVERBS — ՄԵԿԻՆՅՈՒՆ

400. Adverbs, Prepositions, Conjunctions and Interjections are called Particles — Մասնիկ.

Derivation of Adverbs

401. Adverbs are regularly formed:

from almost every Adjective without any change placed in front of the Verb, Adverb or Adjective they are to modify:

զեղեցիկ կ'երգէ այս զեղեցիկ օրինորդը
this beautiful girl sings beautifully [liantly
այս քաջ մարդը քաջ կը կռուի this brave man fights va-
ամու՛ւր բռնեցէք hold fast
բարձր խօսէ speak loudly
հանդարտ վիճենք let us discuss quietly
չառ ջանացի I did my possible, I wearied much
չառ ընդարձակ սրահ մը a very large hall
քիչ խօսէ՛, չառ գործէ՛ speak little, work much
չարունակ (անդադար) կը գրէ he writes constantly
երկար կ'աշխատիք, կարճ կը քնանաք you work
long, you sleep little.

402. from Adjectives followed by the Indefinite Article մը:

չուտ մը եկաւ he came at once
կամացուկ մը մարեցի I put off the light gently
աղէկ մը զովացայ I refreshed myself very well

403. by adding the suffixes *-օրէն, -բար, -պէս, -ազին,*
-ակի to Adjectives:

<i>արագօրէն</i>	quickly	<i>պարզապէս</i>	simply
<i>պարզօրէն</i>	simply	<i>դառնապէս</i>	bitterly
<i>դառնօրէն</i>	bitterly	<i>սրտազին</i>	heartily
<i>քաջաբար</i>	valiantly	<i>կարօտազին</i>	longingly
<i>մտերմաբար</i>	intimately	<i>դառնազին</i>	bitterly
<i>համեստաբար</i>	modestly	<i>յաճախակի</i>	often
<i>յայտնապէս</i>	openly, evidently	<i>փոփոխակի</i>	alternatively

404. from inflected Nouns (Case-forms) of which the Case is not always obvious and in some is doubtful. The Case-forms are either Classic or Modern.

Adverbs with obvious Case-forms:

405.

<i>վերելան</i>	they went upstairs
<i>վերը մնացին</i>	they remained above
<i>վերէն ինկաւ</i>	he fell from above
<i>վար ձգեցին</i>	they threw down
<i>վարը կ'աշխատէր</i>	he worked below
<i>վարէն կը կանչեն</i>	they call from below
<i>ներս մտան</i>	they came in
<i>ներսն են</i>	they are inside
<i>ներսէս զգացի</i>	I felt in myself
<i>դուրս գնա</i>	go out
<i>դուրսը կը սպասէ</i>	he is waiting outside
<i>դ(ու)րսէն պաշարեցին</i>	they besieged from the outside
<i>առջեւ անցիր</i>	go at the ahead
<i>առջեւէն կը քալեն</i>	they walk at the head
<i>ետեւ նայեցաւ</i>	he looked back
<i>ետեւ գնա</i>	go back
<i>ետեւէս մի' դար</i>	do not walk (come) after me
<i>դիմաց անցան</i>	they went across
<i>դիմացը մնացին</i>	they remained across
<i>դիմացէն կու գայ</i>	he (she, it) comes from across

ա յ ս օ ր կը վերջանայ գործը	the work will be done today
վաղը պիտի յանձնեն	they will deliver to-morrow
ե ր է կ չհասանք	we did not arrive yesterday
հ ե ր ու դեռ կ'ապրէր	he was still alive last year
առտու մարդ չկար	nobody was there this morning
(յ) առաջ լսէ, ետքը խօսէ	listen first, then speak
(յ) առաջ ուրն է գուշակեց	he guessed from the first
վերջէն (ետքէն) կը տեսնուինք	we'll see each other
չոտտով եկուր	come soon (fast) [later
բարով երթաս	fare well

Adverbs in Classic Case-forms

407. Instrumental:

արդարեւ ապերախտ էր	truly, he was ungrateful
արդեւք (արդեօք) կ'ապրի՞	is he alive, indeed?
բարեւ	good-day
դժուարաւ, հազիւ կը լսէ	he hardly hears
դիւրաւ կը ցրուի	he is easily distracted
իրաւ, իրաւամբ (իրօք) կարող է	he is really able
խստիւ արգիլեց	he forbade strictly
հարկաւ դժգոհ է	naturally (of course) he is dissatisfied
սիրով կ'ընդունիմ	I agree gladly (with
վռթով հասէք	hurry on! [love)

408. Ablative:

յա կան է յանուան է գովեցին զՁեզ	they praised you with name
ի յաւիտենից սահմանուած է	it has been determined eternally
ի հարկէ կու գայ	necessarily he will come
ի սկզբանէ	in the beginning
ի սրտէ կ'աղաչէր	he begged with all his heart

Adverbs in *-ա ն ց*, *-ո ն ց*, *-ու ց*, *-օ ք*

409.

առտու ա ն ց	իմացուր	let me know early in the morning	
գիշեր ա ն ց	հեռացաւ	he went away in nighttime	
շատ ո ն ց	գիտէինք	we knew it long ago	
առաջ ու ց	(յառաջ ու ց)	ըսի	I said it from the first
(ի) հն ու ց	ի վեր սովոր ենք	we are used (to it) from old times	
պզտիկ ու ց	վարժ(ու)ած ենք	we are accustomed from	
սա ե ն օ ք		once upon a time	[youth

Adverbs formed by the Pronominal Articles *-ա*, *-դ* (*-ա*) *-ն* and suffixes:

410.

այս պէս (սա պէս)	պատմեցի	I told in this way
այդ պէս մի՛ գրեր		do not write in that (your) way
այն պէս պատուիրեց		he ordered in that (his) way
սա ն կ (սա ն կ)	անուշ	so sweet
ստա ն կ խառնակ		so confused
սնա ն կ ազնիւ		so fine
այս պէս ո վ, այդ պէս ո վ, այն պէս ո վ	ամէն բան կարգի կը մտնէ	in this (that) way everything is
սոյն պէս	շարունակէ՛	keep on this way [settled
դոյն պէս		in that (your) way
նոյն պէս	պատասխանեց	he answered in that (his, the same)
		[way

Note: *այսպիսի*, *այդպիսի*, *այնպիսի*, *սոյնպիսի*, *նոյնպիսի* such, like, are Adjectives.

411.

<i>սա կ է</i>	<i>մի՛ հեռանար</i>	do not go away from here
<i>ստ կ է</i>	<i>փախան</i>	they fled from there (where you stay)
<i>սն կ է</i>	<i>ճամբայ ելան</i>	they started the journey from that place
<i>սա դ ի ն</i>	<i>նայէ՛</i>	look hither! [(where a third person is)
<i>սա դ ի է ն</i>	<i>եկէ՛ք</i>	come here by
<i>սն դ ի ն</i>	<i>գնա՛</i>	go thither
<i>սն դ ի է ն</i>	<i>դարձի՛ր</i>	turn from the other side

Հոսեն	they are here
Հոսեկաւ	he came hither
Հոսկէ անցան	they passed here by
Հոտ ղրկեցի	I sent it thither (to you)
Հոտ ո՞վ կայ	who is there (with you)?
Հոտ կէ լսեցի	I heard it from there (you)
Հոն Հասայ	I arrived there (a "third" place)
Հոն կը բնակէր	he dwelled there
Հոն կէ դարձայ	I returned from there

CLASSIFICATION OF ADVERBS

The Adverbs are classified as follows:

Adverbs of Place — Տեղական Մակբայ
412.

ուր	where, whither
ուսկէ	} where from
ուսկից	
ուստի	
ուրկէ, ուրկից	
ահաւասիկ	here it is
ահաւադիկ	there it is
ահաւանիկ	there it is
ամենուստեք	from every quarter
ամենուրեք	anywhere, whither you will
այլուստեք	from another place [place
այլուր	elsewhere, in some other place, to another
այս տեղ	here, hither (near the speaker)
այդ տեղ	there, thither (near the person spoken with)
այն տեղ	there, thither (near a third person)
հեռու	far
հեռուստ	from afar
մերձուստ	} from near
մօտուստ	
մօտ եկուր	come near
ոչ ուստեք	from nowhere

ոչ ուրեք	nowhere
տեղ մը	somewhere
տեղ տեղ	somewhere, in some places
տեղէ մը	from somewhere

See also 408 a, 411 c.

Adverbs of Time — Ժամանակակից Մակբայ

413.

ե՞րբ ծնած է	when (interrog.) has he been born?
երբ (որ) չէիր սպասեր	when (relative) you did not expect
այժմ } որդի } հիմա }	now we understand
այժմէն որոշէ օրը	from now fix the day!
դեռ չէ աւարտած	he has not yet finished
տակաւին կը պնդե՞ս	still you do insist!
արդէն ուշ է	already it is late
նախ քսեմ...	first let me tell...
նախ եւ առաջ	first of 'all
այս է կայսրութիւնը ներ-	at the present time this is the situa-
կայիս	[tion
տարբեր էր անցեալին	in the past time it was different
յոյս կայ ապագային	in the future there is hope
ապագոյն	then he spoke loud
յետոյ կը հոգանք	here after we take care of it
վաղ կամ անագան	soon or late
երբեմն	now and then, sometimes
երբեմն երբեմն	from time to time
երբեք լսա՞ծ էք	have you ever heard?
երբեք համաձայնա՞ծ եմ	have I ever agreed?
երբեք	never!
երբեք չեմ համաձայնած	I have never agreed
ոչ երբեք	never
կանոնաւ պառկէ	go early to bed
արագ } չուտ } չուտով }	he moves fast he forgets easily he is quickly emotioned

Հ ա ն ա ս ու ա ղ }
 մ ի չ ա } կը տրտնջէ he is always complaining
 ց ա ն կ

յ ա ճ ա խ } կ'այցեւէ մեզ he often comes to see us
 ս տ է ս } կը ճամբորդէ he often travels

մ ի ն չ } դու մանուկ էիր while you were a baby...
 մ ի ն չ դ ե ու } մենք կ'աշխատէինք while we were working

չ ա տ ո ն ց } մոռցած եմ I have forgotten it long ago
 լ ա ղ ու ց

ա յ ս ու Հ ե տ եւ ձեռն է } հետքը hence (from now on) you have the word (to speak)

ա յ ն ու Հ ե տ եւ լռեց } thence (from then on) he kept silent

դ ա ը ձ ե ա լ } կը կռուին they are fighting again
 լ ե ը ս տ ի ն } կ'առաջարկեմ I propose once more

ժ ա մ է ժ ա մ կը տկարա- } from hour to hour he becomes weaker
 նայ } [ker

օ ը է օ ը կ'աճի } from day to day he grows

չ ա բ թ է չ ա բ ա թ կը } from week to week he defers it
 ձգձգէ

ա մ ս է ա մ ի ս կը փոխուի } from month to month he is changed

տ ա ը ի է տ ա ը ի կը մաշի } from year to year it is worn off

դ ա ը է դ ա ը կը բարձրա- } from century to century they go
 նան } [higher

See also 408 b, 410.

Adverbs of Manner — Որակական Մակբայ 414. a)

բ ո ն ի տարին } they took (him) with force
 ի՞նչ պէս իմացաւ } how did he find out?
 ի՞նչ տոբ չոտսկացիր } how were you not afraid?
 Հ ա զ իւ պրծանք } we hardly escaped
 Հ ա զ իւ Հ ա զ կը կարդայ } he barely reads
 ս ա ս տ ի կ բարկացաւ } he was very angry

անգլիերէն կարդալ to read English
 հայերէն խօսիլ to speak Armenian

Note: The suffix *-երէն* is added to names of nations in order to denote their language. It forms the respective Adjectives and Adverbs: Հայերէն լեզուն the Armenian language. With the Definite Article *-ը* the Adjective becomes a Noun; hence լեզուն must be suppressed: Հայերէն լեզու or Հայերէնք.

Կամաւայ եկայ I came involuntarily
 Կամաւ անձնատուր եղանք we surrendered voluntarily
 Կամայ ալամայ ընդունելու էք you must admit willingly or unwillingly
 Կամայ կը քալէ he walks slowly
 Կամայ Կամայ պիտի վճարեմ I shall pay little by little
 Հնարժեցաւ անգամ he didn't even move
 անշուշտ կը վերադառնան they certainly will return
 Բոլորովին մոռցայ I forgot entirely
 Գրեթէ մարեցան they almost fainted
 Հերիք խօսիս enough of your speaking
 ձրի առիք ձրի տուէ՛ք you took it gratis, give it gratis

See also 409.

b) The Instrumentals of the Infinitive of any Verb and of abstract Nouns, form Adverbs of manner:

Գործելով կ'ապրինք we leave by working
 լալով արթնցաւ he awoke in tears (weeping)
 մանեկով կ'երգէ he sings while weaving
 ուշադրութեամբ հետեւեցէք follow with attention

Adverbs of Cause — Պատճառակալ Ծակարայ
 415.

Ինչո՞ւ կը տրամիք why do you become sad?
 Գիւ, վասն զի, որովհետեւ յոյս չունինք ազատելու because we have no hope of being freed

ասլա՞ն ուր է մն հետեւաբար ուստի ուր է մն	} ասկա— therefore, consequently bear with ցէք constance
---	--

Interrogative Adverbs — Հարցական Մակբայ
416.

արդեօք գիտէի՞ն գիտէի՞ն արդեօք մի՞թէ չէի՞ խոստացած	} did they perhaps know? } had I not promised?
---	--

Affirmative Adverbs — Հաստատական Մակբայ
417.

այո՛	yes
անշուշտ, անտարակոյս	no doubt about that!
անպայման, անպատճառ	necessarily
հարկա՛ւ, ի հարկէ	of course
յիշաւի, իրօք, արդարեւ, հաւաստեալ	really, truly, cer- tainly

Negative Adverbs — Ժխտական Մակբայ
418.

ո՛չ, չէ՛	no (in simple denial)
ո՛չ երբեք ամենեւին ոչ ո՛չ բնաւ	} not at all (in contradiction)
մի՛, չ-	not (in prohibition)
ոչ իսկ	not even
ոչ... ոչ...	neither... nor...
ոչ միայն... այլ նաեւ (եւ)	not only... but also...
քա՛ւ լիցի	far be it!

Dubitative Adverbs — Թեական Մակբայ
419.

արդեօք չտեսա՞ւ զմեզ գուցէ սխալիմ թե՞րեւս գայ	} did he oversee us perhaps } perhaps I am wrong } perhaps he comes
--	---

COMPARISON OF ADVERBS

420. The degrees of Adverbs are formed in the same manner as those of Adjectives.

For the Comparative is used the Adverb *աւելի... քան*

For the Superlative is used the Adverb *ամէնէն աւելի*

Other Particles and ways of expressing the degrees see **100—105.**

Note the following forms:

<u>Positive</u>	<u>Comparative</u>	<u>Superlative</u>
<i>շատ</i> much	<i>աւելի (առաւել)</i> more	<i>ամէնէն շատ (or աւելի)</i> most
<i>քիչ</i> few, some	<i>նուազ</i> less	<i>ամէնէն քիչ or նուազագոյն</i> least

PREPOSITIONS — ՆԱԽԱԳԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

421. Prepositions are words expressing the relation of one member in a sentence to another.

Many Prepositions are taken from Case-forms or Adverbs.

Prepositions are associated with particular Cases — for the most, the Genitive or Dative — which must be learned for each Preposition. Particles are called Postpositions when put after the Noun.

THE CLASSIC PREPOSITIONS

422. In Classic Armenian, the following Prepositions played an important role: *առ, ի, յ, դ, ց, ընդ, ըստ*.

They were used with different Cases and had different meanings according to the Case.

In Modern Armenian, they are as a rule suppressed. The Preposition *դ* may still be used to denote the Accusative (see **93**).

The others are used only in idiomatic expressions:

423. *առ* at, near, with, to:

առ Աստուած փոխուեցաւ he went to God

առ առաւելն at the most

Պօղոսի Առաքելոյն թուղթ առ Գաղատացիս
the letter of the Apostle Paul to the Galatians

առ այդ (այս, այն) կը պատասխանեմ . . to that I answer..

424. *ընդ* to, at, by, with, through:

ընդ ամէնը all in all

ընդ մէջ in the midst

PREPOSITIONS — ՆԱԽԵՂՐՈՒԹԻՒՆ

421. Prepositions are words expressing the relation of one member in a sentence to another.

Many Prepositions are taken from Case-forms or Adverbs.

Prepositions are associated with particular Cases — for the most, the Genitive or Dative — which must be learned for each Preposition. Particles are called Postpositions when put after the Noun.

THE CLASSIC PREPOSITIONS

422. In Classic Armenian, the following Prepositions played an important role: *առ, ի, յ, գ, ց, ընդ, ըստ*.

They were used with different Cases and had different meanings according to the Case.

In Modern Armenian, they are as a rule suppressed. The Preposition *դ* may still be used to denote the Accusative (see **93**).

The others are used only in idiomatic expressions:

423. *առ* at, near, with, to:

առ Աստուած փոխուեցաւ he went to God

առ առաւելն at the most

Պօղոսի Առաքելոյն թուղթ առ Գաղատացիս
the letter of the Apostle Paul to the Galatians

առ այդ (այս, այն) կը պատասխանեմ.. to that I answer..

424. *ընդ* to, at, by, with, through:

ընդ ամէնը all in all

ընդ մէջ in the midst

<i>ընդ որ</i>	by what road (= <i>ընդոր, ինտոր</i> how)
<i>ընդ հակառակն</i>	on the contrary

425. *ըստ* according to

<i>ըստ իս</i>	according to me, in my opinion
<i>Աւետարան ըստ Մատթէոսի</i>	the Gospel according to Matthew
<i>ըստ բախտի</i>	at a venture
<i>ըստ ինքեան</i>	in itself, essentially
<i>օր ըստ օրէ</i>	every day
<i>ամ ըստ ամէ</i>	every year
<i>ըստ ամենայնի</i>	totally
<i>ըստ այսմ (այդմ, այնմ)</i>	accordingly
<i>ըստ իմիք</i>	relatively, partially
<i>ըստ որում</i>	as, therefore

426. *ի* (weakened to *յ* when followed by a vowel) to, of, by, for, in, at, upon, during, with:

a)

<i>ի ձեռն</i>	through (the hand of)
<i>ի պատկեր Աստուծոյ</i>	in the image of God
<i>ի Հռոմ</i>	in Rome, to Rome
<i>ի փրկութիւն մարդկան</i>	for the Salvation of men
<i>յամենայն սրտէ</i>	from all heart

b) The Prepositions *ի* is associated with *բաց, վեր, վար, բուն, գլուխ, գէպ* preceding them:

<i>բաց ի քեզմէ</i>	except you
<i>մանկութենէ ի վեր</i>	since childhood
<i>շաբաթէ մ'ի վեր</i>	since one week
<i>լեռն ի վեր</i>	up the mountain
<i>լեռն ի վար</i>	down the mountain
<i>երեսն ի վեր</i>	to his face
<i>ականջս ի վար</i>	into my ear
<i>օրն ի բուն</i>	all day
<i>գիշերն ի բուն</i>	all night
<i>ձմեռն ի գլուխ</i>	all winter

427. *y* to, as far as, till:

<i>ցայսօր</i>	till today
<i>ցայդ վայր (ցայն, ցայս)</i>	till here, there
<i>ցայժմ</i>	till now
<i>ցկեանս, ցմահ</i>	until death
<i>ցտեսութիւն</i>	until we meet (see each other) again (good-
<i>մինչեւ ցե՞րբ</i>	until when? [bye]

PREPOSITIONS IN MODERN ARMENIAN

428. In modern language few Particles are placed before the Noun. The Preposition

առանց without, is used with the Dative;

մինչեւ until, } are used with a Dative Pronoun, but an Accu-
դէպի towards } sative Noun;

բացի except, is used with the Ablative;

իբր, իբրեւ as, like, with any case according to the meaning.

F. i.:

առանց ինծի չէք յաջողիր you won't succeed without me

առանց ընկերի մնաց he remained without company

մինչեւ մեզի հասաւ լուրը the news came to us

մինչեւ քաղաք գացինք we went till the town

*դէպի մեզի կու գայիք, մինչ մենք դէպի գիւղ կը քա-
լէինք* you were coming to us while we were walking to-
wards the village

բացի այրերէն կային նաեւ կիներ besides men there were
իբրեւ մատնիչ like a traitor [also women

բեզմէ կը զգուշանամ իբրեւ մատնիչ I avoid you as a traitor.

MODERN POSTPOSITIONS

429. The majority of Particles are placed after the Noun. Such are:

ի վար	down (associated with the Accusative, see 426 b)					
ի վեր	up	"	"	"	"	"
դէմ	against	"	"	"	Dative	
համար	for	"	"	"	"	
հետ	with	"	"	"	"	
մօտ	near	"	"	"	"	
պէս	like	"	"	"	"	
զատ	besides	"	"	"	Ablative	
ի վեր	since	"	"	"	"	

մեզի դէմ են they are against us
 քեզի համար զոհուեցայ I sacrificed myself for you
 թշնամիներուն հետ բարեկամացանք we became friends
 with the enemy
 ձուկերու պէս կը լողան they swim like fish [soldiers
 զինուորներէն զատ մարդ չկար there was nobody except the

Note: հետ and մօտ may be used with the Genitive also (see 431):
 մեր մօտ near us, մեր հետ with you.

Particles with Optional Position

430. The following Particles can be placed either before or after the Noun:

հակառակ against, with the Dative

համեմատ } according to, with the Dative
 համաձայն }

հանդերձ with, together, with the Instrumental

հանդէպ opposite, with the Dative

փոխանակ } instead of, with the Dative
 փոխարէն }

F. i.:

հակառակ բաղձանքիս or
 բաղձանքիս հակառակ against my wish

համեմատ (համաձայն) հրամանիս or
 հրամանիս համեմատ (համաձայն) according to my order

այսու հանդերձ or

հանդերձ այսու with all that (not with standing)

Note: The Classic Particle *հանդերձ* is hardly used in Modern Armenian except in some idiomatic expressions. There is another word *հանդերձ* which means dress, clothes, vestments:

հանդերձ հարսանեաց wedding dress (Classic Gen. Plural of *հարսանիք*)

հանդէպ մեր տան or

մեր տան հանդէպ opposite our house

փոխանակ (փոխարէն) դեղի տուին թոյն

they gave poison instead of medicine.

Postpositions with Articles

431. The following Postpositions are used with the Genitive; they may take an Article (Definite or Pronominal) and be used as Nouns:

Առջեւ : *վկաներուն առջեւ* before the witnesses

Առաջ : *տան առջեւը*, — *առաջը* before the house

(*իմ*) *առջեւս*, (*քու*) *առջեւդ*, (*իմ*) *առաջս*, (*քու*) *առաջդ* before me, before thee.

Ետեւ : *ծառերուն ետեւ*, — *ետեւը* behind the trees

(*իմ*) *ետեւս*, (*քու*) *ետեւդ* behind me, behind thee

Վերեւ : (*իմ*) *գլխուս վերեւ*, — *վերեւը* above my head

Ներքեւ : *պատին ներքեւ*, — *ներքեւը* below the wall
բռնութեան ներքեւ under tyranny

Վրաս : *դաշտի վրայ* on the field, (*իմ*) *վրաս* upon me

Տակ : *սեղանին տակը* under the table

Մէջ : *քաղաքին մէջ* in the town, *մեր մէջը* among us,

(*իմ*) *մէջս* in me, (*քու*) *մէջդ* in thee

Քով : *մօրս քով* near my mother, with my mother

(*իմ*) *քովս* near me, *մեր քովը* near us

Դէմ : *արեւու դէմ* facing the sun

առտուան դէմ toward morning

(*իմ*) *դէմս* opposite to me

Note: The Postposition *դէմ* is used with the Dativ, and means against (see 429); but the Noun *դէմ* is used with the Genitive and means facing, opposite.

մեզի դէմ են they are against us
մեր դէմն են they are facing us

Դ ի մ ա ց : *դատարանին դիմաց* in the the presence of the
ճամբուն դիմացը on the opposite side of the road [judge
 (իմ) *դիմացս* facing me
 (քու) *դիմացդ* facing thee

Տ ե ղ : *եղբօրը տեղ* or — *տեղը* in place (instead) of the
 (իմ) *տեղս*, (քու) *տեղդ* in my-, thy place [brother
փախչելու տեղ կռուի՛նք let us fight instead of fleeing

Շ ու ր ջ : *սեղանին շուրջ* around the table
 (իմ) *շուրջս*, (քու) *շուրջդ* around me, thee

Declension of Postpositions

432. All the Postpositions in 431 are inflected according to the First Declension (see 71 d, 72 d), with or without Definite or Pronominal Articles:

<i>քաղաքին առջեւը</i>	the front of the town
<i>տան առջեւի ծառը</i>	the tree in front of the house
<i>բանակի առջեւէն փախաւ</i>	he fled before the army [garden
<i>սլարտէզին առջեւով քալէ՛</i>	walk on the front side of the

Classic Form-cases as Postpositions

433. The following Classic Form-cases are used as Postpositions with the Genitive:

[<i>ձեռն</i> = hand]	<i>լրտեսներու ձեռօք</i>	through (the hands of)
	(<i>ձեռամբ</i>)	spies
[<i>առիթ</i> = occasion]	<i>հանդէսներու առ-</i>	on occasion of feasts
	<i>թիւ</i>	
[<i>մէջ</i> = in]	<i>բարեկամներու</i>	between friends
	<i>միջեւ</i>	
[<i>մաս</i> = part]	<i>դրամի մասին</i>	concerning money

[*նկատումն* = *նկարագրի նկատ-* concerning character
regard] *մամբ*
[*չնորհ* = grace] *Աստուծոյ շնորհիւ* thanks to God

Note: *նկատմամբ* and *չնորհիւ* may also precede the Noun:

նկատմամբ ժողովուրդին concerning the people
չնորհիւ ձեռն բերուն thanks to your efforts

[*պատճառ* = *ողողումներու պատճառաւ* (modern: *պատճառով*) because of the inundations
cause]
[*միջոց* = *Թարգմանի միջոցաւ* (modern: *միջոցով*)
middle through (the medium of) an interpreter]

Adverbs used as Postpositions

434. The following Adverbs are used as Postpositions with the Ablative:

<i>դռնէն ներս</i>	inside the door
<i>տնէն դուրս</i>	outside the house
<i>լեռնէն վար</i>	down the mountain
<i>ժայռէն վեր</i>	up the rock
<i>զեաէն ասդիւն</i>	this side of the river
<i>փողոցէն անդին</i>	the other side of the street
<i>դասէն առաջ</i> (<i>յառաջ</i>)	before (time) the lesson
<i>ձեզմէ առաջ</i>	before (order) you
<i>մեզմէ ետեւ, — յետոյ, — ետքը</i>	after us (place, order, time)
<i>ձեզմէ վերջ</i>	after you (order, time, place) [land
<i>Հայրենիքէն հեռու</i> (Classic: <i>հեռի</i>)	far from the father-
<i>մօրմէն գաղտնի</i>	without mother's knowledge, in secret from.
	the mother.

435. The Postpositions *առաջ*, *ետեւ*, *ներս*, *վար*, *վեր*, *վերջ* are used with the Genitive if they are inflected as Nouns. They follow the First Declension and take the Article (see 72 d, 432).

<i>դռնէն ներս</i>	inside the door,
but <i>դրան ներսէն</i>	from inside the door
<i>ժայռէն վեր</i>	up the rock,
but <i>ժայռին վերեւը</i>	the heights of the rock.

Inflected Particles

436. Postpositions which can be inflected (**71 d, 72 d, 432, 435**), can also have a second inflection taking their Genitive Singular as base and adding the Definite Article in double (**-ինը**). They acquire thus a possessive meaning.

	Gen.	Nom.	
առաջ	առջի	առջինը	what is before, first
վերջ	վերջի	վերջինը	what is last, behind
ներս	ներսի	ներսինը	what is inside
դուրս	դրսի	դրսինը	what is outside
ետեւ	ետեւի	ետեւինը	what is behind
վրայ	վրայի	վրայինը	what is upon
վեր	վերի	վերինը	what is above
քով	քովի	քովինը	what is near, with
տակ	տակի	տակինը	what is under

437. The Declension is according to the First:

	Sing.		Plur.
N. A.	ծառին վրայինը	that which is	ծառին վրայինները
G. D.	ծառին վրայինին	on the tree	ծառին վրայիններուն
Abl.	ծառին վրայինէն		ծառին վրայիններէն
Inst.	ծառին վրայինով		ծառին վրայիններով

CONJUNCTIONS — ՇՆԱՆՈՒՄ

438. Conjunctions connect words, phrases or sentences. They are of two classes: Coördinate — connecting independent sentences or similar constructions — and Subordinate — connecting dependent clauses.

COÖRDINATE CONJUNCTIONS

439. Copulative or Disjunctive Conjunctions imply a connection or separation of thought as well as of words.

և and; *ու* and; *ալ*, *այլև*, *եւս*, *այլեւս*, *նաեւ* also
միանգամայն, *թէ'... թէ'*, *ա'լ... ա'լ* both... and, as
մանաւանդ, *մանաւանդ որ* (stressing) namely [well as
կամ, *թէ*, *կամ թէ* or
կա'մ... կա'մ either... or
ո'չ... ո'չ neither... nor
ոչ միայն... այլ եւ (նաեւ) not only... but also
— *թէ* — whether... or

440. Adversative Conjunctions imply a contrast:

բայց but (referring to the same subject)
իսկ but (referring to another subject)
այլ, *հաստատ*, *սակայն* but
և սակայն, *սակայն (բայց)* *եւ այնպէս*, *բայց սակայն*
but yet, nevertheless

441. Causal Conjunctions introduce a cause or reason:

զի, *վասն զի*, *քանզի* for
որովհետեւ because

442. Illative Conjunctions denote an inference:

ուստի, ուստի եւ, հետեւաբար, ըստ հետեւորդի, արդե, ապա, ուրեմն therefore, accordingly

SUBORDINATE CONJUNCTIONS

443. Conditional Conjunctions denote a condition or hypothesis:

թէ, եթէ if

եթէ ոչ, թէ ոչ, ապա թէ ոչ if not, else

իսկ եթէ but if

բայց միայն, միայն if only, provided

444. Comparative Conjunctions imply comparison as well as condition:

իբր թէ, իբրեւ թէ, իբր պէն թէ, որպէս թէ as if

ինչպէս որ just as

— *քան* — than

445. Concessive Conjunctions denote a concession or admission:

թէեւ, թէպէտ (եւ) although

անգամ եթէ even if

446. Temporal Conjunctions express time:

երբ when, *որ, երբ որ* when

մինչեւ until

մինչդեռ while

նախ քան before

ետք (յետ, յետոյ) after

իսկոյն որ, անմիջապէս որ as soon as

447. Consecutive and Final Conjunctions express result and purpose:

որ in order that

պնպէս որ so that

որ չ- lest (that... not)

448. Causal Conjunctions express cause:

քանի որ since

ըստ որում since indeed

CONJUNCTIONS IN EXAMPLES

449.

եւ : ես եւ եղբայրս I and my brother

ու : հայրն ու մայրը the father and the mother

նաեւ : աշխատիլ, նաեւ վայլել to work, also to enjoy

այլ եւ : ոչ միայն ես, այլ եւ (այլ նաեւ) ընկերներս
not only , but my friends, too

միանգամայն : — հոգալու էի... I had to take care of
that too

ալ (always Postpositive): դուք ալ պահեսցաք you failed also,
ձայնն ալ մարեցաւ the voice also ceased

կամ, կամ թէ : աչքը կամ ախանջը the eye or the ear,
չկրցաւ կամ թէ չուզեց he couldn't or he didn't want to

ալ... ալ : տեսայ ալ խօսեցայ ալ I both saw and spoke
թէ'... թէ' : թէ' խնդայ թէ' լացաւ he both laughed
and wept

թէ : հասա՞ւ թէ ոչ (չհասաւ) did he arrive or not?

թէ (introducing quotation): վճռեց թէ անարժան է he de-
cided that he was unworthy

որ (introducing quotation): հրամայեց որ սպանեն he or-
dered to kill him

որ (= երբ) : տեսայ որ ուշացաք, խոսվեցայ when I saw
you were late, I was worried

դուրս որ ելլես when you go out

բայց : կը ծռի, բայց չի կոտրիր it bends, but does not
break

իսկ : հայերէնը եւրոպական լեզու է, իսկ պարսկերէնը
ասիական the Armenian language is a European, but
Persian is an Asiatic language

եւ սակայն, բայց սակայն : } — չեմ ուրանար
սակայն եւ այնպէս : } and yet I do not deny
բայց եւ այնպէս :

թէ եւ, թէ պէտք : } — գիտէ գաղտնիքը, չի մատնէր
թէ պէտք եւ : } although he knows the secret, he does
not betray it

ոչ թէ, չէ թէ : — գողցաւ, այլ կողոպտեց he did not
steal but rob

ոչ միայն or } — անօգուտ, այլ եւ (նաեւ) վր-
չէ թէ միայն : } տանգաւոր not only useless, but also
[dangerous

այլ, հասցաւ : դուք չէք յանցաւոր, այլ (հասցա) պա-
րագանները not you are responsible (guilty), but the cir-
cumstances

քան, քան թէ : աւելի լաւ է մեռնիլ քան (թէ) հայ-
րենիքը սարուկ տեսնել it is better to die than to see
the Fatherland enslaved

մանաւանդ : մի՛ ըլլար թշնամի մարդու, մանա-
ւանդ բարեկամի be not an enemy of men, but especially
of friends

մանաւանդ որ : ներեցի, մանաւանդ որ յանցանք
ալ ունէի I did forgive, all the more I was guilty too

մանաւանդ թէ : չընդունեցայ, մանաւանդ թէ մեր-
ժեցի I did not admit, nay, I refused

իսկ (to introduce a new sentence, pleonastic): — ես ի՞նչ եմ
what am I?

եւ ոչ, եւ ոչ իսկ : — երեսը նայեցայ } I didn't even
անգամ չ- : երեսը անգամ չնայեցայ } look at him

անգամ, իսկ (postposit.): ես անգամ (իսկ) զարմացայ
I was amazed myself

նոյն իսկ (preposit.): — ուսուցիչը չէր գիտեր not even
the teacher knew it

արդ : } — ճանչցէ՛ք ձեր բարեկամները therefore
 եւ արդ : } know your friends
 իսկ արդ : }

ուստի : } եկայ, ուստի (եւ) յանձնէ բանալին
 ուստի եւ : } I came, so give the key

ուրեմն : } — ո՞վ (or ո՞վ ուրեմն) կը սկսի so,
 ապա ուրեմն : } who does begin?

յաղթուեցան, (ապա) ուրեմն հպատակեցան
 they were defeated, thus (or: and then) they were made subjects

որ : } կ'ըսեմ որ (որպէս զի) համոզեմ զձեզ
 որպէս զի : } I tell in order to convince you

վասն զի : }
 զի : } կը յաջողի, զի (վասն զի, քանզի, ինչու
 քանզի : } որ) կ'ուզէ he succeeds because he has the
 ինչու որ : } [will

որովհետեւ : կը ննջէ, որովհետեւ յոգնած է he is
 sleeping because he is tired

ապա թէ : } — կարելի չէ, ձեռքէք if however it is im-
 իսկ եթէ : } possible, let it go

թէ ոչ, թէ չէ : } — ամէնքս պիտի սպանուէինք
 ապա թէ ոչ : } else we all would be killed

թող թէ : եւ ոչ իսկ բերան բացաւ, թող թէ չաղ-
 փաղփէր he didn't even open his mouth, far from chattering
 (much less did he chatter)

իբր թէ, իբրեւ թէ : } — չէր տեսներ as if
 որպէս թէ, կարծես թէ : } he did not see

գրեթէ : — լեցուն էր it was almost full

այսինքն : որթի, այսինքն կանգուն կեցէ՛ք Orti, it
 means: Stand!

450. Conjunctions like Prepositions are closely related to Ad-
 verbs, and are either petrified cases of Nouns, Pronouns and Ad-
 jectives, or obscured phrases (Verbs). Such are: թող թէ, գրե-
 թէ, որովհետեւ, ըստ այսմ, այսու ամենայնիւ, ըստ
 հետեւորդի, ըստ որում, այսինքն, անգամ. This is the
 reason why Adverbs can be used as Conjunctions, and vice versa.

INTERJECTIONS — ԽԻՏՅԱԼՐԱՅԻՆԻՒՆԵՐ

451. Interjections are natural expressions of feeling; some of them are derived from inflected parts of speech.

The following comprises most of the Interjections in common use.

1. Joy: ա՛հ! հեյ! օ՛հու huzza!

2. Pain: ա՛խ, վա՛խ, վա՛յ, օՓ, օ, օհ woe!

Sorrow: աւա՛ղ, եղո՛ւկ, ափսո՛ս alas!

3. Wish, desire: երա՛նի՛, երե՛կ, ո՛ր էր թէ, իցի՛ւ թէ
would that...! oh! might it be!

4. Surprise, astonishment: բա՛բէ, զարմա՛նք hah!
վա՛չ why!

5. Exhortation: հա՛ւա, օ՛ն come!

կեցցե՛ս, ապրի՛ս, կեցցե՛, ապրի՛ bravo!

Call: ո՛վ, ա՛յ, հէ՛, ծօ՛ (to a man), քա՛ (to a woman) hey!

6. Contempt: ո՛հ, գա՛րչ, ամօ՛թ shame!

թո՛ւ, փո՛ւ fie! pooh!

7. Threat: վա՛յ, ա՛յ, հա՛յ woe!

8. Silence: ս՛ս, սո՛ւս, փը՛սս shh! hist! hush!

9. Welcome: ողջո՛յն, բարե՛ւ hallo! welcome!

hh

452. *ծօ* and *քա* are used in popular language. There are many Exclamations taken from the Subjunctive Mood of Verbs and used in popular speech: *մեղա՛յ* (surprise; literally: I have sinned!); *ի՛նչ ձիւն տամ գլխուս* (sorrow; literally: what snow should I give to my head!); *արեւուդ մեռնիմ* or *արեւուդ մատաղ* (love, desire; literally: I'll die for your life [sun = life] or: I'll be sacrificed for your life!).

PART SECOND — ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

SYNTAX — ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Note: Syntax (= arrangement) treats of the relation of words and forms to one another and teaches the correct way of expressing thoughts. The unit of expression is the Sentence, with its distinct Subject and Predicate.

THE SENTENCE — ԽՕՍԻՐ

453. A Sentence may contain:

- a) a Statement: *ձին կը վազէ* the horse runs.
- b) a Question: *ձին կը վազէ՞* does the horse run?
- c) an Exclamation: *Ի՛նչ քան արագ կը վազէ ձին* how fast
[the horse does run!]
- d) a Command, an Exhortation, or an Entreaty: *վազէ՛* run!
Թո՛ղ վազէ let him run!

SUBJECT AND PREDICATE — ԵՆԹԱԿԱՅ ԵՒ ՍՏՈՐՈԳԵԼԻ

454. Every Sentence consists of a Subject (*Ենթակայ*) and a Predicate (*ստորոգելի*).

455. The Subject of a Sentence is the person or thing spoken of. The Predicate is that which is said of the Subject. In *ձին կը վազէ* — *ձին* is the Subject, *կը վազէ* the Predicate.

Subject — Ենթակայ

456. The Subject of a Sentence is usually a Noun or a Pronoun or some words or groups of words used as a Noun. The Case of the Subject is Nominative.

457. In Armenian the Pronoun Subject may be omitted being implied in the termination of the Verb (**184**).

Նոր Տարին մօտեցաւ New Year approached (Noun Subj.)
(մենք) հաւան ենք we agree (Pron. Subj.)
հանգչիլ հարկաւոր է to rest is necessary (Verb Subj.)

458. The Predicate of a Sentence may be a Verb (as *կը վազէ* he runs) or it may consist of some form of *եմ*, *լլլալ* to be; *կոչուիլ* to be called; *ճանչցուիլ* to be known; *դառնալ* to become; *ձեւանալ* to disguise one's self; *համարուիլ* to be considered; — and a Noun or Adjective which describes or defines the Subject. Such a Noun or Adjective is called a Predicate Noun or a Predicate Adjective, and the Verb is called the Copula (the connective)

(<i>ես</i>) <i>փերեզակ եմ</i>	I am a huckster	[Great
<i>Տիգրան Ա. կը կոչուի Մեծ</i>	Tigranes the First is called the	
<i>Ս. (= Սուրբ) Գրիգոր կը ճանչցուի Հայերու Առաքեալ</i>	Holy Gregory is known as the	
<i>Ս. (= Մովսէս) Խորենացին կը ձեւանայ հինգերորդ դարու հեղինակ</i>	M. Xorenaci disguises himself as an author of the fifth century, A. D.	
<i>ան կը համարուի Հայերու մեծագոյն պատմագիրը</i>	he is considered the greatest historian of Armenians	

Agreement of the Verb with its Subject

459. A Verb is said to agree with its Subject when it is required by usage to be in the same Number and Person.

460. A Verb agrees with its Subject in Number and Person:

(<i>ես</i>) <i>տեսայ</i>	I saw
(<i>մենք</i>) <i>տեսանք</i>	we saw
<i>Թագաւորը մեռաւ</i>	the king died
<i>մարդիկը ուրախացան</i>	the men were glad

461. The Verb of two or more Singular Subjects must be Plural:

դատաւորն ու խորհրդականը ծանր պաշտօն ունին
the judge and the counselor have a hard task
հայրս ու մայրս զին կը փնտռեն my father and mother are looking after me.

458. The Predicate of a Sentence may be a Verb (as *կը վազէ* he runs) or it may consist of some form of *եմ*, *լլլալ* to be; *կոչուիլ* to be called; *ճանչցուիլ* to be known; *դառնալ* to become; *ձեւանալ* to disguise one's self; *համարուիլ* to be considered; — and a Noun or Adjective which describes or defines the Subject. Such a Noun or Adjective is called a Predicate Noun or a Predicate Adjective, and the Verb is called the Copula (the connective)

(<i>ես</i>) <i>փերեզակ եմ</i>	I am a huckster	[Great
<i>Տիգրան Ա. կը կոչուի Մեծ</i>	Tigranes the First is called the	
<i>Ս. (= Սուրբ) Գրիգոր կը ճանչցուի Հայերու Առաքեալ</i>	Holy Gregory is known as the	
<i>Մ. (= Մովսէս) Խորենացին կը ձեւանայ հինգերորդ դարու հեղինակ</i>	M. Xorenaci disguises himself as an author of the fifth century,	A. D.
<i>ան կը համարուի Հայերու մեծագոյն պատմագիրը</i>	he is considered the greatest	historian of Armenians

Agreement of the Verb with its Subject

459. A Verb is said to agree with its Subject when it is required by usage to be in the same Number and Person.

460. A Verb agrees with its Subject in Number and Person:

(<i>ես</i>) <i>տեսայ</i>	I saw
(<i>մենք</i>) <i>տեսանք</i>	we saw
<i>Թագաւորը մեռաւ</i>	the king died
<i>մարդիկը ուրախացան</i>	the men were glad

461. The Verb of two or more Singular Subjects must be Plural:
դատաւորն ու խորհրդականը ծանր պաշտօն ունին
 the judge and the counselor have a hard task
հայրս ու մայրս զիս կը փնտռեն my father and mother are
 looking after me.

462. A Collective Noun takes a Verb in the Singular; but the Plural is also used when individuals composing the Collective Noun are thought of:

Ժողովուրդը ապստամբեցաւ the people revolted
մեր ընտանիքը գիւղը կը our family stays in the country
բնակի

but

պահապան դրինք, բայց ար- we posted a guard, but they
թուն չկեցան did not stay awake
ծաղիկ գնեցի, բայց շուտով I bought flowers, but they soon
չորցան withered

463. A Subject Plural in form, but Singular in meaning takes a Verb in Singular:

Միացեալ Նահանգները հզօր The United States is a power-
հասարակապետութիւն է ful Republic

464. When the Subjects are different Persons, the Verb is usually in the First Person rather than the Second, and in the Second rather than the Third:

Ես ու դու միասին կը քալենք you and I walk together
Ես ու եղբայրս կը գործենք my brother and I work
դուն եւ անոր քոյրը յաջող you and his sister are succes-
էք full
դուն, Մուշէղն ու Վարդան you, *Muşer* and *Vardan* went
որսի գացիք hunting

465. A Verb having a Relative Pronoun as Subject takes the Person of the expressed or implied antecedent:

Ես որ եկայ I who came
դուք որ սպաննեցիք you who killed
անոնք որ կռուեցան they who fought

466. After Numerals the Verb is in Singular or Plural according to the Noun (see 111—113) qualified by the Number.

CONSTRUCTION OF CASES

Use and Meaning

467. The Cases of Nouns express their relations to other words in the Sentence.

NOMINATIVE CASE — ՈՒՂՂԱԿԱՆ

468. The Nominative is the Case of the Subject of 1) Transitive 2) Intransitive 3) Passive 4) Impersonal 5) Copulative Verbs

1. *Տիգրան գրաւեց Անտիոքը* Tigran conquered Antioch
2. *Հարուստը կ'ուրախանար* the rich man rejoiced
3. *Վաճառականը հրաւիրուեցաւ* the merchant was invited
4. *Կ'անձրեւէ* it rains
5. *Հայրս նախագահ է* my father is President

Predicate and Attribute — Ստորոգելի եւ Վերադիր

469. A Noun or an Adjective describing or defining the Subject is called a Predicate Noun or Predicate Adjective if it is connected with the Copula *եմ*, or a few other Passive Verbs (*ըսուիլ*, *կոչուիլ* to be called; *կարծուիլ* to be thought; *ճանչցուիլ* to be known, recognized as; *գրուիլ* to be appointed; *ընտրուիլ* to be elected; etc.).

470. The Case of a Predicate Noun or Adjective is the Nominative and does not agree in number with the Subject if it has no Attributes.

471. An Attributive Noun or Adjective qualifies a Noun without a connecting Copula.

Ճամբրաները վտանգաւոր կը կարծուին the roads are thought to be dangerous.

Հայեր կայսր ճանչցուեցան Բիւզանդիոնի մէջ Armenians were recognized Emperors in Byzanz.

զինուորը քաջ է the soldier is brave (Predicate Adjective)

քաջ զինուորը the brave soldier (Attributive Adjective)

Զմէկիկ կայսր եղաւ Zimiškes was made Emperor (Pred. Noun)

Զմէկիկ կայսր The Emperor Zimiškes (Attrib. Noun)

472. The Predicate Noun, qualified by an Attributive Adjective or Noun agrees in number with the Subject. In English, the Predicate Noun agrees in number even when it has no Attributes.

Խոսրով եւ Արշակ երկու թագաւորներ էին Xosrov and Aršak were two kings

Ադոնց եւ Խալաթեանց նշանաւոր գիտուններ էին Adonć and Xalat'yanć were famous scholars

մեր նախահայրերը մեր ազգին զիւցազներն են our ancestors were heroes of our nation

but: մեր նախահայրերը զիւցազն էին our ancestors were heroes.

Խ. եւ Ա. թագաւոր էին X. and A. were kings

Ա. եւ Խ. գիտուն էին A. and X. were scholars

473. The Predicate Adjective does not agree in number with the Subject.

Հասեր աղքատ կը ծնին, բայց հարուստ կը մեռնին many are born poor, but die rich

փախանք, անօթի, ծարաւ, ու մերկ we did flee, hungry, thirsty and naked

Մեր աղաք ճակատ գացին երիտասարդ, տուն եկան ծեր: Ուրիշներ գացին առողջ, եւ ետ դարձան կաղ ու խեղ our boys went to the front young, came home old; others went healthy and came back lame and crippled.

Apposition — Բացայայտիչ

474. The Subject-Noun may have another Noun describing, defining, qualifying it like an Attributive Adjective; it is called an

Appositive-բացայայտիչ. An Appositive generally precedes its Noun and does not agree with it, remaining allways Nominative Singular without Article:

Արածանի գետը	the river <i>Arazani</i>
Մասիս լեռնէն	from the mountain <i>Masis</i>
Արտաշատ քաղաքով	with the town <i>Artasat</i>
զինուոր Հայեր	Soldier <i>Armenians</i>

Nominative with Adjectives

475. Nouns indicating Measure, Weight are put in the Nominative:

վաթսուն կանգուն բարձր արձան մը	a statue sixty cubits high
չորս մարդաչափ խորունկ փոսի մը մէջ	in a pit deep of four men's size
քառասուն մղոն հեռուէն	from a distance of fourty miles.
ինըսուն աստիճան տաքութիւնով	with ninety degrees heat

Nominative as Vocative — Կոչական

476. The Modern Armenian has lost the Vocative as the Case of Direct address (65 g). It is now always the same as the Nominative except that in the Vocative the word is stressed on the first syllable.

Nom.	որդեակ	my son
Voc.	ո՛րդեակ	my son!
Nom.	Հայրիկը	the father
Voc.	Հա՛յրիկ	father!
Nom.	Մարիամ	Mary
Voc.	Մա՛րիամ	Mary!

GENITIVE CASE — Սեռական

477. The Genitive is regularly used to express the relation of one Noun to another. It is a complement of a Noun, never of a Verb. Hence it is called the Adjective Case, whereas the Dative, Ablative and Instrumental may be called Adverbial Cases.

478. The Genitive denotes the person or thing to which an object, quality, or action belongs by origin, work or by another way.

479. Being like an Attributive Adjective, the Genitive can be substituted by an Adjective formed with the stem of the Noun and a suffix (*-ային, -ական* and others):

Gen.		Adj.	
<i>Աստուծոյ</i>	of God	<i>աստուածային</i>	divine
<i>Էրկնքի</i>	of Heaven	<i>երկնային</i>	heavenly
<i>տան</i>	of (a) house	<i>տնային</i>	domestic
<i>Թագաւորի</i>	of a king	<i>թագաւորական</i>	royal
<i>Հովիւի</i>	of a shepherd	<i>հովուական</i>	pastoral

Note: Final *-ի* becomes *-ու-* in derivations: *թիւ* number- *թուական* numeral.

Place of the Word in Genitive

480. The Genitive precedes the Noun which belongs to it and is limited by it:

<i>Ժառի տերեւ</i>	leaf of a tree
<i>Ժառի տերեւներ</i>	leaves of a tree
<i>Ժառի տերեւով</i>	with a leaf of a tree

481. The Genitive may follow the Noun in some classic expressions:

<i>Փրկիչն աշխարհի</i>	the Saviour of the world
<i>Սրբութիւն Սրբոյ</i>	the Holy of Holies
<i>Որդի Աստուծոյ</i>	Son of God
<i>Մայր Աստուծոյ</i>	Mother of God
<i>Տէր Տէրանց</i>	Lord of Lords
<i>Պատմութիւն Հայոց</i>	History of Armenians

Genitive and Definite Article

482. If the qualifying Genitive has the Definite Article, the Noun takes it also:

<i>Հօրը խրատը</i>	the advice of the father
<i>Թռչունին բոյնը</i>	the nest of the bird

Wrong: *Հօրը խրատ*

483. When the qualifying Genitive has the Definite Article, the qualified Noun cannot have the Indefinite Article *մը* — but must have *մէկ* before and the Definite Article affixed:

Wrong: *տանը անկիւն մը*

Right: *տանը մէկ անկիւնը* a corner of the house

484. When the qualifying Genitive has neither the Definite nor the Indefinite Article, the qualified Noun may or may not have the Definite Article, according to the meaning:

Թագաւորի հրաման order of a king

Թագաւորի հրաման մը an order of a king

485. When the qualifying Genitive has the Indefinite Article, the qualified Noun takes either the Definite Article or no Article at all, according to the meaning:

մատնիչի մը ձեռք կայ մէջը there is a hand of a traitor in it

մատնիչի մը ձեռքը կայ մէջը there is the hand of a traitor in it

Use of the Genitive with Nouns

486. Subjective Genitive expresses the relation which would be expressed by the Subject of a Verb:

Աստուծոյ սէրը the love of God (God loves)

Թշնամիներու վախը 'fear of the enemy (the enemies are afraid)

487. The Objective Genitive expresses the relation which would be expressed by the object of a Verb:

Աստուծոյ սէրը the love of God (we love God) [enemy]

Թշնամիներու վախը fear of the enemy (some one fears the

488. Genitive of Material may denote that of which a thing consists or is made:

պղնձի կաթսայ a boiler made of brass

երկաթի դուռ a door made of iron

489. Possessive Genitive denotes the person or thing to which an object, quality, feeling or action belongs:

Արայի շուները the dogs of Ara
 Մուշեղի քաջութիւնը the courage of *Mușer*
 Պարոյրի (Պրոյերեսիոսի) ճարտասանութիւնը
 Proieresis' eloquence

490. Genitive of Origin is used to denote the Geographical or Genealogical source of a thing or person:

Երեւանի խաղողը grapes of Eriwan
 Աշտարակի գինին the wine of Aštarak
 Մամիկոնեան տունը the House of Mamikon

Note: *-եան* is a suffix. With that suffix are formed Armenian family names: Վահանի որդի Վաչէ or Վահանեան Վաչէ, Vače son of Vahan.

491. Partitive Genitive denotes the Whole to which the Part belongs:

զինուորներու մէկ մասը a part of (the) soldiers
 նարինջին հատը a piece of orange
 հաւկիթին երկվեցեակը a dozen of eggs

492. Genitive of Quality is used to denote a high degree of Quality:

գործի մարդ man of deed
 խօսքի վարպետ master of speech

493. Genitive of Superiority and Inferiority may denote the Superlative degree of an Adjective used as Noun:

լաւերուն լաւը the best (litterally: the good [one]
 of the best)
 վատերուն վատը the worst, the lowest (litterally: the
 bad of all bad ones)

494. Genitive can denote Price or Value:

ութը տալերի ապրանք goods for eight dollars
 քանի՞ առի՞ր ու քանի՞ կու տաս how much did you pay?
 how much do you ask?

495. Genitive can be used to denote Measure, Degrees and Age:

երեք ժամուան ճամբայ a journey of three hours
 չորս օրուան գործ a job for four days

հարիւր աստիճանի տաքութիւն a temperature of a hundred. degrees

երկու ամսուան մանուկ a baby of two month

հինգ տարուան որբ an orphan five years of age

Genitive with Particles

496. Genitive is used with Particles (Postpositions). See **431**, **432**, **433**.

DATIVE CASE — ՏՐԱԿԱՆ

497. The Dative can be used with Verbs, Adjectives, Particles.

498. Strictly, it denotes the Indirect Object of Transitive Verbs, but in Armenian some Transitive Verbs are constructed with the Dative.

499. Originally the Dative was a Locative with the primary meaning of “to or towards”. This meaning is still surviving.

500. The Object expressed by the Dative is one not as caused by an action, but as affected by it and sharing in the action or receiving it consciously or actively. Hence expressions denoting persons or things with personal attributes are more likely to be in the Dative than those denoting mere things.

Dative as Indirect Object of Transitive Verbs

501. The Dative of the Indirect Object and the Accusative of the Direct Object are used with Transitive Verbs if their meaning allows:

Քեզի գիրք մը կու տամ I give you a book
զինուորներուն կը պատմէր իւր քաջագործութիւնները
he was telling (to) the soldiers his exploits

Հայրը հինգ տալեր խոստացաւ զաւակին the father promised five dollars to his child

ըսէ՛ ինձի պայմանդ. tell me your term

Հարցո՛ւր անոնց սա մէկ բանը ask them this one thing

Dative with Special Verbs

502. Many Verbs which in English take the Accusative of Direct Object, take in Armenian the Dative.

Such are the Verbs signifying: praying, favoring, helping, pleasing, trusting, believing, conquering, commanding, obeying, serving, resisting, envying, threatening, pardoning, sparing; աղաչել, օգնել, նպաստել, հաւանիլ, վստահիլ, հաւատալ, յաղթել, հրամայել, հնազանդիլ, ծառայել, հակառակիլ, նախանձիլ, սպառնալ, ներել, խնայել etc.

Հայերը յաղթեցին Պարթեւներուն The Armenians defeated the Parthians

եթէ Յոյները օգնէին Հայերուն, Պարսիկները չէին կրնար յաղթել if the Greeks had helped the Armenians, the Persians could not have been victorious

աշակերտները կը սպասեն ուսուցիչներուն the students are awaiting the teachers

(But օգնութիւն [acc.] կը սպասեմ I wait for help)

Հռոմայացիները չկրցան աիրել Հայերուն the Romans could not subdue the Armenians

ա'ռ մեր գոյքը, խնայէ՛ մեր կեանքին take our possessions, but spare our life

կը հետեւիմ քայլերուդ, բայց չեմ հնազանդիր օրէնքիդ I follow your steps, but I do not obey your laws

արտաքուստ կը ծառայէ տէրերուն, բայց ներքուստ կը հակառակի ու կ'ընդդիմանայ անոնց he serves his masters in the exterior, but interiorly he resists them

քոյր քրոջ կը նախանձի, եղբայր եղբոր մահ կը սպառնայ sister envies sister, brother threatens brother with death

կը հաւատամ խօսքերուդ, բայց ցաւերուս չեմ կրնար համբերել I believe your words, but cannot endure my pains

Dative with Intransitives

503. Intransitive Verbs signifying motion or emotion take the Dative of Indirect Object:

կը մօտենանք գղեակին we are approaching the castle

ես քեզի կու գամ, իսկ դուն՝ ինձի I come to you, and you to me

անօթիներուն հաց ղրկեցէ՛ք send bread to the hungry
խօսքս կ'ուղղեմ օտարներուն I adress the foreigners
մի՛ երթար անծանօթ մարդու do not go to an unknown person

կը գթամ երիտասարդութեանդ I pity your youth
ողորմէ՛ մեզի have mercy on us
խղճա՛ տգէտներուն pity the ignorant

Ethical Dative and Dative of Reference

504. The Dative is used to show a certain interest felt by the person indicated. It is called Ethical Dative, Dative of Reference or of Interest. It is used with some Impersonals also (**365, 663**).

ահա քեզի հարիւր ոսկի here hundred gold coins for you
դուն քեզի կ'ընես you do it to yourself (you harm yourself)
պատիւ ու պարծանք է ինձի Ձեր տիտղոսը, բայց ամօթ է ամէնուս Ձեր փախուստը your title is an honor to me, but your flight is a shame for all of us

Dative of Purpose

505. The Dative is used to denote Purpose of an action.
Cf. the Future Participle (**252**).

օգնութեան փութացին they hurried to help
գործելու կ'երթանք we go to work
բանակի տեղ ընտրեց he chose a site for camp
փող զարկէք նահանջի sound the trumpet for retreat

Dative of Price, Measure, Time and Age

506. The Verbs denoting selling, buying, measuring have the words for Price, Measure, Time, Age as Indirect Object in the Dative. It is different from the use mentioned **495**, where the Genitive is attributively related to another Noun.

տասը սենտի չեմ գներ	I won't buy (it) for ten cents
հինգ տալերի կը ծախեմ	I'm selling it for five dollars
հարիւրին հինգ շահ	five percent interest

<i>քանի՞ տարուան էք</i>	how old are you?
<i>քսան տարուան մեռաւ</i>	he died twenty years old
<i>ժամը վեցին կ'արթննամ</i>	I'm waking up at six
<i>եօթն ու կէսին դռները կը բացուին</i>	the doors are opened at seven thirty
<i>մարտին կը սկսին աշխատիլ</i>	they begin to work in March
<i>կէս գիշերին տուն եկաւ</i>	he came home at midnight
<i>ժամանակին հասար</i>	you arrived on time

Note: The words *ժամը վեցին*, *եօթն ու կէսին* are not strictly Dative. The Classic Armenian possessed a special Case — Locative, which was formed with the Preposition *ի* (յ) and the Dative or Accusative of the Noun. It had a temporal and local meaning. The Datives mentioned are the Classic Locatives without the preposition *ի*.

Dative with Adjective

507. The Dative is used with Adjectives or Adverbs to denote that to which the given quality is directed, for which it exists, towards which it tends.

<i>պատիւի արժանի</i>	worthy of honor
<i>մանուկներու ֆառակար</i>	harmfull for children
<i>մարմինի օգտակար</i>	usefull for the body
<i>փառքի ծարաւի</i>	thirsty for glory

508. The following Adjectives and Adverbs govern the Dative:

<i>բարեկամ</i>	friendly
<i>բաւ</i> or <i>բաւական</i>	enough
<i>թշնամի</i>	hostile, inimical
<i>կարօտ</i>	desirous, needy
<i>կից</i>	close — and the compounds with <i>կից</i> (<i>արիւնակից</i> blood-related, <i>հասակակից</i> of the same age)
<i>հակառակ</i>	opponent, against
<i>հաճոյ</i>	agreeable; <i>անհաճոյ</i> disagreeable
<i>հարկաւոր</i>	necessary
<i>հաւասար</i>	equal; <i>անհաւասար</i> unequal
<i>հնար</i>	possible; <i>անհնար</i> impossible
<i>մօտ</i>	near
<i>յատուկ</i>	peculiar
<i>յարմար</i>	fit; <i>անյարմար</i> unfit

նման like; աննման unlike
 պատշաճ decent; անպատշաճ indecent
 The Adjectives ending in -ալի, -ելի
 բաղձալի, ցանկալի desirable
 սոսկալի horrible, ներեւելի permissible

Note: Adjectives requiring the Dative, take the Possessive Genitive when they are used as Nouns.

բարեկամ է մեզի he is friendly to us
 մեր բարեկամն է he is our friend
 թշնամի է ձեզի he is hostile to you
 ձեր թշնամին է he is your enemy

Dative with Particles

509. See 428, 429, 430, 431 Note.

ACCUSATIVE CASE — ՀԱՅՑԱԿԱՆ

510. The Accusative is the Case of the Direct Object. It denotes that which is directly affected or that which is caused or produced by the action of the Transitive Verb.

511. In Modern Armenian the Accusative is like the Nominative in form. In exceptional instances and in Pronouns the Accusative prefix *դ-* of the Classic Armenian is used.

Nom.: Արտաշատ կործանուեցաւ Artashat has been destroyed

Acc.: Արտաշատ կործանեցին they destroyed Artashat

Nom.: Հօրմէն օրհնուեցաւ որդին the son has been blessed by the father

Acc.: Հայրը օրհնեց որդին the father blessed the son

512. Accusative and Nominative having the same form, the Direct Object of a Transitive Verb becomes Subject when the Transitive Verb is changed into the Passive. But the Pronouns with a special form for the Accusative must be changed from the Accusative into the Nominative and vice versa.

Nom.:	<i>ես կը վարձատրուիմ</i>	(passive) I am rewarded
Acc.:	<i>զիս կը վարձատրեն</i>	(transitive) they reward me
Nom.:	<i>զձեզ կը գովեն</i>	they praise you
Acc.:	<i>դուք կը գովուիք</i>	you are praised

Two Accusatives

513. Some Transitive Verbs take a second Accusative in addition to their Direct Object. The second Accusative is the Predicate of the Direct Object.

514. The Verbs taking a Predicate Accusative are:

ըսել to call, *անուանել* to name, *ընտրել* to choose, *դնել* to appoint, *կարծել* to take for, to think, *ենթադրել* to suppose, etc.

515. The Predicate Accusative never takes the Definite Article. It can be a Noun as well as an Adjective.

զինքը թագաւոր դրին they appointed him king
զքեզ նախագահ կ'ընտրենք we elect you president
Հայերը բարեկամ կարծեցին Պարթեւները the Armenians
 took the Parthians for friends
զիրենք մերկ վռնտեցինք we put them to flight naked

516. In changing from the Active Voice into the Passive, the Predicate Accusative becomes Predicate Nominative (see 469).

Accusative with Intransitive Verbs

517. Intransitive Verbs often take as Object the Accusative of a Noun of the Verb stem or of a Noun with a kindred meaning (Accus. of interior Object).

ապահով կեանք մը կ'ապրի he lives a safe life
յաւիտենական քուն կը քնանայ he sleeps the eternal sleep
մեր ոճիրները կու լանք ու ձեր զաւակները կ'ողբանք
 we bewail our crimes and mourn your children
արիւն կը քրտնի he sweats blood
երկար ճամբայ քալել to walk a long way

Accusative of Time, Measure, Weight

518. Time “when, or within which, or how long”, Measure, and Weight are expressed by the Accusative.

- a) *Երեք տարի ապրեցաւ* he lived three years
չաբաթը չինգ օր կ'աշխատինք we work five days a week
քսանուչորս ժամ դիմացան մարդիկ the men sustained (the fight) twenty four hours
տասնուհինգ ամիս սպասեցի I waited fifteen months
- b) *Երկու մղոն ճամբայ քալեցինք* we walked two miles
չորս կանգուն կտաւ գնեցի I bought four yards of linen
- c) *վեց լիտր չաքար ճարեցինք* we contrived six lbs. of sugar

Accusative of Place

519. The Place “to which” (end of motion) and the Place “where” (rest in) are expressed by the Accusative.

- a) *տուն երթալ* to go home
քաղաք մտնել to enter the city
ծով իյնալ to fall into the sea
պարտէզ իջնել to go to the garden
եկեղեցի երթալ to go to church
Հայաստան փոխադրուիլ to move to Armenia
- b) *Բոստոն բնակիլ* to stay in Boston
անապատները դեգերիլ to wander in the desert
Երեւան ապրիլ to live in Erivan

Note: The Classic Armenian used *ի* + Dative for the Place “where” (rest in) and *ի* + Accusative for the Place “to which” (Motion). This is the Locative which has been replaced by the simple Accusative in Modern Armenian. Cf. 506, Note.

Accusative of Specification

520. The Accusative is used to denote the part affected. This construction is called Accusative of Specification.

- գլուխը գլխարկ մը* a hat on
մէջքը գօտի a belt round the waist
կուրծքը ծաղիկ a flower on the breast

ձեռքը սուր
աչքը ակնոց
գրպանը գրամ

a sword in the hand
glasses on the eyes
money in the pocket

521. To the same construction belong idiomatic expressions like :

ձեռք ձգել	}	to acquire
ձեռք բերել		
ձի հեծնել		to mount a horse
կառք նստիլ		to ride a car
ձեռք առնել		to assume
ոտք ելլել		to stand up
գլուխ հանել		to accomplish
գլուխ ելլել		to be through
փոխ տալ		to lend
փոխ առնել		to borrow

Note: The Classic Armenian used the Locative for all the idioms in 520, 521.

ABLATIVE CASE — ԲԱՑԱՌԱԿԱՆ

522. The relation “from” is expressed by the Ablative Case; it includes Separation, Source, Material, Cause, Agent, Quality and Comparison.

Ablative of Separation

523. Verbs signifying Separation or Privation are followed by the Ablative. Such are the Verbs meaning to remove, to set free, to be absent, to deprive :

արկածէն պրծայ	I escaped from the disaster, accident
բանտէն փախան	they flew from the prison
աչքերէն զրկեց ինք զինքը	he deprived himself of his eyes
մահէն ազատեցանք	we were acquitted of death, we escaped from death
դպրոցէն բացակայիլ	to be absent from school
որումը բաժնել ցորենէն	to separate the weeds from the wheat
անէն մեկնիլ	to leave home

հայրենիքէն հեռանալ	to remove from the fatherland
պաշտօնէ հրաժարիլ	to resign from office, employment
վտանգէ զգուշանալ	to avoid danger
խաղալէ դադրիլ	to cease playing
հացէ ջուրէ կտրուած	deprived of bread and water

Ablative of Source, Origin and Material

524. The Ablative is used to denote the Source from which anything is derived, or the Material of which it consists:

a) Source

*Եփրատ եւ Արաքս Հայաստանի լեռներէն կը բղխին,
կը ծագին, կը սկսին*

Euphrates and Araxes rise, originate, start from the mountains of Armenia

խանութէն առի եւ ոչ թէ պարտէզէն

I took it from the store and not from the garden

ձեզմէ ելած է այս խօսքը this word has come from you

b) Material:

<i>արծաթէ ժամացոյց</i>	a silver-watch
<i>քարէ շէնք</i>	a stone-building
<i>մետաքսէ հագուստ</i>	a silk dress
<i>հողէ աման</i>	a clay pot

Note: This Ablative is equivalent to an Adjective and may be changed to one by the suffixes *-եղէն*, *-եայ*, *-ի*:

<i>քարէ</i>	= <i>քարեղէն</i>
<i>արծաթէ</i>	= <i>արծաթի, արծաթեայ, արծաթեղէն</i>
<i>փայտէ</i>	= <i>փայտեղէն, փայտեայ</i>

c) Origin:

Հայկէն ծնած, սերած born, generated from Haik

սպարապետը եղաւ Արծրունի տոհմէն

the generalissimo was made from the house of *Aržruni*

պէտ ընտրուեցաւ աղքատ ընտանիքէ

the leader was chosen from a poor family

Ablative of Cause with Intransitive Verbs

525. The Motive which influences the mind of the person acting and the object exciting the emotion or setting forth the effect are expressed by the Ablative Case. The Verbs are regulary Intransitive.

վախէն դողալ, դեղնիլ	to tremble, to become pale from fear
գազաններէ վախնալ	to fear beasts
ուսումէ ձանձրանալ	to get tired of study
ուրախութենէ պարել	to dance out of joy
ախրութենէ լալ	to cry with grief
անօթութենէ մեռնիլ	to die of hunger
ծարաւէ տառապիլ	to suffer from thirst
ցաւէ թմրիլ	to fall asleep by pain
կը դո՛ւնանք քեզմէ, բարութենէդ	
we thank you, we thank you for your kindness	
զարմանքէն քարանալ	to be petrified with amazement
կարդալէ կոյրնալ	to become blind of reading
պաղէն սառիլ	to freeze with cold

Ablative of Agent with Passive Verbs

526. The Agent after a Passiv Verb is expressed by the Ablative; it contains the Subject of a transitive construction. The Subject of the Passive Verb corresponds to the Direct Object (Accusative) of the transitive construction; cf. **512**.

ոճրադործը դատապարտուեցաւ ատեանէն	
the criminal was condemned by the court	
Հայաստան գրաւուեցաւ Արմեններէն	
Hayastan was conquered by the Armenians	
Հայերու աւանդական պատմութիւնը գրուած է Մովսէս Խորենացիէ	
the traditional history of Armenians has been written by <i>Movses Xorenaci</i>	
Հայ բազմաթիւ վարժարաններ հիմնուած են Մխիթարեաններէն	
many Armenian schools have been founded by the <i>Məxit'arists</i>	

Հայաստան կ'ոռոգուի չորս մեծ գետերէ

Armenia is watered by four great rivers

527. In case of equivocation, the transitive construction is preferable. The Sentence **Արտաշատ Հայերէն առնուեցաւ** may mean:

a) Artashat has been taken from the Armenians (by the Romans)

b) Artashat has been taken by the Armenians (from the Romans)

a) is Ablative of Separation, b) is Ablative of Agent. There is no equivocation in the transitive construction of the same Sentence:

Հայերն առին Արտաշատ Հռոմայեցիներէն

the Armenians took Artashat from the Romans

Հռոմայեցիները առին Արտաշատ Հայերէն

the Romans took Artashat from the Armenians

The Ablative of Separation does not change, whereas the Ablative of Agent of the passive construction becomes the Subject (Nominative Case) of the transitive construction.

Ablative of Duration

528. The Ablative is used to denote Duration of Time:

Զուարթնոց տաճարը շինուեցաւ իբր քսան տարիէն

the Church *Zwart'noc* was built within about twenty years

չորս ժամէն կ'աւարտեմ գործս I'll be through in four hours

վայրկեանէ մը կը հասնի he will arrive in a minute

մանկութենէ հիւանդ է he has been sick since childhood

529. In Classic Armenian, the Ablative has the Proposition *ի*. It appears in some expressions still used:

ի ծնէ from birth; **ի սկզբանէ** from the beginning

ի յառաջազունէ (Modern: **յառաջուրնէ**, **յառաջուց**) previously, beforehand; **ի բնէ** by nature

530. Note the difference:

Abl. **երեք օրէն պիտի անձրեւէ** it will rain after three days

Acc. **երեք օր անձրեւեց** it rained three days

Լրեք օրուան մէջ երեք անգամ անձրեւեց

it rained three times in three days

The Postpositive *մէջ* with the Genitive is used to express the duration of the indicated Time.

Ablative of Specification

531. The parts of the body are put in the Ablative of Specification in order to attribute to the person a certain quality:

<i>խելքէն թեթեւ</i>	foolish
<i>ոտքէն արագ</i>	fast
<i>աչքէն տկար</i>	short sighted
<i>ձեռքէն ճարտար, աջողակ</i>	adroit

Note: These qualities are referred to the person, not to the parts of the body. The Adjectives *թեթեւ, արագ, տկար, ճարտար* etc. would be attributives to the parts of the body if they were put before them: *թեթեւ խելք, արագ ոտք, տկար աչք, ճարտար ձեռք*.

Ablative with Adjectives

532. Adjectives meaning Separation (corresponding to the Verbs of Separation, cf. **523**) take the Ablative:

<i>քաղաքէն հեռու</i>	far from the town
<i>շնորհքէ զուրկ</i>	deprived of grace
<i>ձեր կարծածէն շատ տարբեր</i>	very different from what you think
<i>հօրմէ գաղտնի (գաղտուկ, անծանօթ)</i>	secretly from the father, without father's knowing.

Ablative of Comparison

Cf. 101—104

533. a) The Ablative of Comparison is a branch of the Ablative of Separation. The object with which some thing is compared is the starting point from which it is reckoned. Thus:

Սուրբ Սահակ գիտուն էր

S. Sahak was a scholar, (but, starting from him)

Սահակէն (աւելի) գիտուն էր Ս. Մաշտոց

Maštoč was more scholarly than Sahak

մեզմէ (աւելի) երջանիկ	happier than we
աղքատէն (աւելի) դժբախտ	unhappier than the poor
մարդէն (աւելի) զգօն	more prudent than man

b) The Comparative Particle **աւելի** can be suppressed, but the Adjective after the Ablative will be still in the Comparative degree:

մեզմէ երջանիկ	happier than we
աղքատէն դժբախտ	unhappier than the poor
մարդէն զգօն	more prudent than man

534. a) The Ablative of Comparison may be replaced by **քան** than + Accusative :

աւելի երջանիկ քան զմեզ (մենք)
աւելի դժբախտ քան աղքատը
աւելի զգօն քան մարդը

b) The construction with **քան (թէ)** must be used when Adjectives or Adverbs are compared:

աւելի կարմիր քան (թէ) կապոյտ	rather red than blue
աւելի թեթեւ քան (թէ) ծանր	rather light than heavy
աւելի ուշ քան (թէ) կանուխ	rather late than early

Partitive Ablative

535. The Ablative is used to denote the Whole of which a part is taken. It is used:

a) With Nouns and Pronouns:

Հիմնադրամէն մաս մը	part of the funds
մեզմէ ոչ ոք (ոչ մէկը)	no one of us
անոնցմէ ոմանք	some of them

b) With Cardinal Numbers:

ճամբորդներէն երկուքը	two of the passengers
շատերէն մէկը	one out of the many

c) With Adjectives:

զաւակներէն կրտսերը (երէցը)	the youngest (the oldest) of the children
----------------------------	---

ձեզմէ խմաստունը the wise among you

Note: It may mean also: somebody wiser than you (533).

բանուորներէն շատեր many of the workers

կիներէն քիչեր few of the women

536. The Ablative alone denotes the Whole of which something is taken:

գինիէդ հրամցուր offer some of your wine

հացէդ մեզի ալ տուր give us some of your bread

ծաղիկներէն քաղէ pick some flowers

հինէն նորէն պատմէ speak of the old times

Ablative with Particles

537. See 426 b, 434.

INSTRUMENTAL CASE — ԳՈՐԾԻԱԿԱՆ

538. The Instrumental Case denotes Means, Instrument and Manner; Cause and Origin; Time and Space. It is equivalent to an Attributive Adjective in some instances, to an Adverb in others.

539. The Means or Instrument of an action is expressed by the Instrumental Case for which the Prepositions with, by, through, in, are used in English:

կռուեցան զէնքով, բռուեցքով, եղունգներով, ու նոյն իսկ աղուաներով they fought with arms, fists, fingernails, and even teeth

իւր ջանքով պետութիւնը փրկեց կործանումէ by his effort he saved the empire from ruin

այս ծառերը ձեռքովս անկած եմ I have set (planted) these trees with my own hand

դանակով կտրել to cut with a knife

կառքով ճամբորդել to travel by car

540. The Armenian Preposition corresponding to the English with is **հետ**. It is never used to denote Means or Instrument; it merely denotes Accompaniment, an exterior contact.

Distinguish carefully:

կառքով երթալ to go by car

կառքին հետ երթալ to walk beside the car

թարգմանով խօսիլ to speak through an interpreter

թարգմանին հետ խօսիլ to speak with the interpreter

չներով կռուեցանք զայլերու հետ we fought against wolves
with dogs

*վուրթաջան աշակերտը գրչով կը գրէ, ծոյլը՝ գրչին հետ
կը խաղայ* the diligent pupil writes with the pen, the lazy
one plays with the pen

541. The Manner of an action, may it be exterior or interior, physical or spiritual, is denoted by the Instrumental:

արագութեամբ հասաւ he arrived with speed

այս կերպով, ճամբով, եղանակով in this way, manner

ծուլութեամբ գործ չի կատարուիր nothing is done through
laziness

*հարստութեամբ կործանեցաւ, իմաստութեամբ ոտքի
ելաւ* he was ruined by wealth, restored through wisdom

542. Specifications denoting that in respect to which or in accordance with which anything is or is done, may be expressed by the Instrumental:

առաքինութեամբ զերազանց excellent in virtue

մէկ ոտքով կաղ lame in one foot

անունով մարդ, բայց ոչ գործով man in name, but not in
fact

իմ կարծիքովս, իմ տեսութեամբս in my opinion

սրտով վատ, բնութեամբ անտանելի a coward in his heart,
unbearable in his character

543. The Instrumental denotes Cause (interior, logical), Origin, Country, and Profession — in some kind of specification:

անսահմանով կը ստեղծուի սահմանաւորը the finite is
created by the infinite

պատճառով կը հասկցուի արդիւնքը by the cause, the
effect is understood

ազգով Հայ, կրօնով քրիստոնեայ, արուեստով ձկնորս,

Հայրենիքով Անեցի Armenian by nation, Christian by religion,
fisherman by profession, from Ani by birthplace

544. Indefinite Extent of Time and Space, also Historical Periods are expressed by the Instrumental:

օրերով սպասեցինք we waited for days
շաբաթներով հիւանդ sick many weeks
տարիներով ու դարերով for years and centuries
գետին երկայնութեամբ պողոտայ a highway along the river
տան բարձրութեամբ ծառ a tree as high as a house
Տիգրան Մեծի օրով at the time of Tigranes the Great
գիշերով աշխատիլ to work at night
ցերեկով քնանալ to sleep in the daytime

545. Unlike the Partitive Ablative, the Instrumental denotes the Whole:

տնով տեղով the whole family
ծերով մանուկով old and young
տունը ներսով դուրսով the whole house
զոյքով անասունով all possessions and animals

546. Akin to this Instrumental are the Adverbs with the suffix **-ովին**:

ազգովին with the whole nation
տնովին with the whole family
երամովին with the whole flock

547. The Instrumental is equivalent to Adjectives of exterior or interior qualities with the suffixes **-աւոր**, **-ենի**, **-ացի**:

վեց պատուհանով սենեակ a room with six windows =
պատուհանաւոր
հինգ աշտարակով եկեղեցի a church with five towers =
աշտարակաւոր
Լօթը գլխով դէւ a monster with seven heads =
գլխենի
սուր խելքով մարդ մը a man with a sharp mind =
խելացի

548. From this Instrumental are derived the Adjectives *դիւնով* drunk; *ուժով* strong; *համով* tasty; *խելօք* smart.

549. Adjectives of filling, abounding and the like require the Instrumental. Abundance may be material, moral, or spiritual:

<i>դրամով լի (լեցուն)</i>	full of money
<i>հացով ջուրով կուշտ</i>	full with bread and water
<i>գիտութեամբ հպարտ</i>	proud of his learning
<i>քաջութեամբ նշանաւոր</i>	famous with his courage

550. There are no Prepositions or Postpositions in Modern Armenian governing the Instrumental Case. Some classic forms are used: *հանդերձ ընտանեօք* with the family; *ընդ աստեղօք* under the stars.

551. The Nouns in the Instrumental Case used as Postpositions, see **433**.

USE OF THE DEFINITE ARTICLE — ՈՐՈՇԻՉ ՅՕԴ

552. The Definite Article *-ը, -ն* (see **47-50, 94**) marks its Substantive as known. Any word used as Substantive may have the Definite Article: *տունը* the house, *փոքրիկը* the little one, *հինգը* the five, *ապրիլը* (the) living, *մէջինը* that what is inside, *այոն եւ ոչը* the yes and no.

553. The Definite Article must be attached to the Noun (Proper or Common) when it is preceded

a) by a Demonstrative or Possessive Adjective:

<i>այս մարդը</i>	this man
<i>մեր բարեկամը</i>	our friend

b) by a qualifying Genitive (see **482—485**):

<i>Տրդատի Հայաստանը</i>	the Armenia of Tiridat
<i>Հայերու ծագումը</i>	the origin of Armenians
<i>Արտավազդի առասպելը</i>	the legend of Artavazd

c) by an Appositive (see 474):

Երասխ գետը the river *Erasyx*
Սեւան լիճը the lake *Sevan*
Իշխան ձուկը the fish *Ischan*

554. Proper Names in the Accusative (Object) may take the Definite Article in order to be distinguished from the Nominative (Subject):

Վարազդատ անցաւ Եփրատը մէկ ոստումով Varazdat
passed over Euphrat with one jump
Արշակ սպաննել տուաւ Գնէլը Aršak had Gənel killed

555. The Ablative of Proper Nouns is regularly given the Definite Article:

Նախարարները Արշակէն ապստամբեցան the Notables re-
volted against Aršak
Պոմպէյս Տիգրանէն շատ մեծ գումար պահանջեց
Pompeus asked too much money from Tigranes

Omission of the Definite Article

556. The Predicate Noun does not take the Definite Article:

Սուրբ Սահակ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ Saint Sahak was
elected Katholikos (Archbishop)
Պապը Թագաւոր հռչակեցին Յոյները the Greeks proclaimed
Pap as King

557. The Appositive preceding the Noun is without the Definite Article:

Անի մայրաքաղաքը
but Մայրաքաղաք Անին (553 c) the Capital Ani

558. With Proper Names the Definite Article is omitted, unless they are in the Accusative (554), the Ablative (555), or they are qualified:

Աստուած God, but Մեր Աստուածը Our God
Երեւան Erivan, but Հայերու Երեւանը Erivan of the Armenians

Յիսուս Քրիստոս Jesus Christ
խաչուած Յիսուսը the crucified Jesus
յարուցեալ Քրիստոսը the arisen Christ

559. In the numbers **եօթը, ութը, ինը, տասը** — their last vowel **ը** (**և**) takes the place of the Article.

560. With the words denoting time the Definite Article is omitted against **553 a**:

այս շաբաթ	this week	այդ օր	that day
այս տարի	this year	այն ամառ	that summer

561. Historic Titles which are considered as parts of the Proper Names do not take the Definite Article unless they precede the Proper Names in classic form:

Տիգրան Մեծ	Tigranes the Great
Խոսրով Կոտակ	Xosrov the Kotak
Աշոտ Երկաթ	Ašot the Iron

Classic form:

Մեծն Տիգրան	Tigranes the Great
Կարմիրն Վարդան	Vardan the Martyr
Սուրբն Ներսէս	Nerses the Saint

562. The word **մարդ** man, does not take the Article when used as Indefinite Pronoun:

մարդ էլ տոսկայ one trembles
 but **մարդը էլ տոսկայ** the man trembles

563. The Parts are enunareted without Article:

Հատոր առաջին, գլուխ երկրորդ, էջ տասը
 volume first, chapter two, page ten
մարդս էլ բաղկանայ հոգիէ ու մարմինէ
 man is composed of soul and body

564. The Omission of the Definite Article with the Genitive Case see **484**.

USE OF THE INDEFINITE ARTICLE — ԱՆՈՐՈՇ ՅՕԻ

565. The Indefinite Article (*մը, մ', մըն* see 51—53) follows the Noun closely. If the Noun is followed by an Adjective, the Indefinite Article stays between the Noun and Adjective:

ամբողջ տարի մը or *տարի մը ամբողջ* a whole year
գեղեցիկ տեսարան մը or *տեսարան մը գեղեցիկ*
 a beautiful view, - scene

566. The Indefinite Article may be given to Plural Nouns in order to emphasize their indefinite character:

բաներ or *բաներ մը* things
խօսքեր or *խօսքեր մը* words
ձայներ or *ձայներ մը* voices

567. The Indefinite Article is optional with Predicate Nouns:

զինուոր եմ or *զինուոր մըն եմ* I am a soldier
իբր հերոս or *իբր հերոս մը համբաւուած է*
 he is famous as a hero
մեծ բազմութիւն or *մեծ բազմութիւն մը կար*
 there was a big crowd

568. The Adjectives and Adverbs denoting Measure and Quantity take the Indefinite Article:

քիչ մը գինի some wine *քանի մը հոգի* some persons
շատ մը մարդիկ many people *այնչափ մը* so far
այնպէս մը so

569. The Indefinite Article is used with Adjectives (405), the Instrumental Case of Abstract Nouns, and the Infinitive of Verbs — to change them to Adverbs:

չուտ մը փախան the fled quickly
սաստիկութեամբ մը յարձակեցաւ he attacked with vehemence
չէշտերով մը խօսեցաւ he spoke with stress [mence

USE OF ADJECTIVES

570. Adjectives precede the Noun which they qualify and are not declined. A single Adjective may qualify one or more Nouns. One Noun may be qualified by one or more Adjectives:

քաջ քաղաքացիներն ու զինուորները
the brave citizens and soldiers
անուշ եւ հիւթեղ պտուղները
the sweet and juicy fruits

571. Adjective may follow the Noun:

- a) in Classic Form,
- b) in Poetic and Rhetorical Style,
- c) when the qualification is composed of several Adjectives.

Տիգրան Երկրորդ, Սահակ Պարթեւ, Ներսէս Շնորհալի
Tigranes the Second, Sahak the Parthian, Nerses the Graceful

b)

պալատին մէջ մարմար in the palace built of marble
մեծ դռան քով արքունի near the royal Great Door

c)

մոմ մը վտիտ ու մահադէմ a candle slim and pale like death

572. Attributive Adjectives do not take Articles.

573. Adjectives may be used as Adverbs with (see 402) or without (see 401) the Indefinite Article.

574. Adjectives when repeated denote the Superlative and have the qualified Noun in Plural:

<i>մեծ մեծ քաղաքներ</i>	very large towns
<i>անուշ անուշ խօսքեր</i>	very sweet words
<i>սեւ սեւ աչքեր</i>	very dark eyes
<i>հին հին դարեր</i>	very old times

575. Adjectives can govern the Dative (508), Ablative (532) and Instrumental (549).

USE OF NUMERALS

576. Numeral Adjectives precede the Noun and are not declined with it. The Noun remains Singular if it is indefinite. It must be put in the Plural if it is qualified or determined (see 111—113).

577. The Noun determined by Numerals above one has the Verb in Plural; the Verb may be Singular if the Noun is put in Singular (see 111—113):

Երկու քաջ զինուորները հասան the two brave soldiers arrived
Երկու զինուոր եկաւ (or *եկան*) two soldiers came

578. Cardinal Numbers may take the Definite Article, be declined, and used as Substantives (110). Above one, their Verb must be Plural:

մէկը the one, *երկուքը* the two, *երեքը* the three, *չորսը* the four
մէկը մնաց — չորսը գացին the one remained, the four went.

579. Ordinal Numbers regularly precede the Noun. They may follow the Noun in classic form:

առաջին հատոր or *հատոր առաջին*

580. Ordinals used as Attributive Adjectives are not declined. When they take the Definite Article they are declined as Nouns (see 98, 116):

<i>առաջին հատորին մէջ</i>	in the first volume
<i>առաջինին մէջ</i>	in the first one

581. Cardinal Numbers are used to denote dates:

հազար չորս թուականին in the year one-thousand and four
հազար իննհարիւր քառասունութը տարին
the year ninehundred and forty seven
Յունուար մէկ the first of January
Փետրուար վեց February six

582. Ordinals are used when the words day, week, month are added:

<i>ամսուան առաջին օրը</i>	the first day of the month
<i>երկրորդ շաբաթը</i>	the second week
<i>չորրորդ ամիսը</i>	the fourth month

583. The substantive forms of the Cardinal Numbers are used to denote hours.

<i>ժամը մէկին</i>	one o'clock
<i>ժամը մէկուկէսին</i>	one thirty

Ժամը երկուքին two o'clock
Ժամը երկուքը քառորդ անցած quarter past two
Ժամը երեքին տասը մնացած ten minutes before three

USE OF PRONOUNS AND PRONOMINAL ARTICLES

584. The Subject Pronouns are not expressed with Verbs (184, 457) except for Distinction or Emphasis:

Կը հաւանիմ եթէ պայմաններս ընդունիս I agree if you accept my conditions

Ես զիւսուեցայ, իսկ դու չահեցար I was the loser, but you were the winner

585. The Possessive Adjectives *իմ*, *քու*, *իր*, etc. cannot be used without the corresponding Particles attached to the Noun:

իմ գիրքս, քու անունդ, իր տունը, մեր, ձեր, անոնց հայրենիքը (126—128).

586. The Possessive Particles can be used without the Possessive Adjectives which often are omitted for Vividness of Expression:

ձեռքդ ձեռքիս մէջ, գլուխդ գլխուս your hand in my hand, your head on my head

The Pronouns *ինք* — *իրենք* — *Ան* — *անոնք*

587. In order to avoid ambiguity, *ինք*, *իր* (*իւր*) are used for the main Subject, *ան*, *անոր* for a Third Person:

տեսաւ հեռուէն իւր (իր) եղբայրն եւ անոր որդին
 he saw from afar his (own) son and his (the brother's) son
Հայերը անոնց (Պարսիկներու) խօսքերէն գուշակեցին որ իրենք (Հայերը) վտանգի մէջ էին The Armenians guessed from their (the Persians') words that they themselves (the Armenians) were in danger.

Use of the Relative Pronoun *որ*

588. The Relative Pronoun *որ* indicates a relation between its own Clause and some part of speech, called its Antecedent:

հաճելի է ինծի այն գործը որ օգտակար է ձեզի
to me any work is pleasing which is usefull to you

589. The Relative Pronoun follows the Antecedent and precedes the Verb of the Relative Clause:

յուսահատ վերադարձան պատգամաւորները, որոնք մեկնած էին յուսալից the messengers who had left hopeful, returned hopeless

590. In the Nominative and Accusative, the Singular *որ* may stand for the Plural *որոնք, զորոնք*:

այն մարդիկ որ (որոնք) վրայ հասան, առանց զէնքի էին those men who arrived were without weapons

որսական էին շները որ (զորոնք) տեսար the dogs which saw were hounds

591. *Որ* agrees with its Antecedent in Number and with the Verb and the Postpositions of the Relative Clause in Case:

մեռաւ կրտսերը, որուն համար մայրը զոհուեցաւ
the minor died, for whom the mother was sacrificed

մարդիկ որոնց տունը բնակեցայ the people in whose house I lived

աղաք որոնց հաց տուի the children to whom I gave bread
ծնողներս որոնցմէ միայն բարիք ստացայ my parents from whom I received only good things

աշակերտներս որոնցմով հպարտ եմ my pupils of whom I am proud

592. When the Antecedent is a Sentence, the Relative Pronoun is in Singular:

գործեցի սխալներ որոնց համար պատժուեցայ
I made mistakes for which I was punished

But: *սխալներ գործեցի, որուն համար (որով) պատժուեցայ* I was punished for having made mistakes

Note: The result of this use of *որով* is its meaning „therefore“, as Conjunction.

Order of Pronouns in a Sentence

593. The order of the different Pronouns and Adjectives when used together is:

1. The Possessive. 2. the Demonstrative. 3. the Indefinite.
4. the Numeral. 5. the Attributive Adjective. 6. the Noun:

ձեր այդ բոլոր հինգ աննշան թղթերը all those five insignificant papers of yours

SYNTAX OF THE VERB

594. The Syntax of the Verb relates chiefly to the use of the Moods (which express the manner in which the action is conceived) and the Tenses (which express the time of the action). The uses of Mood and Tense frequently cross each other.

MOODS — ԵՂԱՆԱԿ

INDICATIVE MOOD — ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

595. The Indicative is the Mood of direct assertions or questions:

տարին ունի չորս եղանակ in a year there are four seasons
զարնան՝ կը ծաղկին ծառերը in spring the trees blossom
աշնան՝ կը թափին տերեւները in autumn the leaves fall
կը սերտէ՞ք թէ՛ կը խաղաք do you study or play?

SUBJUNCTIVE MOOD — ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

596. The Subjunctive in general expresses the verbal idea with some modification such as an Exhortation or a Command, a Concession or a Wish, a Question or a Doubt, a Possibility (contingency), or a Condition.

Hortatory Subjunctive

597. The Hortatory Subjunctive (Present) is used in the First and Third Person Singular and Plural to express an exhortation or a command. The Negative (Prohibitive) Particle is not *մի՛* but *չ-*;

it can be prefixed to the Second Person also. The Hortatory is regularly preceded by the Conjunction **Թող**, which expresses concession also:

զինաթափ ընենք թշնամին let us disarm the foe!
խոյս տան շուայտութենէ, սիրեն զգաստութիւնը
 let them shun excess and cherish modesty

Թող գան տեսնեն let them come and see

Թող չըլլայ հարուստ, Թող ըլլայ պարկէշտ never mind if
 he is not rich, if only he be honest

ըսածիդ պէս Թող ըլլայ let it be as you say

Note: **մի'երթաբ** do not go (Imperative)

չերթաս do not go (Subjunctive)

598. A negative question in the Subjunctive is equivalent to an exhortation:

չերթա՞ս why don't you go?

չխօսէի՞ր why didn't you speak?

Note: The Subjunctive Imperfect stands here for the Indicative Aorist:
ինչո՞ւ չխօսեցար.

599. Of two Verbs in the Subjunctive, only the first takes the particle **չ-**:

չերթաս մնաս (for: **չմնաս**) do not go and stay there

չիյնայ մարի (for: **չմարի**) that he might not fall and faint

Optative

600. The Subjunctive is used as Optative to express a Wish; it is often preceded by the Particles **ո՛ւր էր թէ, երանի՛ (թէ), իցի՛ւ**. The Present Tense denotes the wish as possible, the Imperfect as unaccomplished in Present Time, the Pluperfect as unaccomplished in Past Time. The negative is **չ-**:

մեռնի չմեղանչէ may he die rather than sin

ողջ մնաք — բարով երթաք Stay well! Fare well!

Աստուած չընէ (Classic: **Տէր մի' արասցէ**) God forbid!

may God avert this omen [come]

(իցի՛ւ) երանի՛ դայ I wish he comes (it is possible that he

(իցի՛ւ) երանի՛ դար I wish he came (he did not, but he may still)

(իցի՛ւ) երանի՛ եկած ըլլար I wish he had come (he did and
[he will not])

(իցի՛ւ) ո՛ւր էր թէ գրած չըլլայի այն նամակը I wish I
had not written this letter (but I did).

Questions in Subjunctive (cf. 598)

601. The Subjunctive is used in questions implying:

Doubt, Indignation, or an Impossibility. The negative is չ--.
The Question mark may alternate with Exclamation point:

ի՞նչ րնեմ, ո՞ւր դիմեմ what am I to do, whither shall I turn?
ողջուհե՞մ գինքը shall I greet him?

ի՞նչ ընենք սա մարդը, ի՞նչ արժանի պատիժ գտնենք
what are we to do with this man? what fit penalty can we
հաւատքս ուրանա՛մ, հարենիքս մատնե՛մ [devise?
to renounce my faith, to betray my country!]

առաջարկդ ընդունի՛մ — ազատութիւնս զոհե՛մ
to accept your proposal — should I sacrifice my freedom!

Potential Subjunctive

602. The Subjunctive is Potential when used with **թերեւ**
(perhaps), to suggest an action as possible or conceivable. But with
թերեւ the Indicative is also common:

թերեւ (կը) հարցնէք ի՞նչ է այս աղմուկը perhaps you
may ask what's all about (what is this noise)?

թերեւ չգայ, եթէ կռահէ որ պիտի պատժուի he may
perhaps not come if he guesses that he'll be punished.

Conditional Subjunctive

603. The Subjunctive is used to express Conditions. A complete Conditional Sentence consists of two Clauses.

604. The Clause containing the Condition (the Dependent Clause), is regularly introduced by the Conditional Particles **եթէ**, **երբ**, **մինչեւ որ**, **քանի որ**, **միայն թէ**, **իբր թէ** followed by the Verb in the Subjunctive Mood. But the Indicative is also used.

605. The Clause containing the Conclusion (the Main Clause) has the Verb in the Indicative or Conditional (Imperfect Future).

606. The use of Moods in the Dependent Clause is very loose in Armenian. It depends upon the view of the speaker who may consider the Condition as a pure possibility and use the Subjunctive, or as more than possible, almost as a fact, and prefer the Indicative.

Subj. *եթէ ուզեն մեկնիլ, չենք արգիլեր* (or *պիտի չարգիլենք*) it they wish (it is likely they will) to lieve, we shall not hinder them.

Ind. *եթէ կ'ուզեն մեկնիլ...* (it is almost a fact, they are already lieving)

Subj. *եթէ սիրէր զիս, կ'օգնէր* (or *պիտի օգնէր*) *ինձի* if he loved me, he would help me (the condition is doubtful)

Ind. *եթէ կը սիրէր զիս...* (the speaker is convinced of the friend's love, and cannot understand his short coming).

IMPERATIVE MOOD — ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

607. The Imperative Mood is used for Commands and Entreaties:

Հո՛գ տարէք Ձեզի, պաշտպանեցէ՛ք Ձեր պատիւը, պահեցէ՛ք Ձեր հաւատքը take care of yourselves, defend your honor, preserve your faith!

յայտնէ՛ բարեկա՛մ, կարծիքդ համարձակ state my friend, your opinion frankly!

դորձեցէ՛ք, մի՛ խօսիք work, do not speak!

608. The Imperative of *նայիլ* followed by the Conjunction *որ* (*նայէ որ, նայեցէք որ*) and the Subjunctive of the Verb is used instead of the Imperative, especially in colloquial language:

նայէ որ ժամանակին գաս see that you come on time

նայեցէք որ չհիւանդանաք see that you do not get sick

Other substitutes for Imperative see **597**.

609. The Infinitive is properly a Noun denoting the action of the Verb abstractly. It differs, however, from other Abstract Nouns in the following points:

- a) it admits the distinction of Tense:
ընել to make — ըրած ըլլալ to have made;
- b) it is modified by Adverbs, not by Adjectives;
- c) it governs the same Case as the finite Verb;
- d) it denotes Purpose and Cause, specially in the Dativ Case;
- e) it can be used as an Adjective.

Infinitive as Noun

610. The Infinitive can be used like a Noun as Subject, Direct and Indirect Object, with or without the Article:

Nom. — Subj.: *ինք զինքը ճանչնալ լաւ բան է* it is a fine thing to know one's self

Acc. — Dir. Obj.: *վայելելը մի' համարիք երջանիկ ըլլալ*
do not believe that to enjoy is to be happy

Genitive: *սորվելու ժամանակն անցաւ* the time to learn is over

Dative: *Թղթաբերին գալուն կը սպասեմ* I wait for the coming of the mailman

Ablative: *խօսելէն յողնեցաւ* he is tired of speaking

Instrum.: *հրամայելով ապրեցաւ, հնազանդելով մեռաւ*
he lived commanding, he died obeying.

Infinitive as Verb

611. The Infinitive as Verb is Complemental to finite Verbs.

Infinitive with Impersonal Verbs

612. The Complementary Infinitive is used with Impersonal Verbs and Expressions, such as *պատշաճ է, վայել է, հարկ է, ամօթ է* etc.

պատշաճ է նկատի առնել it is becoming to consider

հարկ է մեռնիլ	it is necessary to die
ամօթ է ետ քաշուիլ	it is a shame to withdraw
վայել է լռել	it is proper to be silent

613. The Infinitive in these cases can be substituted by *որ* + Subjunctive: *հարկ է որ մեռնիսք*

Infinitive as Complement of Verbs

614. Verbs which imply another action of the same Subject to complete their meaning take the Infinitive.

Such are Verbs denoting to be able, dare, undertake, remember, forget, be accustomed, begin, continue, cease, hesitate, learn, know how, fear, and the like. The Infinitive with these Verbs can be in the Accusative (= Nominative) or Dative.

Infinitive in Accusative

615. The Verbs *ուզել*, *կրնալ*, *գիտնալ*, *ձեւացնել* take the Infinitive in the Accusative:

այս կ'ուզեմ ըսել, *ընել* this I want to say, to do
կրնամ հաստատել I can affirm [to speak
գիտեմ կռուիլ, *գիտեմ խօսիլ* I know how to fight, and how
գլխ չճանչնալ ձեւացուց he made as if he did not know me

Note 1. Avoid the vulgar forms: *չկրցայ տեսնել էի* for *չկրցայ տեսնել* I could not see.

Note 2. *կ'ուզեմ որ ընես* with Subjunctive clause because the action is not of the same Subject — I want you to do...

Infinitive in Dative

616. The Verbs *մոռնալ*, *վախնալ*, *ամչնալ*, *քաշուիլ* take the Infinitive in the Dative Case:

մոռցայ ըսելու I forgot to tell
կը վախնա՞ս հրապարակ գալու do you fear to come into
the open
ամչցաւ երեսին գովելու he was ashamed to praise him to
his face
կը քաշուիմ պարտքը յիշեցնելու I hesitate to remind him
of his debt

617. The Verbs *սկսիլ*, *համարձակիլ*, *յանդգնիլ*, *ստիպուիլ* take the Infinitive in Dative if they follow, in Accusative if they precede the Infinitive:

<i>գրելու սկսաւ</i> or <i>սկսաւ գրել</i>	}	he began to write
<i>չեն համարձակիր բողոքել</i> or <i>բողոքելու չեն համարձակիր</i>	}	they do not dare to protest
<i>կը յանդգնի՞ս մերժել</i> or <i>մերժելու կը յանդգնի՞ս</i>	}	you dare to refuse?
<i>ստիպուեցայ հաւանիլ</i> or <i>հաւանելու ստիպուեցայ</i>	}	I was forced to yield

Infinitive of Cause

618. The Dative of the Infinitive is used with *ուրախանալ*, *տրտմիլ*, *բարկանալ*, *այլայլիլ* and the like to denote the cause of those emotions:

<i>տրտեցայ զքեզ հոն չգտնելու</i>	I was sad for not finding you there
<i>ուրախացայ քեզի այս նպաստն ընելու</i>	I was glad for having given you this help
<i>Վը բարկանայ խօսելու, կ'այլայլի լռելու</i>	he gets angry because I speak, he gets upset because I remain silent

Infinitive of Purpose

619. The Dative of the Infinitive denotes Purpose with Verbs of motion and with Adjectives governing the Dative (**507, 508**):

<i>Երթանք տեսնելու</i>	let us go to see
<i>չեկանք աւերելու</i>	we did not come to ruin
<i>այդ ընելու պատրաստ ենք</i>	we are ready to do that
<i>Վարժ (սովոր) են յաղթուելու</i>	they are used to being conquered
<i>յօժա՞ր ես ինձի հետեւելու</i>	are you willing to follow me?

620. It is very common to use *համար* with the Infinitive Dative to denote Purpose or Cause. But the Postposition can be omitted without obscuring the meaning:

եկած եմ զքեզ տեսնելու (համար) I have come to see you
զիս սիրելուն (համար) կը համբերէ he is patient with me
 because he loves me

Infinitive as Adjective

621. The Dative of the Infinitive used with a Substantive qualifies it like an Adjective:

ուտելու հաց	eatable bread
խմելու ջուր	drinkable water (drinking water)
տեսնելու բան	something worth seeing
ձուկ բռնելու գործիք	fishing device (instrument)
լեռ ելլելու ուղի	a way leading to the mountains

622. This Infinitive 1) remains always in the Singular, 2) does not take the Article, and 3) regularly precedes the Substantive.

Infinitive in Ablative

623. The Verbs which govern the Ablative Case (521) take the Infinitive also in Ablative. Such are **դադրիլ, յոգնիլ, ձանձրանալ, ամչնալ, վախնալ, քաշուիլ** etc.

դադրեցաւ աշխատելէ he ceased to work
յոգնեցայ կանգնելէ I am tired of standing
կը ձանձրանանք երգելէ we are getting tired of singing
կ'ամչնան մուրալէ (or մուրալու, 616) they are ashamed of begging
կը վախնար սնանկանալէ he was afraid of being bankrupt
կը քաշուին պարելէ (or պարելու, 616) they shy from dancing

Infinitive in Instrumental

624. The Instrumental of the Infinitive expresses the cause, the motive of another action:

տեսնելով վտանգը — ետ քաշուեցայ because I saw the danger, I retreated — or seeing the danger...
չկարենալով յաղթել՝ ստրուկ դարձայ as I was unable to conquer, I was made slave — or being unable...

T E N S E S — ԺԱՄԱՆԱԿ

625. The number of possible Tenses is very great. A scheme of thirty or more Tenses might be devised. But no language finds occasion for more than a small part of these. The most obvious distinctions in Armenian are given **173—174**. The use of those Tenses will be studied in **626—648**.

T E N S E S O F T H E I N D I C A T I V E

PRESENT — ՆԵՐԿԱՅ

626. The Present Tense denotes an action or state:

1) as now taking place, or existing, and so

2) as incomplete in present time, or

3) as indefinite, referring to no particular time, denoting a general truth:

Կը հասկնաք, կը տեսնէք, եւ սակայն կը լռէք

you understand it, you see it, and yet you are silent

աթոռս քեզի կու տամ ու ես կը հեռանամ

I give you my seat and I go away

շողոքորթութիւնը բարեկամ կը վաստկի, ճշմարտութիւնը՝ թշնամի

flattery gains friends, truth, enemies

ծոյլը կը փաի, փութաջանը կը ծաղկի

the lazy man decays, the active man flourishes.

627. The Present is regularly used in quoting writers whose works are extant:

Բուզանդ կը պատմէ

Buzant narrates

Խորենացիի քով այսպէս կը

In Xorenaci's History, Haik speak

խօսի Հայկ

thus.

Historical Present

628. Ind. Present is used for the Aorist (Historical Perfect) in lively narrative or in a summary enumeration of past events:

*լուրը կը տարածուի, պատգամաւորը կը հասնի, կը
դիմէ դէպի արքունիք, կը ներկայանայ Տիգրանի, եւ
այսպէս կը խօսի*

the news is spread, the legate arrives, heads for the royal
palace, presents himself to Tigranes, and speaks thus

*Արշակաւան կը մեծնայ, բազմութիւնը կ'աճի, ոճիր-
ները կը սաստկանան, զժգոհութիւն կը տիրէ ամբողջ
երկրին*

Aršakavan grows, the crowds become bigger, crimes multiply,
discontent spreads all over the country.

Present for Future

629. Ind. Present may take the place of the Future to express
certainty:

չուտով կ'ամուսնանաս soon, you will be married

վաղը կը հասնինք, յաջորդ օրը կը մեկնինք

we shall arrive tomorrow, and leave the day after
կ'օգնե՞ս ինձի will you help me?

Present for Imperative

630. In colloquial language, Ind. Present is used for the
Imperative, when the execution of the command is certain:

*կ'երթաս հրապարակ, հարցաւորձ կ'ընես, ու կը
բերես մանրամասն տեղեկութիւն*

go to the square, inquire about what happened, and bring
detailed information.

IMPERFECT — ԱՆԿԱՏԱՐ

631. Ind. Imperfect denotes an action or a state as continued
or repeated, hence incomplete, in past time. It is a des-
criptive Tense, it describes conditions, habits, customs, even
actions conceived in progress, unlike the Aorist which presents
an action or a state as absolutely completed at a definite time in
the past (636):

*երկու ճամբայ միայն կար դէպի բերդ there were only two
roads to the castle*

այսպէս կ'ապրէր Նարեկացի — կ'աղօթէր ի խորոց սրտի
so lived (habitually) *Narekaci*: he prayed from the bottom
of his heart

կը վախճային Տիգրանի առջեւ ելլելու they were afraid to
appear before Tigran (the Imperfect describes the state)

But **վախցան, առջեւը չելան** they feared, they did not appear
before him (the Aorist merely states the accomplished fact)

Թագը կը դնէր, սուրը կը կապէր he used to put on his
crown, to girdle his sword.

(Habits, customs described by Imp.)

But **Թագը դրաւ, սուրը կապեց** he put on... he girdled
(Aorist relates the facts)

օրերով առտու կ'ելլէի, տունս կը փակէի, չուկայ կ'երթայի day after day I used to arise, close my house, go to
the market (= habits)

այդ օրը ելայ, դուռը փակեցի, չուկայ դացի that day, I
arose, closed the door, went to the market (= facts)

Note: The English is less exact in distinguishing these two modes
of statement.

Imperfect for Present

632. Ind. Imperfect may be used instead of the Present for
statements in polite form:

կը բաղձայի որ այս բօթը չտարածէիք I wish you would
not spread this sad news

կը խնդրէի որ ճիշդ ժամանակին դասի դայիք
I ask you to come to lessons on time

կը կարծէի թէ իրաւունք չունիք I would think you're wrong

633. Instead of Interrogative Present or the Imperative, the
Imperfect of the Subjunctive is used in asking some favor:

չնորհք ընէիք, այս օրէնքը ինծի մեկնէիք
do me a favor and explain this rule to me

for **չնորհք կ'ընէ՞ք, այս օրէնքը ինծի կը մեկնէ՞ք**
will you do me a favor and explain this rule to me?

or **չնորհք ըրէք, այս օրէնքը ինծի մեկնեցէք**
do me a favor...

AORIST — ԿԱՏԱՐԵԱԼ

634. The Aorist denotes an action completed in the presence of the narrator. It corresponds to the English Preterite:

եկաւ, խօսեցաւ, կռուեցաւ, պարտուեցաւ ու հեռացաւ
he came, spoke, fought, was defeated, and went away (The narrator was there)

երէկ ճամբայ ելաւ he left yesterday (I saw him leaving)

երէկ ճամբայ ելած է he has left yesterday (I have been told ...)

635. The Aorist is the Historical Tense of Armenian. It presents actions (periods) as having taken place at a definite point of past time and as being absolutely completed (**631**).

Տիգրան Մեծ հաստատեց Հայ կայսրութիւնը, բայց տեսաւ նաեւ անոր կործանումը Tigranes the Great founded the Armenian Empire, but he also witnessed its fall

Մխիթար զտեց ու զատեց կրօնի եւ ազգի գաղափարները. իր աշակերտները շարունակեցին անոր մեծ գործը *Mxit'ar* refined and distinguished the ideas of Religion and Nation; his disciples continued his great work.

FUTURE — ԱՊԱՌՆԻ

636. The Future denotes an action or state that will occur hereafter. The Particle *պիտի* is not repeated before two or more Verbs: it stands before the first only.

պիտի երթաս տեսնես you will go and see

պիտի յափշտակէ, սպաննէ ու քանդէ he will rob, kill, and destroy.

637. The Future may have the force of an Imperative:

պարտքդ պիտի վճարե՛ս, ապա թէ ոչ օրէնքի կը դիմեմ
pay your debt, or else I appeal to the law

պիտի սորվի՛ս դասդ, եթէ չես ուզեր պատժուիլ
learn your lesson, if you do not want to be punished.

638. The Future Perfect denotes an action as completed in future time. Armenian like English is not exact in distinguishing

between mere future action and an action completed in the future. Hence the Simple Future is used instead of the Future Perfect:

Երբ ան հասնի ես պիտի վերջացնեմ գործս (for: *վերջացուցած պիտի ըլլամ*) when he arrives I shall finish (have finished) my work.

639. The Future Perfect is used to express opinion, guessing:

մինչեւ հիմայ հասած պիտի ըլլայ he may have arrived by
now

չատ զարմացած պիտի ըլլայ he may have been very much
surprised

ո՞ր է եղբայրդ — տունը պիտի ըլլայ where is your
brother? He may be home.

CONDITIONAL — ԹԷԱԿԱՆ

640. To Future belongs the Conditional as its Imperfect modality. It is used in the Main Clause of a Conditional Sentence. The First Conditional refers to present, the Second Conditional to past time. They are often substituted by Ind. Imperf. and Pluperfect. See 647.

PERFECT AND PLUPERFECT — ՅԱՐԱԿԱՏԱՐ ԵՒ ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ

641. Armenian Ind. Perfect and Pluperfect correspond to the English:

a) The Perfect denotes an action as now completed:

կատարած եմ պարտքս, վարձս կը պահանջեմ

I have completed my task, I ask for my wages

ըսած եմ այդ բառը, ու ետ չեմ առներ I have spoken
that word, and I do not take it back

b) The Pluperfect is used to denote an action or state completed in past time; or an action prior to another:

հասանք այն տեղը, զոր մերինները գնած էին

we have reached the place which our men had purchased

յաղթուեցաւ, զի ինք զինքը զօրաւոր կարծած էր
 he has been defeated because he had thought himself strong.

642. The Auxiliary Verb is not repeated when two or more Verbs follow each other:

եկած ու պատմած է or } he has come and told the story
 եկած է ու պատմած

643. The Aorist is very often used instead of the Perfect, especially in colloquial language. But it should not be used for statements which the speaker owes to others. Do not say: «Բարեկամս մեկնեցաւ» if you have not been present at his departure. You should say: Բարեկամս մեկնած (or մեկնեց) է my friend has left, when others have told you about his departure. (See 634). A similar distinction is sometimes made between the forms of the Perfect: մեկնած է and մեկնեց է (265—267), the form in -ած referring to personal knowledge, the form in -եց to an information received from others.

SEQUENCE OF TENSES

644. There are no rigid rules in Armenian for the Sequence of Tenses in Main and Dependent Clauses. It is preferable to put the Verb of the Dependent Clause in the Imperfect Subjunctive, when the Verb of the Main Clause is Imperfect, or Pluperfect; and to put the Dependent Verb in the Present Subjunctive when the Main Verb is Present, Perfect, or Future. But the Present Subjunctive can be always used. Aorist may be followed either by Present or Imperfect.

Imperfect:

կ'աղաչէի որ գային	I was asking them to come
աղաչած էի որ գային	I had asked them to come
աղաչեցի որ գային	I asked them to come

Present:

կ'աղաչեմ որ գան	I am asking them to come
աղաչած եմ որ գան	I have asked them to come
պիտի աղաչեմ որ գան	I shall ask them to come
աղաչեցի որ գան	I asked them to come

Sequence in Conditionals

645. The Sequence of Tenses should be observed with more exactitude in Sentences where the Main Clause depends upon a Condition expressed in the Dependent Clause (**604—607**).

646. If the Condition is doubtful but not contrary to fact, hence its falsity is not implied:

Ind. Present, Perfect, and Future are used in the Main Clause;

Subj. Present or Future, in the Dependent Clause (**եթէ...**).

Present of Subjunctive may refer to Present and Future alike.

<p>կ'ապաքինի (պիտի ապաքինի)...</p> <p>he will rid of the sickness...</p>	<p>եթէ քնանայ (պիտի քնանայ)</p> <p>if he falls asleep</p>
---	--

<p>պիտի բժշկուինք...</p> <p>we will be healed...</p>	<p>եթէ ուզես (= պիտի ուզես)</p> <p>if you wish (will wish)</p>
---	---

<p>փրկուած ենք...</p> <p>we are save...</p>	<p>եթէ լուսննայ</p> <p>if it dawns</p>
--	---

647. If the condition is contrary to fact, hence its falsity is implied:

Indicative Imperfect, Pluperfect, or Imperfect Future (= Conditional) are used in the Main Clause;

Subjunctive Imperfect or Pluperfect in the Dependent Clause: Imperfect referring to present, Pluperfect to past.

<p>անոր խօսքերուն կը հիանայիք (պիտի հիանայիք)...</p> <p>you would admire (have admired) his speech, if you (had) heard him</p>	<p>եթէ լսէիք (լսած ըլլայիք)</p>
---	--

<p>ես հարստացած կ'ըլլայի...</p> <p>I would be (have been) rich, if you were (had been) rich</p>	<p>եթէ դու հարստանայիր (պիտի ըլլայիր) (հարստացած ըլլայիր)</p>
--	--

648. When Aorist is used, it must be used in both Clauses: of the Conditional Sentence.

<p>զիս վիրաւորեցիր...</p> <p>you did hurt me...</p>	<p>եթէ անոր ֆրասեցիր</p> <p>if you did harm him.</p>
--	---

PRESENT PARTICIPLE

649. The Present Participle is used as an Attributive or Predicate Adjective. It can take the Article and be used as a Noun also (257—263):

<i>կռուող զինուորներ</i>	fighting soldiers	[fighters]
<i>լեռնացիները քաջ կռուող են</i>	the mountaineers are brave	
<i>գնողներէ կը սպասենք մեր</i>	we expect our livele-hood from	
<i>սպրուստը</i>	buyers	

650. The Present Participle as Verb is equivalent to a Relative Clause:

գործող = (ան) որ կը գործէ (he) who works

Note the difference between *այս տան* (Genitive) *շինողը* (Noun) the builder of this house, and *այս տունը* (Accusative) *շինողը* (Verb) (he) who is building (has built) this house.

English Present Part. compared with the Armenian

651. The use of the Present Participle is more extensive in English than in Armenian. In many instances the Armenian must make use of other forms and words in order to express the English Present Participle. The Examples show the differences:

English Present Participle:	Armenian:
I am, was going	<i>կ'երթամ, կ'երթայի</i>
a biting cold	<i>ծաղող ցուրտ մը</i>
the fighting ones	<i>կռուողները</i>
his taking a stroll	<i>իր պտոյտը — or շրջա- գայիլը</i>
greeting, blessing	<i>ողջոյն, օրհնութիւն</i>
reading	<i>ընթերցումած, ընթերցում</i>
writing	<i>գիր, գրուած</i>
a time for paying bills	<i>ժամանակ հաշիւ վճարե- լու</i>

by losing your situation
instead of using his learning

I cannot help remarking
I found him sitting

not with standing

concerning
considering
during

excepting
including
according to...
comparing to...

կորսնցնելով Ձեր դիրքը
փոխանակ գործածելու իր
գիտութիւնը
ստիպուած եմ դիտել տալ
գտայ զինքը [որ] նստած
[էր]
(այսու ամենայնիւ), սա-
կայն եւ այնպէս
նկատմամբ
նկատելով...
... ատեն
բացի (ի բաց առեալ)
բաղառբար
... համաձայն
համեմատելով, համեմա-
տութեամբ

It appears, that the Armenian must use besides the Present Part, Past Participle, Infinitive (simple and declined), Substantives (abstract and concrete), Adverbs and Prepositions in order to express the English Present Participle.

PERFECT PARTICIPLE

652. The Perfect Participle has three forms: *-ած*, *-եր*, *-եալ*

a) The Participle in *-եալ* is used in archaic forms only:

անցեալը the past, *հանգուցեալը* the deceased, *ննջեցեալը* the dead, *յիշեալը* the mentioned one, *յարուցեալ Տէրը* the risen Lord.

b) The Participle in *-եր* is used in compound Tenses (See 270, 643). The Auxiliary Verb can be suppressed when the Participle precedes another Verb in the Indicative Present or Imperfect.

կեցեր է կը նայի he stands there looking
or *կեցեր կը նայի* standing he looks

c) The Participle in *-ած* combines all the functions of a Verb, of an Adjective and of a Noun.

Perfect Participle as Verb

653. The Past Participle is used as a Verb in the compound Tenses of Perfect, Pluperfect and Future Perfect. The Perfect Participle as Verb represents the action as completed and can stand alone implying the Auxiliary Verb *ըլլալով*:

քաղաքը թշնամիէն պաշարուած (implied: *ըլլալով*) *ուսովէ նեղուած* (*ըլլալով* is implied) *դռները բացաւ*
besieged by the foe and tortured by hunger, the city opened
the doors

տասին քառորդ մնացած (*ըլլալով*) quarter of ten.

Perfect Participle as Adjective

654. As an Attributive Adjective the Perfect Participle precedes the Noun it qualifies. As Predicate Adjective it is connected to the Subject by a Copulative Verb (see 469).

յոգնած մարդիկ tired men

մարդիկը յոգնած են (*կը թուին*) the men are (seem) tired

655. The Perfect Participle as Adjective is equivalent to an Adverbial Clause of place, time and to a Relative Clause.

իջած տեղը = *ուր որ կ'իջնես* where you descend

արեւը չծագած = *երբ արեւը տակաւին չէ ծագած*
before sunrise

յոգնած մարդիկ = *մարդիկ որոնք յոգնած են* tired men

տեսած անտառս = *անտառը զոր տեսայ* the wood (which)
have seen

656. The Personal Article (*ս*, *դ*, *ն*) should be added to the Noun, not to the Adjective. *Տեսածս* would be a Participle Noun (**657**) and could not stay before another Noun as Adjective. This mistake, however, has been favored by some modern writers.

Perfect Participle as Noun

657. The Perfect Participles in *-ած* become Nouns when they are given the Definite or Indefinite, or the Pronominal Articles: *մեռածի մը մասին զէչ մի' խօսիք* do not speak ill of one deceased

ապօրէն վաստկուածը, ապօրէն կը ծախսուի
ill got, ill spent (things ill acquired are ill spent)

ունեցածիս կէսը քեզի, եթէ պատմածիդ համաձայն է տեսածդ (I'll give) to you half of what I have if what you relate is in conformity with what you have seen.

658. The Perfect Participle as Noun is equivalent to an

a) Subjective and Objective Clause:

մեռածը = այն որ մեռած է the dead — that which is dead

տեսածս = ինչ որ տեսայ what I saw

ունեցածս = ինչ որ ունիմ what I have

b) Adverbial Clause of Measure:

կրծացիս չափ = այնչափ որչափ կրցայ (կրնամ) as much as I could — (can)

c) Adverbial Clause of Comparison:

ուզածիդ պէս = այնպէս ինչպէս կ'ուզես as you like.

FUTURE PARTICIPLE

659. The Future Participle in *-լու* is a declined Infinitive and denotes

a) necessity, obligation, corresponding to the English I am to...;

b) represents an action as still to take place. It is used with the forms of *եմ* in the Periphrastic Conjugation (**360**):

սորվելու եմ I must learn

պատժուելու ես you must be punished

660. The Future Participle in *-լու* cannot be used as Noun. It is substituted by the form ending in *-լիք* for that purpose.

ըսելիքդ գիտեմ I know what you are going to say

ըլլալիքը պարզ է it's clear what is to happen

գրելիք կամ ըսելիք չունիմ I have nothing to say or write

661. The Future Participle in *-լիք* is equivalent to a Subjective or Objective Clause:

գնելիքս սուղ է what I am to buy is expensive

ընելիքդ կը դատապարտեմ I condemn what you will do.

SPECIAL USE OF PASSIVE VOICE

662. Passive is used a) impersonally (364); in b) intransitive; c) reflexive (335), and d) reciprocal meaning (331):

չատ կը խօսուի, քիչ կը գործուի they talk much, they work little

այս մարդուն բնավորութիւնը փոխուած է the character of this man is changed

հագուէ', լուացուէ', սրբուէ', սանաորուէ' dress, wash, wipe, comb yourself

տեսնուեցանք եւ իսկոյն հաշտուեցանք we saw each other and at once we were reconciled.

COMPLEMENT OF IMPERSONAL VERBS

663. Impersonal Verbs composed of a Noun or Adjective and the Auxiliary Verb է (365) may have a Dependent Clause either in Infinitive or in Subjunctive with the Conjunction որ. The Subject, if there is one, stands in the Ethical Dative (504).

հարկ է երթալ one must go

հարկ է ինձ երթալ I must go

հարկ է որ երթամ I must go

ի գուր է վիճել it's in vain to dispute

ի գուր է ձեզ վիճել it's in vain you dispute

ի գուր է որ կը վիճէք it's in vain you dispute

664. When the Impersonal is composed of a Noun, the Auxiliary է can be suppressed, and the Noun alone be used like an exclamation. It may also have a Dependent Clause introduced by որ:

մեղք [է] որ չզիմացան it's a pity that they didn't resist;

զարմանք [է] որ չփլաւ բաղնիքը it's wonder, that the bathroom did not collapse.

SYNTAX OF PARTICLES

THE NEGATIVE PARTICLE ՈՉ

665. The Adverb *ոչ* can stand alone as the Negative of a whole Sentence:

Հայերէն Քերականութիւնը սերտեցի՞ր ամբողջ: — Ո՛չ:
Did you study the Armenian Grammar completely... No!

666. *Ոչ* can be repeated before every word in negation except the Verb (341—348). The last *ոչ* may preceded by a *եւ* or followed by an *ալ*, or both:

ո՛չ ես [եւ] ո՛չ [ալ] դուն կրնանք համբերել
neither I nor you we can be patient

ո՛չ հոս [եւ] ո՛չ [ալ] հոն կը տեսնուի ոճրագործը
neither here nor there the criminal is seen

667. In a Sentence with repeated *ոչ*, the Verb does not take the Negative Particle *չ-*, if it stands after; it does take, if it stands before the repeated *ոչ*:

ո՛չ երէկ ո՛չ այսօր կ'ըցայ զալ   I could not come neither
չ կ'ըցայ զալ ո՛չ երէկ ո՛չ այսօր   yesterday nor today

668. The Particle *ոչ* can be prefixed by hyphen to a word to denote its opposite:

հարուստ եւ ոչ-հարուստ   wealthy and not-wealthy
գիտուն կամ ոչ-գիտուն   scholar or not scholar

669. The Preposition *մինչեւ* (till, until, to) is used with the Dative Case if the Object is a Pronoun; it is used with the Accusative if the Object is a Substantive:

մինչեւ մեզի չհասաւ կրակը the fire did not advance up to us
մինչեւ մեր տունը չհասաւ կրակը as far as our house

670. The Construction of *դէպի* (towards, to) is similar to *մինչեւ*: Dative with a Pronoun, Accusative with a Noun:

դէպի քեզի կու գանք we come towards you
դէպի պարտէզ կը քալենք we walk towards the garden.

THE CONJUNCTIONS Ի՞՞՞ Ի՞՞՞, ԿԱՄ, Ե՛՛՛

671. The Copulative Conjunction *թէ՛... թէ՛* must be repeated before every word to be joined. The last *թէ՛* may be preceded by *եւ*, or followed by *ալ*, or both:

մեզի համար է թէ՛ վիշտ [եւ] թէ՛ վայելք, թէ՛ ցաւ [եւ] թէ՛ [ալ] հաճոյք both sorrow and joy, pain and pleasure are for us

672. The Conjunctions *կամ*, *եւ*, are put before the last of the words joined with *եւ* or disjoined with *կամ*, unless they are stressed before every one them: *կա՛մ... կա՛մ, ե՛ւ... ե՛ւ* (= *թէ՛... թէ՛* 671). *Կամ* may be preceded by a pleonastic *եւ*, or followed by a pleonastic *ալ*, *թէ* or both; ... *եւ* may be followed by a pleonastic *թէ*; both *կամ* and *եւ* may be replaced by *թէ*:

չենք ըսեր կա՛մ մահ [եւ] կա՛մ [ալ, թէ] ազատութիւն, ալ կ'ըսենք ե՛ւ կեանք ե՛ւ [թէ] ազատութիւն
 we do not say: either death or freedom, we say rather: both life and freedom

Հայերը, Պարթեւները եւ [թէ] Հռոմայեցիները միշտ կուռի մէջ էին Armenians, Parthians and Romans were always in war

աղաչանք, յորդոր, [եւ] կամ [թէ] սպառնալիք ի դերեւ
 ելան ինչպէս նաեւ յոյս, իղձ թէ կարօտ
 prayers, admonitions, or threats were in vain as well as hopes,
 desires and longings

կեանքի պայմանները նոյն են հոս թէ՛ հոն (հոս կամ
 հոն) the living conditions are the same here or there.

The Conjunction ու

673. The Conjunction ու cannot be stressed (ո'ւ... ո'ւ) in place of եւ (672). Between two words of which the second starts with ու, the Conjunction ու should be avoided; if it starts with another vowel, the Conjunction եւ should be preferred; if the first word ends and the second begins with a consonant, the Conjunction ու should be used:

բարեկամ ու թշնամի դո՛ւ՛ եղան friends and enemies were
 contented

հոգի եւ [avoid: ու] ուղեղ նոյն չեն soul and brain are not
 the same thing

Արմէնները ու [better: եւ] Արամացիները տարբեր ցե-
 ղեր են the Armenians and the Aramäer are different races.

674. When a Verb is repeated in order to express Intensity, Frequency, the Conjunction ու must be used:

կ'ուտէ ու կ'ուտէ	he eats and eats...
խմեց ու խմեց	he drank and drank...
կու գայ ու կու գայ	he comes and comes...

The Conjunctions թէ, որ

675. The Conjunctions թէ, որ serve to introduce Quotations and Dependent Clauses:

ըսաւ թէ [or: որ] պատրաստ է he said that he was ready
 չըլլայ թէ [or: որ] երթաւ do not go, please!

676. The Dependent Clause of the Verbs բաղձալ to wish, պատրաստուիլ to get ready, ուղեղ to want, and of all Verbs which may have an Infinitive as complement (614—617) may be introduced by որ, never by թէ:

կը բաղձայ որ բարեկամանայ քեզի հետ or
 կը բաղձայ բարեկամանալ քեզի հետ he wants to become
 your friend

ջանա՛ որ վերջացնես գործդ try to finish your work.
 ջանա՛ գործդ վերջացնել

677. A pleonastic **թէ** (672) may be added to **կամ**, **գուցէ**,
հազիւ, **այսինքն**:

այսօր **կամ** (**թէ**) **վաղը** to day or tomorrow
գուցէ (**թէ**) **եւ ոչ իսկ գայ** perhaps he will not even come
հազիւ (**թէ**) **մեզի բաւէ** it will hardly suffice for us
չես կրնար, **այսինքն** (**թէ**) **չես ուզեր**
 you cannot, it means: you do not want

678. The Conjunction **որ** immediately following an Indefinite
 Pronoun (150) gives it a general, universal sense. A pleonastic
ալ can also be added to **որ**:

ինչ որ (**ալ**) **խնդրես** whatever you may ask
ով որ (**ալ**) **ուզէ** whoever may wish
ուր որ (**ալ**) **երթաս** wherever you may go
երբ որ (**ալ**) **պատահի** whenever it may happen.

Idiomatic use of **որ**

679. The Conjunction **որ** is used instead of **եթէ** if, **երբ**
 when:

մարդ որ բարկանայ, գազան կը դառնայ
 when man gets angry, he becomes a beast
աս որ ըսաւ, ամէնքը լռեցին when he said this, all kept silent.

680. When the Main Clause is negative or interrogative, the
 Dependent Clause may be introduced by **որ**:

չհարցուցիր որ պատասխանէի
 you did not ask, that I might answer
սո՞վ կայ, որ կեանքը սուղ է
 is there a famine that living is expensive?

681. The Subject is often stressed by the Verb *եմ* and the Conjunction *որ*. The Verb *եմ* must agree with the Subject in Person and Number. With Nouns and Pronouns in oblique Cases the Third Person Singular of *եմ* (*է*, *էր*) is used:

Պարսիկները լուծեցին դաշինքը the Persians broke the pact.

Stressed:

Պարսիկներն էին որ լուծեցին դաշինքը

it is the Persians who broke the pact.

Հայերը միշտ կը տուժեն the Armenians are always losing.

Stressed:

Հայերն են որ միշտ կը տուժեն it's the Armenians who...

With the Subject Pronouns:

Ես եմ, էի որ... it is, was I...

դուն ես, էիր որ... it is, was thou...

ան է, էր որ... it is, was he...

մենք ենք, էինք որ... it is, was we...

դուք էք, էիք որ... it is, was you...

անոնք են, էին որ... it is, was they...

ինծի է, էր որ... it is, was to me that...

մեզմէ է, էր որ... it is, was from us that...

ձեզմով է, էր որ... it is, was with you that...

ORDER OF WORDS

682. Armenian differs from English in having more freedom in the arrangement of words in a Sentence.

683. As a rule, the Subject comes first and is followed by its Verb (Predicate) and by the Object. There is, however, a tendency — inherited from Classic Armenian — to place the Verb at the end of the Sentence. If the Verb is in a compound Tense, the Auxiliary may stay before or after the Participle, wherever it sounds better. Even the Subject can stay at the end.

Thus, the Sentence: God has disposed differently, can be put in many ways, equally regular:

Աստուած տնօրինած էր ուրիշ կերպ
 Աստուած էր տնօրինած ուրիշ կերպ
 Աստուած էր ուրիշ կերպ տնօրինած
 Աստուած ուրիշ կերպ տնօրինած էր
 Աստուած ուրիշ կերպ էր տնօրինած
 տնօրինած էր Աստուած ուրիշ կերպ
 տնօրինած էր ուրիշ կերպ Աստուած
 էր Աստուած տնօրինած ուրիշ կերպ
 էր Աստուած ուրիշ կերպ տնօրինած
 էր տնօրինած Աստուած ուրիշ կերպ
 էր տնօրինած ուրիշ կերպ Աստուած
 էր ուրիշ կերպ Աստուած տնօրինած
 էր ուրիշ կերպ տնօրինած Աստուած
 ուրիշ կերպ Աստուած տնօրինած էր
 ուրիշ կերպ Աստուած էր տնօրինած
 ուրիշ կերպ տնօրինած էր Աստուած
 ուրիշ կերպ էր Աստուած տնօրինած
 ուրիշ կերպ էր տնօրինած Աստուած

684. A short Parenthetical *կ'ըսէ* *sais*, *կը պատմէ* relates, *կը վճռէ* decides, *կը պատասխանէ* answers, and the like, is put before its Subject:

... *կը պատմէ Կորիւն* narrates *Koryun*

... *կ'ըսէ Ղազար Փարպեցի* ... *sais Lazar P'arpeci*

685. There is no need of Inversion (Verb before Subject) in Interrogative Sentences. The stress of the voice or the Question Mark is put on the questioned word itself wherever it may stand.

The Sentence: Did the parents decide to forgive? may be worded thus:

որոշեցի՞ն ծնողները ներել
 որոշեցի՞ն ներել ծնողները
 ծնողները որոշեցի՞ն ներել
 ծնողները ներել որոշեցի՞ն
 ներել որոշեցի՞ն ծնողները
 ներել ծնողները որոշեցի՞ն

Any of the three words can have the Question Mark if it is questioned (see 40 e).

686. The other Parts of the Sentence either follow the Verb when it comes after the Subject, or are embodied within Subject and Verb, Verb and Subject, or else they may even precede both Subject and Verb.

Thus, the Sentence: *Maštoč* invented the Armenian letters with hard researches of many years, can be translated:

Մաշթոց հնարեց հայ գրերը շատ տարիներու տքնաջան
խուզարկութեամբ

հայ գրերը Մաշթոց etc.

շատ տարիներու տքնաջան խուզարկութեամբ Մաշ-
թոց...

շատ տարիներու տքնաջան խուզարկութեամբ հնա-
րեց...

շատ տարիներու տքնաջան խուզարկութեամբ հայ
գրերը...

Մաշթոց հայ գրերը... խուզարկութեամբ հնարեց

Մաշթոց տքնաջան խուզարկութեամբ շատ տարիներու
հնարեց հայ գրերը

Մաշթոց տքնաջան խուզարկութեամբ շատ տարիներու
հայ գրերը հնարեց

հայ գրերը... Մաշթոց հնարեց

687. a) Adjectives, Appositions, Pronouns, limiting Genetives precede the Noun they qualify;

b) Adverbs accompany the Verb before or after so that they may not be confused with Adjectives, when Adjectives are used as Adverbs.

c) Prepositions precede, Postpositions follow the Noun to which they belong.

SENTENCES AND CLAUSES

Compound Sentence

688. A Sentence containing a simple statement is called a Simple Sentence (*սարկ խօսք*).

A Sentence containing more than one statement is called a Compound Sentence (*բաղադրեալ խօսք*), and each single

statement in it is called a Clause (*նախադասութիւն*). If the Clauses of a Compound Sentence are simply added one to another without modifying one another, they are said to be Coördinate (*Համակարգ*). They are usually connected by a Coördinate Conjunction (439—442).

The order of words in Coördinate Clauses is the usual one, the Conjunctions coming first (450). Some of them — *ուրեմն, անգամ, սակայն* — can be put in the second place:

դուք ուրեմն էիք մեր բարերարները so, you were our benefactors

դատաւորն անգամ or *անգամ դատաւորը* even the judge
սակայն դատախազը or *դատախազը սակայն* but the informer.

Complex Sentence

689. If one statement modifies another, the modifying Clause is said to be Subordinate (*ստորակարգ*), Dependent (*էրկրորդական, կախեալ*), and the Clause modified is called the Main (*գլխաւոր*) Clause. The Sentence containing one or more Subordinate Clauses is called Complex (*բարդ*).

The Subordination is indicated by some connecting words, either a Subordinate Conjunction (see 443—448) or a Relative (675, 676).

Subordinate Clauses are of various kinds according to the Conjunctions which introduce them.

Relative Clause

690. A Clause introduced by a Relative Pronoun is called a Relative Clause (*յարաբերական*):

Կուր է անունը գետին, որ Հայաստանը կը բաժնէ Վրաստանէ

Cyr is the name of the river which separates Armenia from Georgia.

Temporal (Adverbial) Clause

691. A Clause introduced by an Adverb of Time (*երբ, երբ որ, մինչ, մինչդեռ, քանի, քանի դեռ, մինչեւ*) is called a Temporal Clause (*ժամանակական*):

*Ջերմով տառապողներ իրենք զիրենք կազդուրուած կը
կարծեն՝ երբ պաղ ջուր խմեն*

men suffering with fever think to be relieved, when they drink
cold water

դրացիդ կը գործէր, մինչ դու կը քնանայիր
your neighbor was working while you were asleep

*չեմ կրնար հանդարտիլ մինչեւ չտիրեմ հայերէն քերա-
կանութեան*

I cannot rest, as long as I have not mastered the Armenian Grammar.

Causal Clause

692. A Clause expressing the Cause of an action is called a Causal Clause (*պատճառական*) and is introduced by *որովհետեւ*, *քանի որ*, *զի*, *վասնի*:

բողոքեցի, որովհետեւ վճիռը անիրաւ էր
I did protest, because the sentence was unjust.

Final Clause

693. A Clause expressing the Purpose of an action is called a Final Clause (*վախճանական*) and is introduced by *որպէս զի*, *որ*:

կ'ուտենք որ ապրինք we eat to live (that we may live)
դեսպաններ ղրկեց, որ ըսէին he sent ambassadors to say
(who should say)

հայրը կը տքնի, որպէս զի որդին հանգչի
the father works hard, that the son may rest.

Concessive Clause

694. A Clause expressing a Concession is called a Concessive Clause (*զիջողական*) and is introduced by *թէեւ*, *թէպէտ*, *թէպէտ եւ*, *հակառակ որ*, *չնայած որ*:

թէեւ ամէն բան կատարեալ էր, գոհ չմնացին
although everything was perfect, they were not satisfied.

Consecutive Clause

695. A Clause expressing the Result of an action is called a Consecutive Clause (*Հետեւողական*) and is introduced by *որ*:
այնքան Հեռու էի որ չտեսայ I was so far away that I did not see.

ORDER OF WORDS IN SUBORDINATE CLAUSES

696. The examples in **690—695** show that the order of words in Subordinates does not differ from the order of words in Main Clauses.

The examples show further that the Subordinate can either
a) follow or b) precede, the Main Clause, or even c) be embodied within it:

- a) *մենք բոլորս ցաւ զգացինք, թէեւ չյայտնեցինք*, or
- b) *թէեւ չյայտնեցինք, մենք բոլորս ցաւ զգացինք*, or
- c) *մենք բոլորս, թէեւ չյայտնեցինք, ցաւ զգացինք*
although we did not show it, we all felt bad.

697. The Consecutive and Final Clauses introduced by *որ* follow always the Main Clause (see **695**).

698. When the Concessive Clause is put first, an emphasizing *բայց, սակայն* may introduce the Main Clause:

թէեւ չյայտնեցինք, [բայց, սակայն] մենք բոլորս ցաւ զգացինք.

699. When the Conditional Clause precedes, the Main Clause may be introduced by *հապա, այն ատեն*:

եթէ ուշանայիք [այն ատեն] պիտի զգայիք հետեւանք—ները

if you were late, you would experience the consequences.

700. In Poetry and Rhetoric there is much more freedom concerning the order of words and Clauses.

701. The Period is that form of Sentence in which the Main Clause is modified by several Subordinates. The Subordinates are put within the Main Clause so that the Period gives a complete picture in one Sentence.

Unlike the ancient classics, the modern languages are not especially favorable to intricate Periods.

Modern Armenian, like English, prefers short, clear Sentences, each distinct and independent from the rest, and expressing one complete idea by itself.

ELLIPSIS — ԶԵՂՉՈՒՄ

702. Ellipsis is the omission of a word or words necessary to complete a Sentence. It is very common in Armenian.

703. Omission of a Noun:

այս՝ եւ ասոր նման վկաներ արժէք չունին for
այս վկան եւ ասոր նման վկաներ...
 this witness and others like him are of no value.

704. Omission of a Noun and a Verb:

մարդու անուն կը յարգեն, բայց ոչ՝ Աստուծոյ for
մարդու անուն կը յարգեն, բայց չեն յարգեր Աս-
տուծոյ անունը
 they respect the name of a man, but not (they don't respect the name) of God.

705. Omission of the Indefinite Pronouns *սոմա՛մ*, *մարդ* :

[ոմանք] կան որ կը հարստանան, կան որ կը սնան-
կանան
 there are some who become rich, some others who become bankrupt
[մարդ] կայ որ կը սգայ, կայ որ կը ցնծայ
 some are mourning, some rejoicing.

706. Omission of Copula:

դունքուն, բախադ արթուն
you (are) asleep, your star is awake

Հայրս հոս է, մայրս հոն
my father is here, my mother (is) there

Հօրը հարստութիւնը կերած վատնած, հիմայ մուրաց-
կան է դարձած
he has devoured and consumed his father's wealth, and now he has
become a beggar.

707. Omission of a Complementary Infinitive:

կրնա՞ք դիմանալ. կրնանք can you resist? We can
կը բաղձա՞ք մնալ. կը բաղձանք do you want to stay?
We do.

708. Omission of a Preposition (Postposition) which has been put once:

Ծնողներո՞ւ համար աղաչեմ թէ զաւակներու (համար)
shall I beg for parents or (for) children?

ձեզի՞ դէմ է խօսքը թէ մեզի [դէմ]
is the word against you or (against) us?

մեզի՞ հետ պիտի քալէ թէ ձեզի
will he walk with us or (with) you?

709. Omission of Conjunctions — especially of կամ, եւ, ու, the illative քէ, որ:

գործը այսօր վաղը կը վերջանայ
the work will be finished today (or) tomorrow

կը կարծեմ [թէ, որ] պիտի անձրեւէ I think it will rain

710. Omission of the entire Sentence replaced by an Adverb or one of the parts of the Sentence:

դուն կը մոռնաս, ես՝ ոչ you forget, I don't

դռնէն կը մտնենք, պատուհանէն՝ երբեք [չենք մըտ-
ներ] we enter through the door, never through the window

որո՞ւն պիտի տաս նախագահական քուէդ. արժանաւո-
րին: to whom will you give your presidential vote? To
the worthy one.